

Connecter Protéger Coopérer Depuis 1893
Connecting Protecting Cooperating Since 1893

**GHID PRACTIC PRIVIND APLICAREA CONVENȚIEI
DE LA HAGA ASUPRA COMPETENȚEI, LEGII APLICABILE,
RECUNOAȘTERII, EXECUTĂRII ȘI COOPERĂRII PRIVIND
RĂSPUNDEREA PĂRINTEASCĂ ȘI MĂSURILE DE
PROTECȚIE A COPIILOR, ADOPTATĂ
LA 19 OCTOMBRIE 1996**

DS-02-18-940-RO-N

**GHID PRACTIC PRIVIND APLICAREA CONVENȚIEI DE LA HAGA
ASUPRA COMPETENȚEI, LEGII APLICABILE, RECUNOAȘTERII, EXECUTĂRII ȘI
COOPERĂRII PRIVIND RĂSPUNDEREA PĂRINTEASCĂ ȘI MĂSURILE DE
PROTECȚIE A COPIILOR, ADOPTATĂ LA 19 OCTOMBRIE 1996**

elaborat de Biroul permanent

Publicat de

Conferința de la Haga de drept internațional privat

Biroul permanent

Churchillplein 6b

2517 JW Haga

Țările de Jos

Telefon: +31 70 363 3303

Fax: +31 70 360 4867

E-mail: secretariat@hcch.net

Site internet: www.hcch.net

© Conferința de la Haga de drept internațional privat 2018

Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a conținutului acestei publicații, stocarea într-un sistem de interogare de date, precum și transmiterea sub orice formă sau prin orice mijloace, inclusiv prin fotocopiere sau înregistrare, sunt interzise fără autorizarea scrisă din partea titularului dreptului de autor.

Punerea în pagină, traducerea (cu excepția limbilor engleză, franceză și spaniolă) și distribuția „Manualului practic privind funcționarea Convenției din 1996 privind protecția copiilor” în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene a fost posibilă grație generozității Comisiei Europene, DG Justiție.

Versiunile oficiale ale acestei publicații pot fi consultate pe pagina de internet a Conferinței de la Haga de drept internațional privat (<www.hcch.net>) în limbile engleză și franceză. Traducerea acestei publicații în celelalte limbi (cu excepția spaniolei) nu a fost revizuită de Biroul permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat.

ISBN 978-92-79-90817-0

Tipărit în Belgia

Cuprins

1.	INTRODUCERE	8
2.	OBIECTIVELE CONVENȚIEI DIN 1996	14
	A. Preambulul Convenției din 1996	15
	B. Obiectivele specifice ale Convenției din 1996	15
3.	DOMENIUL DE APLICARE	17
	A. În ce state și de la ce dată se aplică Convenția din 1996?	18
	B. Ce copii sunt vizați de Convenția din 1996?	22
	C. Care sunt aspectele reglementate de Convenția din 1996?	23
	(a) atribuirea, exercitarea și restrângerea, totală sau parțială, a răspunderii părintești, precum și la delegarea acesteia.	23
	(b) Dreptul de încredințare, inclusiv dreptul privind ocrotirea persoanei copilului și, în special, dreptul de a hotărî asupra locului de reședință a copilului, precum și dreptul de vizită/menținere a legăturii cu copilul, prin care se înțelege inclusiv dreptul de a lua copilul, pentru o perioadă determinată, într-un alt loc decât reședința sa obișnuită	25
	(c) Tutela, curatela și instituții similare	25
	(d) Desemnarea și atribuțiile oricărei persoane sau organism care are sarcina să se ocupe de persoana copilului sau de bunurile acestuia, să îl reprezinte ori să îl asiste	25
	(e) Plasamentul copilului la familia substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată, protecție prin „kafala” ori o instituție similară	26
	(f) Supravegherea de către autoritățile publice a ocrotirii copilului acordată de către orice persoană căreia acesta i-a fost încredințat	27
	(g) Administrarea, conservarea sau acte de dispoziție privind proprietatea copilului	27
	D. Care sunt aspectele care nu sunt reglementate de Convenția din 1996?	27
	(a) Stabilirea sau contestarea filiației	27
	(b) Deciziile privind adopția, măsurile pregătitoare pentru adopție, anularea ori revocarea adopției	28
	(c) Numele și prenumele copilului	29
	(d) Obținerea capacității depline de exercițiu	29
	(e) Obligațiile de întreținere	29
	(f) Legate sau succesiuni	29
	(g) Securitatea socială	29
	(h) Măsurile publice de natură generală în domeniul educației și sănătății	29
	(i) Măsurile luate ca urmare a unor infracțiuni săvârșite de copil	30
	(j) Deciziile privind dreptul de azil și privind imigrația	31
4.	COMPETENȚA DE A LUA MĂSURI DE PROTECȚIE	32
	A. Când au autoritățile unui stat contractant competența de a lua măsuri de protecție?	33
	B. Norma generală: autoritățile statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului	34
	(a) Înțelesul noțiunii de „reședință obișnuită”	34
	(b) Ce se întâmplă atunci când „reședința obișnuită” a unui copil se schimbă?	34
	C. Excepții de la norma generală	35
	(a) Copii refugiați sau deplasați pe plan internațional	35
	(b) Copiii a căror reședință obișnuită nu poate fi stabilită	36
	(c) Competența în cazuri de răpire internațională de copii	36

	(d) Competența în cazurile în care este în curs de examinare o cerere de divorț sau de separare legală a părinților copilului	41
	D. Ce se întâmplă dacă autoritățile din două sau mai multe state contractante au competență?	43
5.	TRANSFERUL COMPETENȚEI	47
	A. În ce situații poate fi transferată competența de a lua măsuri de protecție?	48
	B. Ce condiții trebuie îndeplinite pentru ca un transfer de competență să poată avea loc?	49
	C. Procedura de transfer	51
	D. Anumite aspecte practice ale transferului.....	54
	(a) Cum află o autoritate care dorește să aplice dispozițiile privind transferul cărei autorități competente a celui alt stat contractant ar trebui să îi adreseze cererea?	54
	(b) Cum ar trebui să comunice autoritățile?	54
	(c) Alte aspecte legate de transfer în care comunicarea dintre autorități se poate dovedi utilă	55
6.	MĂSURI DE PROTECȚIE ÎN CAZURI DE URGENȚĂ.....	57
	A. Adoptarea măsurilor necesare de protecție în cazuri de urgență	58
	(a) Când se consideră că o cauză este „urgentă”?	58
	(b) Ce sunt măsurile „necesare” de protecție?	59
	(c) Cât timp se aplică măsurile de protecție adoptate în temeiul articolului 11?.....	60
	(d) De îndată ce un stat contractant a luat măsuri în temeiul articolului 11, ce alte măsuri ar trebui să se ia pentru a se asigura protecția continuă a copilului?	60
	B. Măsurile de protecție adoptate în temeiul articolului 11 pot fi recunoscute și puse în executare în temeiul Convenției din 1996? ...	61
7.	MĂSURI PROVIZORII.....	65
	A. Când pot fi luate măsuri provizorii?	66
	(a) Ce sunt măsurile cu „caracter provizoriu”?	67
	(b) Care este valabilitatea măsurilor de protecție adoptate în temeiul articolului 12?.....	68
	(c) După ce un stat contractant a luat măsuri provizorii în temeiul articolului 12, ce alte măsuri ar putea fi adoptate pentru a asigura protecția continuă a copilului?	68
	B. Măsurile provizorii adoptate în temeiul articolului 12 pot fi recunoscute și puse în executare în temeiul Convenției din 1996? ...	69
8.	MENTINEREA MĂSURILOR LUATE	70
	A. Măsurile de protecție rămân în vigoare chiar dacă are loc o schimbare a împrejurărilor care elimină criteriul în baza căruia s-a acordat competența?	71
	B. Ce reprezintă „schimbarea împrejurărilor” menționată la articolul 14?.....	71
9.	LEGISLAȚIA APLICABILĂ MĂSURILOR DE PROTECȚIE	74
	A. Legislația aplicabilă măsurilor de protecție luate de o autoritate judiciară sau administrativă	75
	(a) Ce lege va fi aplicată de autoritățile unui stat contractant care ia măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului?.....	75
	(b) Dacă reședința obișnuită a unui copil se mută dintr-un stat contractant în altul, ce lege va reglementa „condițiile de aplicare” a unei măsuri de protecție la noua reședință obișnuită a copilului, în cazul în care măsura a fost adoptată în țara fostei reședințe obișnuite a copilului?	76

B.	Legislația aplicabilă răspunderii părintești în cazul în care nu a avut loc nicio intervenție din partea unei autorități judiciare sau administrative	78
(a)	Ce lege se aplică pentru atribuirea sau încetarea răspunderii părintești care are loc fără intervenția unei autorități judiciare sau administrative?	78
(b)	Ce se întâmplă cu atribuirea sau încetarea răspunderii părintești atunci când reședința obișnuită a unui copil se schimbă?	79
(c)	Ce lege se aplică exercitării răspunderii părintești?	81
(d)	Modificarea sau încetarea răspunderii părintești prin măsuri de protecție luate de autoritățile judiciare sau administrative	81
C.	Protecția terților	82
D.	Dispoziții generale privind legislația aplicabilă	82
(a)	Normele privind legislația aplicabilă se aplică chiar dacă legislația desemnată nu este cea a unui stat contractant?	82
(b)	Trimiterea la legea unui alt stat include și o trimitere la normele de drept internațional privat din acel stat?	83
(c)	Există împrejurări în care legislația desemnată în temeiul normelor din Convenția din 1996 nu trebuie aplicată?	83
10.	RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA UNEI MĂSURI DE PROTECȚIE	84
A.	Când este măsura de protecție adoptată într-un stat contractant recunoscută în alt stat contractant?	85
B.	Când poate fi refuzată recunoașterea într-un stat contractant a unei măsuri de protecție luate într-un alt stat contractant?	86
(a)	măsura a fost luată de către autoritatea unui stat contractant a cărei competență nu a fost stabilită în baza unui temei prevăzut la articolele 5 - 14 din Convenția din 1996;	86
(b)	măsura a fost luată, cu excepția unei situații de urgență, în cadrul unei proceduri judecătorești sau administrative, fără să se fi dat posibilitatea copilului de a fi audiat, prin încălcarea principiilor fundamentale ale statului solicitat;	87
(c)	măsura a fost luată, cu excepția unei situații de urgență, fără să se fi dat posibilitatea persoanei care susține că măsura i-a încălcat răspunderea părintească de a fi audiată;	87
(d)	recunoașterea este în mod vădit contrară ordinii publice a statului contractant solicitat, luând în considerare interesul superior al copilului;	87
(e)	măsura este incompatibilă cu o măsură ulterioară luată într-un stat necontractant unde copilul își are reședința obișnuită, când această măsură ulterioară îndeplinește condițiile de recunoaștere în statul contractant solicitat;	88
(f)	procedura prevăzută la articolul 33 nu a fost respectată.	88
C.	Cum poate să se asigure o persoană că o decizie va fi recunoscută într-un alt stat contractant? („recunoaștere în avans”)	90
D.	Când este măsura de protecție adoptată într-un stat contractant pusă în executare în alt stat contractant?	91
11.	AUTORITĂȚILE CENTRALE ȘI COOPERAREA	94
A.	Rolul autorității centrale în temeiul Convenției din 1996	95
B.	Desemnarea și stabilirea unei autorități centrale	96
C.	Ce fel de asistență trebuie să ofere o autoritate centrală?	97
D.	Situațiile în care este obligatorie cooperarea/comunicarea între autorități	99
(a)	În cazul în care o autoritate are în vedere plasamentul unui copil în străinătate	100
(b)	Furnizarea de informații atunci când copilul se află în pericol grav și își schimbă reședința/prezența	101

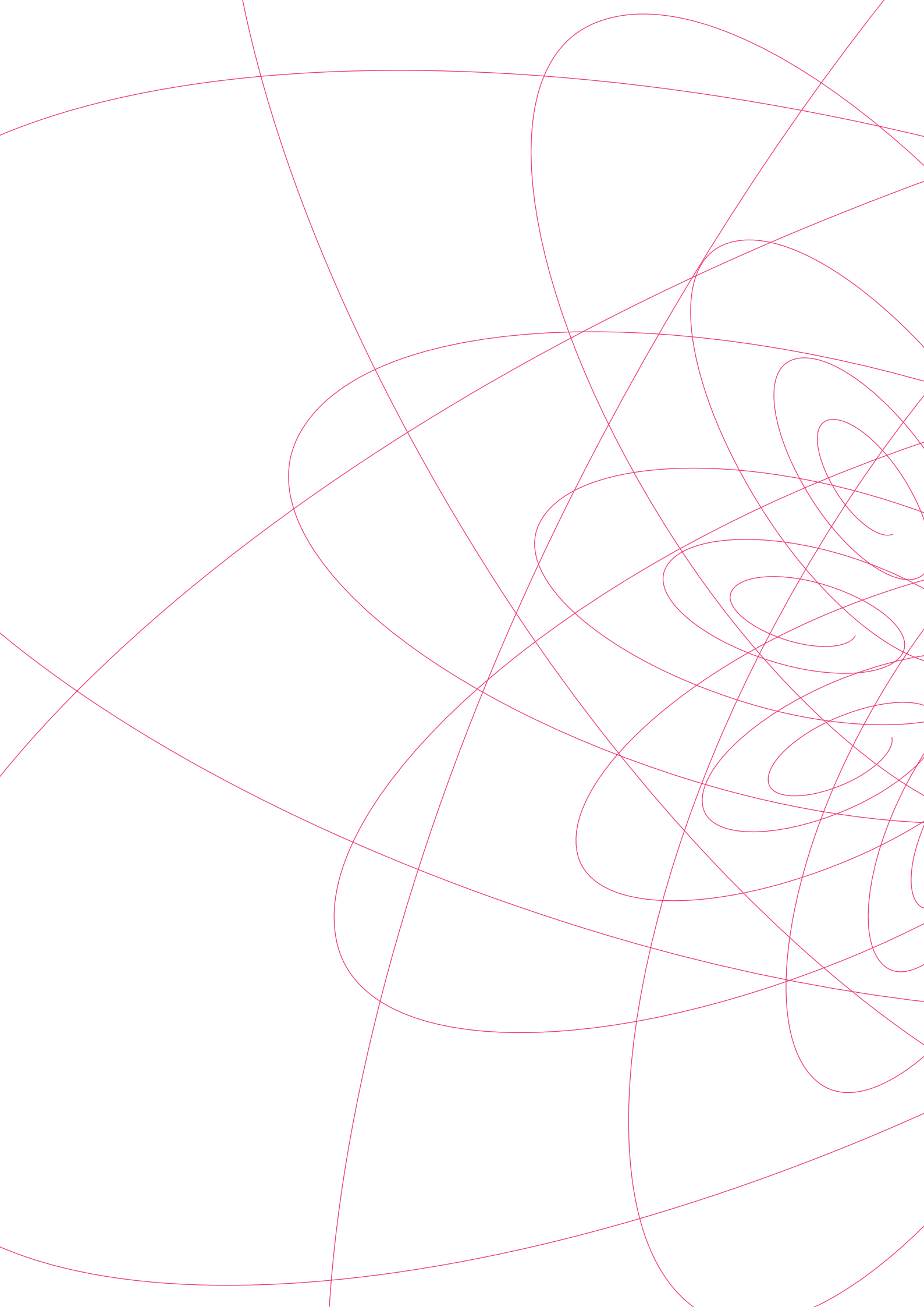
E.	Cazuri specifice de cooperare	103
(a)	Solicitarea transmisă unui alt stat contractant de a furniza un raport privind situația copilului sau de a lua măsuri de protecție cu privire la un copil	104
(b)	Solicitarea de informații relevante pentru protecția copilului atunci când se ia în considerare adoptarea unei măsuri de protecție	104
(c)	Solicitarea de asistență pentru punerea în aplicare a măsurilor de protecție în străinătate	105
(d)	Solicitarea/furnizarea de asistență în cazuri internaționale privind dreptul de vizită/de menținere a legăturilor personale	106
(e)	Furnizarea de documente care atestă competențele unei persoane care exercită răspunderea părintească sau care răspunde de protecția copilului	107
F.	Transmiterea datelor și a informațiilor cu caracter personal de către autorități	109
G.	Costurile suportate de autoritățile centrale/autoritățile publice.....	110
12.	RAPORTUL DINTRE CONVENȚIA DIN 1996 ȘI ALTE INSTRUMENTE.....	111
A.	Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea Convenției de la Haga din 12 iunie 1902 privind tutela minorilor?	112
B.	Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea Convenției de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă în privința protecției minorilor?	112
C.	Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii?	113
D.	Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea celorlalte acte? ...	113
13.	SUBIECTE SPECIALE	115
A.	Răpirea internațională de copii	116
(a)	Care este rolul Convenției din 1996 în situațiile în care Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii se aplică răpirii unui copil?	117
(b)	Care este rolul Convenției din 1996 în situațiile în care Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii nu se aplică răpirii unui copil?	120
B.	Dreptul de vizită/de a menține legături personale.....	122
(a)	Ce este „dreptul de vizită”?	122
(b)	Cooperarea administrativă dintre state în cazuri internaționale privind dreptul de vizită/de a menține legături personale	123
(c)	Recunoașterea în avans	124
(d)	Transferul internațional	125
(e)	Dreptul de vizită/de a menține legături personale în context internațional în cazurile în care Convenția din 1980 și Convenția din 1996 sunt aplicabile	126
C.	Plasamentul copilului într-o familie substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată sau protecția prin „kafala” în context transfrontalier	127
D.	Adopția	132
E.	Medierea, concilierea și alte mijloace similare de soluționare amiabilă a conflictelor	134
(a)	Facilitarea înțelegerilor asupra soluțiilor privind protecția persoanei sau a bunurilor copilului în situațiile cărora li se aplică dispozițiile Convenției din 1996.....	134
(b)	Medierea în cazurile de răpire internațională de copii	135
(c)	Implicarea copiilor în procesul de mediere.....	138

F.	Categorii speciale de copii	138
(a)	Copiii care sunt refugiați sau deplasați internațional sau care nu au o reședință obișnuită.....	138
(b)	Copiii fugari, abandonati sau care fac obiectul traficului de persoane	140
(c)	Copiii care se mută dintr-un stat în altul în situații în care au fost implicate autoritățile publice.....	143
G.	Bunurile copilului.....	146
H.	Reprezentarea copiilor.....	148
I.	Factori de legătură.....	150
(a)	Reședința obișnuită	150
(b)	Prezența	152
(c)	Cetățenia	152
(d)	Legături strânse.....	152
ANEXA I	Textul <i>Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor</i>	154
ANEXA II	LISTĂ DE CONTROL PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE	170

1

INTRODUCERE

1.1 Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copiilor¹ are potențialul să devină un instrument utilizat și ratificat pe scară largă. Aceasta abordează o gamă largă de aspecte internaționale privind protecția copiilor. Prin urmare, amploarea domeniului de aplicare al convenției îi asigură relevanța universală. În plus, convenția răspunde unei necesități reale, dovedite și globale, de instituire a unui cadru internațional mai bun în ceea ce privește aspectele transfrontaliere ale protecției copiilor. Activitatea Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat continuă să scoată la iveală cazuri ale unor copii aflați în situații de vulnerabilitate care ar putea fi simplificate prin aplicarea Convenției din 1996. În plus, convenția de față aplică inovațiile aduse de convențiile de la Haga din 1980 și 1993 privind protecția copiilor², în sensul că aceasta combină un cadru juridic internațional cu mecanisme de cooperare. Includerea structurilor de cooperare în cadrul convenției este un aspect esențial pentru atingerea obiectivelor sale. Astfel de structuri promovează un schimb mai bun de informații și asistență reciprocă la nivel transfrontalier și asigură, la nivelul unei game diverse de state, mecanisme care permit producerea efectelor practice depline ale normelor juridice.

1.2 Printre copiii care ar putea beneficia de punerea în aplicare a Convenției din 1996 se numără, printre alții:

- copiii care sunt implicați în conflicte familiale internaționale în materia răspunderii părintești privind dreptul de încredințare sau dreptul de vizită/de a menține legături personale;
- copiii care sunt implicați în cazuri de răpire internațională (inclusiv în statele care nu sunt în măsură să adere la Convenția de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii);
- copiii care sunt plasați în străinătate în sisteme de îngrijire alternative care nu intră în sfera noțiunii de adopție și, prin urmare, se află în afara domeniului de aplicare al Convenției de la Haga din 1993 privind adopția internațională;
- copiii implicați în cazuri de trafic transfrontalier și alte forme de exploatare, inclusiv abuz sexual³;
- copiii refugiați sau minorii neînsoțiți;
- copiii care se mută în străinătate împreună cu familiile lor.

¹ *Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor.* În continuare, trimitere la „Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copiilor”, „Convenția din 1996” sau „convenția” sunt trimiteri la această convenție. Pentru textul convenției, a se vedea anexa I.

² *Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii,* denumită în continuare „Convenția de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii” sau „Convenția din 1980”. Pentru informații suplimentare privind funcționarea practică a Convenției din 1980, a se vedea Ghidurile de bune practici elaborate în temeiul Convenției din 1980: disponibile pe site-ul Conferinței de la Haga, la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Guides to Good Practice” (Ghiduri de bune practici). *Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993,* denumită în continuare „Convenția de la Haga din 1993 privind adopția internațională” sau „Convenția din 1993”. Pentru informații suplimentare privind funcționarea practică a convenției, a se vedea Ghidurile de bune practici elaborate în temeiul Convenției din 1993, disponibile, de asemenea, la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Intercountry Adoption Section” (Adopția internațională), subsecțiunea „Guides to Good Practice” (Ghiduri de bune practici).

³ În această privință, ar trebui remarcat faptul că dispozițiile Convenției din 1996 completează dispozițiile *Protocolului facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă (New York, 25 mai 2000)*, care a intrat în vigoare la 18 ianuarie 2002 (textul integral este disponibil la adresa < http://treaties.un.org/doc/Treaties/2000/05/20000525%2003-16%20AM/Ch_IV_11_cp.pdf >). A se vedea, în special, articolul 9 alineatul (3) și articolul 10 alineatul (2) din Protocolul facultativ.

- 1.3 Circulația transfrontalieră la scară largă a copiilor în multe regiuni ale lumii ridică numeroase probleme, de la vânzarea și traficul de copii, exploatarea copiilor neînsoțiți, la situația critică a copiilor refugiați și, uneori, plasamentul nereglementat al minorilor în străinătate. Această circulație transfrontalieră a copiilor ar putea fi asistată de cadrul general de cooperare instituit de Convenția din 1996. Acesta se aplică, de exemplu, statelor din sudul și estul Africii⁴, din Balcani, unor state din Europa de Est și Caucaz, anumitor zone din America de Sud și Centrală, precum și multor zone din Asia.
- 1.4 Ratificarea timpurie Convenției din 1996 de către Maroc a fost un semn important al valorii potențiale a convenției în statele ale căror legi sunt influențate de Sharia sau bazate pe aceasta. Într-adevăr, sensibilitatea Convenției din 1996 față de această utilizare specifică se poate vedea prin trimiterile explicite la instituția „*kafala*” de la articolul 3. În plus, părțile implicate în Procesul de la Malta⁵ au solicitat tuturor statelor să acorde o atenție deosebită ratificării/aderării la Convenția din 1996.⁶ În Europa, Uniunea Europeană recunoaște de multă vreme beneficiile convenției pentru statele sale membre⁷. Într-adevăr, regulamentul UE privind răspunderea părintească s-a bazat, în mare măsură, pe Convenția din 1996⁸.
- 1.5 Interesul global față de Convenția din 1996 poate fi atribuit probabil și faptului că aceasta ține cont de gama largă de instituții și sisteme juridice de protecție a copilului din întreaga lume. Convenția nu își propune să creeze o legislație internațională uniformă în materie de protecție a copilului. În această privință, se poate face trimitere la *Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului* (denumită în continuare „CONUDC”)⁹. În schimb, rolul Convenției din 1996 este de a evita conflicte de natură juridică și administrativă și de a construi o structură pentru o cooperare internațională eficientă în chestiuni legate de protecția copilului între sisteme diferite. În această privință, convenția oferă posibilitatea remarcabilă de a construi punți între sisteme juridice din medii culturale și religioase diferite.

⁴ A se vedea punctul 4 din Concluziile și recomandările Seminarului privind protecția transfrontalieră a copiilor în sudul și estul Africii (Pretoria, 22-25 februarie 2010), disponibile la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „News & Events” (Știri și evenimente), subsecțiunea „2010”.

⁵ „Procesul de la Malta” este un proces de dialog între judecători și înalți oficiali guvernamentali din mai multe state contractante ale Convențiilor din 1980 și 1996 și o serie de state necontractante ale căror sisteme juridice se bazează pe Sharia sau au fost influențate de aceasta. Dialogul implică discuții cu privire la modalitatea de a asigura o mai bună protecție a drepturilor transfrontaliere de vizită/de menținere a legăturilor personale pentru părinți și copiii lor și de a combate problemele reprezentate de răpirea internațională între statele în cauză. Procesul a fost inițiat în cadrul Conferinței judiciare privind aspecte transfrontaliere ale dreptului familiei, care a avut loc la St. Julian's, Malta, în perioada 14-17 martie 2004. Procesul continuă în prezent: a se vedea < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Judicial Seminars on the International Protection of Children” (Seminare judiciare privind protecția internațională a copiilor).

⁶ A se vedea cea de-a treia Declarație de la Malta, punctul 3, disponibilă la < www.hcch.net > (calea indicată, *supra*, nota 5).

⁷ A se vedea, de exemplu, Decizia 2003/93/CE a Consiliului din 19 decembrie 2002 de autorizare a statelor membre să semneze convenția în interesul Comunității Europene și Decizia 2008/431/CE a Consiliului din 5 iunie 2008 de autorizare a anumitor state membre în vederea ratificării sau a aderării la Convenția din 1996, în interesul Comunității Europene.

⁸ Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles IIa”). La momentul publicării prezentului ghid, 26 de state membre ale UE ratificaseră convenția și cele două țări rămase s-au angajat să ratifice convenția în viitorul apropiat.

⁹ *Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului* (20 noiembrie 1989). Text disponibil la adresa < <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm> >.

1.6 Odată cu creșterea nivelului de înțelegere globală a punctelor forte ale Convenției din 1996¹⁰ și cu continua creștere¹¹ a numărului de state contractante¹², este momentul potrivit pentru publicarea acestui ghid. Ghidul vine ca răspuns la solicitarea Biroului permanent din 2006, formulată în cadrul celei de a cincea reuniuni a Comisiei speciale a Convențiilor din 1980 și 1996¹³. În cadrul răspunsurilor la chestionarul¹⁴ transmis înainte de reuniunea Comisiei speciale, a fost exprimat sprijinul puternic pentru elaborarea unui ghid privind Convenția din 1996. În urma consultării din cadrul reuniunii, s-au adoptat următoarele concluzii și recomandări (punctul 2.2):

„Comisia specială invită Biroul permanent, în consultare cu statele membre participante la Conferința de la Haga și statele contractante ale convențiilor din 1980 și 1996, să înceapă să lucreze la elaborarea unui ghid practic privind Convenția din 1996 care:

- a) să ofere consiliere cu privire la factorii care trebuie luați în considerare în procesul de punere în aplicare a convenției în dreptul național și
- b) să contribuie la explicarea aplicării practice a convenției.”

1.7 Biroul permanent și-a început activitatea prin redactarea unui document care se concentrează asupra recomandărilor practice adresate statelor care aveau în vedere transpunerea convenției în dreptul intern [în conformitate cu punctul 2.2 litera (a)]. „Lista de verificare privind transpunerea” a fost finalizată în 2009 și, în prezent, este inclusă ca anexa II la prezentul ghid. Un prim proiect de ghid a fost transmis statelor¹⁵ în 2009. Scopul ghidului a fost acela de a fi de ajutor statelor, chiar și sub formă de proiect. Statele au fost invitate să furnizeze observații cu privire la proiectul de ghid, astfel încât să se poată aduce ajustări și îmbunătățiri suplimentare înainte de publicarea finală. Proiectul de ghid a fost apoi revizuit și prezentat în cadrul părții I a celei de-a șasea reuniuni a Comisiei speciale privind funcționarea practică a Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii și a Convenției de la Haga din 1996 privind protecția copiilor, care a avut loc în perioada 1 - 10 iunie 2011 [denumită în continuare „Comisia specială (partea I) din 2011”] pentru aprobarea finală. În conformitate cu Concluziile și recomandările Comisiei Speciale, Biroul permanent a fost invitat

¹⁰ A se vedea, de exemplu, Declarația Conferinței judiciare internaționale privind relocarea familială transfrontalieră (23-25 martie 2010), punctul 7, care, în contextul cazurilor de relocare familială transfrontalieră, recunoaște cadrul instituit de Convențiile din 1980 și 1996 ca „parte integrantă a sistemului global pentru protecția drepturilor copilului”; Concluziile seminarului judiciar din Maroc privind protecția transfrontalieră a copiilor și a familiilor, Rabat (Maroc, 13-15 decembrie 2010); Concluziile și recomandările reuniunii interamericane a Rețelei internaționale de judecători de la Haga și a autorităților centrale cu privire la răpirea internațională de copii (Mexic, DF, 23-25 februarie 2011); toate sunt disponibile la adresa < www.hcch.net > (calea indicată, *supra*, nota 5).

¹¹ În prezentul ghid, trimiterea la un „stat contractant”, cu excepția cazului în care se prevede altfel, reprezintă o trimitere la un stat contractant al Convenției de la Haga din 1996 privind protecția copiilor.

¹² Celelalte state membre ale UE (Belgia și Italia), precum și Argentina, Canada, Columbia, Israel, Noua Zeelandă, Norvegia, Paraguay și Africa de Sud sunt, de asemenea, considerate ca analizând în mod activ posibilitatea de ratificare/aderare la convenție. În plus, Statele Unite ale Americii au semnat Convenția din 1996 la 10 octombrie 2010.

¹³ Cea de a cincea reuniune a Comisiei speciale privind funcționarea *Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii* și punerea în practică a *Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor* (30 octombrie - 9 noiembrie 2006).

¹⁴ Chestionar privind funcționarea practică a *Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii*, Doc. prel. nr. 1 din aprilie 2006 în atenția Comisiei Speciale din octombrie/novembrie 2006 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, disponibil la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Questionnaires and responses” (Chestionare și răspunsuri).

¹⁵ Proiectul de ghid a fost transmis organismelor naționale și de contact ale membrilor Conferinței de la Haga de drept internațional privat, precum și autorităților centrale ale statelor contractante ale Convențiilor din 1996 și 1980. De asemenea, s-a trimis un exemplar tipărit al proiectului de ghid ambasadurilor statelor contractante care nu sunt membre ale Convențiilor din 1996 și 1980.

ca. „în consultare cu experții, să aducă modificări la proiectul de ghid practic revizuit, în lumina observațiilor transmise în cadrul reuniunii Comisiei speciale” înainte de publicarea finală (punctul 54).

- 1.8 Biroul permanent este recunoscător pentru observațiile primite în diverse momente ale procesului, precum și pentru observațiile scrise primite de la: Australia, Canada, Uniunea Europeană, Portugalia, Țările de Jos (Biroul judecătorului de legătură pentru protecția internațională a copilului), Noua Zeelandă, Slovacia, Elveția, Statele Unite ale Americii, precum și de la mai mulți experți, inclusiv Nigel Lowe, Peter McEleavy, prea onorabilul judecător Mathew Thorpe, și de la Serviciul social internațional¹⁶. Redactarea prezentului ghid nu ar fi fost posibilă fără eforturi concertate din partea Biroului permanent, în special din partea următoarelor persoane: William Duncan, fost secretar general adjunct; Hannah Baker, consilier juridic principal; Kerstin Bartsch, consilier juridic principal; Juliane Hirsch, fost consilier juridic principal; Joëlle Küng, fost consilier juridic; Eimear Long, fost consilier juridic și Nicolas Sauvage, fost consilier juridic.
- 1.9 După cum s-a argumentat la cea de-a cincea reuniune a acestei Comisii speciale din 2006¹⁷, obiectul prezentului ghid este, prin natura sa, diferit de cel al ghidurilor de bune practici elaborate în temeiul Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii¹⁸. Acest ghid nu se concentrează în aceeași măsură asupra „bunelor practici” stabilite anterior în temeiul convenției pentru a îndruma practicile viitoare, deoarece, până în prezent, astfel de practici sunt prea puține pentru a servi drept bază. În schimb, își propune să fie un **ghid practic** accesibil și ușor asimilabil privind convenția. Prin utilizarea unui limbaj simplu, pertinent, a unor exemple de cazuri cuprinzătoare și a unor diagrame simple, se speră că acest ghid va promova o înțelegere clară a modului în care convenția ar trebui să funcționeze în practică, asigurând astfel stabilirea și încurajarea bunelor practici în temeiul convenției încă de la început în statele contractante. Prezentul ghid se bazează în mare măsură pe raportul explicativ privind Convenția din 1996¹⁹ și ar trebui să fie interpretat și utilizat în combinație cu acesta. Ghidul nu înlocuiește și nici nu modifică în vreun fel raportul explicativ, care își păstrează importanța ca parte a lucrărilor pregătitoare („*travaux préparatoires*”) pentru Convenția din 1996.
- 1.10 Prezentul ghid se adresează **tuturor** utilizatorilor Convenției de la Haga din 1996 privind protecția copiilor, inclusiv statelor, autorităților centrale, judecătorilor, practicienilor și publicului larg.

¹⁶ Concluziile și recomandările Comisiei speciale din 2011 (partea I), punctele 54 și 55, disponibile la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Special Commission meetings on the practical operation of the Convention” (Reuniunile Comisiei speciale privind funcționarea practică a convenției).

¹⁷ Raport privind cea de-a cincea reuniune a Comisiei speciale privind funcționarea *Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii* și punerea în practică a *Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor* (30 octombrie - 9 noiembrie 2006), disponibil la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Special Commission meetings on the practical operation of the Convention” (Reuniunile Comisiei speciale privind funcționarea practică a convenției).

¹⁸ Toate ghidurile de bune practici publicate în temeiul Convenției din 1980 sunt disponibile la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Guides to Good Practice” (Ghiduri de bune practici).

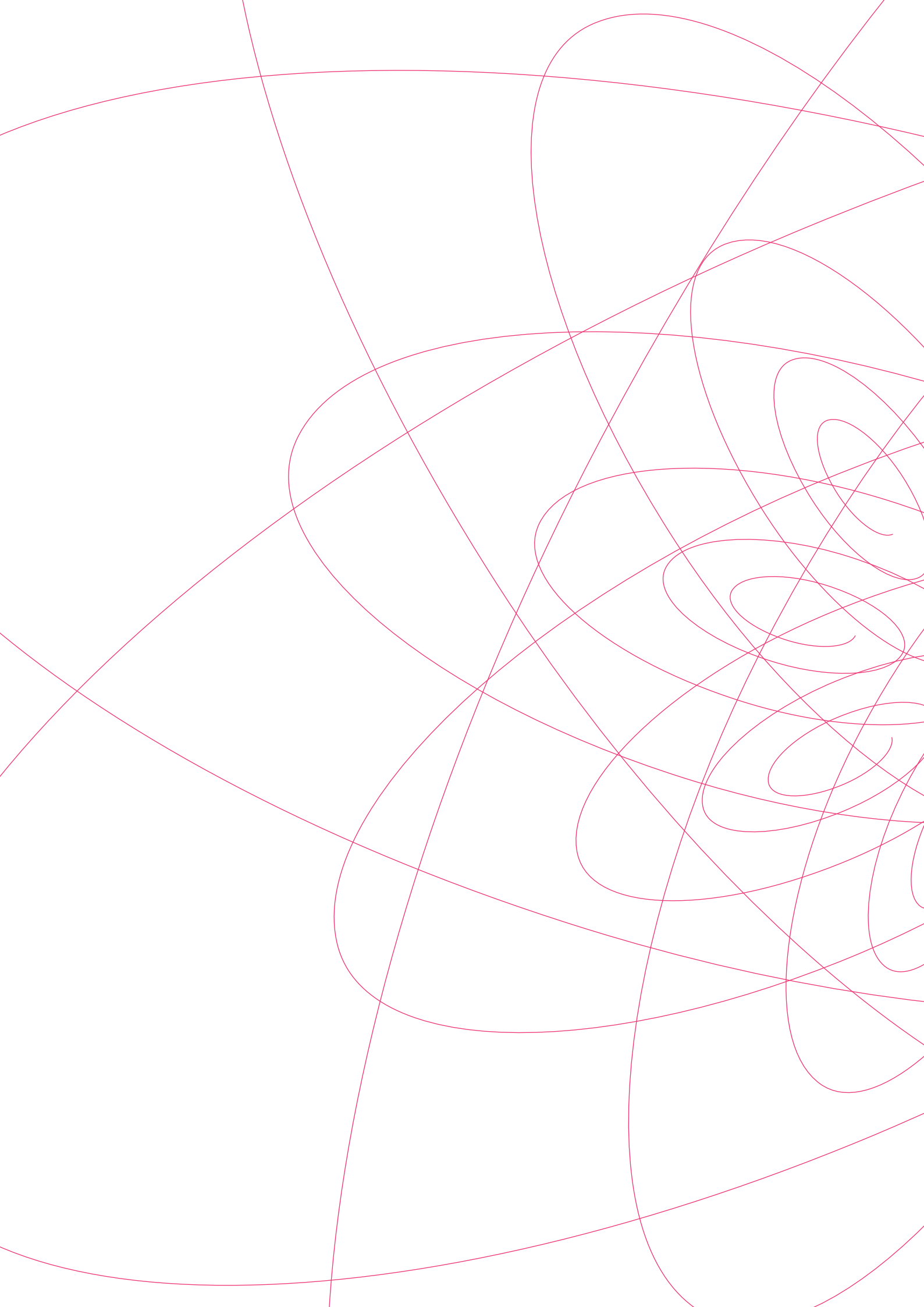
¹⁹ P. Lagarde, Raport explicativ cu privire la Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copiilor, *Acte și documente ale celei de-a optsprezecea sesiuni* (1996), volumul II, *Protecția copiilor*, Haga, SDU, 1998, pp. 535-605. Acest document este disponibil la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Publications” (Publicații), subsecțiunea „Explanatory Reports” (Rapoarte explicative). În cele ce urmează, acesta este denumit pe scurt „Raportul explicativ”.

- 1.11 Trebuie reținut că orientările cuprinse în prezentul ghid nu au caracter juridic obligatoriu și niciuna dintre acestea nu poate fi interpretată ca având caracter obligatoriu pentru statele contractante ale Convenției de la Haga din 1996 privind protecția copiilor.

2

OBIECTIVELE CONVENȚIEI DIN 1996

- 2.1 Obiectivele Convenției din 1996 sunt stabilite pe larg în preambulul convenției și, în mod mai specific, la articolul 1 din convenție.

A. Preambulul Convenției din 1996

- 2.2 Preambul clarifică faptul că această convenție are ca scop îmbunătățirea protecției copiilor în situații internaționale și, în acest scop, urmărește să evite conflictele între diferitele sisteme juridice în legătură cu măsurile luate pentru protecția copiilor.
- 2.3 Preambulul stabilește aceste obiective în context istoric prin trimitere la Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor²⁰ și nevoia sa de revizuire²¹, plasând Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copiilor în contextul Convenției ONU privind drepturile copilului²². De asemenea, preambulul include declarații de principiu generale care stau la baza dispozițiilor convenției, și anume importanța cooperării internaționale pentru protecția copiilor și confirmarea faptului că interesul superior al copilului este considerat primordial în aspectele legate de protecția copilului (principiul „interesului superior al copilului” este menționat de mai multe ori în corpurile convenției)²³.

B. Obiectivele specifice ale Convenției din 1996

Articolul 1

- 2.4 În acest context, articolul 1 stabilește obiectivele convenției într-un mod specific. Astfel cum se arată în raportul explicativ privind convenția, articolul 1 are un rol asemănător unui „cuprins” pentru convenție²⁴, articolul 1 literele (a) - (e) reflectând în linii mari obiectivele capitolelor II - V din convenție²⁵.
- 2.5 Primul obiectiv al convenției, astfel cum este prevăzut la articolul 1 litera (a), este de a determina statul contractant ale cărui autorități sunt **competente** să ia măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului. Ar trebui remarcat faptul că această convenție stabilește doar statul contractant ale cărui autorități au competență, și nu autoritățile competente din statul respectiv. Normele privind competența sunt prezentate în capitolul II din convenție și sunt analizate mai jos, în **capitolele 4 - 7** din prezentul ghid.
- 2.6 Cel de al doilea și cel de al treilea obiectiv, descrise la articolul 1 literele (b) și (c), se referă la determinarea **legii aplicabile**. Cel de al doilea obiectiv este de a identifica legea care trebuie aplicată de către autorități în exercitarea competenței lor. Cel de al treilea obiectiv este acela de a identifica legea aplicabilă în mod specific răspunderii părintești²⁶ care rezultă fără intervenția unei autorități judiciare sau administrative. Normele referitoare la aceste aspecte sunt prezentate în capitolul III din convenție și sunt analizate mai jos, în **capitolul 9** din prezentul ghid.

²⁰ Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 cu privire la competența autorităților și legislația aplicabilă cu privire la protecția minorilor. Textul integral este disponibil la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Conventions” (Convenții), subsecțiunea „Convention 10” (Convenția 10).

²¹ Raportul explicativ, punctul 1.

²² *Ibid.*, punctul 8.

²³ *Ibid.*

²⁴ *Ibid.*, punctul 9.

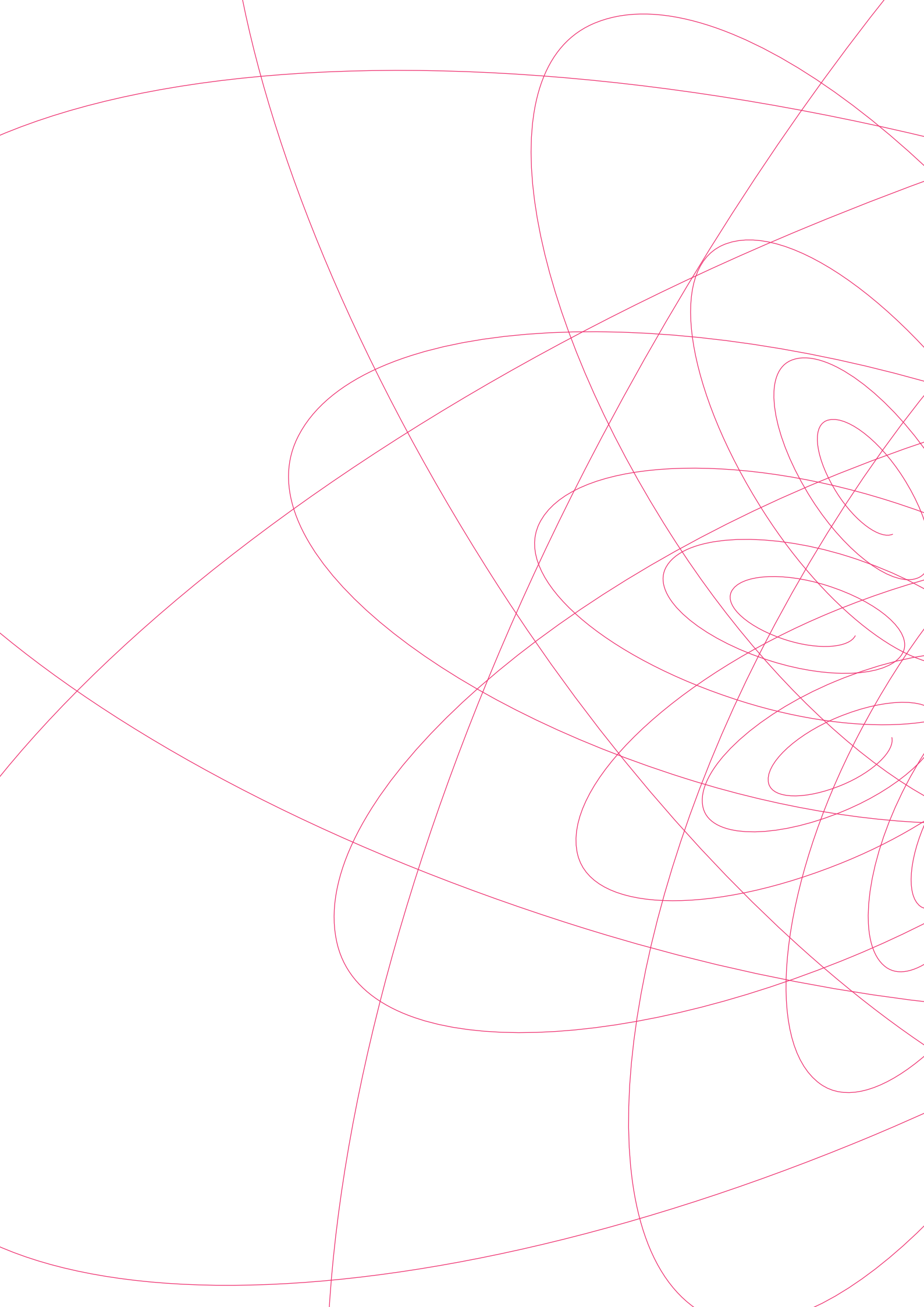
²⁵ Totuși, ar trebui remarcat faptul că articolul 1 literele (b) și (c) din convenție sunt tratate în capitolul III din convenție (Legea aplicabilă).

²⁶ Astfel cum sunt definite la articolul 1 alineatul (2) din convenție - a se vedea, *infra*, la punctul **3.16** și următoarele.

- 2.7 Cel de al patrulea obiectiv, prevăzut la articolul 1 litera (d), este de a asigura **recunoașterea și executarea** acestor măsuri de protecție în toate statele contractante. Normele privind recunoașterea și executarea sunt prezentate în capitolul IV din convenție și sunt analizate mai jos, în **capitolul 10** din prezentul ghid.
- 2.8 Al cincilea și ultimul obiectiv, prevăzut la articolul 1 litera (e), este de a stabili **cooperarea** necesară între autoritățile statelor contractante pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor convenției. Această cooperare este prevăzută în capitolul V din convenție și este analizată în **capitolul 11** din prezentul ghid.

3

DOMENIUL DE APLICARE

A. În ce state și de la ce dată se aplică Convenția din 1996?

Articolele 53, 57, 58, 61

- 3.1 Convenția de la Haga din 1996 privind protecția copiilor se aplică numai măsurilor de protecție²⁷ luate într-un stat contractant **ulterior** intrării în vigoare a convenției în statul respectiv²⁸.
- 3.2 Recunoașterea și executarea dispozițiilor convenției (capitolul IV) se aplică numai măsurilor de protecție luate **ulterior** intrării în vigoare a convenției **în raporturile dintre** statul contractant în care s-a luat măsura de protecție și statul contractant în care se solicită recunoașterea și/sau executarea măsurii de protecție²⁹.
- 3.3 Pentru a înțelege dacă această convenție se aplică într-un anumit caz, este important, prin urmare, ca statele să fie în măsură să verifice:
- dacă această convenție a intrat în vigoare într-un anumit stat și data la care a avut loc aceasta și
  - dacă această convenție a intrat în vigoare **în raporturile dintre** un anumit stat contractant și un alt stat contractant și data la care a avut loc aceasta.
- 3.4 Normele referitoare la intrarea în vigoare a convenției într-un anumit stat diferă în funcție de **ratificarea / neratificarea** sau **aderarea / neaderarea** la convenție a statului respectiv.
- **Ratificarea** convenției este deschisă numai statelor care erau membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat la momentul celei de a optsprezecea sesiuni a acesteia, și anume, statelor care erau membre ale Conferinței de la Haga la 19 octombrie 1996 sau înainte de această dată³⁰.
  - Toate celelalte state pot **adere** la convenție³¹.
- 3.5 Convenția va intra în vigoare într-un stat, după cum urmează:
- în ceea ce privește statele care **ratifică** această convenție, convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după depunerea instrumentului de ratificare de către statul respectiv³²;
  - în ceea ce privește statele care **aderă** la convenție, convenția intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de nouă luni după depunerea instrumentului de aderare de către statul respectiv³³.
- 3.6 În cazul statelor care **aderă** la convenție, există o perioadă de așteptare mai mare înainte de intrarea în vigoare a convenției, deoarece, în primele șase luni de la aderare, toate celelalte state contractante au posibilitatea de a ridica o obiecție cu privire la aderarea acestora. La trei luni de la expirarea perioadei de șase luni (și anume, după nouă luni în total), convenția va intra în vigoare în statul aderent. Cu toate acestea, aderarea va produce efecte doar în ceea ce privește raporturile

²⁷ „Măsurile de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului”, în conformitate cu articolul 1, sunt denumite în continuare „măsuri de protecție” sau, simplu, „măsuri”. Convenția nu cuprinde nicio definiție cuprinzătoare a acestor măsuri de protecție, însă se recomandă consultarea articolelor 3 și 4 și, *infra*, punctele 3.14-3.52.

²⁸ Articolul 53 alineatul (1)

²⁹ Articolul 53 alineatul (2).

³⁰ Articolul 57

³¹ Articolul 58 Aderarea este disponibilă statelor numai ulterior intrării în vigoare a convenției, în conformitate cu articolul 61 alineatul (1). Convenția a intrat în vigoare, în conformitate cu articolul 61 alineatul (1), la 1 ianuarie 2002, ca urmare a celei de a treia ratificări a convenției (și anume de către Slovacia, Monaco și Republica Cehă fiind primele două state care au ratificat convenția). Prin urmare, începând cu data de 1 ianuarie 2002, orice stat a avut posibilitatea să adere la convenție.

³² Articolul 61 alineatul (2) litera (a).

³³ Articolul 61 alineatul (2) litera (b).

dintre statul aderent și statele contractante care **nu** au ridicat obiecții față de aderare în perioada de șase luni menționată³⁴.

- 3.7 Un stat care ratifică această convenție **ulterior** aderării altui stat la aceasta poate ridica o obiecție cu privire la aderarea statului respectiv la momentul ratificării³⁵. În cazul în care o astfel de obiecție este notificată depozitarului de către statul care o ratifică, convenția nu va afecta raporturile dintre statul care o ratifică și statul care a aderat anterior la convenție (cu excepția cazului și până în momentul în care obiecția ridicată de statul care efectuează ratificarea este retrasă³⁶).
- 3.8 În ceea ce privește aplicarea convenției **în raporturile dintre** statele contractante, aceasta înseamnă că se va aplica între statele contractante: (1) la data intrării în vigoare în **ambele** state contractante și (2) în cazul unui stat aderent, cu condiția ca, în situația în care un alt stat contractant are posibilitatea de a ridica obiecții cu privire la aderare, respectivul stat contractant să nu fi făcut acest lucru.
- 3.9 Obiecțiile cu privire la aderări ar trebui să fie cazuri rare.

Găsirea informațiilor actualizate cu privire la situația Convenției din 1996

Tabelul privind situația Convenției din 1996, publicat de Biroul permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat, este disponibil online la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Conventions” (convenții), subsecțiunea „Convention 34” (Convenția 34), „Status Table” (Tabel privind situația ratificării/aderării).

Acest tabel furnizează informații actualizate privind situația Convenției din 1996, inclusiv toate statele care au ratificat și au aderat la convenție și posibilele obiecții ridicate cu privire la aderare.

³⁴ Articolul 58 alineatul (3).

³⁵ Articolul 58 alineatul (3).

³⁶ Convenția din 1996 nu conține o dispoziție explicită privind retragerea obiecțiilor referitoare la aderări. Cu toate acestea, s-a acceptat în contextul altor convenții de la Haga că o astfel de retragere este posibilă [de exemplu, a se vedea punctul 67 din Concluziile și recomandările Comisiei speciale din 2009 privind funcționarea practică a Convențiilor de la Haga privind apostila, notificarea și comunicarea, obținerea de probe și facilitarea accesului la justiție, disponibile la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Apostille Section” (Apostila), subsecțiunea „Special Commissions” (Comisiile speciale)].

Exemplul 3 (A)³⁷

Statul A **aderă la**³⁸ convenție la 18 aprilie 2010. Statul B **ratifică**³⁹ această convenție la 26 august 2010. La ratificare, statul B nu ridică nicio obiecție cu privire la aderarea statului A⁴⁰.

În statul A, convenția intră în vigoare la 1 februarie 2011⁴¹. În statul B, convenția intră în vigoare la 1 decembrie 2010⁴². În raporturile dintre cele două state, convenția intră în vigoare la 1 februarie 2011.

În statul B se emite un ordin privind dreptul de menținere a legăturilor personale la 14 februarie 2011.

Având în vedere că ordinul a fost emis ulterior intrării în vigoare a convenției în raporturile dintre statul B și statul A, dispozițiile capitolului IV din convenție se vor aplica și vor fi recunoscute de plin drept în statul A⁴³.

Exemplul 3 (B)

Statul C **ratifică** această convenție la 21 martie 2009. Statul D **aderă la** convenție la 13 aprilie 2009. Statul C nu ridică nicio obiecție cu privire la aderarea statului D.

În statul C, convenția intră în vigoare la 1 iulie 2009⁴⁴. În statul D, convenția intră în vigoare la 1 februarie 2010⁴⁵. Prin urmare, în raporturile dintre state, convenția intră în vigoare la 1 februarie 2010.

În statul C, se emite o hotărâre judecătorească care vizează exercitarea dreptului de încredințare a unui minor și a dreptului de menținere a legăturilor personale cu acesta la 5 august 2009. În septembrie 2009, una dintre părți solicită recunoașterea și executarea hotărârii în statul D.

Întrucât ordinul privind dreptul de încredințare și dreptul de menținere a legăturilor personale a fost emis în statul C anterior intrării în vigoare a convenției în statul D (și, prin urmare, anterior intrării în vigoare a convenției în raporturile dintre cele două state), mecanismele convenției privind recunoașterea și executarea nu se aplică⁴⁶.

Cu toate acestea, în cazul în care ambele state sunt părți ale Convenției de la Haga din 1961 privind protecția minorilor, ar putea fi necesar ca un astfel de ordin să fie recunoscut în temeiul acestei convenții⁴⁷. În caz contrar, ar trebui să se verifice dacă există un acord regional sau bilateral între statul C și statul D care reglementează recunoașterea și executarea unor astfel de ordine privind drepturile de încredințare și de menținere a legăturilor personale. În cazul în care nu există niciun acord regional sau bilateral, părțile se vor ghida după dispozițiile de drept intern în statul D⁴⁸.

³⁷ În cazul exemplurilor prezentate în acest ghid practic, prin trimiterea la statele contractante se presupune că convenția a intrat deja în vigoare între aceste state contractante înainte să aibă loc evenimentele respective, cu excepția cazului în care se prevede altfel.

³⁸ Articolul 58 alineatul (1).

³⁹ Articolul 57 alineatul (2).

⁴⁰ Articolul 58 alineatul (3).

⁴¹ Articolul 61 alineatul (2) litera (b).

⁴² Articolul 61 alineatul (2) litera (a).

⁴³ Articolul 23 alineatul (1) [cu excepția cazului în care se stabilește unul dintre motivele de refuz al recunoașterii, caz în care recunoașterea ar putea, dar **nu trebuie**, să fie refuzată - a se vedea articolul 23 alineatul (2) și, *infra*, **capitolul 10**].

⁴⁴ Articolul 61 alineatul (2) litera (a).

⁴⁵ Articolul 61 alineatul (2) litera (b).

⁴⁶ Articolul 53 alineatul (2).

⁴⁷ Articolul 51 A se vedea, în special, articolul 7 din Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor. A se vedea, de asemenea, *infra*, punctele **12.2-12.3** pentru discuția referitoare la relația dintre prezenta convenție și Convenția de la Haga din 1961. A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 169.

⁴⁸ *Ibid.*, punctul 178, în care se precizează că, „în mod normal, statul solicitat poate recunoaște întotdeauna deciziile adoptate anterior, dar acest lucru ar avea loc în conformitate cu legislația sa națională, nu cu convenția”.

Exemplul 3 (C)

Statul E **ratifică** această convenție la 5 martie 2007. Statul F **aderă** la convenție la 20 martie 2008. În aprilie 2008, statul E notifică depozitarului obiecția sa față de aderarea statului F⁴⁹.

În statul E, convenția intră în vigoare la 1 iulie 2007⁵⁰. În statul F, convenția intră în vigoare la 1 ianuarie 2009⁵¹. Cu toate acestea, aderarea statului F nu va afecta raporturile dintre statul F și statul E din cauza obiecției ridicate de statul E cu privire la această aderare⁵². Convenția nu va intra în vigoare în raporturile dintre cele două state, cu excepția cazului și până în momentul în care statul E își retrage obiecția față de aderarea statului F.

În iulie 2009, un cuplu format din două persoane necăsătorite, cu doi copii, având reședința obișnuită în statul F, însă fiind cetățeni ai statului E, se separă. Între părinți apare un conflict cu privire la locul în care ar trebui să locuiască și cu cine ar trebui să locuiască cei doi copii. Tatăl inițiază o acțiune judiciară cu privire la această chestiune în statul F. Având în vedere intrarea în vigoare a convenției în statul F, acest stat are competența de a lua măsuri de protecție în privința copiilor, în conformitate cu articolul 5 din convenție⁵³.

La rândul său, mama se adresează autorităților din statul F pentru a primi permisiunea de a se muta în statul E împreună cu copiii. Autoritățile din statul F îi acordă mamei permisiunea de a se muta și conferă tatălui dreptul de vizitare a copiilor.

În urma mutării mamei și a copiilor, ordinul privind dreptul de menținere a legăturilor personale nu este respectat. Tatăl dorește recunoașterea și executarea ordinului în statul E.

Deși convenția a intrat în vigoare atât în statul E, cât și în statul F, întrucât statul E a obiectat cu privire la aderarea statului F, convenția nu a intrat în vigoare în raporturile dintre cele două state. Prin urmare, mecanismele convenției privind recunoașterea și executarea nu se vor aplica în acest caz⁵⁴.

Cu toate acestea, în cazul în care ambele state sunt părți ale Convenției de la Haga din 1961 privind protecția minorilor, ar putea fi necesar ca un astfel de ordin să fie recunoscut în temeiul acestei convenții. În caz contrar, ar trebui să se verifice dacă există un acord regional sau bilateral între statul E și statul F care reglementează recunoașterea și executarea unor astfel de ordine privind drepturile de încredințare și de menținere a legăturilor personale. În cazul în care nu există niciun acord regional sau bilateral, părțile se vor ghida după dispozițiile de drept intern în statul F.

Exemplul 3 (D)

Statul G **aderă** la convenție la 13 august 2008. Statul H **ratifică** această convenție la 30 octombrie 2009 și, după ratificare, notifică depozitarului obiecția sa față de aderarea statului G⁵⁵.

În statul G, convenția intră în vigoare la 1 iunie 2009⁵⁶. În statul H, convenția intră în vigoare la 1 februarie 2010⁵⁷. Cu toate acestea, convenția nu va produce efecte în raporturile dintre statul G și statul H, nici după 1 februarie 2010, din cauza obiecției ridicate de statul H față de aderarea

⁴⁹ Articolul 58 alineatul (3).

⁵⁰ Articolul 61 alineatul (2) litera (a).

⁵¹ Articolul 61 alineatul (2) litera (b).

⁵² Articolul 58 alineatul (3).

⁵³ A se vedea, *infra*, **capitolul 4**.

⁵⁴ Articolul 53 alineatul (2).

⁵⁵ Articolul 58 alineatul (3).

⁵⁶ Articolul 61 alineatul (2) litera (b).

⁵⁷ Articolul 61 alineatul (2) litera (a).

statului G⁵⁸. Convenția nu va intra în vigoare în raporturile dintre cele două state, cu excepția cazului și până în momentul în care statul H își retrage obiecția față de aderarea statului G.

B. Ce copii sunt vizați de Convenția din 1996?

Articolul 2

- 3.10 Convenția se aplică tuturor copiilor⁵⁹ din momentul nașterii lor și până la împlinirea vârstei de 18 ani⁶⁰.
- 3.11 Spre deosebire de Convențiile de la Haga din 1980 și 1993 privind copiii, un copil nu trebuie să aibă reședința obișnuită într-un stat **contractant** pentru a intra în domeniul de aplicare al Convenției din 1996. De exemplu, un copil poate avea reședința obișnuită într-un stat necontractant și totuși să intre în domeniul de aplicare al articolului 6 (copiii refugiați, copiii deplasați pe plan internațional sau cei a căror reședință obișnuită nu poate fi stabilită), al articolului 11 (măsuri în caz de urgență) sau al articolului 12 (măsuri provizorii) din Convenția din 1996⁶¹.
- 3.12 Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că, în cazul în care un copil care își are reședința obișnuită într-un stat **contractant**, normele de competență cuprinse în capitolul II reprezintă un sistem complet și închis care se aplică ca un tot unitar în statele contractante. Prin urmare, „un stat contractant nu este autorizat să își exercite competența asupra unuia dintre acești copii, în cazul în care o astfel de competență nu este prevăzută în convenție”⁶².
- 3.13 În schimb, în cazul în care copilul **nu** își are reședința obișnuită într-un stat contractant, autoritățile unui stat contractant pot să își exercite competența pe baza normelor convenției, atunci când este posibil; însă, pe de altă parte, nimic nu împiedică autoritățile să își exercite competența în temeiul normelor care nu intră sub incidența convenției aplicabile în statul lor⁶³. În acest caz, avantajul evident al exercitării competenței pe baza normelor prevăzute de convenție, atunci când este posibil, este că măsura va fi recunoscută și executorie în toate celelalte state contractante în conformitate cu dispozițiile capitolului IV din convenție⁶⁴. Pe de altă parte, în cazul în care competența este exercitată pe baza unor criterii de stabilire a competenței care nu intră sub incidența convenției, măsurile de protecție nu pot fi recunoscute și executate în temeiul convenției⁶⁵.

⁵⁸ Articolul 58 alineatul (3).

⁵⁹ Ar trebui remarcat faptul există posibilitatea aplicării convenției chiar dacă respectivul copil nu își are reședința obișnuită în statul contractant și nici nu este cetățean al acestuia (de exemplu, articolul 6 din convenție, care se bazează exclusiv pe prezența copilului în statul contractant). A se vedea Raportul explicativ, punctul 17, și, *infra*, punctele 3.11-3.13.

⁶⁰ Pentru persoanele cu vârsta de cel puțin 18 ani care, ca urmare a unei deficiențe sau a unei insuficiențe a capacităților personale, nu sunt în măsură să își apere interesele, *Convenția de la Haga din 13 ianuarie 2000 privind protecția internațională a adulților* (denumită în continuare „Convenția de la Haga din 2000 privind protecția adulților”) va fi aplicată în cazul în care statele în cauză sunt state contractante la convenția respectivă. A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctele 15-16.

⁶¹ În ceea ce privește articolul 6, a se vedea, *infra*, punctele 4.13-4.18, precum și 13.58 și următoarele; în ceea ce privește articolele 11 și 12, a se vedea, *infra*, **capitolele 6 și 7**.

⁶² Raportul explicativ, punctul 84. Desigur, cu excepția cazului în care se aplică articolul 52 (a se vedea, *infra*, punctele 12.5-12.8).

⁶³ Raport explicativ, punctele 39 și 84.

⁶⁴ Cu condiția ca alte criterii cuprinse în capitolul IV să fie îndeplinite - a se vedea, *infra*, **capitolul 10**.

⁶⁵ Articolul 23 alineatul (2) litera (a) - în cazul în care măsura de protecție este luată de o autoritate a cărei competență nu este întemeiată pe unul dintre criteriile prevăzute în convenție, este vorba despre un criteriu în baza căruia recunoașterea poate fi refuzată în temeiul convenției. A se vedea Raportul explicativ, punctul 122.

Exemplul 3 (E)

Un copil își are reședința obișnuită și se află în statul necontractant X. Autoritățile din statul contractant A își exercită competența de a lua o măsură de protecție a copilului în temeiul normelor de competență care nu intră sub incidența convenției pe baza faptului că respectivul copil este cetățean al statului contractant A. Statul contractant A are dreptul să facă acest lucru, însă măsura de protecție nu poate fi recunoscută în temeiul convenției în celelalte state contractante⁶⁶.

Exemplul 3 (F)

Un copil își are reședința obișnuită într-un stat necontractant Y. Copilul a ajuns recent în statul contractant învecinat B ca urmare a războiului civil care are loc în statul necontractant Y. Satul său a fost masacrat și el a rămas orfan. Autoritățile din statul contractant B adoptă măsuri de protecție a copilului în temeiul articolului 6 alineatul (1) din convenție. Aceste măsuri de protecție vor fi recunoscute de plin drept în toate celelalte state contractante⁶⁷.

C. Care sunt aspectele reglementate de Convenția din 1996?**Articolul 3**

3.14 Convenția stabilește norme cu privire la „măsurile de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului”⁶⁸. Convenția nu oferă o definiție precisă a ceea ce pot include aceste „măsuri de protecție”. Totuși, la articolul 3 sunt prevăzute exemple de situații în care se pot aplica aceste măsuri de protecție. Această listă de exemple nu este exhaustivă⁶⁹.

3.15 Prin urmare, măsurile de protecție pot să se refere în mod deosebit la:

(a) atribuirea, exercitarea și restrângerea, totală sau parțială, a răspunderii părintești, precum și la delegarea acesteia⁷⁰.

3.16 Termenul „răspundere părintească” este definit în articolul 1 alineatul (2) din convenție și include autoritatea părintească sau orice relație similară acestei autorități, prin care se determină drepturi, puteri și obligații ale părinților, ale tutorelui sau ale altui reprezentant legal în legătură cu persoana sau bunurile copilului⁷¹. Descrierea termenului în convenție este în mod intenționat amplă⁷².

⁶⁶ Articolul 23 alineatul (2) litera (a). A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 13**, punctele **13.58-13.60**, privind copiii care sunt refugiați sau deplasați pe plan internațional sau care nu au o reședință obișnuită.

⁶⁷ Articolul 23 alineatul (1). Acest lucru va fi valabil, cu excepția cazului în care există un motiv de refuz al recunoașterii în conformitate cu articolul 23 alineatul (2) - a se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 10**.

⁶⁸ Articolul 1

⁶⁹ Pentru discuții suplimentare cu privire la o serie de măsuri prevăzute la articolul 3, a se vedea, *infra*, **capitolul 13** care abordează anumite teme speciale. Ar trebui remarcat faptul că exemplele prezentate în articolul 3 nu sunt categorii rigide: măsurile de protecție pot include unul sau mai multe dintre exemplele oferite, de exemplu, în dreptul intern al unor state contractante, plasamentul unui copil într-o familie substitutivă [articolul 3 litera (e)] poate implica, de asemenea, o restricție în materia răspunderii părintești [articolul 3 litera (a)]. O astfel de măsură de protecție va intra în mod clar în domeniul de aplicare al convenției. În plus, în funcție de măsurile disponibile în dreptul intern al unui stat contractant, „măsurile de protecție” nu vor fi emise neapărat doar de o instanță judiciară sau administrativă: de exemplu, un funcționar al unei autorități publice, cum ar fi un agent de poliție sau un asistent social, poate fi împuternicit să adopte, în temeiul dreptului intern, o „măsură de protecție” în ceea ce privește un copil, de obicei, într-o situație de urgență. Dacă măsura este luată pentru a-l proteja pe copil, cu excepția cazului în care se încadrează într-una dintre categoriile prevăzute la articolul 4, ar părea să se încadreze în domeniul de aplicare material al convenției.

⁷⁰ Articolul 3 litera (a).

⁷¹ Articolul 1 alineatul (2).

⁷² A se vedea Raportul explicativ, punctul 14. Formularea se inspiră din articolul 18 din Convenția ONU privind drepturile copilului. Totuși, această noțiune de răspundere părintească nu a fost suficient de

Termenul acoperă în același timp responsabilitatea cu privire la persoana copilului, responsabilitatea privind bunurile sale și, în general, reprezentarea legală a copilului, oricare ar fi denumirea instituției juridice în cauză.

- 3.17 În ceea ce privește persoana copilului, printre „drepturile și responsabilitățile” menționate la articolul 1 alineatul (2) se numără și cele care aparțin părinților, tutorilor sau reprezentanților legali în legătură cu educarea copilului. Aceste drepturi și responsabilități ar putea consta, de exemplu, în luarea unor decizii privind încredințarea, educația, sănătatea, determinarea reședinței copilului sau supravegherea persoanei copilului și, în special, a relațiilor sale.
- 3.18 Termenul „puteri” de la articolul 1 alineatul (2) are de a face în mod mai specific cu reprezentarea copilului. Această reprezentare este, în mod normal, asigurată de către părinți, dar poate fi exercitată, total sau parțial, de terțe părți, de exemplu în caz de deces, incapacitate, caracter necorespunzător sau inaptitudine a părinților sau în cazul în care un copil a fost abandonat de către părinți sau a fost plasat la un terț din alt motiv. Astfel de „puteri” ar putea fi exercitate în legătură cu persoana sau bunurile copilului.
- 3.19 Terminologia utilizată pentru aceste concepte variază de la stat la stat, incluzând, de exemplu, noțiuni precum tutelă, autoritate părintească, *patria potestas*, precum și „răspundere părintească”. Chiar și în cazul în care noțiunea „răspundere părintească” se regăsește în dreptul intern al unui stat, interpretarea dată acesteia în dreptul intern nu trebuie neapărat invocată ca fiind echivalentă interpretării date de convenție. Terminologia folosită în convenție ar trebui să fie interpretată în mod autonom în sensul convenției.
- 3.20 Pot exista mai multe modalități diferite prin care cetățenii pot dobândi răspunderea părintească în temeiul dreptului intern al unui stat. Adesea, titularii răspunderii părintești sunt identificați prin efectul legii: de exemplu, în multe state, răspunderea părintească este acordată prin efectul legii părinților căsătoriți la nașterea copilului lor și, în unele state, este extinsă, de exemplu, la părinții necăsătoriți care coabitează. În unele state, titularii răspunderii părintești pot fi identificați la finalizarea unui anumit act, cum ar fi recunoașterea copilului de către tatăl necăsătorit, căsătoria ulterioară a părinților copilului sau un acord parental. De asemenea, răspunderea părintească poate fi atribuită prin decizia unei autorități judiciare sau administrative. Termenul „atribuire” a răspunderii părintești de la articolul 3 litera (a) are scopul de a cuprinde toate aceste metode de dobândire a răspunderii părintești.
- 3.21 De asemenea, pot exista numeroase alte modalități prin care legislația internă a statelor prevede exercitarea, încetarea, restrângerea și delegarea răspunderii părintești. Domeniul de aplicare amplu al articolului 3 garantează includerea tuturor acestor metode în această dispoziție și, prin urmare, în domeniul de aplicare al convenției.

Exemplul 3 (G)

Legislația statului contractant A prevede că, în cazul în care un părinte desemnează prin dispoziție testamentară o persoană care să aibă grijă de persoana și/sau bunurile copilului după decesul său, acest fapt va conferi persoanei respective dreptul de a exercita răspunderea părintească la executarea dispoziției respective. Această atribuire a răspunderii părintești intră în domeniul de aplicare al convenției⁷³.

---

exactă pentru anumite delegări; de unde și elaborarea în articolul 1 alineatul (2) din Convenția din 1996.

Exemplul 3 (H)

În caz de neglijență gravă și abuz asupra copilului, autoritățile statului contractant B iau măsuri în vederea retragerii copilului din grija părinților săi și a încetării răspunderii părintești a acestora. Această încetare a răspunderii părintești intră în domeniul de aplicare al convenției⁷⁴.

(b) Dreptul de încredințare, inclusiv dreptul privind ocrotirea persoanei copilului și, în special, dreptul de a hotărî asupra locului de reședință a copilului, precum și dreptul de vizită/menținere a legăturii cu copilul, prin care se înțelege inclusiv dreptul de a lua copilul, pentru o perioadă determinată, într-un alt loc decât reședința sa obișnuită⁷⁵

3.22 Această secțiune cuprinde toate măsurile referitoare la îngrijirea și educarea copilului, precum și la dreptul de vizită sau de a menține legături personale cu acesta. Astfel de măsuri pot ajuta la stabilirea părintelui, sau a altor persoane, cu care copilul ar trebui să locuiască și a modului în care se va exercita dreptul de vizită cu părintele sau altă persoană cu care copilul nu locuiește. Astfel de măsuri se încadrează în domeniul de aplicare al convenției, indiferent de denumirile acordate în dreptul intern al statului respectiv⁷⁶. În ceea ce privește noțiunile de „drepturi de vizită” și „drepturi de încredințare” definite la articolul 3 litera (b), formularea o reproduce pe cea de la articolul 5 litera (b) din Convenția din 1980. Această reproducere este intenționată, iar noțiunile „drepturi de încredințare” și „drepturi de vizită” ar trebui interpretate în mod consecvent pentru a asigura complementaritatea celor două convenții⁷⁷.

(c) Tutela, curatela și instituții similare⁷⁸

3.23 Aceste instituții sunt sisteme de protecție, reprezentare sau asistență instituite în favoarea unui copil în cazul în care părinții săi sunt decedați sau nu mai sunt autorizați să îl reprezinte⁷⁹.

(d) Desemnarea și atribuțiile oricărei persoane sau organism care are sarcina să se ocupe de persoana copilului sau de bunurile acestuia, să îl reprezinte ori să îl asiste⁸⁰

3.24 În plus față de un părinte sau un tutore, „persoana sau organismul” menționat aici ar putea fi, de asemenea, un tutore *ad litem* sau un avocat pentru copii, sau o persoană care are autoritate asupra copilului în anumite circumstanțe (de exemplu, „o școală sau o persoană care însoțește copiii în vacanță, căreia i se solicită să ia decizii medicale [referitoare la copil] în absența reprezentantului legal”⁸¹).

⁷⁴ *Id.* De asemenea, este posibil ca, în anumite state contractante, în cazuri de abuz/neglijare, copilul să poată fi retras din grija părintelui (părinților) sau a tutorelui (tutorilor), însă răspunderea părintească a acestora să se mențină sub rezerva anumitor restricții. Această „restricție” privind răspunderea părintească intră, de asemenea, în domeniul de aplicare al convenției [articolul 3 litera (a)].

Articolul 3 litera (b).

⁷⁵ A se vedea Raportul explicativ, punctul 20, care prevede: „Convenția nu poate avea pretenția că utilizează expresii care se adaptează particularităților lingvistice ale tuturor statelor reprezentate.”

⁷⁷ A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 13**, punctele **13.15-13.30** privind dreptul de vizită/de a menține legături personale. A se vedea, de asemenea, Baza de date privind răpirea internațională de copii (INCADAT) la adresa < www.incadat.com > pentru jurisprudența națională cu privire la semnificația acestor termeni în temeiul Convenției din 1980. Acești termeni au semnificații autonome și ar trebui interpretați independent de orice constrângeri juridice interne.

⁷⁸ Articolul 3 litera (c).

⁷⁹ A se vedea Raportul explicativ, punctul 21.

⁸⁰ Articolul 3 litera (d).

⁸¹ Raportul explicativ, punctul 22.

(e) Plasamentul copilului la familia substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată, protecție prin „kafala” ori o instituție similară⁸²

- 3.25 Acest alineat se referă la formele de îngrijire alternativă care pot fi puse la dispoziție pentru copii⁸³. Acestea se aplică, de obicei, în cazul în care copilul este orfan sau părinții nu sunt în măsură să aibă grijă de el⁸⁴.
- 3.26 Ar trebui remarcat faptul că acest alineat nu se referă la adopție sau la măsurile pregătitoare adopției, inclusiv la plasamentul unui copil în vederea adopției⁸⁵. Aceste măsuri sunt excluse în mod expres din domeniul de aplicare al convenției de articolul 4⁸⁶.
- 3.27 Instituția „kafala” este utilizată pe scară largă în unele state ca formă de îngrijire pentru copii atunci când aceștia nu pot fi îngrijiți de părinții lor. În cadrul „kafala”, copiii sunt îngrijiți de familii noi sau de rude, dar raportul juridic cu părinții lor naturali nu este, de obicei, întrerupt⁸⁷. „Kafala” poate avea loc la nivel transfrontalier, dar, întrucât acesta reprezintă un mecanism care nu constituie o adopție, nu intră în domeniul de aplicare al Convenției de la Haga din 1993 privind adopția internațională. Cu toate acestea, în cazul în care se utilizează, instituția „kafala” constituie în mod evident o măsură de protecție în ceea ce privește un copil și, prin urmare, intră în mod expres în domeniul de aplicare al Convenției din 1996⁸⁸.
- 3.28 În cazul în care o autoritate cu competență în temeiul articolelor 5 - 10 din convenție are în vedere adoptarea unei măsuri de protecție care intră în domeniul de aplicare al articolului 3 litera (e) (și anume, o măsură privind plasamentul copilului la o familie substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată, protecție prin „kafala” ori o instituție similară) și un astfel de plasament sau protecție va avea loc în alt stat contractant, apar anumite obligații în temeiul articolului 33 din Convenția din 1996. Această problemă, alături de chestiunea unui domeniu precis de aplicare al măsurilor de protecție care „atrag” obligațiile

⁸² Articolul 3 litera (e). A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 11**, punctele **11.13-11.17** și **capitolul 13**, punctele **13.31-13.42**, cu privire la articolul 33 din convenție, care se aplică „[î]n cazul în care o autoritate care are competență în temeiul articolelor 5 - 10 are în vedere plasamentul copilului într-o familie substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată, protecție prin „kafala” ori o instituție similară, și dacă un astfel de plasament sau îngrijire va avea loc într-un alt stat contractant [...]”.

⁸³ În ceea ce privește luarea de măsuri de protecție referitoare la îngrijirea alternativă a copiilor, a se vedea documentul intitulat „Orientări pentru îngrijirea alternativă a copiilor”, salutat în mod oficial prin Rezoluția A/RES/64/142 a Adunării Generale a ONU din 24 februarie 2010 (document disponibil la adresa < http://www.unicef.org/protection/alternative_care_Guidelines-English.pdf >). Documentul „stabilește orientările dorite privind politica și practica” în ceea ce privește îngrijirea alternativă a copiilor, „cu scopul de a îmbunătăți punerea în aplicare a Convenției privind drepturile copilului și a prevederilor relevante menționate în alte instrumente internaționale referitoare la protecția și bunăstarea copiilor care nu beneficiază de îngrijire din partea părinților sau care se confruntă cu riscul de a fi în această situație [...]” (a se vedea preambulul Rezoluției Adunării Generale). Orientările includ o secțiune specială privind „acordarea de îngrijire pentru copiii aflați în afara țării reședinței lor obișnuite” (capitolul VIII). Acest capitol recomandă statelor să ratifice sau să adere la Convenția din 1996, „pentru a asigura un nivel adecvat de cooperare internațională și protecția copilului în astfel de situații” (punctul 138).

⁸⁴ La interpretarea unor dispoziții similare din Regulamentul Bruxelles IIa, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a constatat că, atât decizia inițială de a îndepărta copiii de familiile lor de origine, cât și decizia de a-i plasa în centre de plasament, intră în domeniul de aplicare al regulamentului (a se vedea cauza C-435/06 din 27 noiembrie 2007, Rep., 2007, p. I-10141, precum și cauza C-523/07 din 2 aprilie 2009, Rep., 2009, p. I-0000).

⁸⁵ A se vedea, *infra*, **punctul 3.38** cu privire la semnificația termenului „plasament” în acest context.

⁸⁶ A se vedea, *infra*, **punctul 3.32** și următoarele cu privire la articolul 4 din convenție, și punctele **3.38-3.39** cu privire la adopție. A se vedea, de asemenea, *infra*, secțiunea specială privind adopția, în **capitolul 13**, punctele **13.43-13.45**. În cele din urmă, a se vedea Raportul explicativ, punctul 28.

⁸⁷ Cu toate acestea, normele privind instituția „kafala” diferă de la un stat la altul în care este prezentă.

⁸⁸ A se vedea Raportul explicativ, punctul 23.

menționate la articolul 33, este discutată, *infra*, la **capitolele 11 și 13**⁸⁹.

(f) *Supravegherea de către autoritățile publice a ocrotirii copilului acordată de către orice persoană căreia acesta i-a fost încredințat*⁹⁰

- 3.29 Această categorie recunoaște că implicarea unei autorități publice în cazul unui copil nu va fi întotdeauna limitată la plasarea copilului într-un mediu alternativ de îngrijire. O autoritate publică poate avea, de asemenea, un rol în supravegherea îngrijirii unui copil în propria sa familie sau în alt mediu. Aceste măsuri se încadrează în mod clar în domeniul de aplicare al convenției, întrucât ele vizează în mod evident protecția persoanei copilului.

(g) *Administrarea, conservarea sau acte de dispoziție privind proprietatea copilului*⁹¹

- 3.30 Această categorie include toate măsurile de protecție a bunurilor unui copil⁹². Poate include, de exemplu, numirea unui tutore *ad litem* pentru a proteja interesele copilului în ceea ce privește anumite bunuri specifice în contextul unui litigiu pe rol.
- 3.31 Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că această convenție nu aduce atingere sistemelor de drept al proprietății. Prin urmare, convenția nu vizează dreptul material privind drepturile de proprietate, de exemplu, litigiile referitoare la dreptul de proprietate/titlul de proprietate.

D. Care sunt aspectele care *nu* sunt reglementate de Convenția din 1996?

Articolul 4

- 3.32 Există anumite măsuri care au fost excluse în mod expres din domeniul de aplicare al convenției. Această listă este exhaustivă și orice măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor unui copil care nu sunt incluse în această listă s-ar putea încadra în domeniul de aplicare al convenției.

(a) *Stabilirea sau contestarea filiației*⁹³

- 3.33 Această dispoziție exclude din domeniul de aplicare al convenției măsurile care vizează stabilirea sau contestarea filiației unui copil sau a unor copii. Prin urmare, în cazul în care se depune o cerere la autoritățile unui stat contractant pentru stabilirea sau contestarea filiației unui copil, aceste autorități vor trebui să examineze normele lor jurisdicționale care nu intră sub incidența convenției pentru a evalua dacă au competență. În mod similar, legea aplicabilă și recunoașterea hotărârilor pronunțate în alte state cu privire la această chestiune sunt chestiuni lăsate în seama normelor care nu intră sub incidența convenției.

⁸⁹ A se vedea, *infra*, punctele **11.13-11.17** și **13.31-13.42**.

⁹⁰ Articolul 3 litera (f).

⁹¹ Articolul 3 litera (g).

⁹² Pentru discuții suplimentare privind aplicarea convenției în ceea ce privește măsurile de protecție a bunurilor unui copil, a se vedea, *infra*, punctele **13.70-13.74**.

⁹³ Articolul 4 litera (a).

3.34 Această excludere se extinde la întrebarea dacă părțile aflate într-un raport de filiație, și anume, copilul și părintele (părinții) în cazul în care sunt implicați minori, necesită autorizarea unui reprezentant legal pentru a recunoaște relația. Normele care nu intră sub incidența convenției ale unui stat vor trebui să ofere răspunsuri la întrebări care urmăresc să stabilească:

- dacă un copil care este recunoscut trebuie să consimtă la recunoaștere și dacă trebuie să fie reprezentat în acest scop în cazul în care este mai mic de o anumită vârstă;
- dacă trebuie desemnat un tutore *ad litem* pentru a reprezenta sau asista copilul în cadrul unui proces privind filiația; sau
- dacă mama minoră a unui copil trebuie ea însăși să fie reprezentată în legătură cu orice declarații de recunoaștere sau aprobare sau orice acțiuni privind statutul copilului său⁹⁴.

Cu toate acestea, întrebarea cu privire la **identitatea** reprezentantului legal al copilului în cauză și care să stabilească dacă, de exemplu, desemnarea persoanei respective rezultă prin efectul legii sau impune intervenția unei autorități, intră în domeniul de aplicare al convenției⁹⁵.

3.35 Excluderea prevăzută de articolul 4 litera (a) din convenție se extinde, de asemenea, statutului unui copil născut în urma unui acord internațional de reproducere umană asistată prin intermediul unei mame surrogat.

3.36 Stabilirea sau contestarea filiației nu este tratată în alte convenții de la Haga (cu excepția Convenției de la Haga din 2007 privind pensia de întreținere pentru copii⁹⁶, cu titlu incident, în care este tratată problema filiației care apare în contextul procedurilor de întreținere).

3.37 De asemenea, această dispoziție exclude întrebarea dacă legitimarea unui copil, de exemplu, prin căsătoria ulterioară sau prin recunoaștere voluntară, afectează statutul copilului.

(b) Deciziile privind adopția, măsurile pregătitoare pentru adopție, anularea ori revocarea adopției⁹⁷

3.38 Această excludere este foarte amplă și se aplică tuturor aspectelor procesului de adopție, inclusiv plasamentului copiilor pentru adopție⁹⁸. Ar trebui remarcat faptul că termenul „plasament” în acest context implică intervenția unei autorități publice, și nu se referă la măsuri mai puțin formale privind îngrijirea copilului.

3.39 Cu toate acestea, după ce a avut loc adopția, nu se face nicio distincție între copiii adoptați și alți copii în sensul prezentei convenții. Normele convenției se aplică, prin urmare, tuturor măsurilor de protecție a persoanei și a bunurilor copiilor adoptați în același mod în care se aplică și pentru toți ceilalți copii.

⁹⁴ A se vedea Raportul explicativ, punctul 27.

⁹⁵ A se vedea, *supra*, punctul 3.24 privind articolul 3 litera (d).

⁹⁶ Convenția de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei - a se vedea articolul 6 alineatul (2) litera (h) și articolul 10 alineatul (1) litera (c). A se vedea, de asemenea, articolul 1 din Protocolul din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, precum și articolul 2 din Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere și articolul 3 din Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind recunoașterea și executarea hotărârilor privind obligațiile de întreținere.

⁹⁷ Articolul 4 litera (b).

⁹⁸ A se vedea, *infra*, punctele 13.43-13.45 cu privire la adopție.

(c) Numele și prenumele copilului⁹⁹

- 3.40 Măsurile referitoare la numele și prenumele unui copil nu sunt incluse în domeniul de aplicare al convenției, deoarece acestea nu sunt considerate a fi aspecte legate de protecția copilului¹⁰⁰.

(d) Obținerea capacității depline de exercițiu¹⁰¹

- 3.41 Capacitatea deplină de exercițiu se referă la eliberarea unui minor de sub controlul părinților sau al tutorilor săi. Aceasta poate avea loc prin efectul legii, de exemplu, la căsătorie sau prin decizia unei autorități competente. Capacitatea deplină de exercițiu are rolul de a elibera un copil de sub autoritatea părintească, ceea ce o face să fie contrară unei măsuri de protecție. Acest aspect explică excluderea sa din domeniul de aplicare al convenției.

(e) Obligațiile de întreținere¹⁰²

- 3.42 Obligațiile de întreținere fac obiectul a diferite convenții internaționale, cel mai recent, al Convenției de la Haga din 2007 privind pensia de întreținere pentru copii și al Protocolului privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

(f) Legate sau succesiuni¹⁰³

- 3.43 Chestiunile de drept internațional privat privind legatele au fost deja tratate în *Convenția de la Haga din 1 iulie 1985 privind legislația aplicabilă trustului și recunoașterii acestuia*.
- 3.44 Succesiunea face obiectul *Convenției de la Haga din 1 august 1989 privind legea aplicabilă succesiunii și patrimoniului persoanelor defuncte*.

(g) Securitatea socială¹⁰⁴

- 3.45 Asigurările sociale sunt plătite de către organisme stabilite în funcție de factori de legătură cum ar fi, de exemplu, locul de muncă sau reședința obișnuită a persoanei (persoanelor) care beneficiază de asigurări sociale. Acești factori de legătură nu corespund neapărat reședinței obișnuite a copilului. Prin urmare, s-a considerat că normele convenției „ar fi fost insuficient adaptate” unor astfel de măsuri¹⁰⁵.

(h) Măsurile publice de natură generală în domeniul educației și sănătății¹⁰⁶

- 3.46 Nu toate aspectele legate de sănătate sau de educație sunt excluse din domeniul de aplicare al convenției. Numai măsurile **publice de natură generală** sunt excluse, de exemplu, măsurile care impun școlarizarea sau care instituie programe

⁹⁹ Articolul 4 litera (c).

¹⁰⁰ A se vedea Raportul explicativ, punctul 29.

¹⁰¹ Articolul 4 litera (d).

¹⁰² Articolul 4 litera (e).

¹⁰³ Articolul 4 litera (f).

¹⁰⁴ Articolul 4 litera (g).

¹⁰⁵ Raportul explicativ, punctul 33.

¹⁰⁶ Articolul 4 litera (h).

de vaccinare¹⁰⁷.

- 3.47 În schimb, „[p]lasamentul unui anumit copil într-o anumită școală sau decizia de a-l supune unei intervenții chirurgicale, de exemplu, sunt decizii care intră în domeniul de aplicare al convenției”¹⁰⁸.

(i) Măsurile luate ca urmare a unor infracțiuni săvârșite de copil¹⁰⁹

- 3.48 În raportul explicativ se arată că această excludere permite statelor contractante să adopte măsuri adecvate, cu caracter fie punitiv, fie educațional, ca răspuns la săvârșirea de infracțiuni penale de către copii, fără a fi nevoie să se asigure că au competență în baza convenției¹¹⁰. Se mai arată că, pentru ca această excludere să se aplice, nu este necesar ca respectivul copil să fie efectiv supus urmăririi penale (deoarece, de multe ori, copiii sub o anumită vârstă nu pot fi urmăriți penal în temeiul procedurii penale naționale). În schimb, această excludere presupune ca acțiunea comisă de copil să fi fost un act care constituie o infracțiune în temeiul dreptului penal al unui stat atunci când este comis de o persoană cu o vârstă mai mare de vârsta de răspundere penală. Competența de a lua măsuri pentru a răspunde acestor acte nu este reglementată de prezenta convenție și este o chestiune care ține de legislația internă a fiecărui stat.
- 3.49 Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că această interpretare a articolului (4) litera (i) este contestată. O altă interpretare este aceea că excluderea prevăzută la articolul 4 litera (i) ar trebui să vizeze numai măsurile luate ca urmare a procedurii penale instituite efectiv împotriva copilului **sau pe acelea care sunt adoptate în conformitate cu dispozițiile statutare care vizează infracțiunile**. În această perspectivă, atunci când un copil comite un act care constituie o infracțiune în temeiul dreptului intern, dar față de care statul reacționează, fie în mod exclusiv, fie în plus față de măsurile penale, ca o chestiune ce ține de protecția copilului (de exemplu, atunci când un adolescent care este implicat într-un caz de prostituție/ademenire face mai degrabă obiectul unui ordin de protecție decât al urmăririi penale), orice măsură de protecție adoptată în conformitate cu legislația privind protecția copiilor intră în sfera de aplicare a convenției.
- 3.50 Nu există nicio practică constantă cu privire la această chestiune în momentul de față¹¹¹.
- 3.51 Măsurile adoptate ca răspuns la abaterile care nu sunt de natură penală, cum ar fi fuga sau refuzul de a frecventa școala, sunt reglementate de convenție¹¹².

¹⁰⁷ Raportul explicativ, punctul 34.

¹⁰⁸ *Ibid.*

¹⁰⁹ Articolul 4 litera (i).

¹¹⁰ Raportul explicativ, punctul 35.

¹¹¹ În legătură cu articolul 1 alineatul (3) litera (g) din Regulamentul Bruxelles IIa, care exclude din domeniul de aplicare al regulamentului „măsurile luate ca urmare a faptelor penale săvârșite de copii”, a se vedea cauza *Health Service Executive împotriva S. C. și A. C.* (cauza C-92/12 din 26 aprilie 2012), în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene a susținut că „plasarea [unui copil într-un centru de plasament] însoțită de măsuri privative de libertate intră în domeniul de aplicare al regulamentului atunci când această plasare este dispusă pentru protecția copilului, iar nu pentru a-l sancționa” (punctul 65; a se vedea, de asemenea, punctul 66).

¹¹² A se vedea Raportul explicativ, punctul 35.

(j) Deciziile privind dreptul de azil și privind imigrația¹¹³

- 3.52 Deciziile privind dreptul de azil și privind imigrația sunt excluse din domeniul de aplicare al convenției, deoarece „acestea sunt decizii care derivă din puterea suverană a statelor”¹¹⁴. Cu toate acestea, numai deciziile de fond asupra acestor chestiuni sunt excluse. Cu alte cuvinte, decizia prin care se stabilește dacă un permis de ședere sau de azil va fi acordat sau refuzat este exclusă din domeniul de aplicare al convenției. Totuși, măsurile care privesc protecția și/sau reprezentarea unui copil care solicită azil sau un permis de ședere vor intra în domeniul de aplicare al convenției¹¹⁵.

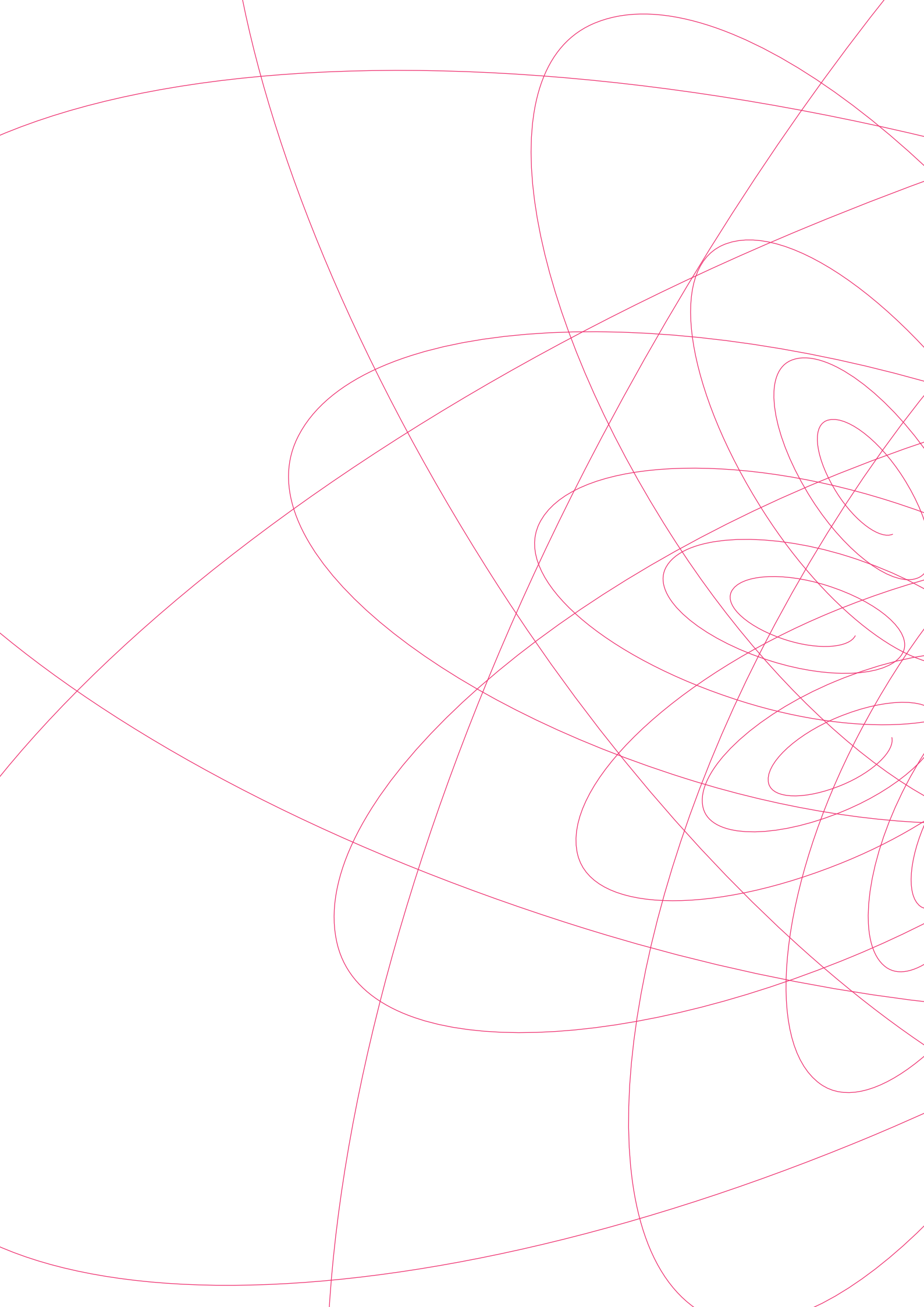
¹¹³ Articolul 4 litera (j).

¹¹⁴ Raportul explicativ, punctul 36.

¹¹⁵ *Ibid.*

4

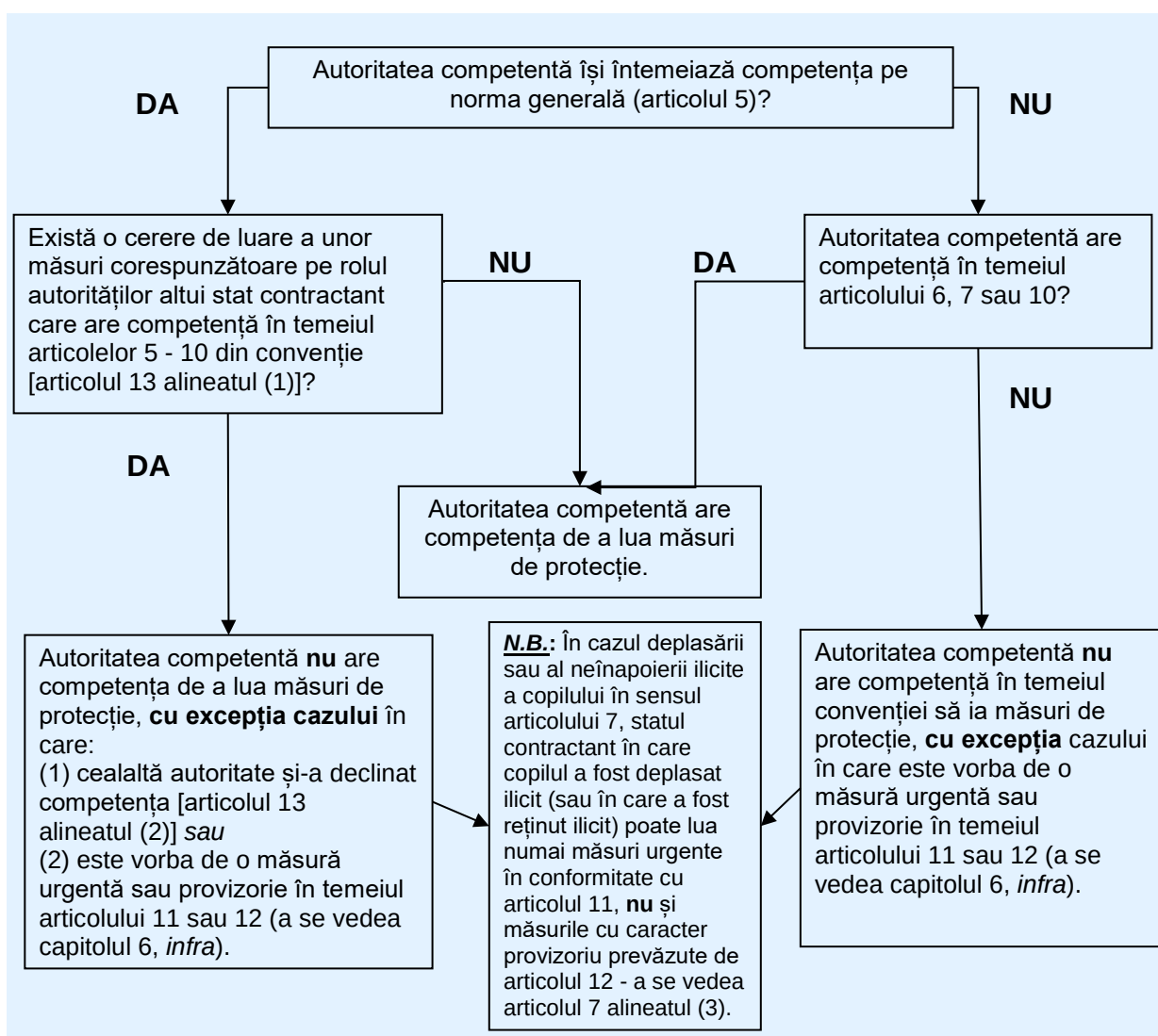
*COMPETENȚA DE A LUA
MĂSURI DE PROTECȚIE*

A. Când au autoritățile unui stat contractant competența de a lua măsuri de protecție?

Articolele 5 – 14

- 4.1 Normele de competență sunt enunțate la articolele 5 - 14 din convenție. Convenția determină statul contractant ale cărui autorități au competența, dar nu și autoritatea care este competentă în acest stat contractant. Această întrebare este lăsată la latitudinea dreptului procedural intern.
- 4.2 În cazul în care se transmite o cerere de luare de măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului către o autoritate competentă a unui stat contractant, trebuie efectuată următoarea analiză pentru a stabili dacă respectiva autoritate competentă are competența de a lua măsuri de protecție¹¹⁶:

116

Această diagramă se aplică numai statelor contractante care nu au obligații în conformitate cu normele alternative convenite în temeiul articolului 52 alineatul (2) din convenție, care prevalează - a se vedea, *infra*, **capitolul 12**. De exemplu, statele membre ale UE (cu excepția Danemarcei) vor trebui să ia în considerare dispozițiile Regulamentului Bruxelles IIa. De asemenea, această diagramă nu abordează situația în care reședința obișnuită a copilului se schimbă în momentul la care autoritățile competente din statul în care copilul își are reședința obișnuită inițială sunt sesizate cu o cerere de luare de măsuri de protecție [a se vedea articolul 5 alineatul (2) și, *infra*, punctele **4.10-4.11**].

- 4.3 Ar trebui remarcat faptul că dispozițiile privind transferul competenței (articolul 8 și articolul 9 din convenție) nu sunt abordate în diagrama de mai sus și că acestea ar putea oferi unui stat contractant o metodă de a obține competența în legătură cu o cerere de adoptare a unor măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului (a se vedea, de asemenea, **capitolul 5**, *infra*).

B. Norma generală: autoritățile statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului

Articolul 5

- 4.4 Principala normă în materie de competență prevăzută de convenție este aceea că măsurile de protecție în ceea ce-i privește pe copii ar trebui să fie adoptate de autoritățile judiciare/administrative ale statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului.

(a) Înțelesul noțiunii de „reședință obișnuită”

- 4.5 Noțiunea de „reședință obișnuită”, principalul factor de legătură comun tuturor convențiilor moderne de la Haga privind protecția copiilor, nu este definită în cadrul convenției, ci trebuie stabilită de către autoritățile competente în fiecare caz pe baza elementelor de fapt. Este o noțiune autonomă și ar trebui să fie interpretată în lumina obiectivelor convenției mai degrabă decât în temeiul constrângerilor dreptului intern.
- 4.6 Numeroase cazuri din statele contractante ale Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii au ca obiect determinarea reședinței obișnuite a copiilor¹¹⁷. Totuși, trebuie să se țină seama de faptul că, întrucât reședința obișnuită este o noțiune de fapt, ar putea exista diferite considerații care trebuie să fie luate în considerare la momentul determinării reședinței obișnuite a unui copil în sensul prezentei convenții.
- 4.7 Noțiunea de „reședință obișnuită” este analizată în detaliu la **capitolul 13** din prezentul ghid¹¹⁸.

(b) Ce se întâmplă atunci când „reședința obișnuită” a unui copil se schimbă?

- 4.8 Competența urmează reședința obișnuită a copilului, astfel încât în caz de schimbare a reședinței obișnuite a copilului în alt stat contractant, sunt competente autoritățile din statul noii reședințe obișnuite¹¹⁹.
- 4.9 Deși convenția nu prevede noțiunea de „menținere a competenței”, ar trebui să se țină seama de faptul că o schimbare a reședinței obișnuite a copilului nu înseamnă că măsurile deja luate încetează¹²⁰. Aceste măsuri rămân în vigoare până la momentul la care, dacă este necesar, sunt adoptate alte măsuri adecvate de către autoritățile din statul contractant în care copilul își are noua reședință obișnuită.
- 4.10 În cazul în care reședința obișnuită a copilului se schimbă dintr-un stat contractant în altul într-un moment în care autoritățile primului stat contractant sunt sesizate

¹¹⁷ Pentru unele dintre aceste hotărâri, a se vedea INCADAT (< www.incadat.com >).

¹¹⁸ *Infra*, punctele **13.83-13.87**.

¹¹⁹ Articolul 5 alineatul (2).

¹²⁰ Articolul 14 Pentru discuții suplimentare privind menținerea măsurilor, a se vedea, *infra*, **capitolul 8**.

cu o cerere de adoptare a unor măsuri de protecție (și anume, pe parcursul procedurilor în curs), raportul explicativ sugerează că principiul *perpetuatio fori* nu se aplică și, prin urmare, competența e transferă autorităților din statul contractant în care copilul își are noua reședință obișnuită¹²¹. Când se întâmplă astfel, ar putea să fie avută în vedere aplicarea dispozițiilor privind transferul de competență (a se vedea **capitolul 5, infra**).

- 4.11 În cazul în care reședința obișnuită a copilului se schimbă dintr-un stat contractant într-un stat **necontractant** în cursul procedurilor asociate unei măsuri de protecție, principiul *perpetuatio fori* nu se aplică¹²². Totuși, articolul 5 din convenție va înceta să mai fie aplicabil din momentul schimbării reședinței obișnuite a copilului. Prin urmare, nimic nu împiedică autoritățile statului contractant să își păstreze competența în temeiul normelor proprii care nu intră sub incidența convenției (și anume, în afara domeniului de aplicare al convenției)¹²³. Cu toate acestea, este important de reținut că, în acest caz, alte state contractante nu sunt obligate prin convenție să recunoască măsurile care ar putea fi adoptate de această autoritate¹²⁴.

C. Excepții de la norma generală

- 4.12 Articolele 6, 7 și 10 stabilesc excepții de la norma generală, și anume, cazurile în care pot avea competență autoritățile unui stat contractant în care nu se află reședința obișnuită a copilului.

(a) **Copii refugiați sau deplasați pe plan internațional** **Articolul 6**

- 4.13 Competența în cazul copiilor refugiați sau al copiilor deplasați pe plan internațional ca urmare a tulburărilor majore din țara lor se bazează pe prezența copilului într-un stat contractant. Utilizarea expresiei „copii deplasați pe plan internațional” este menită să fie suficient de amplă pentru a depăși limitele pe care fiecare stat le poate introduce în cadrul definiției termenului de „refugiat”¹²⁵.
- 4.14 Copiii care intră sub incidența acestei secțiuni sunt cei care și-au părăsit statele proprii din cauza situației de acolo și care ar putea fi însoțiți sau nu, sau ar putea fi lipsiți, temporar sau permanent, sau nu de îngrijire părintească.
- 4.15 Această excepție nu se aplică altor copii care au fost deplasați pe plan internațional, cum ar fi copiii fugari sau abandonați. În cazurile care implică astfel de copii, ar trebui aplicate alte soluții stabilite în conformitate cu convenția¹²⁶.

¹²¹ Raportul explicativ, punctul 42. Trebuie avut în vedere faptul că, în temeiul Regulamentului Bruxelles I Ia, s-a ajuns la o soluție diferită (a se vedea articolul 8): „**Instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în materia răspunderii părintești privind un copil care își are reședința obișnuită în statul membru respectiv** la momentul la care instanța este sesizată” (sublinierea noastră).

¹²² A se vedea Raportul explicativ, punctul 42.

¹²³ *Ibid.* Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că, într-un astfel de caz, statul contractant al fostei reședințe obișnuite a copilului ar putea încă fi în măsură să ia măsuri de protecție a copilului **în temeiul convenției** dacă, de exemplu, se aplică articolul 11 sau articolul 12 din convenție (a se vedea, *infra*, **capitolele 6 și 7**). A se vedea, de asemenea, *supra*, punctul **3.13**.

¹²⁴ Raportul explicativ, punctul 42. A se vedea, de asemenea, *supra*, punctele **3.11-3.13**.

¹²⁵ Pentru discuții suplimentare, a se vedea, *infra*, **capitolul 13**, punctele **13.58-13.60**.

¹²⁶ Pentru discuții suplimentare, a se vedea, *infra*, **capitolul 13**, punctele **13.61-13.64**. A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 44.

Exemplul 4 (A)

Doi copii cu vârsta de 6 și, respectiv, 8 ani părăsesc statul contractant A, în care se află în plină desfășurare un război civil, împreună cu mătușa lor maternă în vârstă de 18 ani. Mama lor a fost ucisă în cadrul violențelor, iar tatăl lor este prizonier politic. Copiii ajung în statul contractant B și solicită azil acolo. În temeiul articolului 6 din convenție, statul contractant B are competența de a lua măsuri de protecție a copiilor, cum ar fi plasarea acestora în centre de stat sau atribuirea răspunderii părintești mătușii copiilor. Acest fapt nu afectează procedurile din statul contractant B de evaluare a cererii lor de azil¹²⁷. Cu toate acestea, convenția se va aplica în ceea ce privește organizarea reprezentării copiilor în orice cerere de azil¹²⁸.

(b) Copiii a căror reședință obișnuită nu poate fi stabilită
Articolul 6

- 4.16 În cazul în care reședința obișnuită a unui copil nu poate fi stabilită, competența se bazează pe prezența copilului pe teritoriul unui stat contractant. Aceasta este o competență de necesitate. Nu ar trebui să se concluzioneze cu ușurință că reședința obișnuită a copilului nu poate fi stabilită¹²⁹.
- 4.17 Cu toate acestea, există circumstanțe în care s-ar putea să nu fie posibil să se stabilească reședința obișnuită a unui copil. Astfel de condiții ar putea include, de exemplu: (1) cazul în care un copil se mută frecvent între două sau mai multe state, (2) cazul în care copilul este neînsoțit sau abandonat și este dificil să se găsească dovezi pentru a determina reședința sa obișnuită sau (3) cazul în care reședința obișnuită anterioară a unui copil s-a pierdut și nu există dovezi suficiente pentru a sprijini dobândirea unei noi reședințe obișnuite¹³⁰.
- 4.18 Această competență încetează în cazul în care se stabilește că respectivul copilul își are reședința obișnuită în alt loc.
- 4.19 Noțiunea de „reședință obișnuită” este analizată în detaliu în **capitolul 13** din prezentul ghid¹³¹.

(c) Competența în cazuri de răpire internațională de copii
Articolul 7

- 4.20 În cazurile de răpire internațională de copii, autoritățile statului contractant în care copilul își are reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite își mențin competența pentru adoptarea de măsuri de protecție a persoanei și a bunurilor copilului până la îndeplinirea unei serii de condiții. Aceasta are rolul de a descuraja răpirea internațională de copii, negând orice avantaj jurisdicțional părții care a comis răpirea.
- 4.21 Definiția noțiunilor de deplasare sau neînapoiere ilicită utilizate în convenție este aceeași cu cea din Convenția de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii, indicând natura complementară a celor două convenții în acest sens. Aceasta înseamnă că interpretarea și aplicarea prevederilor Convenției din 1980 referitoare la deplasarea sau neînapoierea ilicită pot ajuta la interpretarea acestor termeni în temeiul prezentei convenții¹³².

¹²⁷ Articolul 4 litera (j), discutată *supra*, la punctul **3.52**.

¹²⁸ *Id.*

¹²⁹ A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 13**, punctele **13.83-13.87**.

¹³⁰ *Id.*

¹³¹ *Infra*, punctele **13.83-13.87**.

¹³² Pentru jurisprudență și comentarii, a se vedea INCADAT (< www.incadat.com >).

- 4.22 Există două seturi de situații în care competența se poate schimba și se poate atribui autorităților din statul în care copilul a fost deplasat sau în care a fost reținut ilicit.

Situația A:

- Copilul a dobândit o reședință obișnuită într-un alt stat
- și**
- fiecare persoană, instituție sau alt organism având dreptul de încredințare a încuviințat deplasarea sau neînapoierea.

În această situație, încuviințarea, atunci când are loc împreună cu dobândirea de către copil a unei noi reședințe obișnuite, determină schimbarea competenței prevăzute la articolul 7 din Convenția din 1996.

În cazul în care Convenția din 1980 este, *de asemenea*, în vigoare între cele două state în cauză, situația A poate apărea în cazul în care fie:

- nu a fost formulată nicio cerere de înapoiere a copilului în temeiul Convenției din 1980

sau

- a fost formulată o cerere în temeiul Convenției din 1980, iar aceasta a fost compromisă, și anume, părțile au ajuns la un acord că respectivul copil nu va fi înapoiat (a se vedea punctele **13.46 - 13.52** *infra*)

sau

- a fost formulată o cerere în temeiul Convenției din 1980, însă autoritățile statului solicitat au refuzat înapoierea copilului în conformitate cu articolul 13 din Convenția din 1980, pe baza încuviințării solicitantului în ceea ce privește deplasarea sau neînapoierea ilicită.

Prin urmare, ar trebui remarcat că articolul 7 din Convenția din 1996 nu **împune** obligația de a se fi emis o decizie de refuzare a înapoierii copilului în temeiul Convenției din 1980 înainte de transferul competenței în statul în care copilul își are noua reședință obișnuită. După cum s-a menționat mai sus, încuviințarea, atunci când are loc împreună cu dobândirea unei noi reședințe obișnuite, este suficientă.

„Drepturile de încredințare” menționate la articolul 7 sunt cele care au fost atribuite în temeiul legislației statului în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau neînapoierii sale ilicite [articolul 7 alineatul (2)].

Situația B:

- Copilul a dobândit o reședință obișnuită într-un alt stat
- și**
- copilul a locuit în acel alt stat o perioadă de cel puțin un an după ce persoana, instituția sau alt organism având dreptul de încredințare a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul unde se află copilul
- și**
- nu există pe rol nicio cerere de înapoiere introdusă în cursul acestei perioade

și

- copilul s-a integrat în noul mediu.

Aceste condiții reflectă, parțial, articolul 12 din Convenția din 1980, care permite statului solicitat să nu dispună înapoierea unui copil în cazul în care procedura de înapoiere a fost inițiată după expirarea unei perioade de un an de la data deplasării sau a neînapoierii ilicite a copilului și se demonstrează că respectivul copil s-a integrat în noul mediu. [Pentru jurisprudență și comentarii referitoare la interpretarea noțiunii de „integrare” de la articolul 12 alineatul (2) din Convenția din 1980, a se vedea baza de date privind răpirea internațională de copii - INCADAT: < www.incadat.com >].

Cu toate acestea, diferența importantă între dispozițiile celor două convenții în această privință rezultă din faptul că, în Convenția din 1980, perioada de un an începe odată cu deplasarea sau neînapoierea ilicită a copilului. Pe de altă parte, în Convenția din 1996, astfel cum s-a arătat mai sus, perioada de un an începe de la data la care persoana, instituția sau organismul având drept de încredințare a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul unde se află copilul. (A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, *nota din op. cit.* 21, punctul 49).

Ar trebui remarcat faptul că cea de-a treia condiție nu prevede în mod expres ca o cerere de înapoiere în curs de examinare să fie înaintată autorităților dintr-un anumit stat. Cu toate acestea, există diferite interpretări ale acestei dispoziții. Acest punct de vedere a fost exprimat într-un comentariu cu privire la proiectul de ghid, potrivit căruia o cerere de înapoiere trebuie să fie în curs de examinare în statul în care copilul a fost deplasat sau în care a fost reținut în mod ilicit. Deși aceasta poate fi cea mai frecventă situație în care Convenția din 1980 și Convenția din 1996 se aplică într-un anumit caz, acesta reprezintă, fără îndoială, o limitare nejustificată cu privire la aplicarea articolului 7 și este deosebit de neobișnuită într-o situație în care Convenția din 1980 *nu* se aplică în orice caz dat [a se vedea **exemplul 4 (B)** de mai jos].

- 4.23 Deși se menține competența autorităților statului contractant din care copilul a fost deplasat sau reținut în mod ilicit, autoritățile statului contractant în care copilul este deplasat sau în care acesta este reținut pot lua aceste măsuri numai în temeiul articolului 11¹³³ (măsurile necesare de protecție, atunci când cazul este unul urgent) și nu pot adopta măsurile provizorii prevăzute de articolul 12¹³⁴.
- 4.24 Pe scurt, pentru a se stabili autoritățile care au competență într-un caz în care un copil a fost deplasat sau reținut ilicit, trebuie să se răspundă la următoarele întrebări:

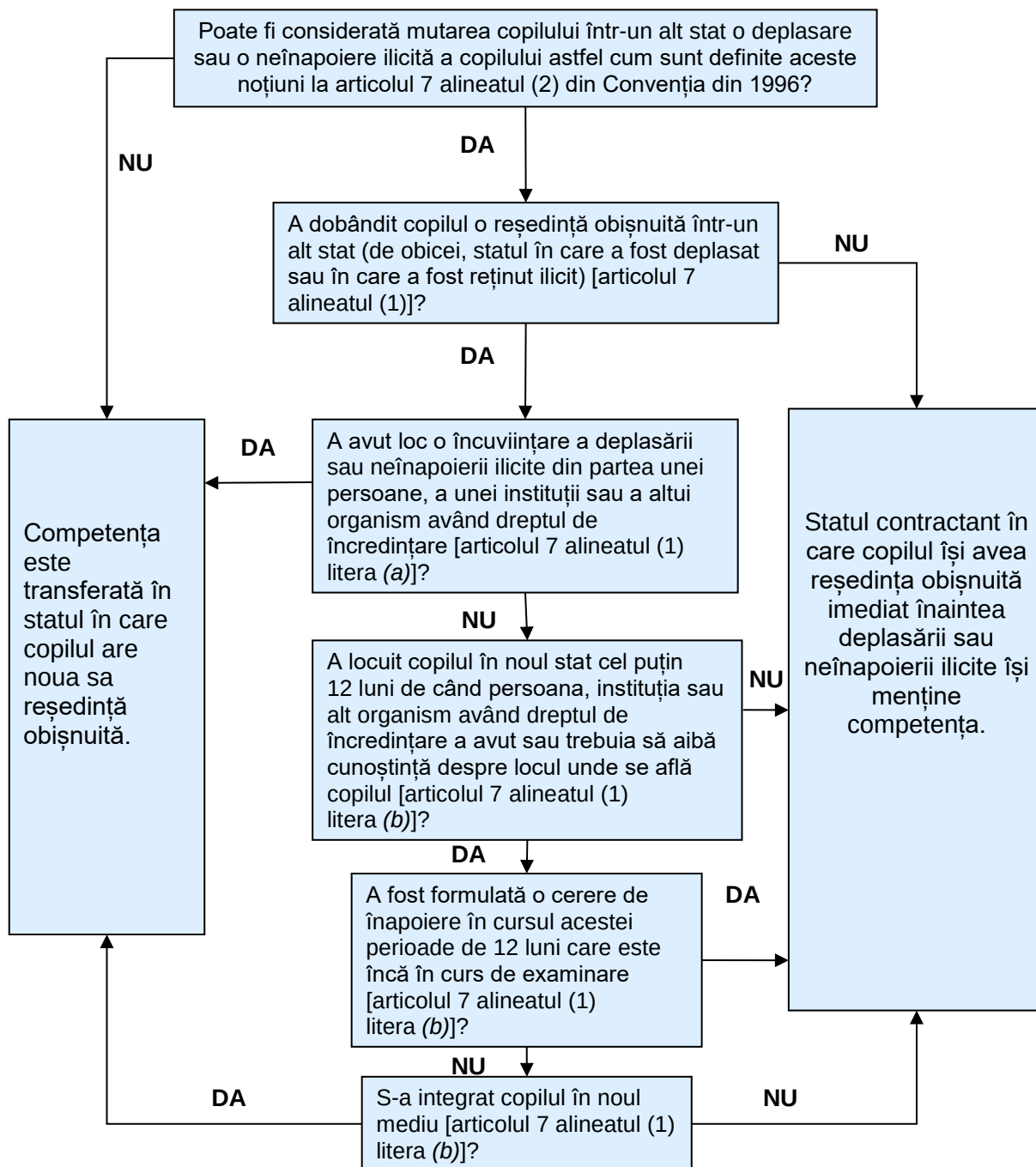
¹³³

Aceste aspecte sunt discutate mai pe larg, *infra*, în **capitolul 6**.

¹³⁴

Articolul 7 alineatul (3).

Cazuri de răpire: Funcționarea articolului 7

4.25 Problema răpirii internaționale de copii este discutată mai jos la punctele **13.1 - 13.14**.

Exemplul 4 (B)

În următorul exemplu, ambele state X și Y sunt state contractante ale Convenției din 1996. Cu toate acestea, statul X nu este stat contractant al Convenției din 1980.

Un cuplu format din două persoane căsătorite, mama, cetățean al statului X, și tatăl, cetățean al statului Y, locuiesc în statul Y împreună cu copilul rezultat din căsătorie. În august 2008, cuplul se destramă și divorțează. În cadrul procedurii de divorț din statul Y, ambii părinți primesc drepturi de

încredințare în raport cu copilul. Cu toate acestea, în august 2009, mama declară că dorește să se întoarcă în țara sa natală, statul X. Tatăl refuză solicitarea acesteia de a se muta. În septembrie 2009, temându-se că instanța nu va permite mutarea împotriva voinței tatălui, mama, în mod unilateral și cu încălcarea drepturilor de încredințare conferite tatălui, se mută împreună cu copilul înapoi în statul X.

Tatăl petrece primele șase luni ulterioare deplasării copilului încercând să îl localizeze pe acesta și pe mamă (el nu a consultat un avocat și nu are cunoștință de Convenția din 1996 și de sprijinul de care ar putea beneficia în această privință¹³⁵). În cele din urmă, reușește să îi localizeze pe cei doi. Ulterior, el petrece încă cinci luni încercând să negocieze condițiile încredințării cu mama.

În cele din urmă, tatăl decide că nu se poate ajunge la un acord și consultă un avocat. El este sfătuit să se adreseze instanței în statul Y pentru înapoierea imediată a copilului și pentru a solicita să i se încredințeze în mod exclusiv copilul, ceea ce s-a și întâmplat în august 2010. Mama este notificată în legătură cu aceste proceduri. În septembrie 2010, mama inițiază în statul X procedura de solicitare a încredințării exclusive a copilului, admitând că a deplasat copilul în mod ilicit, dar susținând că instanța din statul X are în prezent competență în ceea ce privește dreptul de încredințare a copiilor și de menținere a legăturilor personale cu aceștia întrucât:

- *în prezent, copilul își are reședința obișnuită în statul X;*
- *copilul a locuit în statul X pentru o perioadă de un an de la data la care tatăl ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul unde se află copilului;*
- *copilul s-a integrat în statul X și*
- *nu există nicio cerere de înapoiere în curs de examinare în statul X.*

Tatăl intervine în procedura inițiată în statul X în vederea contestării competenței. Acesta afirmă că, indiferent de toate celelalte chestiuni, o cerere de înapoiere este încă în curs de examinare în statul Y și, prin urmare, în temeiul articolului 7 din Convenția din 1996, competența în ceea ce privește aspectele legate de menținere a legăturilor personale și încredințarea copilului nu poate fi transferată în statul X.

Cu ajutorul comunicărilor judiciare directe, instanța judecătorească din statul X confirmă instanței din statul Y că există o cerere de înapoiere în curs de examinare în statul Y. Odată cu confirmarea acestui fapt, statul X respinge cererea formulată de mamă pe baza faptului că statul Y își menține competența. Mama formulează o nouă cerere în statul Y pentru a solicita permisiunea de a se muta permanent împreună cu copilului în statul X și oferă tatălui un regim de vizitare.

În statul Y, cererea de înapoiere a copilului este suspendată (amânată) pe baza faptului că, în stadiul actual, nu ar fi în interesul superior al copilului să se dispună înapoierea în așteptarea rezultatului cererii de transfer formulate de mamă, în legătură cu care instanța stabilește că poate fi și ar trebui să fie soluționată rapid. Cererea tatălui de încredințare și cererea mamei de mutare sunt conexe și soluționate de instanță în statul Y o lună mai târziu. Instanța din statul Y acordă mamei permisiunea de a se muta împreună cu copilul și stabilește un regim de vizitare pentru tată (care vor fi recunoscute de plin drept în statul X în temeiul articolului 23 din Convenția din 1996).

În următoarele două exemple, statele A și B sunt state contractante ale Convenției din 1980 și ale Convenției din 1996.

Exemplul 4 (C)

Soțul și soția locuiesc în statul A împreună cu cei doi copii ai lor. Soția deplasează în mod ilicit copiii în statul B în martie 2008. Folosindu-se de posibilitățile prevăzute de Convenția din 1980, soțul încearcă să obțină înapoierea copiilor în statul A. Cu toate acestea, autoritățile din statul B refuza înapoierea copiilor pe motiv că aceștia au obiecții cu privire la înapoiere și că au atins o vârstă sau un grad de maturitate care impune luarea în considerare a punctelor lor de vedere [articolul 13 alineatul (2) din Convenția din 1980]. În mai 2009 condițiile de exercitare a dreptului de menținere a legăturilor personale și a dreptului de încredințare nu sunt încă stabilite.

*Cu toate că soțul nu a încuviințat deplasarea, întrucât copiii se aflau în statul B de mai mult de un an de la data la care soțul a luat cunoștință de locul unde se află ei, autoritățile din statul B vor avea competența **în cazul în care** copiii au, în prezent, reședința obișnuită și s-au integrat în statul respectiv¹³⁶.*

Exemplul 4 (D)

Un tată își deplasează în mod ilicit copilul din statul A în statul B în ianuarie 2008. Mama introduce o acțiune în justiție în statul B în temeiul Convenției din 1980 în vederea înapoierii copilului în statul A. Autoritățile din statul B refuză cererea de emitere a unui ordin de înapoiere în martie 2008 pe baza faptului că aceasta ar conduce la apariția unui risc semnificativ de efecte dăunătoare asupra copilului [articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Convenția din 1980]. Imediat după aceea, mama dorește să inițieze procedura de încredințare în statul A, în vederea emiterii unui ordin prin care copilul să îi fie încredințat în exclusivitate.

Întrucât nu a trecut încă un an de la data la care mama a avut cunoștință de locul în care se află copilul și nu există o încuviințare din partea mamei, autoritățile din statul A își mențin competența. Acest lucru este valabil indiferent de locul în care copilul își are reședința obișnuită în prezent.

Cu toate acestea, în cazul în care autoritățile din statul A consideră că autoritățile din statul B sunt mai în măsură să evalueze interesul superior al copilului, iar statul A este un stat care intră în sfera de aplicare a articolului 8 alineatul (2) din Convenția din 1996 în această situație specială, acestea pot solicita (direct sau prin intermediul autorității centrale din statul A) ca autoritățile din statul B să accepte competența sau acestea pot să suspende soluționarea cazului și să îl invite pe tată (sau mamă) să depună o astfel de cerere la autoritățile statului B. Autoritățile din statul B pot accepta competența în cazul în care consideră că acest lucru este în interesul superior al copilului¹³⁷.

(d) Competența în cazurile în care este în curs de examinare o cerere de divorț sau de separare legală a părinților copilului
Articolul 10

- 4.26 Este posibil ca autoritățile unui stat contractant care au competența în ceea ce privește o cerere de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei părinților unui copil cu reședința obișnuită în alt stat contractant să ia măsuri de protecție a persoanei și a bunurilor copilului respectiv, dacă sunt îndeplinite anumite condiții¹³⁸. Acestea sunt:

¹³⁶ Articolul 7 alineatul (1) litera (b).

¹³⁷ A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 5** privind transferul de competență.

¹³⁸ O astfel de situație ar putea apărea, de exemplu, în cazul în care un părinte se mută în mod legal cu copilul dintr-un stat contractant în altul în urma desfacerii căsătoriei, iar celălalt părinte rămâne în primul stat contractant și inițiază proceduri de divorț în statul respectiv. Desigur, legislația statului în care sunt inițiate procedurile va stabili dacă acesta are competența necesară să soluționeze acțiunea de divorț și dacă i se permite să adopte astfel de măsuri de protecție a persoanei și/sau a bunurilor

- copilul își are reședința obișnuită în alt stat contractant
și
- legislația statului contractant al autorităților care exercită această competență le permite acestora să ia astfel de măsuri în aceste circumstanțe
și
- la momentul inițierii procedurilor, cel puțin unul dintre părinți își are reședința obișnuită în acel stat contractant
și
- la momentul începerii procedurilor, cel puțin unul dintre părinți exercită răspunderea părintească în legătură cu copilul
și
- competența acestor autorități de a lua asemenea măsuri a fost acceptată de către părinți, precum și de orice altă persoană care exercită răspunderea părintească în legătură cu copilul
și
- exercitarea competenței în acest context este în interesul superior al copilului.

4.27 Competența încetează în momentul în care procedura de divorț ajunge la final. Procedura poate înceta deoarece are ca rezultat o decizie devenită definitivă, de acordare sau de respingere a cererii de divorț, sau din alt motiv, cum ar fi retragerea sau expirarea cererii sau decesul uneia dintre părți.

4.28 Data la care se încheie acțiunea de divorț este stabilită de legislația statului contractant în care are loc.

Exemplul 4 (E)

Soțul și soția locuiesc în statul contractant A împreună cu cei trei copii ai lor. Cuplul se separă, iar soțul se mută în statul contractant B împreună cu copiii. La scurt timp după aceea, soția inițiază o procedură de divorț în statul contractant A, unde își are reședința obișnuită, și ambele părți solicită autorităților competente în cauză să emită un ordin referitor la încredințarea copiilor și la menținerea legăturilor personale cu aceștia.

Legislația statului contractant A permite autorităților din acest stat să ia măsuri de protecție a copiilor în cursul procedurii de divorț dintre părinți. Autoritățile consideră că este în interesul superior al copiilor ca aceștia să facă obiectul unor măsuri de protecție. Prin urmare, autoritățile statului contractant A au competența de a emite un ordin privind dreptul de încredințare și dreptul de menținere a legăturilor personale care va putea fi recunoscut și executat în statul contractant B și în toate celelalte state contractante.

Acest lucru nu ar fi valabil dacă soțul ar refuza să accepte competența autorităților din statul contractant A de a lua astfel de măsuri sau dacă autoritățile respective ar considera că adoptarea unor astfel de măsuri nu este în interesul superior al copilului.¹³⁹

Printre factorii de care autoritățile din statul contractant A ar putea ține seama pentru a ajunge la concluzia că este în interesul superior al copiilor să li se permită să își exercite competența se numără: în statul contractant A se află fosta reședință obișnuită a copiilor, aceștia petrec în continuare timp acolo împreună cu mama lor și stabilirea condițiilor privind încredințarea și vizita în cadrul acțiunii de divorț este mai simplă și mai rapidă decât așteptarea rezultatului unui al doilea set de proceduri în statul contractant B, statul reședinței lor obișnuite.

Odată încheiată procedura de divorț în statul contractant A, statul contractant B, în temeiul articolului 5, ca stat de reședință obișnuită a copiilor, va avea competența de a lua măsuri de protecție în privința acestora [articolul 10 alineatul (2)].

Exemplul 4 (F)

Soțul și soția locuiesc în statul contractant C împreună cu cei doi copii ai lor. Relația se destramă și cei doi se separă. Soția inițiază procedura de divorț și de stabilire a dreptului de încredințare a copiilor/de menținere a legăturilor personale cu aceștia în statul contractant C. În conformitate cu normele de procedură ale statului contractant C, aceeași instanță se va pronunța atât în ceea ce privește procedura de divorț, cât și aspectele privind dreptul de încredințare/menținere a legăturilor personale în legătură cu copiii.

Ulterior începerii procedurilor, soția obține un nou loc de muncă în statul contractant D și dorește să se mute împreună cu copiii imediat, pentru a-și putea începe activitatea la noul loc de muncă. Soțul și soția sunt de acord ca soția și copiii să se mute imediat statul contractant D, cu condiția ca instanța din statul contractant C să stabilească aspectele legate de dreptul de vizitare a copiilor de către tată.

Acordul privind mutarea copiilor are forma unei hotărâri judecătorești provizorii (în așteptarea stabilirii definitive a aspectelor privind dreptul de încredințare/menținere a legăturilor personale), iar instanța înregistrează în mod oficial consimțământul mamei privind menținerea competenței statului contractant C în ceea ce privește dreptul de încredințare/menținere a legăturilor personale până la finalizarea procedurii de divorț.

Întrucât procedura de divorț este în curs de soluționare în statul contractant C, indiferent dacă acordul privind mutarea are ca rezultat o schimbare a reședinței obișnuite a copiilor sau nu [și anume, indiferent dacă statul contractant C își „pierde” competența în ceea ce privește dreptul de încredințare/menținere a legăturilor personale bazat pe articolul 5, în temeiul articolului 5 alineatul (2)], statul contractant C își poate menține competența de a stabili în cele din urmă condițiile legate de dreptul de încredințare/menținere a legăturilor personale în temeiul articolului 10 din Convenția din 1996.

*Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că, în cazul în care soția **nu** și-ar fi dat acordul cu privire la menținerea competenței statului contractant C în ceea ce privește dreptul de încredințare/menținere a legăturilor personale, articolul 10 din Convenția din 1996 nu s-ar aplica. În astfel de circumstanțe, odată ce reședința obișnuită a copiilor s-a mutat în statul contractant D, statul contractant C nu ar mai avea competența de a se pronunța în astfel de probleme [în conformitate cu articolul 5 alineatul (2), cu excepția cazului în care s-ar solicita un transfer de competență în temeiul articolului 9 de către statul contractant C și acesta ar avea loc cu succes].*

D. Ce se întâmplă dacă autoritățile din două sau mai multe state contractante au competență?

Articolul 13

- 4.29 Întrucât pot exista cazuri în care autoritățile din mai multe state contractante au competența de a lua măsuri de protecție în legătură cu un copil, articolul 13 prevede modalități de soluționare a posibilelor conflicte de competență.
- 4.30 Articolul 13 prevede că autoritățile dintr-un stat contractant competent potrivit articolelor 5 - 10 să ia măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului

trebuie să se abțină de la pronunțare dacă, la momentul începerii procedurii, „măsurile corespunzătoare” situației au fost solicitate autorităților unui alt stat contractant, de asemenea, având competență potrivit articolelor 5 - 10 la momentul solicitării, iar aceste măsuri sunt încă în curs de examinare.

- 4.31 Expresia „măsurile corespunzătoare” nu este definită în convenție, însă, pentru ca articolul 13 să se aplice, cererile formulate în ambele state contractante trebuie să fie identice sau similare pe fond.¹⁴⁰ De exemplu, în cazul în care un stat contractant este sesizat în legătură cu procedurile de încredințare a unui copil, iar unui alt stat contractant i se solicită să ia măsuri de protecție în ceea ce privește anumite bunuri ale copilului, acest stat contractant poate decide că nu au fost solicitate „măsurile corespunzătoare” de celălalt stat contractant și, prin urmare, poate proceda la examinarea cererii privind bunurile copilului¹⁴¹.
- 4.32 Articolul 13 se aplică atâta timp cât procedurile privind „măsurile corespunzătoare” din celălalt stat contractant sunt încă în curs de examinare.
- 4.33 Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că articolul 13 alineatul (1) **nu** se aplică în cazul în care autoritățile statului contractant sesizate inițial și-au declinat competența¹⁴². În raportul explicativ se arată că posibilitatea autorităților din primul stat contractant sesizat de a-și declina competența sau de a renunța la aceasta permite respectivului stat contractant să acorde precedentă statului contractant sesizat **în al doilea rând**, în pofida dispozițiilor articolului 13 alineatul (1), dacă se consideră că acesta este un for mai potrivit¹⁴³. Astfel, această renunțare la competență amintește de dispozițiile privind transferul de competență (articolele 8 și 9; a se vedea **capitolul 5** *infra*). Cu toate acestea, diferențele importante dintre dispozițiile articolului 13 alineatul (2) și cele privind transferul, în acest scenariu, constau în aceea că (1) statul contractant sesizat **în al doilea rând** are deja competență în temeiul articolelor 5 - 10 din convenție¹⁴⁴ și (2) renunțarea la competență din partea primului stat contractant sesizat în temeiul articolului 13 alineatul (2) poate avea ca rezultat o decizie unilaterală¹⁴⁵. Totuși, pentru a asigura protecția copilului, dacă un stat contractant are în vedere declinarea competenței în temeiul articolului 13 alineatul (2), un exemplu de bune practici ar fi să aibă loc o comunicare între cele două state contractante implicate (fie prin intermediul autorităților centrale¹⁴⁶, fie prin comunicări judiciare directe¹⁴⁷) pentru a asigura că nu vor exista lacune în ceea ce privește protecția copilului [de exemplu, într-o situație în care statul contractant sesizat **în al doilea rând** refuză să își exercite competența în temeiul articolului 13 alineatul (1) în același timp în care **primul** stat contractant sesizat își declină competența în

¹⁴⁰ A se vedea Raportul explicativ, punctul 79.

¹⁴¹ *Ibid.*

¹⁴² Articolul 13 alineatul (2).

¹⁴³ A se vedea Raportul explicativ, punctul 80.

¹⁴⁴ *Ibid.* În schimb, în cazul în care are loc un transfer de competență, baza pentru competența statului contractat cesionar rezidă exclusiv în transfer - a se vedea, *infra*, **capitolul 5**.

¹⁴⁵ *Ibid.*

¹⁴⁶ A se vedea, *infra*, **capitolul 11**.

¹⁴⁷ În ceea ce privește comunicările judiciare directe, a se vedea punctele 64-72 din Concluziile și recomandările Comisiei speciale din 2011 (partea I) [disponibile la adresa < www.hcch.net > (calea indicată, *supra*, nota 16)] și, în special, punctul 68 în care Comisia specială își exprimă „aprobarea generală”, sub rezerva aprobării Biroului permanent care revizuieste documentul în lumina discuțiilor purtate în cadrul Comisiei speciale, *față de Orientările emergente și principiile generale pentru comunicările judiciare directe* din doc. prel. nr. 3 A din martie 2011 („Reguli emergente privind dezvoltarea Rețelei internaționale de judecatori de la Haga și proiect de Principii generale privind comunicările judiciare, inclusiv măsurile de protecție general acceptate pentru comunicările judiciare directe în cazuri specifice, în contextul Rețelei internaționale de judecatori de la Haga”). A se vedea, de asemenea, punctele 78 și 79 din Concluziile și recomandările din partea a II-a a celei de a șasea reuniuni a Comisiei speciale privind funcționarea practică a Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii și a Convenției de la Haga din 1996 privind protecția copiilor (25-31 ianuarie 2012), disponibile la adresa < www.hcch.net > (calea indicată, *supra*, nota 16).

temeiul articolului 13 alineatul (2)].

- 4.34 Astfel cum reiese din textul articolului 13 alineatul (1),¹⁴⁸ acesta nu se aplică măsurilor luate în temeiul articolului 11 (cazuri de urgență) sau al articolului 12 (măsuri provizorii)¹⁴⁹.
- 4.35 În cazul unei autorități care ar fi fost „sesizată în al doilea rând”, se pune întrebarea cum se poate determina dacă „măsurile corespunzătoare” au fost solicitate din partea autorităților unui alt stat contractant (având competență în temeiul articolelor 5-10 la momentul solicitării) și dacă măsurile respective sunt încă în curs de examinare, astfel încât articolul 13 alineatul (1) să fie aplicabil. În anumite cazuri, autoritatea care ar fi fost „sesizată în al doilea rând” ar putea avea probe clare de la părțile participante la procedură, astfel încât să poată stabili dacă „să se abțină de la exercitarea competenței” în conformitate cu articolul 13 alineatul (1). Cu toate acestea, în cazul în care probele prezentate de părți nu furnizează un răspuns clar în ceea ce privește existența unei *lis pendens* (de exemplu, deoarece existența sau natura și sfera de aplicare a procedurilor în celălalt stat contractant nu sunt clare), autoritatea sesizată în al doilea rând poate considera că este oportun să solicite informații de la autoritățile competente din celălalt stat contractant cu privire la aceste aspecte. Această solicitare de informații poate fi efectuată prin comunicări judiciare directe sau cu asistență din partea autorităților centrale¹⁵⁰ din ambele state contractante¹⁵¹.

Exemplul 4 (G)

*Doi copii își au reședința obișnuită în statul contractant A împreună cu mama lor. În statul contractant B este în curs de desfășurare o acțiune privind divorțul și încredințarea copiilor. Tatăl își are reședința obișnuită în statul contractant B, mama a acceptat competența autorităților din respectivul stat contractant cu privire la aceste aspecte, iar aceste autorități consideră că este în interesul superior al copilului să judece cauza*¹⁵².

¹⁴⁸ Articolul 13 alineatul (1): „Autoritățile dintr-un stat contractant **competente potrivit articolelor 5 - 10** să ia măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului trebuie să se abțină de a se pronunța dacă, la momentul începerii procedurii, măsuri corespunzătoare situației au fost cerute autorităților unui alt stat contractant, de asemenea **având competență potrivit articolelor 5 - 10** la momentul solicitării, iar acestea sunt încă în curs de examinare.” (sublinierea noastră)

¹⁴⁹ Aceste aspecte sunt discutate mai pe larg *infra*, la **capitolele 6 și 7**.

¹⁵⁰ Pentru ca acest aspect al convenției să funcționeze cu succes, este necesar ca statele contractante să se asigure că Biroul permanent este informat în permanență cu privire la datele de contact actualizate ale autorităților competente. În cazul în care există preocupări legate de faptul că acțiunea ar putea fi în curs de desfășurare în mai multe state contractante, acest lucru va ajuta părțile să verifice rapid dacă acesta este cazul și dacă autoritățile dintr-o anumită jurisdicție pot lua măsuri de protecție a copilului.

¹⁵¹ În contextul articolului 19 alineatul (2) din Regulamentul Bruxelles IIa, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a recomandat o astfel de abordare. În cauza *Bianca Purruker/Guillermo Vallés Pérez* (cauza C-296/10 din 9 noiembrie 2010), CJUE a afirmat (la punctul 81) că informațiile cu privire la eventualitatea unei litispendențe ar putea fi solicitate părților, dar, în plus, „luând în considerare împrejurarea că Regulamentul nr. 2201/2003 se întemeiază pe cooperarea și pe încrederea reciprocă între instanțele judecătorești, această instanță [instanța judecătorească sesizată în al doilea rând] poate să înștiințeze prima instanță sesizată cu privire la cererea dedusă judecății sale, să atragă atenția acesteia din urmă cu privire la eventualitatea unei litispendențe, să o invite pe aceasta din urmă să îi comunice informațiile referitoare la cererea pendinte în fața sa și să își exprime poziția cu privire la competența sa în sensul Regulamentului nr. 2201/2003 sau să îi comunice orice hotărâre judecătorească deja pronunțată în această privință. În sfârșit, instanța judecătorească sesizată în al doilea rând va putea să se adreseze autorității centrale din statul său membru.” În acest caz, CJUE a mai susținut că, în cazul în care aceste solicitări de informații nu asigură o claritate privind procedura în prima instanță sesizată și dacă, având în vedere împrejurările din speță, interesul copilului impune pronunțarea unei hotărâri care să poată fi recunoscută în alte state membre decât cel al instanței sesizate în al doilea rând, „aceasta [instanța sesizată în al doilea rând] are obligația ca, după un termen rezonabil de așteptare a răspunsurilor la întrebările formulate, să continue examinarea cererii cu care este sesizată. Durata acestui termen rezonabil de așteptare trebuie să fie determinat de instanța judecătorească în funcție, în primul rând, de interesul copilului”.

¹⁵² Acordând competența autorităților din statul contractant B (în conformitate cu articolul 10 din Convenția din 1996 - a se vedea, *supra*, punctele **4.26-4.28**) de a lua măsuri de protecție a copiilor,

Procedura în statul contractant B pare să fie nefavorabilă mamei. Prin urmare, mama inițiază procedura în statul contractant A, solicitând emiterea unui ordin prin care să îi fie încredințați copiii.

În conformitate cu articolul 13, autoritățile din statul contractant A trebuie să se abțină de la soluționarea cauzei, întrucât procedura referitoare la încredințarea copiilor este în curs de desfășurare în statul contractant B.

Cu toate acestea, dacă autoritățile din statul contractant B și-au declinat competența, de exemplu, deoarece au considerat că nu este în interesul superior al copiilor să soluționeze cauza, atunci autoritățile din statul contractant A și-ar putea exercita competența asupra acestor aspecte. În astfel de circumstanțe, autoritățile din statul contractant B și-ar putea comunica decizia de a-și declina competența în favoarea autorităților competente din statul contractant A¹⁵³.

Exemplul 4 (H)

Copiii au reședința obișnuită în statul contractant A. Ei fac obiectul unei cereri de măsuri de protecție în statul contractant B unde cerințele prevăzute de articolul 10 din convenție au fost îndeplinite. În timp ce aceste acțiuni sunt în curs de desfășurare, în statul contractant A¹⁵⁴ este înaintată o cerere privind administrarea bunurilor moștenite de copii de la bunicii lor. Autoritățile din statul contractant A au competența de a decide cu privire la această chestiune după ce stabilesc că nu a fost înaintată o cerere similară către autoritățile din statul contractant B.

---

cum ar fi luarea unei decizii privind încredințarea copiilor și dreptul de menținere a legăturilor personale.

¹⁵³

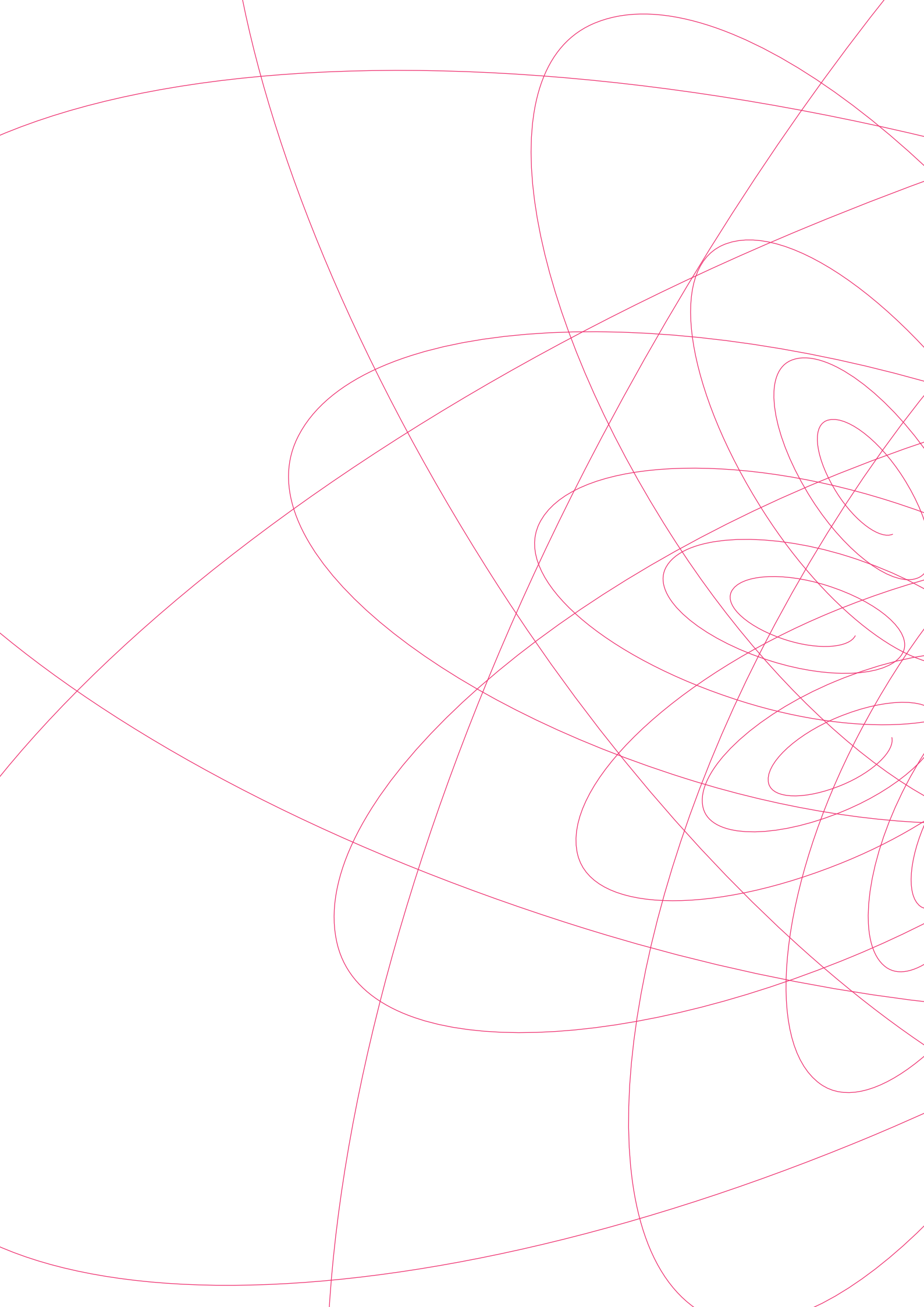
A se vedea, *supra*, punctul 4.33.

¹⁵⁴

În baza articolului 5 din convenție.

5

TRANSFERUL COMPETENȚEI

A. În ce situații poate fi transferată competența de a lua măsuri de protecție?

Articolele 8 și 9

- 5.1 Prin derogare de la normele generale de competență¹⁵⁵, articolele 8 și 9 stabilesc mecanismele prin care competența de a lua măsuri de protecție a persoanei și a bunurilor copilului poate fi transferată de la autoritățile statelor contractante care au competența generală în temeiul convenției¹⁵⁶ către autoritățile statelor contractante care nu au această competență. Competența va fi transferată numai în cazul în care sunt îndeplinite anumite condiții¹⁵⁷ și numai către autoritățile din alt stat contractant cu care copilul are o legătură specială¹⁵⁸.
- 5.2 Ar trebui remarcat faptul că, în temeiul convenției, competența poate fi transferate numai între autoritățile statelor **contractante** și nu poate fi transferată către autoritățile statelor **necontractante**.
- 5.3 O solicitare de transfer al competenței poate apărea în două moduri:
- o autoritate având competență generală¹⁵⁹ în temeiul convenției, în cazul în care consideră că o altă autoritate necompetentă ar fi mai în măsură să aprecieze interesul superior al copilului în anumite situații, poate solicita transferul competenței către acea autoritate (articolul 8);
  - o autoritate care nu are competență, însă consideră că este mai în măsură să aprecieze interesul superior al copilului în anumite situații, poate solicita să i se permită să își exercite competența (articolul 9).
- 5.4 Aceste articole permit transferul competenței atunci când autoritatea care are competență nu este cea mai în măsură să aprecieze interesul superior al copilului. Interesul superior al copilului ar trebui să fie apreciat „în anumite situații”, și anume, „în momentul în care există o nevoie de protecție și pentru a răspunde acestei nevoi”¹⁶⁰.
- 5.5 Transferul de competență poate avea loc pentru un anumit caz sau pentru o anumită parte a unui caz. Deși convenția nu precizează în mod expres că este posibil transferul de competență pentru o anumită parte a unei cauze, articolele 8 și 9 prevăd că unui stat contractant i se poate solicita (conform articolului 8) sau poate solicita (conform articolului 9) să ia măsurile de protecție pe care le consideră „necesare”: acest lucru ar putea implica sau nu un transfer de competență pentru întreaga cauză. Această interpretare a convenției ar alinia convenția cu alte instrumente, cum ar fi Convenția de la Haga din 2000 privind

¹⁵⁵

A se vedea, *supra*, **capitolul 4**.

¹⁵⁶

Ar trebui remarcat faptul că, în timp ce articolul 8 face referire în mod explicit la un stat contractant care are competență în temeiul articolului 5 **sau 6** din convenție, putând formula o cerere de transfer de competență într-un alt stat contractant, articolul 9 sugerează că un alt stat contractant poate solicita un transfer de competență numai din partea statului contractant în care copilul își are reședința obișnuită (și anume, numai din partea statului contractant având competență în temeiul articolului 5, nu și din partea unui stat contractant având competență în temeiul articolului 6). În raportul explicativ, punctul 58, se precizează că aceasta se consideră a fi o „**supraveghere**” (sublinierea noastră) și că articolul 9 ar trebui aliniat la articolul 8. În raportul explicativ se arată că: „În cazul în care autoritățile statului de naționalitate a copilului au dreptul de a le solicita autorităților din statul reședinței obișnuite să le autorizeze să exercite competența protectivă, din motive chiar mai importante, acestea ar trebui să poată solicita același lucru autorităților statului în care copilul a fost deplasat provizoriu din cauza tulburărilor care au loc în țara în care se află reședința sa obișnuită.” Cu toate acestea, în prezent, modul de formulare a convenției este clar și se pare că o cerere în temeiul articolului 9 poate fi formulată numai în statul contractant al reședinței obișnuite a copilului.

¹⁵⁷

A se vedea, *infra*, punctul **5.9**.

¹⁵⁸

Articolul 8 alineatul (2).

¹⁵⁹

Și anume, conform articolului 5 sau 6 din convenție.

¹⁶⁰

Raportul explicativ, punctul 56.

protecția adulților sau articolul 15 din Regulamentul Bruxelles IIa, ambele prevăzând în mod explicit posibilitatea de a transfera competența pentru o anumită parte a unei cauze.

- 5.6 Odată ce transferul a fost aprobat de ambele autorități, autoritățile de la care a fost transferată competența nu mai pot exercita competența în situația specială care a făcut obiectul transferului. Acestea trebuie să aștepte până când decizia luată de celelalte autorități devine definitivă și executorie.
- 5.7 Cu toate acestea, transferul nu instituie un transfer permanent de competență. „Nu există nicio dispoziție [...] care să permită [să se stabilească] în prealabil că, în contextul viitoarelor împrejurări, autoritatea care este competentă în temeiul articolului 5 sau 6 ¹⁶¹ nu ar fi mai în măsură să decidă în interesul superior al copilului.”¹⁶²
- 5.8 Odată ce s-a decis că o cerere poate și ar trebui să fie formulată, convenția prevede două opțiuni pentru formularea acesteia:
- cererea este formulată chiar de autorități și este adresată autorităților competente din celălalt stat contractant (acest lucru se poate realiza direct sau prin intermediul autorităților centrale)¹⁶³;
sau
  - părțile la procedură pot fi invitate să depună cererea în fața autorităților competente din celălalt stat contractant.¹⁶⁴

Aceste două posibilități sunt plasate pe picior de egalitate, iar alegerea revine autorității care formulează cererea în situația respectivă.

B. Ce condiții trebuie îndeplinite pentru ca un transfer de competență să poată avea loc?

- 5.9 În conformitate cu articolele 8 și 9, competența poate fi transferată numai atunci când sunt îndeplinite anumite condiții:
- **Legătura dintre copil și statul contractant în care se află autoritățile către care se permite transferul de competență**
Statele contractante ale căror autorități pot beneficia de pe urma unui transfer de competență sau care pot solicita să le fie transferată această competență trebuie să aibă o legătură cu copilul. Statul contractant trebuie să fie unul dintre următoarele¹⁶⁵:
    - statul al cărui cetățean este copilul;
    - statul în care sunt situate bunurile copilului;
    - statul ale cărui autorități sunt sesizate cu o cerere de divorț sau separare legală a părinților copilului ori pentru anularea căsătoriei acestora;
    - statul cu care copilul are cele mai strânse legături.
  - **Interesul superior al copilului**
Autoritatea care a formulat cererea de transfer de competență trebuie să aibă în vedere că aceasta va permite o mai bună apreciere a interesului superior al copilului¹⁶⁶. Autoritatea solicitată să accepte sau să cedeze

¹⁶¹ În ceea ce privește articolul 9, a se vedea nota 156, *supra*.

¹⁶² Raportul explicativ, punctul 56.

¹⁶³ Articolul 8 alineatul (1) prima liniuță și articolul 9 alineatul (1) prima liniuță.

¹⁶⁴ Articolul 8 alineatul (1) a doua liniuță și articolul 9 alineatul (1) a doua liniuță.

¹⁶⁵ Articolul 8 alineatul (2) și articolul 9 alineatul (1).

¹⁶⁶ Articolul 8 alineatul (1) și articolul 9 alineatul (1).

competența poate interveni numai în cazul în care consideră că acest lucru este în interesul superior al copilului¹⁶⁷.

▪ **Acordul autorităților din cele două state contractante**

Ambele autorități trebuie să convină cu privire la transfer.

- În cazul în care decizia de a efectua un transfer vine din partea autorităților statului contractant care este competent, acordul celorlalte autorități poate fi indicat prin asumarea competenței¹⁶⁸.
- Cu toate acestea, în cazul în care autoritățile din statul contractant care nu are competența inițiază transferul prin formularea unei cereri sau invitând părțile să formuleze o cerere, acordul autorităților din statul contractant care are competență trebuie să fie primit în mod expres. Nepronunțarea în această privință nu poate fi considerată drept o acceptare a transferului¹⁶⁹.

5.10 Convenția din 1996 nu prevede nicio cerință pentru ca părțile la procedură să accepte un transfer al competenței sau să convină cu privire la acesta¹⁷⁰. Dacă părțile vor fi invitate să se pronunțe în ceea ce privește un transfer de competență și modul în care se va realiza acest lucru sunt, prin urmare, chestiuni ce depind de dreptul procedural intern al fiecărui stat contractant. Părțile s-ar putea pronunța cu privire la această chestiune, în special întrucât ar putea avea de făcut declarații relevante pentru a se stabili dacă un astfel de transfer ar permite o mai bună apreciere a interesului superior al copilului. Părțile ar trebui să fie informate cel puțin cu privire la aceste chestiuni.

5.11 De asemenea, în Convenția din 1996 nu există cerințe privind intervalul de timp necesar: (1) părților să depună o cerere de transfer de competență la autoritatea competentă¹⁷¹ [în cazul în care această cale este adoptată de autoritatea „solicitantă” în temeiul articolului 8 alineatul (1) sau al articolului 9 alineatul (1)]; sau (2) autorității „solicitate” să accepte sau să respingă o cerere privind un transfer de competență¹⁷². Cu toate acestea, având în vedere că timpul este esențial în orice procedură referitoare la copii, „autoritatea solicitată” (în temeiul articolului 8, o instanță fără competență în baza convenției și, în temeiul articolului 9, instanța competentă în baza convenției) ar trebui să se pronunțe cu promptitudine cu privire la transferul de competență¹⁷³. Acest lucru va permite, de asemenea, evitarea procedurilor paralele care decurg dintr-o cerere privind un transfer de competență: de exemplu, în cazul în care a fost formulată o cerere în temeiul articolului 8, însă autoritatea competentă continuă să își exercite competența și judecă respectiva cauză deoarece nu a primit niciun răspuns din partea „autorității solicitate” într-un interval de timp considerat a fi rezonabil și,

¹⁶⁷ Acest lucru este precizat în mod explicit în legătură cu preluarea competenței - a se vedea articolul 8 alineatul (4), însă nu este precizat în mod explicit în legătură cu cedarea competenței [a se vedea articolul 9 alineatul (3), care se referă numai la acceptarea cererii]. Cu toate acestea, este greu de imaginat că un stat contractant ar accepta o cerere de transfer al competenței către alt stat contractant în cazul în care nu a considerat că este în interesul superior al copilului să facă acest lucru.

¹⁶⁸ Articolul 8 alineatul (4).

¹⁶⁹ Articolul 9 alineatul (3).

¹⁷⁰ A se vedea articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul Bruxelles IIa, care prevede că cel puțin una dintre părți trebuie să accepte transferul.

¹⁷¹ A se vedea articolul 15 alineatul (4) din Regulamentul Bruxelles IIa.

¹⁷² A se vedea articolul 15 alineatul (5) din Regulamentul Bruxelles IIa, care prevede obligația autorității „solicitate” de a decide, în termen de șase săptămâni de la momentul sesizării, dacă acceptă un transfer de competență.

¹⁷³ În cursul discuțiilor din cadrul Comisiei speciale din 2011 (partea I), s-a propus ca exemplu de bune practici ca autoritățile să convină asupra unui termen pentru luarea unei decizii privind chestiunea transferului. În cazul în care un astfel de termen nu este respectat, autoritatea cu competență în baza convenției își va menține competența și ar trebui să continue să o exercite. Această abordare ar fi în concordanță cu cea luată în temeiul Regulamentului Bruxelles IIa - a se vedea „Ghidul practic pentru aplicarea noului Regulament Bruxelles II”, disponibil la adresa < http://ec.europa.eu/civiljustice/divorce/parental_resp_ec_vdm_en.pdf > (ultima consultare, august 2013), punctul 19.

ulterior, autoritatea „solicitată” acceptă și își exercită competența.

Exemplul 5 (A)

Copilul își are reședința obișnuită în statul contractant A. La vârsta de 10 ani, cei doi părinți ai săi decedază și, în prezent, sunt în curs de desfășurare în statul contractant A proceduri privind ocrotirea sa și administrarea bunurilor lăsate de părinții săi. Dintre aceste bunuri, unele sunt situate în statul contractant B. Însă apare o problemă privind înstrăinarea acestor bunurilor, iar autoritățile din statul contractant B solicită autorităților din statul contractant A să fie autorizate să preia competența în acest domeniu specific¹⁷⁴. Autoritățile din statul contractant A pot accepta cererea de transfer parțial de competență privind doar protecția bunurilor copilului situate în statul contractant B¹⁷⁵. Dacă statele contractante convin asupra unui transfer parțial de competență¹⁷⁶, autoritățile din statul contractant A pot lua în continuare măsuri privind ocrotirea copilului și a bunurilor acestuia, cu excepția bunurilor situate în statul contractant B. Autoritățile din statul contractant B pot lua măsuri privind bunurile copilului situate în statul contractant B.

C. Procedura de transfer

- 5.12** Există două opțiuni în ceea ce privește transferul de competență. În cazul în care o autoritate din statul contractant A („SCA”) are în vedere un transfer către statul contractant B („SCB”), ar trebui efectuată următoarea analiză:

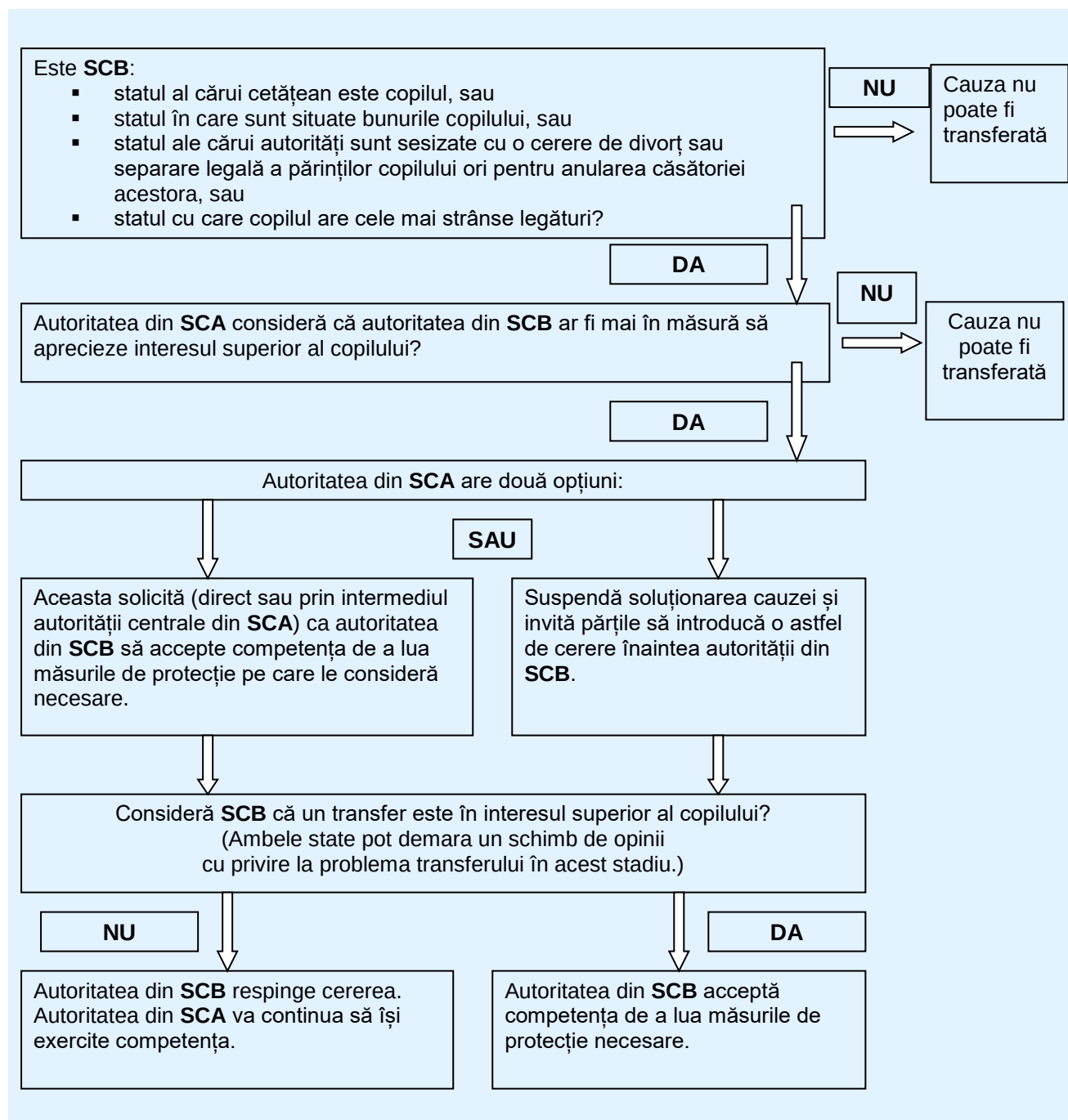
¹⁷⁴ Articolul 9 alineatul (1), ca stat în care sunt situate bunurile copilului [articolul 8 alineatul (2) litera (b)]. În funcție de circumstanțe, în plus sau alternativ, ar putea fi adecvat ca autoritățile din statul contractant B să adopte măsuri provizorii privind bunurile în temeiul articolului 12 sau, în cazul unei situații de urgență, măsurile de protecție necesare în ceea ce privește bunurile în temeiul articolului 11. Cu toate acestea, astfel de măsuri și-ar înceta efectele în momentul în care autoritățile din statul contractant A ar lua măsurile impuse de situație (a se vedea, *infra*, **capitolele 6 și 7**). În cazul în care statul contractant B dorește să preia competența generală în legătură cu bunurile, un transfer de competență poate fi, prin urmare, mai adecvat [și beneficiază de cooperarea explicită prevăzută la articolul 31 litera (a); a se vedea, *infra*, **capitolul 10**].

¹⁷⁵ A se vedea, *supra*, punctul **5.5** referitor la posibilitatea unui transfer parțial al unei cauze.

¹⁷⁶ A se vedea, *infra*, punctele **5.19-5.22** privind comunicarea explicită care ar trebui să aibă loc între autorități cu privire la acest aspect.

Opțiunea 1:

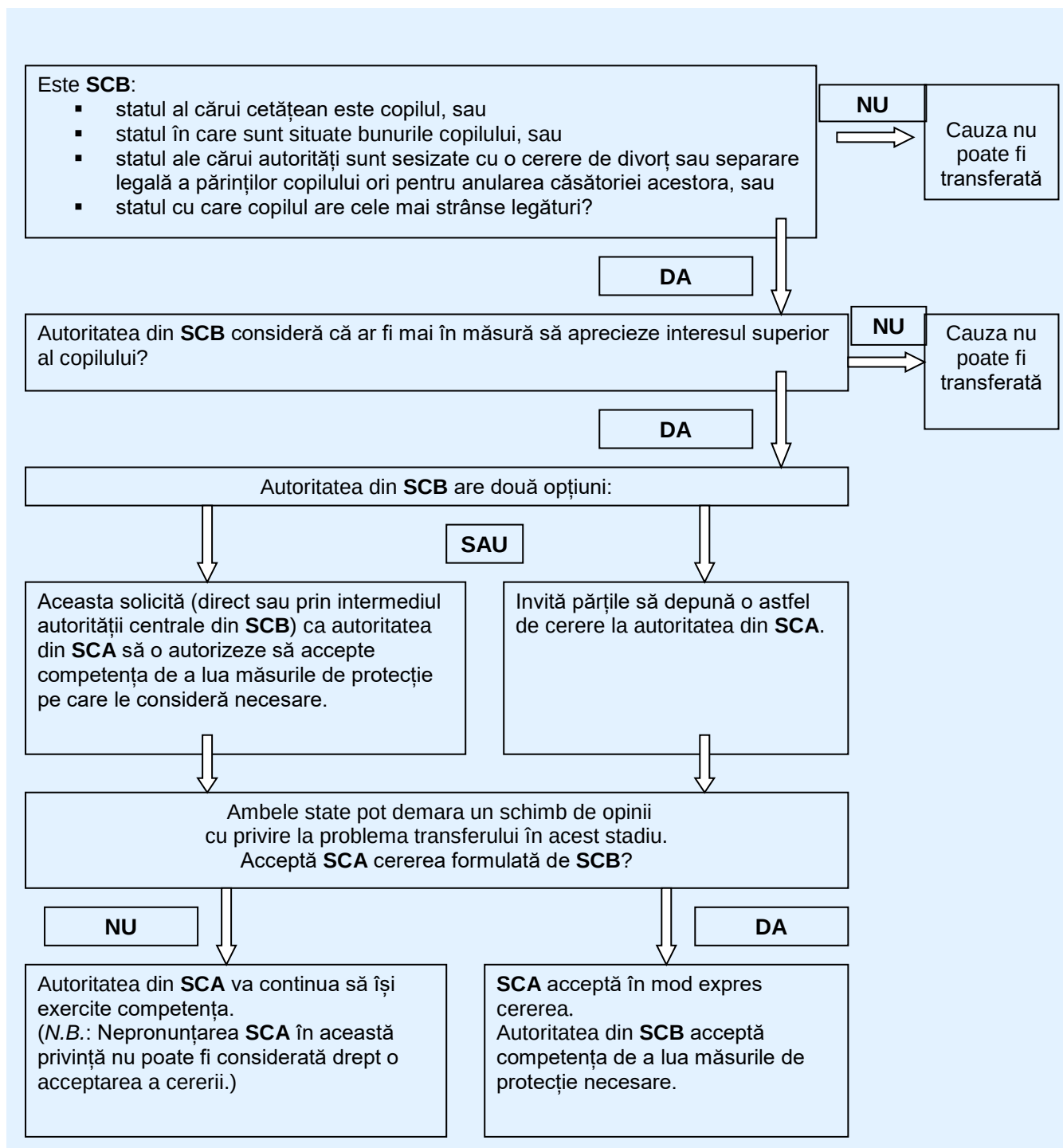
Cerere din partea autorității sau inițiată de autoritatea din statul contractant A care are competență în temeiul articolului 5 sau 6 din convenție, adresată autorității din statul contractant B (articolul 8)

În cazul în care autoritatea din statul contractant B dorește să accepte competența de la autoritatea din statul contractant A, ar trebui să se analizeze următoarele:

Opțiunea 2:

Cerere din partea autorității sau inițiată de autoritatea din statul contractant B adresată autorității din statul contractant A, care este statul contractant pe teritoriul căruia se află reședința obișnuită a copilului (articolul 9)

D. Anumite aspecte practice ale transferului

(a) *Cum află o autoritate care dorește să aplice dispozițiile privind transferul cărei autorități competente a celui alt stat contractant ar trebui să îi adreseze cererea?*

- 5.13 O importantă întrebare practică cu care se confruntă autoritățile care doresc să aplice dispozițiile privind transferul este cum să identifice autoritatea competentă din celălalt stat contractant. Întrebarea este și mai dificilă în cazul în care părțile nu au depus nicio cerere la autoritățile din celălalt stat contractant.
- 5.14 Statele contractante pot decide să desemneze în mod specific autoritățile cărora le vor fi adresate cererile prevăzute la articolele 8 și 9¹⁷⁷. În cazul în care statul în cauză a făcut o astfel de desemnare, toate cererile referitoare la transferul de competență ar trebui să fie transmise autorităților desemnate. Aceste desemnări trebuie să fie comunicate Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat¹⁷⁸. De asemenea, vor fi publicate pe site-ul Conferinței de la Haga [www.hcch.net] secțiunea „Convention 34” (Convenția 34), subsecțiunea „Authorities” (Autorități)].
- 5.15 Cu toate acestea, în cazul în care nu a avut loc o astfel de desemnare, există alte două căi prin care autoritățile ar putea obține asistență. Prima este de a apela la autoritatea centrală a celui alt stat contractant, pe care autoritățile o pot contacta direct sau prin intermediul propriei autorități centrale. Posibilul rol al autorităților centrale în această privință este menționat în mod expres la articolele 8 și 9 din convenție și la articolul 31 litera (a) din convenție¹⁷⁹. Cea de a doua cale este de a apela la Rețeaua internațională de judecători de la Haga, dacă au fost desemnați membri din ambele state. Membrii acestei rețele sunt puncte de contact în cadrul jurisdicției lor și pot oferi informații cu privire la diferite aspecte legislative și procedurale specifice jurisdicției lor, inclusiv sprijin privind identificarea autorității competente¹⁸⁰. O listă a membrilor Rețelei internaționale de judecători de la Haga este disponibilă pe site-ul Conferinței de la Haga [www.hcch.net], secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „International Hague Network of Judges” (Rețeaua internațională de judecători de la Haga)].
- 5.16 Autoritățile centrale pot fi utile și în ceea ce privește transmiterea documentelor între autorități, iar unele autorități centrale pot acorda asistență pentru interpretarea, traducerea documentelor sau localizarea unor astfel de servicii în statul lor, dacă li se solicită. De asemenea, membrii Rețelei internaționale de judecători de la Haga pot oferi mijloace utile de a obține informații privind cele mai bune modalități de a proceda, de exemplu în ceea ce privește informațiile sau documentele pe care autoritatea competentă le-ar putea solicita, înainte de a lua în considerare transferul.

(b) *Cum ar trebui să comunice autoritățile?*

- 5.17 Articolele 8 și 9 prevăd, de asemenea, că autoritățile pot demara un schimb de opinii privind chestiunea transferului. Acest schimb de opinii va fi adesea necesar pentru ca autoritatea solicitată să poată evalua dacă cererea ar trebui acceptată. Încă o dată, atât autoritățile centrale, cât și Rețeaua internațională de judecători de la Haga ar putea oferi asistență în această privință¹⁸¹.

¹⁷⁷ Articolul 44.

¹⁷⁸ Articolul 45.

¹⁷⁹ A se vedea, *infra*, punctul 11.11.

¹⁸⁰ A se vedea, *supra*, nota 147.

¹⁸¹ Articolul 31 litera (a) obligă autoritatea centrală a unui stat contractant să ia toate măsurile adecvate,

- 5.18 Cele două autorități implicate (adesea două autorități judiciare) pot recurge la o varietate de mijloace pentru schimbul de opinii. Contactul dintre acestea ar putea fi realizat prin e-mail sau telefon. Dacă este necesară implicarea interpreților sau prezența părților sau a reprezentanților acestora, se pot utiliza echipamente pentru teleconferințe sau videoconferințe.

(c) Alte aspecte legate de transfer în care comunicarea dintre autorități se poate dovedi utilă

- 5.19 Având în vedere faptul că un transfer de competență nu instituie un transfer permanent de competență (a se vedea punctul 5.7, *supra*) și că transferul de competență poate fi legat doar de o anumită parte a unei cauze (a se vedea punctul 5.5, *supra*), este important ca ambele autorități competente implicate să fie cât mai explicite cu putință în comunicările lor cu privire la domeniul de aplicare avut în vedere al oricărui transfer de competență.
- 5.20 Aceasta înseamnă că orice autoritate competentă **solicitantă** (indiferent dacă solicită să își asume sau să transfere competența) ar trebui să se asigure că cererea sa este explicită în ceea ce privește:
- domeniul de aplicare al transferului avut în vedere (și anume, aspectele în legătură cu care se are în vedere transferul de competență și condițiile în care se are în vedere ca autoritatea competentă care acceptă competența să continue să își exercite competența în legătură cu aceste aspecte în viitor) și
  - motivele pentru care se consideră că este în interesul superior al copilului ca acest transfer de competență să aibă loc.
- 5.21 Ar putea fi util, în anumite cazuri, să se realizeze un schimb de opinii cu privire la domeniul de aplicare preconizat al transferului. Dacă este posibil, și în urma observațiilor transmise de părți, după caz, autoritățile competente ar trebui să depună eforturi în vederea stabilirii unei concluzii cu privire la aceste aspecte, și fiecare autoritate competentă ar trebui să înregistreze această concluzie într-un mod adecvat competenței sale.
- 5.22 O concluzie clară și/sau o înregistrare a chestiunilor de mai sus ar putea contribui, la o dată ulterioară, la evitarea unei confuzii în ceea ce privește autoritatea care are competență și aspectele vizate de această competență.

Exemplul 5 (B)¹⁸²

Un cuplu format din două persoane necăsătorite și copiii lor au reședinta în statul contractant A și sunt cetățeni ai acestui stat. Relația celor doi părinți se destramă, iar mama introduce o acțiune în statul contractant A prin care solicită permisiunea de a se muta în statul contractant B împreună cu copiii. Cererea sa primește un răspuns favorabil și mama se mută împreună cu copiii în statul contractant B. Instanța din statul contractant A dispune, de asemenea, că respectivii copii își vor petrece vacanța de vară cu tatăl lor în statul contractant A, cu condiția ca aceștia să nu fie duși în vizită la bunicii paterni (despre care mama susține că i-ar fi abuzat fizic pe copii).

La întoarcerea copiilor din prima perioadă a vacanței de vară, copiii divulgă mamei lor că tatăl lor i-a dus să își vadă bunicii paterni. Mama formulează o cerere în statul contractant B, solicitând suspendarea oricărei vizite

fie direct, fie prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme, pentru a facilita comunicarea și a oferi asistența prevăzută la articolele 8 și 9. A se vedea în plus, *infra*, **capitolul 11**.

Pentru o discuție pe marginea posibilei utilizări a dispozițiilor privind transferul de competență în situații de răpire internațională de copii atunci când părțile ajung la un acord în urma unui proces de soluționare pe cale amiabilă a disputei, a se vedea *infra*, punctele **13.51-13.57** și, în special, punctul **13.55**.

viitoare. Tatăl formulează la rândul său o cerere în statul contractant A, solicitând modificarea ordinului privind vizita emis anterior și înlăturarea condiționalității respective.

Statul contractant A solicită un transfer de competență (articolul 9) de la statul contractant B, unde copiii își au în prezent reședința obișnuită. Autoritățile care instrumentează cauza în fiecare stat contractant, cu ajutorul a două autorități centrale, demarează un schimb de opinii pe tema transferului. Acestea sunt de acord ca părțile să depună observații scrise asupra chestiunii respective la fiecare dintre acestea și să se realizeze un schimb de opinii prin intermediul unei teleconferințe în prezența părților. În urma acestui schimb de opinii, statul contractant B stabilește că sunt îndeplinite condițiile pentru transfer și că este în interesul superior al copiilor ca aspectele legate de menținerea legăturilor personale să fie examinate în statul contractant A¹⁸³. Atât autoritățile din statul contractant A, cât și cele din statul contractant B rețin că transferul de competență este limitat la problema legăturii personale a copiilor cu tatăl și bunicii lor paterni și sunt de părere că este în interesul superior al copiilor ca autoritățile din statul contractant A să soluționeze această problemă deoarece:

- tatăl rămâne rezident în statul contractant A;
- dreptul de menținere a legăturilor personale este exercitat acolo;
- există o problemă privind o încălcare a acestei hotărâri judecătorești și
- există o problemă în ceea ce privește legăturile personale cu bunicii, iar bunicii își au reședința în acel stat.

Statul contractant A soluționează cauza în cele din urmă și decide că respectivii copii pot continua să aibă legături personale cu tatăl și bunicii lor paterni.

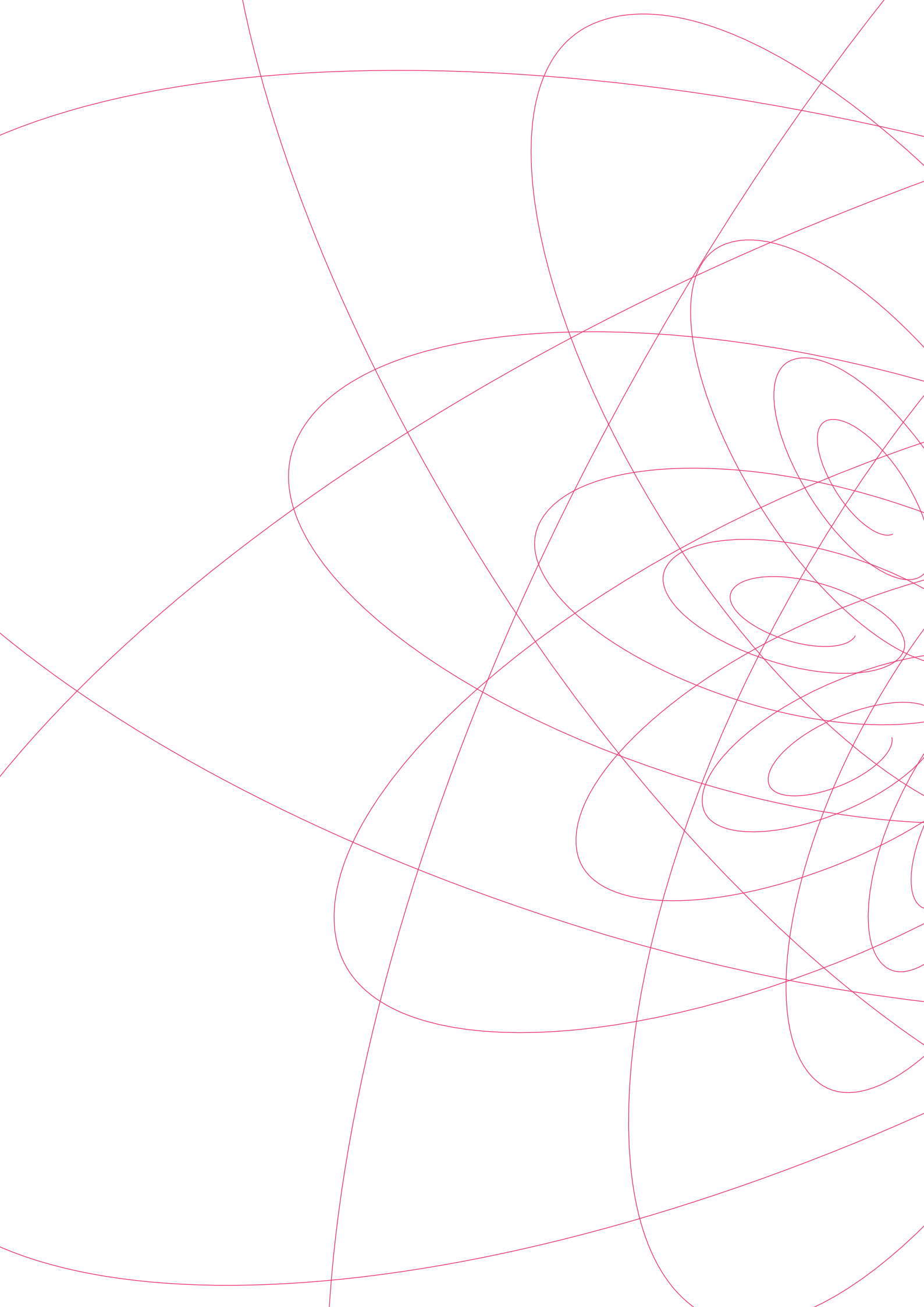
Un an mai târziu, mama suspendă acest drept de menținere a legăturilor personale în mod unilateral, susținând că tatăl abuzează de copii în timpul vizitelor. Tatăl inițiază o procedură privind încredințarea copiilor în statul contractant A, susținând că mama copiilor îi îndepărtează pe aceștia de el. Statul contractant A își declină competența în baza faptului că precedentul transfer de competență din statul contractant B a fost limitat în mod explicit la chestiunea legăturilor personale. Tatăl solicită, așadar, ca statul contractant A să solicite un transfer de competență privind încredințarea. Statul contractant A își declină competența pe baza faptului că nu se mai consideră a fi mai în măsură să aprecieze interesul superior al copiilor în ceea ce privește încredințarea. Acesta stabilește că problema încredințării ar trebui să fie tratată în conformitate cu normele generale de competență (și anume, în statul în care copiii își au reședința obișnuită, în conformitate cu articolul 5 - adică, în statul contractant B).

183

Trebuie avut în vedere că o altă abordare ar fi ca autoritățile din statul contractant B să își mențină competența și, în schimb, îl invită pe tată să solicite ca autoritățile din statul contractant A, în conformitate cu articolul 35 alineatul (2) din convenție, să furnizeze un raport privind situația sa (și, posibil, și situația bunicii paterni) și să se pronunțe cu privire la capacitatea acestuia (acestora) de a-și exercita dreptul de vizită/de menținere a legăturilor personale și privind condițiile în care ar trebui exercitat dreptul de vizită/de menținere a legăturilor personale, în vederea utilizării în cadrul procedurilor din statul contractant B. În conformitate cu articolul 35 alineatul (3), statul contractant B poate suspenda procedura până la soluționarea cererii formulate de tată. Pentru informații suplimentare cu privire la articolul 35, a se vedea, *infra*, **capitolele 11 și 13**.

6

*MĂSURI DE PROTECȚIE ÎN CAZURI
DE URGENȚĂ*

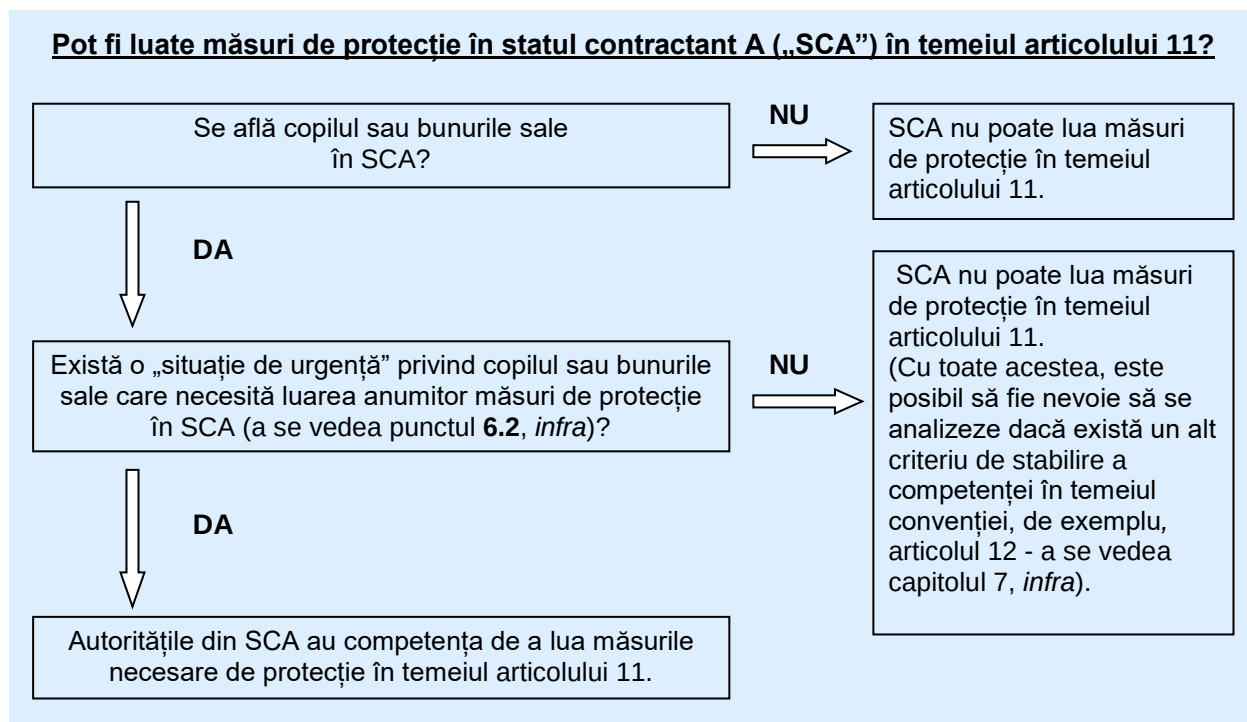

A. Adoptarea măsurilor necesare de protecție în cazuri de urgență

Articolul 11

- 6.1 În toate cazurile de urgență, autoritățile din orice stat contractant, pe al cărui teritoriu **se află** copilul sau bunurile sale, au competență de a lua măsurile necesare de protecție.¹⁸⁴

(a) Când se consideră că o cauză este „urgentă”?

- 6.2 Convenția nu include o definiție a noțiunii de „situații de urgență”¹⁸⁵. Prin urmare, autoritățile judiciare/administrative din statul contractant în cauză vor trebui să stabilească dacă o anumită situație este „urgentă”. În raportul explicativ se arată că există o situație de urgență atunci când, dacă măsurile de protecție au fost solicitate doar prin canalele normale prevăzute de articolele 5 - 10 (temeiuri generale ale competenței), copilul ar putea suferi un prejudiciu ireparabil sau când protecția copilului sau interesele acestuia ar putea fi compromise¹⁸⁶. O abordare utilă pentru autorități ar putea fi, prin urmare, aceea de a lua în considerare dacă copilul ar putea suferi un prejudiciu ireparabil sau dacă protecția sau interesele acestuia ar putea fi compromise în cazul în care nu se ia o măsură pentru protecția copilului în perioada care s-ar putea scurge până când autoritățile cu competență generală în temeiul articolelor 5 - 10 vor putea lua măsurile necesare de protecție.
- 6.3 Ar trebui remarcat că situația de „urgentă” este cea care justifică derogarea de la normele generale privind competența prevăzute de convenție (articolele 5 - 10). În acest context, s-a afirmat că noțiunea de „urgentă” ar trebui să fie interpretată „mai degrabă strict”.¹⁸⁷

¹⁸⁴ Articolul 11 este o reproducere exactă a articolului 9 alineatul (1) din Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor.

¹⁸⁵ Noțiunea de „urgentă” nu este definită nici în Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor.

¹⁸⁶ Raportul explicativ, punctul 68.

¹⁸⁷ *Ibid.*

- 6.4 Printre exemplele de cauze care implică o astfel de situație de „urgență” se numără: (1) copilul se află în afara statului în care își are reședința obișnuită și trebuie supus unui tratament medical pentru a-i salva viața (sau pentru a preveni apariția unui prejudiciu ireparabil pentru copil sau compromiterea intereselor sale) și nu se poate obține consimțământul părinților pentru tratament; (2) copilul își exercită dreptul de menținere a legăturilor personale cu părintele nerezident în afara statului său de reședință obișnuită și aduce acuzații de abuz fizic/sexual împotriva părintelui, astfel încât dreptul de menținere a legăturilor personale trebuie să fie suspendat imediat și/sau trebuie găsită o alternativă temporară pentru îngrijirea copilului; (3) trebuie să se vândă rapid bunuri perisabile care aparțin copilului; sau (4) a existat o deplasare sau o reținere ilicită a unui copil¹⁸⁸ și, în cadrul unei proceduri introduse în temeiul Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii, sunt necesare măsuri de urgență pentru a garanta întoarcerea în siguranță a copilului¹⁸⁹ în statul contractant în care își are reședința obișnuită¹⁹⁰.
- 6.5 Deși nu există nicio practică constantă cu privire la ceea ce constituie un „caz de urgență”, până în prezent, în aceste circumstanțe, autoritatea competentă care instrumentează cererea de înapoiere trebuie să stabilească în mod clar, în ceea ce privește situația de fapt specifică fiecărui caz în parte cu care a fost sesizată, dacă respectivul caz este unul „de urgență”, astfel încât articolul 11 să poată fi invocat pentru luarea măsurilor de protecție a copilului, pentru asigurarea înapoierii sale în condiții de siguranță. Această chestiune este discutată, de asemenea, *infra*, în **capitolul 13**, punctele **13.5 - 13.12**.

(b) Ce sunt măsurile „necesare” de protecție?

- 6.6 „Măsurile de protecție” care pot fi luate în temeiul articolului 11 din convenție au același domeniu de aplicare material ca măsurile care pot fi luate în temeiul articolelor 5 - 10 din convenție, și anume, sunt măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului, o listă neexhaustivă a acestora fiind inclusă în articolul 3 și o listă exhaustivă a domeniilor excluse fiind inclusă în articolul 4¹⁹¹.
- 6.7 Cu toate acestea, autorii convenției au evitat în mod deliberat să precizeze care sunt acele măsuri „necesare” de protecție ce pot fi luate pe baza urgenței în temeiul articolului 11. S-a decis că urgența ar trebui să dicteze în fiecare situație măsurile „necesare”¹⁹². Prin urmare, autoritățile judiciare sau administrative din

¹⁸⁸ A se vedea articolul 7 alineatul (2).

¹⁸⁹ În ceea ce privește exemplul (4), în cadrul Comisiei speciale din 2011 (partea I) s-a sugerat că, deși măsurile care facilitează întoarcerea în siguranță a copilului în contextul unei cereri de înapoiere formulate în temeiul Convenției din 1980 sunt extrem de valoroase, ele nu pot sugera întotdeauna un „caz de urgență” (astfel încât articolul 11 să poată fi invocat ca temei pentru competența de a lua aceste măsuri). Acest lucru ar fi valabil mai ales având în vedere interpretarea strictă a „urgenței” din raportul explicativ. În schimb, s-a evidențiat faptul că utilizarea articolului 11 în astfel de circumstanțe a reprezentat o completare importantă adusă „setului de instrumente” aflat la dispoziția autorităților pentru a asigura „înapoierea în siguranță” a unui copil ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite. Mai mult, s-a sugerat că un caz care implică necesitatea de a lua măsuri pentru a garanta înapoierea în siguranță a copilului în statul în care își are reședința obișnuită ar fi, de obicei, un „caz de urgență” care ar permite invocarea articolului 11.

¹⁹⁰ În concluziile și recomandările Comisiei speciale din 2011 (partea I) [disponibile la adresa < www.hcch.net > (calea indicată, *supra*, nota 16)], se arată următoarele (la punctul 41): „Convenția din 1996 prevede un temei jurisdicțional, în cazuri de urgență, pentru luarea unor măsuri de protecție a unui copil, de asemenea, în contextul procedurii de înapoiere în temeiul Convenției din 1980. Astfel de măsuri sunt recunoscute și pot fi declarate executorii sau înregistrate în vederea executării în statul în care copilul este înapoiat, cu condiția ca ambele state implicate să fie părți la Convenția din 1996.”

¹⁹¹ A se vedea, de asemenea, *infra*, **exemplele** de la sfârșitul acestui capitol. În ceea ce privește punctul (4), a se vedea, de asemenea, *infra*, punctele **13.5-13.12**.

¹⁹² A se vedea, *supra*, **capitolul 3** privind domeniul de aplicare al convenției.

A se vedea Raportul explicativ, punctul 70.

fiecare stat contractant vor trebui să stabilească, pe baza situației de fapt specifică fiecărui caz în parte, ce măsuri (în sfera de aplicare a convenției) sunt „necesare” pentru a soluționa situația de urgență respectivă.

(c) Cât timp se aplică măsurile de protecție adoptate în temeiul articolului 11?

6.8 Competența unui stat contractant în cazul unei situații de urgență este o competență paralelă,¹⁹³ cu alte cuvinte coexistă cu cea a statului care exercită competența **generală** în temeiul articolelor 5 - 10, dar este strict subordonată acesteia din urmă. Articolul 11 alineatele (2) și (3) asigură acest lucru, prevăzând că măsurile necesare de protecție luate în temeiul articolului 11 sunt limitate în timp¹⁹⁴. În cazul în care copilul își are reședința obișnuită într-un stat **contractant**, măsurile necesare luate în temeiul articolului 11 își încetează efectele de îndată ce autoritățile statului contractant care deține competența generală (de obicei, autoritățile din statul în care copilul își are reședința obișnuită) iau măsurile impuse de situație¹⁹⁵. În cazul în care copilul își are reședința obișnuită într-un stat **necontractant**, măsurile necesare luate în temeiul articolului 11 își încetează efectele de îndată ce măsurile impuse de situație și luate de autoritățile unui alt stat sunt recunoscute în statul contractant în cauză¹⁹⁶.

6.9 Ar trebui remarcat faptul că, în cazul în care au fost inițiate proceduri pentru măsuri de protecție în caz de urgență într-un stat contractant (în temeiul articolului 11), autoritățile competente sesizate într-un alt stat contractant în temeiul articolelor 5 - 10 **nu** trebuie să suspende procedurile până la adoptarea unei măsuri¹⁹⁷. În plus, întrucât măsurile care ar putea fi luate de către primul stat contractant în temeiul articolului 11 își vor înceta efectele de îndată ce autoritățile competente potrivit articolelor 5 - 10 iau o decizie [articolul 11 alineatul (2)], în această situație, statele contractante ar trebui să analizeze împreună (fie prin intermediul autorităților centrale, fie prin comunicări directe între autoritățile judiciare) cel mai eficient mod de a proceda pentru a asigura cel mai mare grad de protecție a copilului¹⁹⁸.

(d) De îndată ce un stat contractant a luat măsuri în temeiul articolului 11, ce alte măsuri ar trebui să se ia pentru a se asigura protecția continuă a copilului?

6.10 În cazul în care măsurile necesare de protecție au fost luate în conformitate cu articolul 11, autoritatea judiciară sau administrativă care a adoptat aceste măsuri ar putea dori să comunice și să coopereze cu orice alt stat, după cum consideră că este necesar, pentru a asigura protecția continuă a copilului¹⁹⁹. Comunicarea și cooperarea pot avea loc direct între autoritățile competente²⁰⁰ sau, dacă este

¹⁹³ Articolul 13 (*lis pendens*) nu se aplică în cazul în care se iau măsurile de protecție necesare în temeiul articolului 11 (a se vedea articolul 13, care se referă la statele contractante care au competență „potrivit articolelor 5 - 10”) - a se vedea, *supra*, punctul 4.34. În ceea ce privește aplicarea articolului 13, a se vedea, de asemenea, *supra*, punctele 4.29-4.35.

¹⁹⁴ Pentru o discuție generală privind continuarea măsurilor, a se vedea, *infra*, **capitolul 8**.

¹⁹⁵ Articolul 11 alineatul (2).

¹⁹⁶ Articolul 11 alineatul (3).

¹⁹⁷ Acest lucru se datorează faptului că normele privind litispendența prevăzute la articolul 13 din convenție nu se aplică procedurilor inițiate în temeiul articolului 11. A se vedea, *supra*, nota 193.

¹⁹⁸ A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 11**.

¹⁹⁹ Această teză nu se limitează la comunicarea și cooperarea dintre statele **contractante** ale Convenției din 1996, ceea ce este în conformitate cu spiritul dispozițiilor convenției. A se vedea, *infra*, punctul 11.18 și următoarele.

²⁰⁰ Pentru autoritățile judiciare, acest lucru poate implica comunicări judiciare directe; a se vedea, *supra*, nota 147.

cazul, cu ajutorul autorităților centrale relevante²⁰¹. De exemplu, autoritățile competente din statul contractant în care au fost luate măsuri în temeiul articolului 11 pot informa autoritățile competente din statul în care copilul își are reședința obișnuită (sau, dacă este cazul, autorității centrale a aceluia stat) cu privire la situația copilului și la măsurile care au fost luate²⁰². Acest lucru ar permite statului în care copilul își are reședința obișnuită să se asigure, în cazul în care este necesar, că situația copilului este investigată pe deplin și măsurile necesare de protecție sunt luate pentru protecția pe termen lung a copilului.

- 6.11 Dispozițiile specifice ale convenției privind cooperarea ar putea fi, de asemenea, relevante în aceste cazuri (de exemplu, articolul 36) și ar trebui să fie întotdeauna analizate cu atenție.

B. Măsurile de protecție adoptate în temeiul articolului 11 pot fi recunoscute și puse în executare în temeiul Convenției din 1996?

- 6.12 Da, măsurile de protecție luate în cazuri de urgență pot fi recunoscute și puse în executare în conformitate cu capitolul IV din convenție²⁰³. Ar trebui remarcat faptul că articolul 23 alineatul (2) limitează în mod expres motivele de nerecunoaștere în cazuri de urgență [a se vedea articolul 23 alineatul (2) literele (b) și (c)]²⁰⁴.

Exemplul 6 (A)

Un copil, care își are reședința obișnuită în statul necontractant A, face o excursie cu școala în statul contractant B, fără părinții săi. El se îmbolnăvește și are nevoie de o intervenție medicală de urgență care, în mod normal, ar necesita consimțământul părinților. Însă părinții săi nu pot fi contactați. Autoritățile din statul contractant B sunt competente să ia măsurile necesare care sunt permise de propria lor legislație pentru începerea tratamentului medical fără consimțământul părinților.

Exemplul 6 (B)

Trei copii au reședința obișnuită în statul contractant A, unde locuiesc împreună cu mama lor și mențin legături personale periodice cu tatăl lor. În vacanța de vară, mama și copiii merg în vizită la bunicii materni în statul contractant B. În timp ce se află în statul contractant B, mașina cu care călătoresc este implicată într-un accident în urma căruia mama este internată în comă la terapie intensivă. Autoritățile din statul B sunt competente să ia o măsură de urgență care presupune plasarea temporară a copiilor în grija bunicilor materni²⁰⁵. O săptămână mai târziu, survine decesul mamei. O instanță din statul contractant A emite ulterior un ordin care prevede că respectivii copii vor locui împreună cu tatăl lor²⁰⁶. Ordinul

²⁰¹ A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 11**.

²⁰² Raportul explicativ, prevede, la punctul 72, că „textul [convenției] nu a dorit să impună autorității care își întemeiază competența pe criteriul urgenței obligația de a transmite informații autorităților din statul în care copilul își are reședința obișnuită cu privire la măsura luată, de teama de a nu îngreuna funcționarea convenției și de a nu furniza un pretext pentru refuzul recunoașterii unei astfel de măsuri în celelalte state contractante, în cazul în care informațiile respective nu ar fi fost furnizate”. Cu toate acestea, în pofida absenței unei obligații explicite în textul convenției în acest sens, se consideră în continuare că, de regulă, cooperarea și comunicarea între statele contractante în acest fel, pentru a asigura protecția continuă a copilului în cazul în care astfel de măsuri au fost adoptate, reprezintă o bună practică.

²⁰³ Articolul 23 și următoarele.

²⁰⁴ A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 10**.

²⁰⁵ Articolul 11.

²⁰⁶ În calitate de stat contractant în care copiii își au reședința obișnuită, în conformitate cu articolul 5. Ar trebui remarcat faptul că o serie de dispoziții ale convenției privind cooperarea ar putea fi, de asemenea, relevante într-un asemenea caz (de exemplu, articolele 32 și 34); a se vedea, de asemenea,

*emis în statul contractant B expiră (își încetează efectele), prin urmare, odată ce măsurile impuse de situație au fost luate de autoritățile din statul contractant A.*²⁰⁷

Exemplul 6 (C)

*Doi copii, având reședința obișnuită în statul contractant A, călătoresc în mod legal cu tatăl lor în statul contractant B, în vacanță. În timp ce se află în statul contractant B, tatăl este arestat sub acuzația de trafic de droguri. Acesta este ulterior acuzat că ar fi comis o infracțiune și este arestat preventiv pe perioada premergătoare procesului. Autoritățile din statul contractant B sunt competente să ia măsurile urgente necesare pentru a asigura îngrijirea copiilor*²⁰⁸.

Exemplul 6 (D)

*Un copil își are reședința obișnuită în statul necontractant A și deține o proprietate situată în statul contractant B. Această proprietate se află într-o stare de degradare avansată și, din cauza unor probleme structurale, s-ar putea prăbuși dacă nu se ia nicio măsură de recondiționare. Autoritățile din statul contractant B iau măsuri urgente pentru a autoriza o societate să efectueze reparațiile necesare (cu o durată estimată de 5 - 6 luni). La o lună de la luarea acestor măsuri de către autoritățile din statul contractant B, autoritățile din stat necontractant A îi autorizează pe părinții copilului să vândă proprietatea în starea sa actuală unui cumpărător pe care aceștia l-au identificat deja. Părinții solicită recunoașterea în statul contractant B a hotărârii pronunțate în statul necontractant A. Măsura este recunoscută în statul contractant B (în conformitate cu normele sale care nu intră sub incidența convenției²⁰⁹). Prin urmare, măsura de urgență luată de statul contractant B își încetează efectele și proprietatea poate fi vândută*²¹⁰.

Exemplul 6 (E)

Un copil își are reședința obișnuită în statul contractant A, unde locuiește împreună cu părinții săi. Părinții săi dețin o proprietate în statul contractant B, pe care copilul urmează să o moștenească la decesul acestora. Familia călătorește în statul contractant C, în vacanță. În timp ce se află în vacanță în statul contractant C, familia este implicată într-un accident nautic. Ambii părinți sunt uciși, iar copilul este grav rănit. Copilul are nevoie urgentă de un tratament medical costisitor și singura sursă de fonduri disponibilă pentru a finanța un astfel de tratament o constituie proprietatea din statul contractant B. Autoritățile din statul contractant C contactează autoritățile din statele contractante A și B pentru a le informa cu privire la situația copilului²¹¹. Autoritățile din statul contractant B, considerând că acest caz este unul de urgență, iau măsuri de protecție în temeiul articolului 11: (1) pentru a numi un reprezentant legal pentru copil, care să se ocupe de proprietatea situată în statul contractant B și (2) pentru a permite obținerea fondurilor de urgență de pe urma proprietății (prin intermediul reipotecării acesteia) în scopul specific al finanțării tratamentului medical al copilului. Aceste măsuri sunt recunoscute de drept în statul contractant C²¹². Statul contractant C, considerând că acest caz este unul de urgență, ia măsurile necesare de protecție în conformitate cu articolul 11 pentru a permite tratamentul medical al copilului. Statele contractante B și C comunică,

infra, capitolul 11.

²⁰⁷ Articolul 11 alineatul (2), statul contractant A fiind statul care exercită competența generală asupra copiilor în conformitate cu articolul 5.

²⁰⁸ Articolul 11. Dispozițiile convenției privind cooperarea ar putea fi, de asemenea, utilizate în această situație pentru a alerta rapid autoritățile din statul contractant A cu privire la situația copiilor și pentru a le oferi acestora toate informațiile relevante. Autoritățile din statul contractant A (statul contractant în care copiii au reședința obișnuită) ar putea atunci să adopte măsuri de protecție a copiilor (care, în cazul în care mama copiilor are drept de încredințare în statul contractant A, pot include repatrierea acestora în statul contractant A în grija mamei).

²⁰⁹ Întrucât aceasta este o hotărâre a unui stat **necontractant**.

²¹⁰ Articolul 11 alineatul (3).

²¹¹ Articolul 30 alineatul (1). A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 11**.

²¹² A se vedea, *supra*, punctul **6.12**.

pentru a se informa reciproc, precum și pentru a informa statul contractant A cu privire la măsurile luate cu privire la copil.

Statul contractant A poate lua măsurile de protecție impuse de situație pe termen lung, moment în care măsurile adoptate în temeiul articolului 11 în statele contractante B și C își încetează efectele²¹³.

Exemplul 6 (F)

Un copil își are reședința obișnuită în statul contractant A, unde locuiește împreună cu mama și cu tatăl său. Relația dintre părinți se destramă, iar mama deplasează ilicit²¹⁴ copilul din statul contractant A în statul contractant B. Tatăl formulează imediat o cerere de înapoiere a copilului în temeiul Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii (la care ambele state sunt părți). Mama nu permite nicio legătură personală între copil și tată și se pare că procedura de înapoiere în statul contractant B va dura câteva luni. Autoritățile din statul contractant A nu sunt în măsură să ia măsuri în ceea ce privește dreptul provizoriu al tatălui de vizitare a copilului în acest interval de timp.

În funcție de detaliile specifice ale cauzei, autoritățile din statul contractant B ar putea considera că lipsa unor legături personale între tată și copil va cauza un prejudiciu ireparabil copilului sau că ar putea compromite protecția sau interesul superior al copilului²¹⁵. Așadar, autoritățile pot stabili că aceasta este o situație de urgență care necesită luarea unor măsuri pentru a asigura o anumită formă provizorie de exercitare a dreptului tatălui de vizitare a copilului până la încheierea procedurii de înapoiere.²¹⁶

²¹³ Cu toate acestea, a se vedea Raportul explicativ, punctul 72, referitor la faptul că, desigur, orice acțiune **realizată** în conformitate cu o măsură de protecție adoptată în temeiul articolului 11 va continua să producă efecte. Întrucât punctul 72 prevede că „este evident [...] că nu se poate reveni la situația anterioară în cazul unei intervenții chirurgicale sau al unei vânzări de bunuri imobiliare care a avut deja loc”.

²¹⁴ În conformitate cu sensul noțiunii de „deplasare ilicită” prevăzută la articolul 7 alineatul (2) din Convenția din 1996.

²¹⁵ A se vedea, *supra*, punctul 6.2.

²¹⁶ A se vedea, de asemenea, *Principii generale și Ghid de bune practici - Legături personale transfrontaliere care privesc copiii* (Jordan Publishing, 2008) (denumit în continuare „Ghid de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere”), în special punctul 5.1, referitor la legăturile personale pentru părintele lăsat în țara de origine în astfel de circumstanțe este important și ar trebui să fie facilitat ori de câte ori este posibil, lipsa unui astfel de aranjament provizoriu rareori ar constitui un „caz de urgență”, astfel încât articolul 11 să poată fi invocat pentru a acorda competența de a lua astfel de măsuri, ținând seama în special de interpretarea strictă pe care articolul 11 o impune (a se vedea, *supra*, punctul 6.4). Cu toate acestea, alți experți și-au exprimat dezacordul ferm, afirmând că posibilitatea de apariție a unui „caz de urgență” de pe urma aranjamentului provizoriu privind vizita depinde în totalitate de fiecare caz în parte: de exemplu, în cazul în care procedurile de înapoiere sunt întârziate din anumite motive, este posibil ca lipsa unei legături personale cu celălalt părinte să îl afecteze iremediabil pe copil. Dacă aceasta este situația, atunci cazul este „urgent” și pot fi și trebuie să fie luate măsuri în conformitate cu articolul 11.

Autorității competente îi revine sarcina de a stabili, pe baza situației de fapt și a cauzei specifice care i-a fost prezentată, dacă lipsa legăturilor personale dintre tată și copil este de natură să provoace un prejudiciu ireparabil copilului sau să compromită interesele copilului și, prin urmare, dacă situația este una de urgență. Acest aspect a fost discutat în cadrul Comisiei speciale din 2011 (partea I), în care experții nu putut stabili de comun acord dacă lipsa unor aranjamente provizorii privind vizita constituie un caz de urgență. Unii experți și-au exprimat părerea că, deși aranjamentul provizoriu privind vizitarea copilului de către părintele lăsat în țara de origine în astfel de circumstanțe este important și ar trebui să fie facilitat ori de câte ori este posibil, lipsa unui astfel de aranjament provizoriu rareori ar constitui un „caz de urgență”, astfel încât articolul 11 să poată fi invocat pentru a acorda competența de a lua astfel de măsuri, ținând seama în special de interpretarea strictă pe care articolul 11 o impune (a se vedea, *supra*, punctul 6.4). Cu toate acestea, alți experți și-au exprimat dezacordul ferm, afirmând că posibilitatea de apariție a unui „caz de urgență” de pe urma aranjamentului provizoriu privind vizita depinde în totalitate de fiecare caz în parte: de exemplu, în cazul în care procedurile de înapoiere sunt întârziate din anumite motive, este posibil ca lipsa unei legături personale cu celălalt părinte să îl afecteze iremediabil pe copil. Dacă aceasta este situația, atunci cazul este „urgent” și pot fi și trebuie să fie luate măsuri în conformitate cu articolul 11.

Ar trebui remarcat faptul că nicio constatare a autorității din statul contractant în care sunt în curs de desfășurare procedurile de înapoiere nu va aduce atingere vreunei decizii pe care ar putea-o lua statul contractant unde se află reședința obișnuită a copilului, atunci când acesta este în măsură să o facă. Decizia statului contractant B în ceea ce privește dreptul de menținere a legăturilor personale al tatălui va înceta să producă efecte de îndată ce statul contractant A ia o decizie cu privire la această chestiune [articolul 11 alineatul (2)].

Exemplul 6 (G)²¹⁷

Trei copii au reședința obișnuită în statul contractant A, unde locuiesc împreună cu mama și cu tatăl lor. Relația părinților se destramă, iar mama deplasează ilicit²¹⁸ copiii în statul contractant B. Tatăl formulează o cerere de înapoiere în temeiul Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii (la care ambele state sunt părți). Tatălui i se aduc acuzații de abuz sexual în cadrul procedurilor de înapoiere în statul contractant B, iar mama invocă articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Convenția din 1980 în susținerea înapoierii.

*Judecătorul din statul contractant B care instrumentează cererea de înapoiere consideră, având în vedere situația de fapt din prezenta cauză, că nu există un risc semnificativ de vătămare a copiilor în cazul în care ar fi înapoiți în statul contractant A, **cu condiția ca** aceștia să nu fie lăsați singuri în grija tatălui, în așteptarea unei anchete cu privire la acuzațiile de abuz sexual aduse în statul contractant A. Judecătorul consideră că este necesar ca orice contact între tată și copii să aibă loc într-un mediu supravegheat până când va fi luată o decizie pe fond privind aspectele legate de încredințarea copiilor, inclusiv dreptul de vizitare în statul contractant A²¹⁹. Prin urmare, judecătorul dispune înapoierea copiilor, dar ia o măsură urgentă pentru protecția acestora, prevăzând că vizitele tatălui cu copiii trebuie să fie supravegheate până la pronunțarea unei decizii cu privire la această chestiune în statul contractant A.²²⁰ Această măsură urgentă va fi recunoscută de plin drept în statul contractant A și va fi executorie în temeiul capitolului IV al convenției²²¹. Aceasta va înceta să producă efecte de îndată ce statul contractant A ia măsurile necesare de protecție impuse de situație²²².*

²¹⁷ A se vedea, *supra*, punctul **6.4**, care reamintește discuțiile din cadrul reuniunii Comisiei speciale din 2011 (partea I) privind circumstanțele în care se pot lua, în temeiul articolului 11 din Convenția din 1996, măsuri care să faciliteze „înapoierea în condiții de siguranță” în contextul procedurilor de înapoiere inițiate în temeiul Convenției din 1980.

²¹⁸ În conformitate cu sensul noțiunii de „deplasare ilicită” prevăzută la articolul 7 alineatul (2) din Convenția din 1996.

²¹⁹ Statul contractant A, în calitate de stat contractant în care copiii aveau reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea/neînapoierea lor ilicită, își menține competența de a lua măsuri de protecție în privința copiilor până la îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolul 7 (a se vedea *supra*, **capitolul 4**, punctele **4.20-4.25** cu privire la articolul 7 din convenție și, *infra*, **capitolul 13**, punctele **13.1-13.14**, privind răpirea internațională de copii). Aceasta înseamnă că statul contractant A este cel care se va pronunța cu privire la chestiunile legate de încredințarea copiilor. În acest scenariu, statul contractant B ar lua o decizie provizorie într-o situație de urgență, până când statul contractant A are posibilitatea să ia o decizie cu privire la această chestiune.

²²⁰ Mecanismele de cooperare prevăzute de convenție ar fi, de asemenea, extrem de importante într-o asemenea cauză (a se vedea, *infra*, **capitolul 11**). De exemplu, în cazul în care autoritățile din statul contractant A doresc să ia o decizie cu privire la dreptul provizoriu de menținere a legăturilor personale al tatălui, ele pot, în conformitate cu articolul 34, să solicite autorităților competente din statul contractant B să le furnizeze toate informațiile pe care le dețin cu privire la acuzațiile de abuz sexual și orice alte informații relevante privind dreptul de menținere a legăturilor personale.

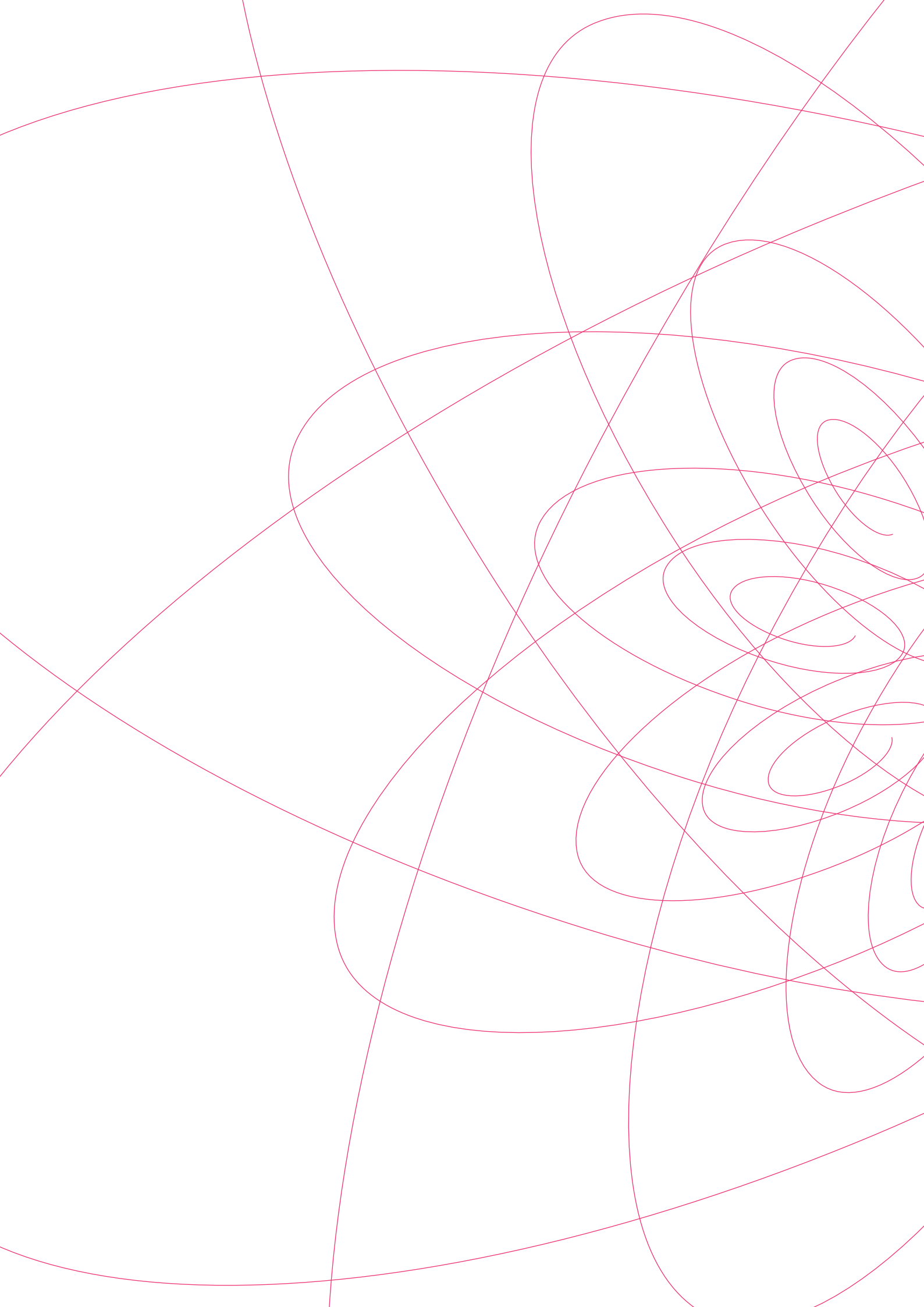
²²¹ A se vedea, *infra*, **capitolul 10**.

²²² Articolul 11 alineatul (2).

MĂSURI PROVIZORII

A. Când pot fi luate măsuri provizorii?

Articolul 12

7.1 Independent de cazurile de urgență, articolul 12 prevede un criteriu specific de stabilire a competenței care permite autorităților unui stat contractant pe al cărui teritoriu **se află** copilul sau bunurile sale să ia măsuri cu caracter provizoriu pentru protecția persoanei sau a bunurilor copilului. Trebuie menționate de la bun început trei aspecte cu privire la aceste „măsuri provizorii”:

- efectul măsurilor provizorii luate în temeiul articolului 12 este limitat la teritoriul statului contractant ale cărui autorități iau aceste măsuri²²³;
- autoritățile unui stat contractant pot lua măsuri în temeiul articolului 12 în măsura în care asemenea măsuri nu sunt incompatibile cu măsurile deja luate de către autoritățile care au competența potrivit articolelor 5 - 10²²⁴;
- în cazul în care a existat o deplasare sau o neînapoiere ilicită²²⁵ a unui copil, măsura provizorie nu poate fi luată de statul contractant în care copilul a fost deplasat sau reținut ilicit, dacă statul contractant din care copilul a fost deplasat sau reținut ilicit are încă competență²²⁶; acest lucru este exclus în mod expres, în conformitate cu articolul 7 alineatul (3).

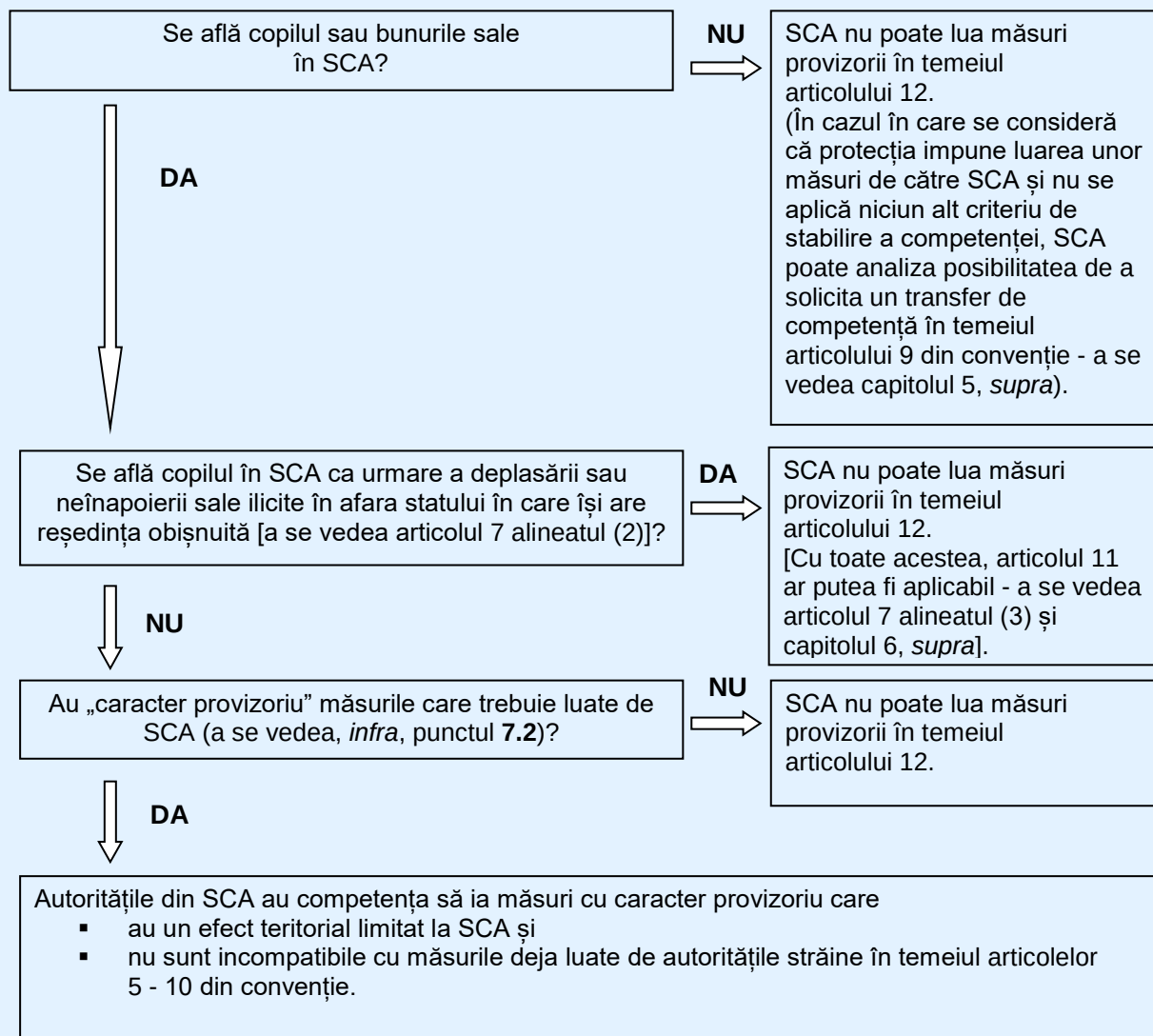
²²³ Articolul 12 alineatul (1).

²²⁴ Articolul 12 alineatul (1). În schimb, în temeiul articolului 11, situația de urgență permite statului contractant care își exercită competența, acolo unde este cazul, să anuleze măsurile adoptate anterior de autoritățile care au în mod normal competență.

²²⁵ În conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din convenție.

²²⁶ În ceea ce privește posibilitatea ca autoritatea din statul contractant din care copilul a fost deplasat ilicit (sau în afara căruia copilul a fost reținut în mod ilicit) să aibă în continuare competență, a se vedea articolul 7 alineatul (1), *supra*, punctele **4.20-4.25**.

Poate lua statul contractant A („SCA”) măsuri provizorii în temeiul articolului 12?

(a) Ce sunt măsurile cu „caracter provizoriu”?

7.2 Convenția nu oferă o definiție a ceea ce ar putea fi „măsurile provizorii”. Raportul explicativ precizează că articolul 12 a fost inspirat de necesitatea de a se asigura protecția copiilor aflați într-un stat străin ca urmare a unei șederi cu durată limitată (de exemplu, în vacanță, pe perioade scurte de școlarizare sau pe perioada recoltării etc.).²²⁷ Se precizează că au existat îngrijorări în rândul unora dintre state că, în lipsa unei urgențe anume în sens strict (care să determine aplicarea articolului 11), ar putea fi de dorit ca statul contractant în care s-a aflat copilul să fie în măsură să ia măsuri de protecție în cazul în care, de exemplu, familia la care se afla copilul se simte împovărată și copilul trebuie să fie plasat într-un sistem de îngrijire alternativă sub supravegherea autorităților de stat de la nivel local²²⁸.

²²⁷

Raportul explicativ, punctul 74.

²²⁸

Ibid.

(b) Care este valabilitatea măsurilor de protecție adoptate în temeiul articolului 12?

7.3 Similar articolului 11, articolul 12 este un criteriu paralel de stabilire a competenței, dar subordonat criteriilor generale de stabilire a competenței prevăzute de articolele 5 - 10 din convenție. Prin urmare, articolul 12 cuprinde dispoziții similare cu privire la expirarea oricărei măsuri provizorii luate de un stat contractant. În cazul în care reședința obișnuită a copilului în cauză se află într-un stat **contractant**, măsurile provizorii își încetează efectele atunci când autoritățile unui stat contractant care este competent potrivit articolelor 5 - 10 iau măsurile impuse de situație²²⁹. Dacă reședința obișnuită a copilului se află într-un stat **necontractant**, măsurile provizorii expiră numai atunci când măsurile impuse de situație sunt luate de autoritățile din alt stat care are competență și aceste ultime măsuri sunt recunoscute în statul contractant în care au fost luate măsuri provizorii.²³⁰

7.4 Ar trebui remarcat faptul că, în cazul în care au fost inițiate proceduri pentru luarea unor măsuri provizorii într-un stat contractant, autoritățile competente sesizate într-un alt stat contractant în temeiul articolelor 5 - 10 **nu** trebuie să suspende procedurile până la adoptarea unei măsuri provizorii²³¹. Totuși, în această situație, întrucât orice măsuri provizorii care ar putea fi luate de primul stat contractant își încetează efectele de îndată ce autoritățile competente potrivit articolelor 5 - 10 iau o decizie [articolul 12 alineatul (2)], autoritățile competente ale celor două state contractante, în cazul în care este necesar, cu asistență din partea autorităților centrale, ar putea dori să comunice și să coopereze între ele pentru a evita suprapunerea și a stabili cea mai bună cale de urmat în vederea asigurării protecției copilului²³².

(c) După ce un stat contractant a luat măsuri provizorii în temeiul articolului 12, ce alte măsuri ar putea fi adoptate pentru a asigura protecția continuă a copilului?

7.5 În cazurile în care măsurile provizorii în temeiul articolului 12 au fost luate într-un stat contractant, autoritatea judiciară sau administrativă care a adoptat aceste măsuri ar putea dori să comunice și să coopereze cu autoritățile competente din orice alt stat, pe care le consideră necesare pentru a asigura protecția continuă a copilului²³³. Autoritatea poate comunica, de exemplu, situația copilului și/sau a bunurilor copilului și măsurile provizorii care au fost luate. Comunicarea și cooperarea pot avea loc direct între autoritățile competente²³⁴ sau, dacă este cazul, cu ajutorul autorităților centrale relevante²³⁵. De exemplu, comunicarea poate să implice autoritățile competente din statul contractant în care au fost luate măsuri în temeiul articolului 12 prin informarea autorităților competente din statul în care copilul își are reședința obișnuită (sau autoritatea centrală din statul respectiv) cu privire la situația copilului și măsurile care au fost luate. Acest lucru ar permite statului în care copilul își are reședința obișnuită să se asigure, în cazul

²²⁹ Articolul 12 alineatul (2).

²³⁰ Articolul 12 alineatul (3).

²³¹ Acest lucru se datorează faptului că normele privind litispendența prevăzute în articolul 13 din convenție nu se aplică în cazul măsurilor provizorii. A se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 4**, punctele **4.29-4.35**.

A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 11**.

²³³ Această teză nu se limitează la comunicarea și cooperarea dintre statele **contractante** ale Convenției din 1996, ceea ce este în conformitate cu spiritul dispozițiilor convenției. A se vedea, *infra*, punctul **11.18** și următoarele.

²³⁴ Pentru autoritățile judiciare, acest lucru poate implica comunicări judiciare directe; a se vedea, *supra*, nota 147.

²³⁵ A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 11**.

în care este necesar, că situația copilului este investigată pe deplin și că se iau măsurile necesare pentru protecția pe termen lung a copilului.

- 7.6 Dispozițiile specifice ale convenției privind cooperarea ar putea fi, de asemenea, relevante în aceste cazuri și ar trebui să fie întotdeauna analizate cu atenție²³⁶.

B. Măsurile provizorii adoptate în temeiul articolului 12 pot fi recunoscute și puse în executare în temeiul Convenției din 1996?

- 7.7 Da, măsurile provizorii de protecție pot fi recunoscute și puse în executare în conformitate cu capitolul IV din convenție²³⁷.

Exemplul 7 (A)

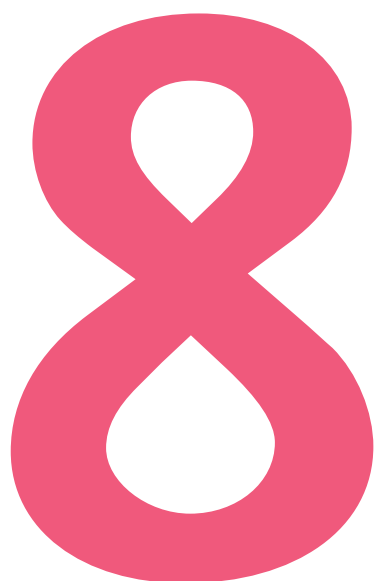
Un copil, care locuiește împreună cu părinții săi în statul contractant A, este trimis pentru două luni într-o tabără de schi în statul contractant B. Foarte rapid, devine evident că acesta nu dorește să participe la nicio activitate în tabără. Copilul refuză să schieze și nu există suficienți membri ai personalului în tabără pentru ca cineva să rămână la cabană cu copilul toată ziua. Din păcate, părinții copilului sunt la rândul lor plecați în vacanță și nu pot veni să îl ia. Aceștia nu au rude la care să poată lăsa copilul și doresc ca acesta să rămână în tabără. Organizația responsabilă de tabăra de schi solicită autorităților din statul contractant B să asigure o formă de îngrijire alternativă a copilului. În conformitate cu articolul 12, autoritățile din statul contractant B pot lua măsuri provizorii pentru a plasa copilul într-o familie substitutivă sau într-un sistem de îngrijire alternativă până în momentul în care părinții pot veni în statul contractant B să îl ia.

²³⁶

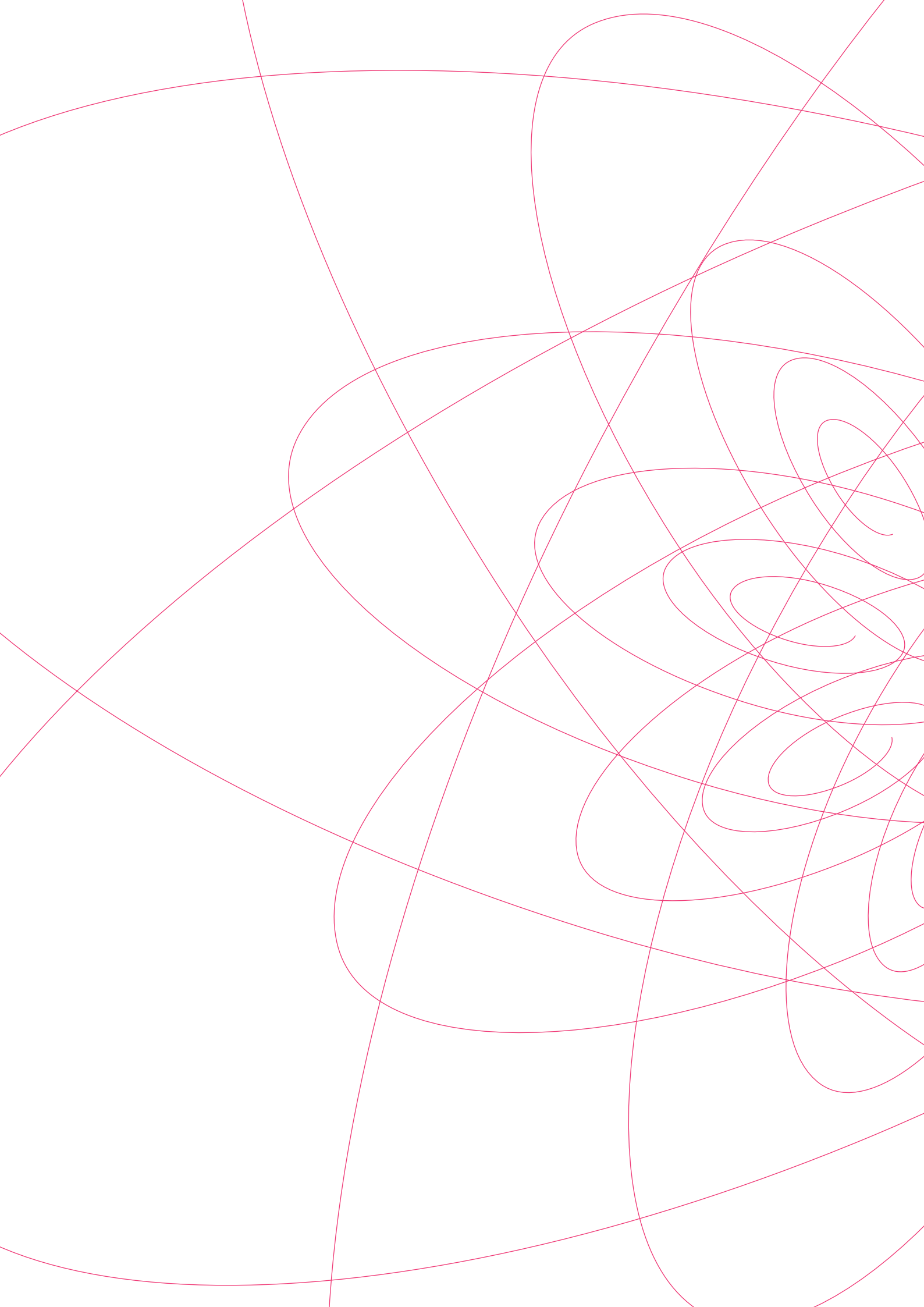
Id.

²³⁷

Articolul 23 și următoarele. A se vedea, *infra*, **capitolul 10**.

*MENȚINEREA
MĂSURILOR LUATE*

A. Măsurile de protecție rămân în vigoare chiar dacă are loc o schimbare a împrejurărilor care elimină criteriul în baza căruia s-a acordat competența?

Articolul 14

- 8.1 Articolul 14 din convenție asigură menținerea în vigoare a măsurilor luate de o autoritate competentă în temeiul articolelor 5 - 10 din convenție, chiar dacă criteriul de stabilire a competenței în baza căruia s-au luat măsurile a dispărut ulterior ca urmare a unei schimbări a împrejurărilor. Măsurile luate de autoritate în temeiul articolelor 5 - 10 vor rămâne în vigoare atât timp cât nu sunt modificate, înlocuite sau înlăturate prin măsuri luate de orice autorități care au competență în baza convenției, ca urmare a unor noi împrejurări.
- 8.2 Articolul 14 are scopul să asigure un grad de certitudine și continuitate pentru copii și familiile acestora. Familiile nu trebuie să se teamă că mutarea într-o altă jurisdicție va afecta, în sine și prin sine, aranjamentele stabilite în ceea ce privește îngrijirea copilului.²³⁸ De asemenea, articolul 14 oferă protecție împotriva „lacunelor” existente în domeniul protecției copiilor care rezultă din modificările împrejurărilor în care se află aceștia.

B. Ce reprezintă „schimbarea împrejurărilor” menționată la articolul 14?

- 8.3 Definiția exactă a sintagmei „schimbarea de împrejurări” menționată la articolul 14 depinde de articolul din convenție în baza căruia s-a întemeiat competența la momentul luării măsurilor de protecție. Astfel:
- În cazul în care competența de a lua o anumită măsură s-a întemeiat pe articolul 5, o „schimbare de împrejurări” va fi o schimbare a statului în care se află reședința obișnuită a copilului;
  - În cazul în care competența de a lua o anumită măsură s-a întemeiat pe articolul 6, va fi o schimbare a statului în care se află în prezent copilul;
  - În temeiul articolului 10, schimbarea poate fi reprezentată de încheierea procedurii de divorț;
  - În conformitate cu articolele 8 și 9, schimbarea va viza orice legătură cu copilul pe care statul contractant în care competența a fost transferată s-a bazat pentru transferul respectiv sau încheierea procedurilor transferate²³⁹;
  - În cele din urmă, articolul 7 însuși stabilește schimbările care trebuie să aibă loc înainte ca o competență să poate trece de la autoritățile statului contractant din care copilul a fost deplasat ilicit sau în afara căruia copilul a fost reținut ilicit.

În toate cazurile, măsurile de protecție luate anterior vor rămâne în vigoare în pofida acestei „schimbări de împrejurări”.

²³⁸ În cazurile de transfer internațional, statul contractant în care a avut loc transferul nu ar trebui să permită revizuirea sau modificarea ordinului privind dreptul de menținere a legăturilor personale, cu excepția cazului în care, în împrejurările date, ar permite revizuirea sau modificarea unui ordin intern privind dreptul de menținere a legăturilor personale. Pentru discuții suplimentare privind transferul internațional și dreptul de menținere a legăturilor personale în temeiul convenției, a se vedea, *infra*, punctele **13.23-13.27**. În plus, a se vedea, de asemenea, Ghidul de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere (*op. cit.*, nota 216), în special capitolul 8.

²³⁹ În funcție de condițiile transferului - a se vedea, *supra*, **capitolul 5**, privind nevoia de cooperare strânsă și de o comunicare clară între statele contractante cu privire la această chestiune.

- 8.4 Rămânerea în vigoare a măsurilor de protecție luate anterior este asigurată numai „conform prevederilor acestora” (articolul 14). Aceasta ține seama de faptul că, în unele cazuri, durata măsurilor de protecție poate fi limitată de condițiile măsurilor respective. De exemplu, o măsură preventivă menită să asigure înapoierea unui copil după o călătorie în străinătate cu unul dintre părinți poate preciza că măsura va înceta să producă efecte de îndată ce copilul a fost înapoiat; în mod similar, măsurile destinate să asigure îngrijirea unui copil atunci când un părinte este bolnav sau internat în spital pot preciza că vor înceta să producă efecte imediat ce părintele își recapătă sănătatea. Prin urmare, aceste măsuri își încetează efectele conform prevederilor acestora²⁴⁰.
- 8.5 În ceea ce privește articolele 11 și 12 referitoare la cazurile de urgență și măsurile provizorii, astfel cum s-a discutat în **capitolele 6 și 7** de mai sus, prevederile articolelor respective indică sfera temporară de aplicare a măsurilor²⁴¹ și, prin urmare, articolul 14 nu se aplică măsurilor adoptate în conformitate cu aceste criterii de stabilire a competenței²⁴².

Exemplul 8 (A)

Un copil își are reședința obișnuită în statul contractant A. Autoritățile din statul contractant A stabilesc dreptul copilului la vizite periodice din partea bunicilor săi materni care, de asemenea, au reședința acolo²⁴³. Copilul și părinții săi se mută în statul contractant B, iar reședința obișnuită a copilului este acum în acest stat. În pofida faptului că respectivul copil nu își mai are reședința obișnuită în statul contractant A și că nu există niciun alt criteriu pe baza căruia autoritățile din statul contractant A și-ar fi putut întemeia competența, măsurile luate de autoritățile din statul contractant A vor rămâne în vigoare până când autoritățile cu competență în baza convenției (de exemplu, autoritățile din statul contractant B) modifică, înlocuiesc sau înlătură acele ordine.²⁴⁴ Prin urmare, în acest caz, după mutarea copilului în statul contractant B, dacă ordinul emis de statul contractant A nu este respectat, buncii materni pot încerca să obțină executarea ordinului privind dreptul de menținere a legăturilor personale în statul contractant B²⁴⁵.

Exemplul 8 (B)

Un copil își are reședința obișnuită în statul contractant A, însă procedura de divorț a părinților săi are loc în fața autorităților din statul contractant B. Cerințele articolului 10 sunt îndeplinite²⁴⁶ și autoritățile din statul contractant B emit un ordin privind dreptul de încredințare. După încheierea procedurii de divorț, autoritățile din statul contractant B nu vor mai avea competența de a lua nicio măsură de protecție în privința copilului. Cu toate acestea, ordinul privind dreptul de încredințare care a fost deja emis va rămâne în vigoare și va fi recunoscut de drept și executat în alte state contractante în conformitate cu capitolul IV din convenție²⁴⁷. Ordinul va rămâne în vigoare până la momentul în care autoritățile competente în

²⁴⁰ A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 83.

²⁴¹ Articolul 11 alineatele (2) și (3) și articolul 12 alineatele (2) și (3). A se vedea, *supra*, **capitolul 6** privind adoptarea măsurilor necesare în cazuri de urgență și **capitolul 7** privind măsurile provizorii.

²⁴² Astfel cum reiese în mod clar din modul de redactare a însuși articolului 14 care se referă la măsurile luate „în aplicarea articolelor 5 - 10” (sublinierea noastră) din convenție.

²⁴³ Întrucât copilul își are reședința obișnuită în statul contractant A, competența de a lua măsuri de protecție se va întemeia pe articolul 5 din convenție.

²⁴⁴ Articolul 14. Cu toate acestea, legislația statului contractant în care se află noua reședință obișnuită a copilului (în acest caz, legislația statului contractant B) va reglementa, din momentul schimbării reședinței obișnuite, „condițiile de aplicare” a măsurilor luate în statul contractant A [articolul 15 alineatul (3)] - a se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 9**, punctele **9.3-9.8**.

²⁴⁵ Ordinul va fi recunoscut de drept în statul contractant B (articolul 23, cu condiția să nu existe motive de nerecunoaștere). În cazul în care ordinul nu este respectat, buncii materni pot solicita executarea acestuia în conformitate cu articolul 26 și următoarele. A se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 10**. Pentru aceste cerințe, a se vedea, *supra*, punctele **4.26-4.28**.

²⁴⁷ Articolul 14 și capitolul IV din convenție (discutate, *infra*, la **capitolul 10**).

temeiul convenției (de exemplu, autoritățile din statul contractant A, în calitate de stat contractant în care se află reședința obișnuită a copilului), modifică, înlocuiesc sau înlătură ordinul.

Exemplul 8 (C)

Mama dorește să se mute din statul contractant A în statul contractant B împreună cu copiii. Tatăl obiectează, însă mama primește permisiunea de a se muta de la autoritatea competentă din statul contractant A²⁴⁸. Ca o condiție a transferului, autoritatea competentă din statul contractant A emite un ordin de stabilire a condițiilor în care se vor desfășura vizitele între tată și copii. Acest ordin este recunoscut de drept în statul contractant B²⁴⁹ și aceste condiții privind desfășurarea vizitelor rămân în vigoare după mutarea în statul contractant B și după ce copiii își stabilesc reședința obișnuită acolo, până în momentul în care autoritatea competentă din statul contractant B modifică aceste condiții²⁵⁰.

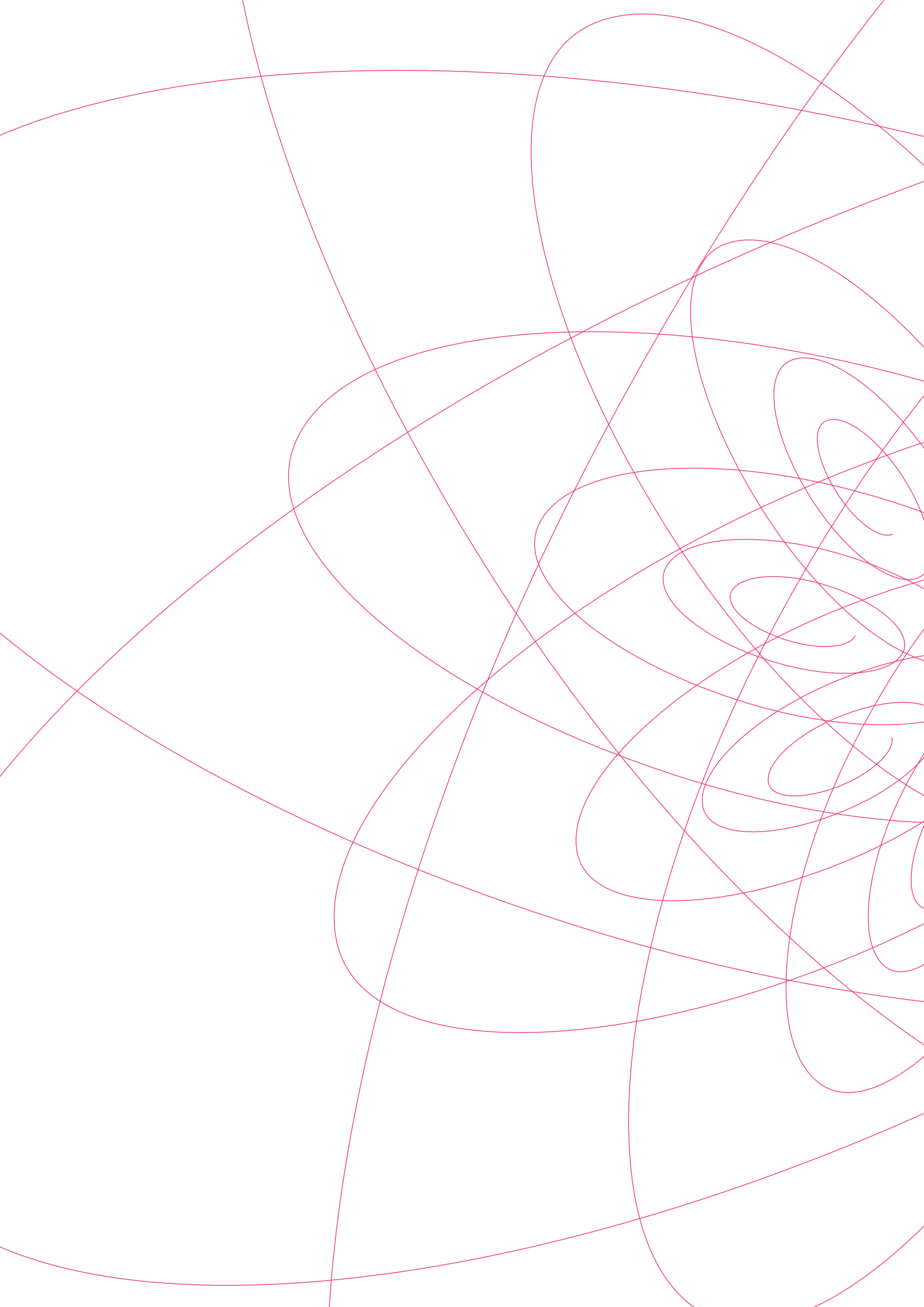
²⁴⁸ Competența întemeiată pe articolul 5.

²⁴⁹ Articolul 23

²⁵⁰ A se vedea, *supra*, nota 238 privind transferul internațional. A se vedea, de asemenea, *supra*, nota 244 privind articolul 15 alineatul (3) și, *infra*, **capitolul 9**, punctele **9.3-9.8**.

9

*LEGISLAȚIA APLICABILĂ
MĂSURILOR DE PROTECȚIE*

A. Legislația aplicabilă măsurilor de protecție luate de o autoritate judiciară sau administrativă

(a) Ce lege va fi aplicată de autoritățile unui stat contractant care ia măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului?

Articolul 15 alineatul (1), articolul 15 alineatul (2)

- 9.1 În exercitarea competenței²⁵¹ de a lua măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului, autoritățile din statele contractante aplică „legea lor” [articolul 15 alineatul (1)], și anume, legea lor națională, internă²⁵². Această normă se aplică indiferent de criteriul prevăzut în convenție pe baza căruia se stabilește competența. Norma are avantajul că autoritățile statelor contractante aplică legea pe care o cunosc cel mai bine²⁵³.
- 9.2 Cu toate acestea, articolul 15 alineatul (2) prevede o excepție de la această normă generală. Articolul 15 alineatul (2) prevede că, în măsura în care protecția persoanei sau a bunurilor copilului o impune, autoritățile pot, în mod excepțional, (1) să aplice sau (2) să ia în considerare legea unui alt stat cu care situația respectivă prezintă cea mai strânsă legătură. Ca excepție de la norma generală, această dispoziție „nu ar trebui să fie utilizată cu prea mare ușurință”.²⁵⁴ Autoritățile ar trebui să se asigure că este în interesul superior al copilului să solicite sau să ia în considerare legea străină²⁵⁵.

Exemplul 9 (A)

Copilul locuiește împreună cu mama sa în statul contractant A și are dreptul la vizite periodice cu tatăl său. Mama dorește să se mute împreună cu copilul în statul contractant B, iar tatăl se opune acestui lucru. Mama solicită permisiunea de a se muta. Autoritatea care decide cu privire la această chestiune îi acordă permisiunea de a se muta și dorește să emită un ordin care să reglementeze condițiile în care se va exercita dreptul de încredințare/menținere a legăturilor personale după mutare. Deși legislația aplicabilă în acest caz va fi legea statului contractant A²⁵⁶, autoritatea constată că terminologia utilizată pentru dreptul de încredințare și dreptul de menținere a legăturilor personale în statul contractant B diferă de cea din statul contractant A. În temeiul articolului 15 alineatul (2), autoritatea din statul contractant A are dreptul să ia în considerare legea statului contractant B și poate lua în considerare formularea ordinului conform terminologiei specifice statului contractant B²⁵⁷.

²⁵¹ Ar trebui remarcat faptul că articolul 15 alineatul (1) se referă la autoritățile care își exercită competența „potrivit dispozițiilor capitolului II” din convenție. Cu toate acestea, articolul 15 nu trebuie interpretat în mod restrictiv. Dacă, de exemplu, articolul 52 alineatul (2) se aplică, iar statele contractante au încheiat un acord care conține norme privind competența în ceea ce îi privește pe copiii cu reședința obișnuită în statele contractante respective (de exemplu, pentru statele membre ale UE, cu excepția Danemarcei, Regulamentul Bruxelles IIa), în cazul în care competența este exercitată în temeiul acordului, dar criteriul de stabilire a competenței este prevăzut în capitolul II din convenție, articolul 15 din convenție ar trebui să se aplice. Evitarea unei interpretări textuale și excesiv de restrictive a convenției în această privință va promova unul dintre scopurile primordiale ale convenției, astfel cum reiese din cel de al treilea paragraf al preambulului, și anume: „să evite conflictele între sistemele juridice în privința [...] legii aplicabile”.

²⁵² Articolul 21 stabilește în mod clar că această legislație internă este legislația în vigoare într-un stat, și nu normele de drept internațional privat (și anume, *retrimiteria* nu se aplică). A se vedea, de asemenea, *infra*, punctele 9.23-9.24.

²⁵³ A se vedea Raportul explicativ, punctul 86.

²⁵⁴ *Ibid.*, punctul 89.

²⁵⁵ *Ibid.*: „[a]cest punct constituie o clauză de excepție care nu este bazată pe principiul proximității (cea mai strânsă legătură), ci pe interesul superior al copilului”.

²⁵⁶ Articolul 15 alineatul (1).

²⁵⁷ Pentru discuții suplimentare privind transferul internațional, a se vedea, *infra*, punctele 13.23-13.27.

(b) Dacă reședința obișnuită a unui copil se mută dintr-un stat contractant în altul, ce lege va reglementa „condițiile de aplicare” a unei măsuri de protecție la noua reședință obișnuită a copilului, în cazul în care măsura a fost adoptată în țara fostei reședințe obișnuite a copilului²⁵⁸?

Articolul 15 alineatul (3).

- 9.3 După cum s-a menționat deja în prezentul ghid, o schimbare a reședinței obișnuite a copilului va duce la o schimbare a autorităților care au competența de a lua măsuri de protecție a copilului,²⁵⁹ însă în cazul schimbării reședinței obișnuite, măsurile de protecție luate deja în privința copilului vor rămâne în vigoare în continuare²⁶⁰. Cu toate acestea, dispozițiile anterioare nu au oferit un răspuns cu privire la legea care va reglementa „condițiile de aplicare” a măsurii de protecție existente în statul contractant în care se află noua reședință obișnuită a copilului.
- 9.4 Articolul 15 alineatul (3) răspunde la această întrebare, prevăzând că, în aceste împrejurări, „condițiile de aplicare” a măsurii de protecție vor fi stabilite de legea statului contractant în care se află **noua** reședință obișnuită a copilului.
- 9.5 Convenția nu definește sintagma „condiții de aplicare” a măsurilor de protecție. Cu toate acestea, Raportul explicativ clarifică faptul că aceste ²⁶¹„condiții de aplicare” se referă la modul în care măsura de protecție trebuie să fie **exercitată** în statul contractant în care s-a mutat copilul.
- 9.6 Raportul explicativ se referă la dificultăți în trasarea unei linii între existența măsurii de protecție (care se va menține: articolul 14) și „condițiile de aplicare” a măsurii [care vor fi reglementate de statul contractant în care se află noua reședință obișnuită și, prin urmare, pot varia: articolul 15 alineatul (3)]²⁶². De exemplu, în cazul în care măsura de protecție vizează desemnarea unui tutore pentru un copil, însă tutorele are obligația de a solicita o autorizare judecătorească referitoare la anumite acte în temeiul măsurii inițiale de protecție, cerința de autorizare pentru a acționa este parte a măsurii sau o „condiție de aplicare” a măsurii care se poate schimba atunci când copilul se mută? În plus, în cazul în care se prevede că o măsură de protecție se va menține până când copilul împlinește 18 ani, însă, la noua reședință obișnuită măsura ar înceta la vârsta de 16 ani, durata de valabilitate a măsurii face parte din existența măsurii sau este o „condiție de aplicare” a măsurii²⁶³?
- 9.7 Raportul explicativ precizează că astfel de întrebări pot găsi un răspuns doar de la caz la caz²⁶⁴. În cele din urmă, în cazul în care măsura pare să fie imposibil de exercitat în statul contractant în care se află **noua** reședință obișnuită a copilului sau este subminată de „condițiile de aplicare” existente acolo, autoritățile din acest stat contractant pot considera că măsura trebuie să fie adaptată sau că trebuie luată o nouă măsură (și vor avea competența să facă acest lucru în calitate de autorități ale statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului - articolul 5). În aceste împrejurări, dispozițiile convenției privind cooperarea se pot

²⁵⁸ Întrucât măsura de protecție va rămâne în vigoare (în conformitate cu articolul 14) în statul contractant în care se află **noua** reședință obișnuită a copilului - a se vedea, *supra*, **capitolul 8**.

²⁵⁹ Articolul 5 alineatul (2) - a se vedea, *supra*, **capitolul 4**, punctele **4.8-4.11**.

²⁶⁰ Articolul 14 - a se vedea, *supra*, **capitolul 8**.

²⁶¹ *Op. cit.*, nota 19, punctul 90, prin compararea articolului 15 alineatul (3) cu articolul 17 în ceea ce privește răspunderea părintească (a se vedea, *infra*, punctul **9.16**) și prin afirmarea că „măsura luată înainte de schimbare se menține după schimbare, însă modul în care aceasta este „exercitată” este reglementat, de la momentul la care a survenit schimbarea, de legea statului în care se află noua reședință obișnuită”.

²⁶² Raportul explicativ, punctul 91.

²⁶³ *Ibid.*

²⁶⁴ *Ibid.*

dovedi esențiale pentru a garanta că esența măsurilor de protecție a copilului care au fost dorite prin măsura inițială de protecție nu se pierde.²⁶⁵

- 9.8 Ar trebui remarcat faptul că articolul 15 alineatul (3) nu se aplică în cazul în care copilul dobândește o nouă reședință obișnuită într-un stat **necontractant**. În această situație, normele de drept internațional privat interne ale statului necontractant s-ar aplica pentru a se stabili dacă măsura de protecție ar putea fi recunoscută în statul respectiv și condițiile în care aceasta s-ar aplica.²⁶⁶

Exemplul 9 (B)

Doi copii se află în grija autorității publice în statul contractant A din cauza faptului că tatăl lor a fost privat de libertate, iar mama lor consumă droguri. Ambii părinți mențin legături personale strânse cu cei doi copii, iar mama participă cu succes la un program de tratare a dependenței de droguri. Autoritatea publică colaborează cu mama în vederea reîncredințării copiilor. În urma eliberării tatălui, familia dorește să se mute în statul contractant B și să înceapă o nouă viață. Autoritățile din statul contractant A sunt dispuse să permită acest transfer, dar numai în cazul în care copiii rămân sub supravegherea autorității publice după mutarea în străinătate. Autoritățile competente din statul contractant A, prin urmare, prin intermediul autorității centrale a statului contractant A, comunică cu autoritățile competente din statul contractant B (articolul 30). Acestea constată că supravegherea copiilor de către autoritățile publice din statul contractant B este disponibilă. Prin urmare, statul contractant A dispune că copiii pot rămâne în grija părinților, cu condiția supravegherii de către o autoritate publică. Ordinul de supraveghere, emis în conformitate cu legislația statului contractant A, rămâne în vigoare și după mutarea familiei²⁶⁷. Cu toate acestea, condițiile de aplicare a măsurii vor fi reglementate de dreptul intern al statului contractant B²⁶⁸.

Un exemplu de posibile diferențe în ceea ce privește condițiile de aplicare între cele două state ar putea fi faptul că autoritatea publică din statul contractant A are competența de a pătrunde în domiciliu familial în orice moment, fără să își anunțe vizita, în timp ce autoritatea publică din statul contractant B poate doar să solicite acordul părinților pentru a se întâlni cu funcționarii săi în mod regulat²⁶⁹. În cazul în care măsura luată de autoritățile din statul contractant A pare să fie imposibil de pus în practică sau subminată în aplicarea sa în statul contractant B, autoritățile din statul contractant B pot lua o măsură nouă²⁷⁰.

²⁶⁵ De exemplu, dacă statul contractant în care se află noua reședință obișnuită a copilului este sesizată cu o cerere de adaptare a măsurii de protecție adoptată anterior, acesta poate solicita informații de la statul contractant în care s-a aflat reședința obișnuită anterioară a copilului cu privire la situația copilului care a condus la adoptarea măsurii și scopul specific avut în vedere la conceperea acestei măsuri (de exemplu, aplicând articolul 34; a se vedea, *infra*, **capitolul 10** pentru o analiză detaliată a dispozițiilor convenției). Acest lucru poate ajuta statul contractant sesizat să obțină un rezultat care să fie în concordanță cu scopul măsurii de protecție inițiale.

²⁶⁶ A se vedea Raportul explicativ, punctul 92.

²⁶⁷ Articolul 14 - a se vedea, *supra*, **capitolul 8**. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că, în Raportul explicativ, la punctul 83, nu se consideră că o măsură de acest tip s-ar menține în temeiul articolului 14. Acest lucru se datorează faptului că organismul național de protecție își poate exercita competențele numai pe teritoriul statului de care aparține, iar articolul 14 prevede în mod specific că măsurile rămân în vigoare „conform prevederilor acestora”. Aceasta pare să fie o interpretare foarte restrictivă a articolului 14, iar expresia „conform prevederilor acestora” s-ar putea interpreta în mod teleologic în acest context, însemnând că măsura s-ar menține conform prevederilor acesteia dacă supravegherea familiei/copilului de către o autoritate publică (de stat) ar putea continua în statul contractant în care se mută.

²⁶⁸ Articolul 15 alineatul (3) - a se vedea, *supra*, punctele **9.3-9.8**.

²⁶⁹ În această situație, ar trebui să existe o strânsă cooperare și comunicare între autoritățile din ambele state contractante **înainte** ca mutarea să fie autorizată de statul contractant A, pentru a se asigura schimbul tuturor informațiilor necesare privind familia și pentru a garanta continuarea supravegherii adecvate a familiei în statul contractant B.

²⁷⁰ În calitate de autorități ale statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului - articolul 5. În ceea ce privește mecanismele de cooperare prevăzute de convenție, care pot fi utilizate în această situație, a se vedea *supra*, nota 265.

B. Legislația aplicabilă răspunderii părintești în cazul în care nu a avut loc nicio intervenție din partea unei autorități judiciare sau administrative

(a) *Ce lege se aplică pentru atribuirea sau încetarea răspunderii părintești care are loc fără intervenția unei autorități judiciare sau administrative?*

Articolul 16 alineatul (1), articolul 16 alineatul (2)

9.9 Atribuirea sau încetarea răspunderii părintești de plin drept, fără intervenția autorității judecătorești sau administrative, este reglementată de legea statului²⁷¹ unde copilul își are reședința obișnuită.²⁷²

9.10 În unele cazuri, atribuirea sau încetarea răspunderii părintești poate să aibă loc ca rezultat al unui acord sau act unilateral care, din nou, nu necesită intervenția autorităților judiciare sau administrative. Legea aplicabilă acestei atribuirii sau încetării a răspunderii părintești este legea statului în care se află reședința obișnuită **a copilului în momentul în care acordul sau actul unilateral își produce efectele**²⁷³. Un exemplu de act unilateral de atribuire a răspunderii părintești ar putea fi un testament sau o exprimare a ultimelor intenții de către ultimul părinte al copilului, prin care desemnează un tutore pentru copil²⁷⁴.

9.11 Ar trebui remarcat faptul că, dacă atribuirea sau încetarea răspunderii părintești printr-un acord sau act unilateral trebuie să fie revizuită sau aprobată de o autoritate judiciară sau administrativă, această revizuire sau aprobare va fi caracterizată drept o „măsură de protecție” care trebuie să fie luată de autoritățile competente în temeiul capitolului II din convenție, cu aplicarea legislației desemnate de articolul 15 din convenție²⁷⁵. Cu toate acestea, dacă intervenția autorității judiciare sau administrative este o intervenție pur pasivă, de exemplu, limitată la înregistrarea unei declarații, a unui acord sau a unui act unilateral, fără a exercita niciun control asupra fondului cauzei, acest lucru nu ar trebui considerat drept o intervenție cu valoare de „măsură de protecție”, iar atribuirea răspunderii părintești va intra în continuare sub incidența articolului 16 ca fiind una care se naște „fără intervenția autorității judecătorești sau administrative”.²⁷⁶

Exemplul 9 (C)

Un cuplu format din două persoane necăsătorite care locuiesc în statul contractant A se separă înainte de nașterea copilului lor. Tatăl se mută în statul contractant B în interes de serviciu. În conformitate cu legislația statului contractant B, un tată necăsătorit nu dobândește automat răspundere părintească asupra unui copil la nașterea acestuia. În schimb, în temeiul legislației statului contractant A, un tată necăsătorit dobândește răspundere părintească automat la nașterea copilului.

²⁷¹ Nu este obligatoriu ca acesta să fie un stat contractant conform Convenției din 1996, întrucât articolul 20 prevede că dispozițiile capitolului III privind legea aplicabilă se aplică chiar dacă legea desemnată de acestea este legea unui stat necontractant (cu alte cuvinte, sunt universale). A se vedea, *infra*, punctul 9.22.

²⁷² Articolul 16 alineatul (1).

²⁷³ Articolul 16 alineatul (2).

²⁷⁴ A se vedea Raportul explicativ, punctul 103.

²⁷⁵ *Ibid.*

²⁷⁶ *Ibid.*, punctul 98.

La momentul nașterii copilului, problema răspunderii părintești a tatălui asupra copilului este reglementată de legea statului în care se află reședința obișnuită a copilului,²⁷⁷ în acest caz, legislația statului contractant A. Prin urmare, tatăl dobândește în mod automat răspunderea părintească asupra copilului în conformitate cu această legislație²⁷⁸.

Exemplul 9 (D)

Un adolescent locuiește în statul necontractant A împreună cu tatăl său și cu mama sa vitregă. Legislația acestui stat necontractant atribuie răspunderea părintească de drept tatălui, însă nu și mamei vitrege. Cu toate acestea, legislația statului necontractant A permite părinților care au răspundere părintească să încheie un acord oficial pentru a împărți răspunderea părintească cu alte persoane, fără a fi necesar să ceară aprobarea autorităților statului. Tatăl și mama vitregă încheie un astfel de acord oficial în conformitate cu legislația statului necontractant A.

Aflat într-o călătorie în străinătate, într-o tabără de vară în statul contractant B, adolescentul este arestat de poliție pentru inscripții graffiti și producerea de pagube într-un tren. Părinții săi sunt invitați să se prezinte în fața instanței pentru minori din acest stat. Legislația statului contractant B prevede că persoanele care au răspundere părintească asupra copiilor vor fi considerate responsabile din punct de vedere financiar pentru eventualele daune provocate de aceștia.

În conformitate cu articolul 16, statul contractant B va aplica legislația statului necontractant A (statul în care se află reședința obișnuită a adolescentului) pentru a stabili cine deține răspunderea părintească pentru adolescent (de drept, ca urmare a unui acord).

Având în vedere că atât tatăl, cât și mama vitregă au răspundere părintească pentru adolescent în conformitate cu legea statului necontractant A, amândoi vor fi responsabili din punct de vedere financiar pentru acțiunile adolescentului în statul contractant B.

(b) Ce se întâmplă cu atribuirea sau încetarea răspunderii părintești atunci când reședința obișnuită a unui copil se schimbă?

Articolul 16 alineatul (3), articolul 16 alineatul (4)

- 9.12** Răspunderea părintească care există potrivit legii statului de reședință de reședință obișnuită a copilului se menține și după schimbarea reședinței obișnuite a copilului în alt stat²⁷⁹. Acest lucru se întâmplă chiar și în cazul în care statul în care se află noua reședință obișnuită a copilului nu ar garanta responsabilitatea parentală în aceleași împrejurări²⁸⁰.
- 9.13** Atribuirea răspunderii părintești de plin drept unei persoane care nu este încă investită cu această răspundere este reglementată de legea statului în care se află noua reședință obișnuită a copilului²⁸¹.
- 9.14** Scopul acestor norme este să asigure continuitatea relațiilor dintre părinți și copii²⁸². Rezultatul normelor este că o schimbare a reședinței obișnuite a copilului, în sine și prin sine, nu poate determina **pierderea** răspunderii părintești asupra

²⁷⁷ Articolul 16 alineatul (1). Acest lucru ar fi valabil și în cazul în care copilul ar avea reședința obișnuită în statul **necontractant** A: a se vedea articolul 20 și, *infra*, punctul **9.22**.

²⁷⁸ În acest caz, **exercitarea** răspunderii părintești de către tată va fi, de asemenea, reglementată de legislația statului contractant A: Articolul 17. A se vedea, de asemenea, *infra*, punctul **9.16**.

²⁷⁹ Articolul 16 alineatul (3).

²⁸⁰ Această situație are loc și în cazul în care copilul se mută dintr-un stat **necontractant** într-un stat contractant: a se vedea articolul 20 și, *infra*, punctul **9.22**.

²⁸¹ Articolul 16 alineatul (4).

²⁸² A se vedea Raportul explicativ, punctele 105-107.

unui copil de către o persoană, însă poate conduce la **dobândirea** răspunderii părintești asupra copilului de către o altă persoană.

- 9.15** Coexistența mai multor titulari ai răspunderii părintești care poate rezulta din aplicarea acestor dispoziții poate funcționa numai dacă titularii răspunderii părintești sunt de acord în general²⁸³. În cazul unui dezacord, acesta poate fi soluționat printr-o măsură solicitată de unul sau mai mulți dintre titulari de la autoritatea competentă (a se vedea **capitolul 4, supra**)²⁸⁴.

Exemplul 9 (E)

Un copil se naște în statul contractant A, în care cei doi părinți necăsătoriți au răspundere părintească de plin drept asupra copilului. Mama se mută împreună cu copilul în statul contractant B, unde legislația prevede că un tată necăsătorit nu poate dobândi răspunderea părintească decât prin hotărâre judecătorească. Răspunderea părintească a tatălui dobândită în statul contractant A de plin drept se va menține și după mutare²⁸⁵.

Exemplul 9 (F)

Un copil se naște în statul contractant A. Părinții copilului divorțează la scurt timp după nașterea acestuia. În conformitate cu legislația statului contractant A, ambii părinți își mențin răspunderea părintească asupra copilului după divorț. Doi ani mai târziu, mama se recăsătorește și noul cuplu, împreună cu copilul, se mută în statul contractant B. Statul contractant B are o normă care prevede că un părinte vitreg are răspundere părintească asupra copilului vitreg de plin drept. În acest caz, după ce copilul își stabilește reședința obișnuită în statul contractant B, trei persoane vor avea răspundere părintească asupra copilului: mama, tatăl și tatăl vitreg²⁸⁶.

Exemplul 9 (G)

Un copil locuiește în statul contractant A cu tatăl său și cea de a doua soție a acestuia, mama vitregă a copilului. Mama și tatăl copilului sunt de acord că mama vitregă ar trebui să aibă răspundere părintească asupra copilului. În conformitate cu legislația statului contractant A, este posibil ca părinții să atribuie răspunderea părintească unui părinte vitreg, în scris. Acordul nu trebuie să primească aprobarea niciunei autorități publice, însă trebuie să fie înregistrat la ministerul corespunzător. Mama, tatăl și mama vitregă își înregistrează acordul în consecință.

Un an mai târziu, tatăl, mama vitregă și copilul se mută din statul contractant A în statul contractant B. Potrivit legislației statului contractant B, un părinte vitreg nu poate dobândi răspunderea părintească asupra unui copil fără o hotărâre judecătorească.

Având în vedere că acordul părților din statul contractant A este unul care nu necesită intervenția unei autorități judecătorești sau administrative (a se vedea punctul 9.11, supra), articolul 16 alineatul (2) se aplică astfel încât atribuirea răspunderii părintești către mama vitregă este reglementată de legislația statului în care se afla reședința obișnuită a copilului la momentul la care acordul a intrat în vigoare (și anume, la momentul la care acordul a fost înregistrat). Copilul a avut reședința obișnuită în statul contractant A la momentul la care acordul a fost înregistrat și, prin urmare, legislația statului contractant A se aplică în acest caz.

Articolul 16 alineatul (3) asigură menținerea răspunderii părintești a mamei vitrege în statul contractant B.

²⁸³ *Ibid.*, punctul 108.

²⁸⁴ *Ibid.*

²⁸⁵ Articolul 16 alineatul (3).

²⁸⁶ Articolul 16 alineatul (4).

(c) Ce lege se aplică exercitării răspunderii părintești?

Articolul 17

- 9.16 Normele anterioare se referă la **atribuirea** sau **încetarea** răspunderii părintești. Totuși, **exercitarea** răspunderii părintești este întotdeauna reglementată de legislația statului în care se află reședința obișnuită **actuală** a copilului.

Exemplul 9 (H)

În statul contractant A, un titular al răspunderii părintești are nevoie de acordul tuturor celorlalți titulari ai răspunderii părintești pentru a se putea ocupa de aranjamentele necesare unei proceduri chirurgicale fără caracter de urgență pentru copil. În cazul în care copilul are în prezent reședința obișnuită în statul contractant A, un astfel de consimțământ este necesar chiar dacă reședința obișnuită anterioară a copilului s-a aflat în statul contractant B, unde răspunderea părintească asupra copilului a fost atribuită inițial și unde nu exista o astfel de cerință.

(d) Modificarea sau încetarea răspunderii părintești prin măsuri de protecție luate de autoritățile judiciare sau administrative

Articolul 18

- 9.17 Punctele de mai sus stabilesc normele privind legislația aplicabilă la analizarea răspunderii părintești atribuite sau stinse fără intervenția unei autorități judecătorești sau administrative. Cu toate acestea, aceste norme nu împiedică luarea de măsuri de protecție care determină modificarea sau încetarea răspunderii părintești de către autoritatea judiciară sau administrativă competentă.
- 9.18 O măsură luată de autoritatea judiciară sau administrativă a unui stat contractant care prevede încetarea sau modificarea răspunderii părintești reprezintă o măsură de protecție a persoanei copilului care se încadrează în domeniul de aplicare material al convenției și, prin urmare, ar trebui luată în temeiul normelor convenției privind competența și legislația aplicabilă.

Exemplul 9 (I)

Un cuplu format din două persoane necăsătorite și copilul acestora au reședința obișnuită în statul contractant A. Conform legislației statului contractant A, numai mama are răspundere părintească asupra copilului de plin drept. Familia se mută în statul contractant B, și acesta devine statul reședinței lor obișnuite. În conformitate cu legislația statului contractant B, un tată necăsătorit va dobândi, de asemenea, răspunderea părintească asupra copilului său prin efectul legii. Prin urmare, o aplicare a articolului 16 alineatul (4) asigură că legislația statului contractant B (statul în care se află noua reședință obișnuită a copilului) se va aplica pentru atribuirea răspunderii părintești de plin drept către tatăl necăsătorit (care nu a avut anterior răspundere părintească).

Relația se destramă, iar părinții nu pot ajunge la un acord cu privire la nicio decizie în privința copilului. Tensiunea și certurile constante provoacă neliniște și o stare de rău copilului. Copilului i s-a recomandat recent să consulte un medic psihiatru, întrucât acesta acuza o stare acută de stres.

Mama se adresează instanței din statul contractant B, solicitând încetarea răspunderii părintești a tatălui. Statul contractant B are competența să instrumenteze această cerere în calitate de stat contractant în care se află reședința obișnuită a copilului²⁸⁷. În mod normal, se va aplica legea

forului²⁸⁸. În plus, după cum rezultă din articolul 18, statul contractant B este în măsură să retragă răspunderea părintească exercitată de tată, deși acea răspundere părintească a fost atribuită prin lege, astfel cum rezultă din articolul 16 din convenție²⁸⁹.

C. Protecția terților

Articolul 19

- 9.19 În cazul în care un terț efectuează o tranzacție cu o persoană care ar putea să acționeze în calitate de reprezentant legal al copilului potrivit legislației statului în care a fost încheiată tranzacția, terțul nu poate fi considerat răspunzător exclusiv pe motiv că cealaltă persoană nu avea dreptul să acționeze în calitate de reprezentant legal al copilului potrivit legislației desemnate de normele convenției²⁹⁰.
- 9.20 Totuși, această protecție nu se aplică în cazul în care terțul cunoștea sau ar fi trebuit să cunoască faptul că răspunderea părintească era reglementată de legea desemnată. De asemenea, protecția se aplică numai dacă tranzacția a fost încheiată între persoane prezente pe teritoriul aceluiași stat.
- 9.21 Această normă a fost introdusă în convenție deoarece „[î]ncepând cu punctul în care convenția optează, în cazul unei schimbări a reședinței obișnuite a copilului, pentru aplicarea principiului continuității răspunderii părintești atribuite de plin drept în temeiul legislației statului unde se află reședință obișnuită anterioară, terții care acționează în statul în care se află noua reședință obișnuită se confruntă cu riscul de a comite o eroare cu privire la persoana sau competențele reprezentantului legal al copilului”²⁹¹.

D. Dispoziții generale privind legislația aplicabilă

(a) Normele privind legislația aplicabilă se aplică chiar dacă legislația desemnată nu este cea a unui stat contractant?

Articolul 20

- 9.22 Da, normele privind legislația aplicabilă stabilite în convenție au aplicabilitate universală, în sensul că se aplică în toate cazurile, inclusiv în cazul în care legislația desemnată este cea a unui stat care nu este stat contractant la convenție.

Exemplul 9 (J)

Un copil locuiește cu tatăl său și mama sa vitregă în statul necontractant A. Conform legislației statului necontractant A, căsătoria tatălui cu mama vitregă a avut ca rezultat dobândirea automată a răspunderii părintești privind copilul de către mama vitregă.

Tatălui i se oferă un nou loc de muncă în statul contractant B și familia se mută în acest stat contractant. În conformitate cu legislația statului contractant B, mama vitregă nu ar fi dobândit în mod automat răspunderea părintească în temeiul căsătoriei sale cu tatăl copilului.

²⁸⁸ Articolul 15 alineatul (1) [cu excepția cazului în care decide că protecția copilului impune, în mod excepțional, aplicarea sau luarea în considerare a legislației altui stat cu care situația respectivă prezintă cea mai strânsă legătură: Articolul 15 alineatul (2) - a se vedea, de asemenea, *supra*, punctul 9.2].

²⁸⁹ Cu toate acestea, în cele din urmă, posibilitatea de a face acest lucru și condițiile în care se va putea face vor depinde de legea forului [articolul 15 alineatul (1); sau orice altă lege aplicată, cu titlu de excepție, în temeiul articolului 15 alineatul (2)].

²⁹⁰ A se vedea, *infra*, punctul 13.80 pentru discuții suplimentare cu privire la această dispoziție.

²⁹¹ Raportul explicativ, punctul 111.

Cu toate acestea, prin aplicarea articolului 16 alineatul (3) și a articolului 20 din convenție, răspunderea părintească a mamei vitrege, acordată în temeiul legislației statului necontractant A, se va menține după schimbarea reședinței obișnuite a copilului în statul contractant B.

(b) Trimiterea la legea unui alt stat include și o trimitere la normele de drept internațional privat din acel stat?

Articolul 21

- 9.23 Nu, *retrimiterea* este exclusă în mod expres de articolul 21. Aceasta înseamnă că, în cazul în care există o trimitere la legislația unui alt stat, aceasta poate viza numai legislația internă a statului respectiv, nu și normele de drept internațional privat ale statului respectiv.
- 9.24 Există o excepție de la această regulă, și anume în cazul în care legea aplicabilă conform articolului 16 este legea unui stat necontractant. În acest caz, dacă normele de drept internațional privat ale acelui stat desemnează legea unui alt stat necontractant care ar aplica propriile norme, atunci se aplică legea statului din urmă. Cu toate acestea, în cazul în care cel de al doilea stat necontractant **nu** ar aplica propria legislație, se aplică legea desemnată de articolul 16. Scopul acestei dispoziții este de a se evita o interferență cu normele de drept internațional privat aplicabile între statele necontractante.

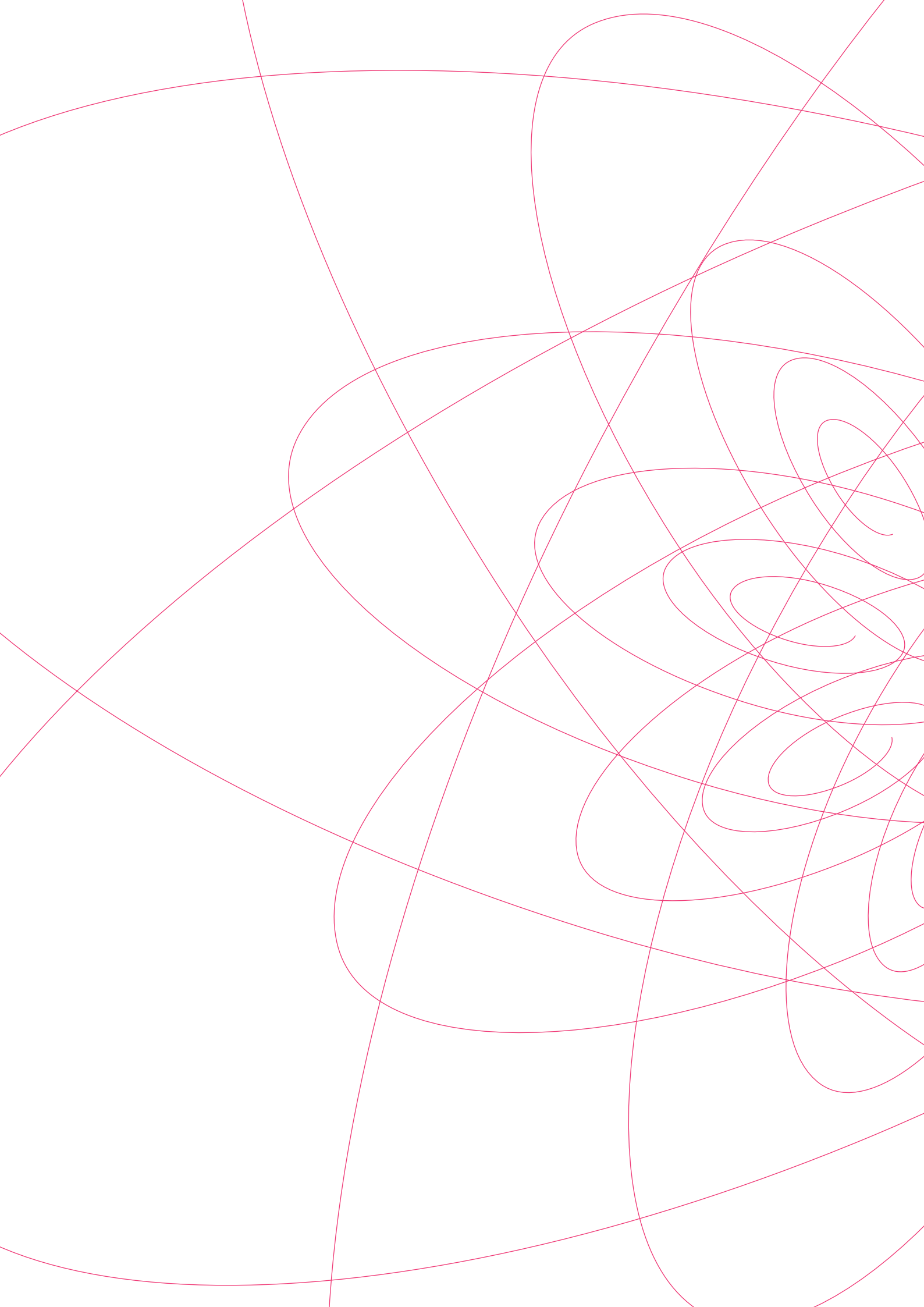
(c) Există împrejurări în care legislația desemnată în temeiul normelor din Convenția din 1996 nu trebuie aplicată?

Articolul 22

- 9.25 Există o excepție privind ordinea publică prevăzută la articolul 22. Acest lucru înseamnă că, în cazul în care aplicarea legii desemnate în temeiul normelor descrise mai sus este vădit contrară ordinii publice a statului contractant, ținând seama de interesul superior al copilului, autoritățile din acest stat pot refuza să o aplice.
- 9.26 Ar trebui remarcat faptul că invocarea ordinii publice ca motiv de refuz al aplicării legii desemnate poate avea loc doar atunci când interesul superior al copilului este luat în considerare.

10

*RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA
UNEI MĂSURI DE PROTECȚIE*

A. Când este măsura de protecție adoptată într-un stat contractant recunoscută în alt stat contractant?

Articolul 23

- 10.1 Măsurile de protecție adoptate într-un stat contractant vor fi recunoscute de plin drept în toate celelalte state contractante²⁹². Recunoașterea „de plin drept” înseamnă că nu este necesară inițierea procedurilor pentru recunoașterea măsurii în statul contractant solicitat²⁹³ și pentru ca acesta să producă efecte.
- 10.2 Cu toate acestea, pentru ca o măsură să fie recunoscută, ar putea fi necesar ca existența sa să trebuiască să fie atestată în statul contractant solicitat. Pentru a se evita apariția unor obstacole birocratice în calea protecției copiilor, convenția nu prevede niciun fel de cerințe formale în acest sens. De obicei, elaborarea documentului scris cuprinzând măsura²⁹⁴ este suficientă. Cu toate acestea, în anumite circumstanțe și în special în cazurile de urgență, autoritățile statului contractant care a luat măsura pot informa statul contractant solicitat cu privire la măsură prin telefon²⁹⁵. În aceste circumstanțe, ar putea fi util ca această conversație telefonică să fie urmată de transmiterea unui document scris care să ateste măsura în cel mai scurt timp posibil²⁹⁶.
- 10.3 Recunoașterea măsurii de protecție de plin drept va fi suficientă pentru ca o măsură să își producă efectele în cazul în care măsura este respectată în mod voluntar sau în cazul în care nu există nicio opoziție cu privire la aceasta²⁹⁷.

Exemplul 10 (A)

O familie își are reședința obișnuită în statul contractant A. După destrămarea relației părinților, instanța judecătorească din statul contractant A, cu acordul tatălui, încredințează copilul mamei în exclusivitate. Un an mai târziu, mama se mută legal împreună cu copilul în statul contractant B. Dreptul de încredințare exclusivă a copilului va fi recunoscut de plin drept în statul contractant B, fără a fi necesare alte proceduri din partea mamei. Ea nu va trebui să solicite autorităților judiciare sau administrative din statul contractant B recunoașterea ordinului privind dreptul de încredințare.

Exemplul 10 (B)

Autoritățile din statul contractant A, statul în care se află reședința obișnuită a copilului, desemnează un reprezentant legal pentru a administra bunurile copilului. Acestea includ bunuri în statul contractant B. Recunoașterea acestei desemnări de plin drept permite reprezentantului legal să încheie tranzacții în numele copilului în statul contractant B fără a trebui să întreprindă alte acțiuni în vederea recunoașterii numirii sale în statul contractant B²⁹⁸.

²⁹² Cu toate acestea, recunoașterea poate fi refuzată în temeiul motivelor limitate descrise *infra*, în **secțiunea B**.

²⁹³ În prezentul capitol se utilizează terminologia „statului contractant solicitat” pentru a indica statul contractant care este solicitat să recunoască și/sau să execute măsura de protecție luată în alt stat contractant.

²⁹⁴ Emis de autoritatea statului contractant care a luat decizia.

²⁹⁵ A se vedea Raportul explicativ, punctul 120.

²⁹⁶ *Ibid.*

²⁹⁷ În cazul în care nu există o conformare voluntară față de o măsură sau în care există o opoziție față de măsură, a se vedea, *infra*, **secțiunea D** privind executarea.

²⁹⁸ În acest caz, dacă statul contractant A emite certificate în conformitate cu articolul 40 din convenție, ar putea fi util ca reprezentantul legal să obțină aceste certificate - a se vedea, *infra*, **capitolul 11**.

Exemplul 10 (C)

O adolescentă este găsită dormind pe străzile unui oraș din statul contractant A. Instanța statului contractant A dispune plasarea temporară a adolescentei într-un sistem de stat, concomitent cu inițierea unei proceduri de solicitare de informații în ceea ce privește situația acesteia²⁹⁹. Cu toate acestea, adolescenta reușește să fugă din acest centru de îngrijire temporară și se cunoaște că ar călători în statul contractant B. Autoritățile statului contractant A iau legătura cu autoritățile statului contractant B prin telefon, pentru a le informa cu privire la situația de urgență, la pericolul în care se află adolescenta și la măsura pe care au luat-o³⁰⁰. Autoritățile statului contractant A confirmă faptul că vor trimite ordinul judecătoresc cât mai curând posibil. Ulterior, acestea confirmă ordinul prin fax.

Măsura este recunoscută de plin drept în statul contractant B, fără a fi necesară nicio altă acțiune suplimentară. Având în vedere strânsa cooperare dintre statele contractante, autoritățile din statul contractant B așteaptă sosirea adolescentei și sunt în măsură să o plaseze imediat într-un sistem de stat de îngrijire temporară în conformitate cu măsura de protecție luată de statul contractant A³⁰¹.

B. Când poate fi refuzată recunoașterea într-un stat contractant a unei măsuri de protecție luate într-un alt stat contractant?

10.4 Articolul 23 alineatul (2) cuprinde o listă exhaustivă de motive pentru care recunoașterea poate fi refuzată. Ar trebui remarcat faptul că articolul 23 alineatul (2) permite refuzarea recunoașterii din aceste motive, dar nu în mod obligatoriu³⁰². Prin urmare, recunoașterea **poate** fi refuzată în următoarele cazuri:

(a) măsura a fost luată de către autoritatea unui stat contractant a cărei competență nu a fost stabilită în baza unui temei prevăzut la articolele 5 - 14 din Convenția din 1996;³⁰³

10.5 Aceasta înseamnă că autoritățile statului contractant solicitat nu sunt obligate să recunoască măsuri bazate pe norme în materie de competență care nu intră sub incidența convenției ale statului contractant care a luat măsurile **în cazul în care** aceste norme nu sunt în concordanță cu normele în materie de competență prevăzute la capitolul II din convenție.

²⁹⁹ Ordinul este întemeiat pe articolul 11 din convenție.

³⁰⁰ Ar trebui remarcat faptul că, în conformitate cu articolul 36 din convenție, în cazul în care statul contractant A consideră că un copil este „expus unui pericol grav”, autoritățile competente din statul contractant A, întrucât au fost informate în acest caz că reședința copilului s-a schimbat (sau este pe cale a se schimba) și/sau că respectivul copil este pe cale să ajungă în statul B, sunt **obligate** să informeze autoritățile statului contractant B cu privire la pericolul în care se află copilul și măsurile luate de acestea. A se vedea, de asemenea, *infra*, capitolul 11.

³⁰¹ Statul contractant B, în cazul în care este necesar și dacă se consideră că este un caz urgent, va putea lua măsuri suplimentare/ alte măsuri de protecție necesare în legătură cu adolescenta, în temeiul articolului 11 din convenție. Ar putea fi recomandabil să se continue cooperarea strânsă între statul contractant B, statul contractant A și statul în care se află reședința obișnuită a copilului (dacă acesta poate fi identificat) pentru a se stabili statul care are competența generală de a lua măsuri pe termen lung pentru protecția acestei adolescente. A se vedea în plus, *infra*, **capitolul 11**.

³⁰² A se vedea Raportul explicativ, punctul 121. Astfel, chiar dacă se stabilește că există un motiv de nerecunoaștere în temeiul articolului 23 alineatul (2), statul contractant poate totuși să decidă să recunoască măsura de protecție.

³⁰³ Articolul 23 alineatul (2) litera (a): acest alineat se referă la faptul că autoritatea solicitată are capacitatea să verifice competența autorității care a luat măsura în scopul recunoașterii. În cadrul acestei verificări, are însă obligația să țină seama de constatările de fapt pe baza cărora autoritatea care a luat măsura și-a întemeiat competența (a se vedea articolul 25, *infra*, punctul 10.14).

(b) măsura a fost luată, cu excepția unei situații de urgență, în cadrul unei proceduri judecătorești sau administrative, fără să se fi dat posibilitatea copilului de a fi audiat, prin încălcarea principiilor fundamentale ale statului solicitat;³⁰⁴

10.6 Convenția nu urmărește să modifice normele procedurale naționale cu privire la audierea copiilor, iar această dispoziție are rolul de a permite statului contractant solicitat să se asigure că principiile sale fundamentale în această privință nu vor fi compromise în cazul recunoașterii unei decizii dintr-un alt stat contractant. Această dispoziție este influențată de articolul 12 din Convenția ONU privind drepturile copilului, care stabilește dreptul copilului de a fi audiat în cadrul procedurilor care îl privesc. Cu toate acestea, este important să se sublinieze că numai în cazul în care incapacitatea de a audia copilul este contrară **principiilor fundamentale** ale statului contractant solicitat, refuzarea recunoașterii poate fi justificată.

10.7 Acest motiv de refuz nu se aplică în cazurile de urgență, din moment ce se admite că „cerințele de respectare a legii procedurale ar trebui să fie interpretate într-un mod mai flexibil” în astfel de situații³⁰⁵.

(c) măsura a fost luată, cu excepția unei situații de urgență, fără să se fi dat posibilitatea persoanei care susține că măsura i-a încălcat răspunderea părintească de a fi audiată³⁰⁶;

10.8 Acest motiv de refuz reflectă respectarea dreptului la un proces echitabil și la proceduri echitabile al oricărei persoane a cărei răspundere părintească este încălcată prin măsura în cauză.

(d) recunoașterea este în mod vădit contrară ordinii publice a statului contractant solicitat, luând în considerare interesul superior al copilului³⁰⁷;

10.9 Refuzarea recunoașterii pe motive legate de ordinea publică este o dispoziție standard în dreptul internațional privat. Cu toate acestea, invocarea excepției ordinii publice este rar întâlnită în dreptul internațional privat în general și în contextul convențiilor de la Haga în materie de drept internațional al familiei.

10.10 În conformitate cu prezenta convenție, precum și cu celelalte convenții de la Haga în materie de drept internațional al familiei, această excepție de la recunoaștere poate fi invocată numai dacă recunoașterea ar fi „**în mod vădit**” contrară ordinii publice. În plus, interesul superior al copilului trebuie să fie luat în considerare atunci când se analizează dacă acest motiv poate fi invocat³⁰⁸.

³⁰⁴ Articolul 23 alineatul (2) litera (b).

³⁰⁵ Raportul explicativ, punctul 123. A se vedea, de asemenea, concluziile și recomandările Comisiei speciale din 2011 (partea I), punctul 50 (disponibil la < www.hcch.net > (calea indicată, *supra*, nota 16).

³⁰⁶ Articolul 23 alineatul (2) litera (c): De exemplu, în cazul în care, în baza articolului 18 din convenție, autoritatea competentă a retras răspunderea părintească a unei persoane fără să o fi audiat, acea persoană poate invoca această încălcare a răspunderii sale părintești pentru a se opune recunoașterii măsurii într-un alt stat contractant.

³⁰⁷ Articolul 23 alineatul (2) litera (d).

³⁰⁸ Astfel cum prevede Convenția de la Haga din 1993 privind adopția internațională.

(e) măsura este incompatibilă cu o măsură ulterioară luată într-un stat necontractant unde copilul își are reședința obișnuită, când această măsură ulterioară îndeplinește condițiile de recunoaștere în statul contractant solicitat³⁰⁹;

10.11 Acest motiv de refuz acordă prioritate unei măsuri ulterioare luate de autoritățile unui stat **necontractant**, în cazul în care această măsură a fost luată în conformitate cu principalul principiu în materie de competență în temeiul convenției (și anume, statul necontractant în care se află **reședința obișnuită** a copilului).

10.12 Măsura luată de statul necontractant în care se află reședința obișnuită a copilului trebuie să fie ulterioară deciziei statului contractant a cărei recunoaștere este refuzată. De asemenea, trebuie să poată fi recunoscută în statul contractant solicitat.

(f) procedura prevăzută la articolul 33 nu a fost respectată.³¹⁰

10.13 Procedura prevăzută la articolul 33 se referă la procedura care trebuie urmată în cazul plasamentului transfrontalier al copiilor. Această procedură necesită cooperarea dintre autoritățile din toate statele contractante implicate și este analizată mai detaliat la punctele **11.13 - 11.17**, *infra*³¹¹.

10.14 Ar trebui remarcat faptul că, atunci când stabilesc dacă există un motiv de refuz al recunoașterii, autoritățile statului contractant solicitat sunt obligate să respecte constatările de fapt pe baza cărora autoritatea statului care a luat măsura și-a întemeiat competența³¹². De exemplu, în cazul în care competența a fost întemeiată pe criteriul reședinței obișnuite, statul contractant solicitat nu poate revizui constatările de fapt pe baza cărora autoritatea care a adoptat măsura de protecție și-a întemeiat evaluarea privind reședința obișnuită. În mod similar, în cazul în care competența se întemeiază pe o evaluare preliminară a interesului superior al copilului,³¹³ această evaluare este obligatorie pentru autoritatea statului contractant solicitat. Prin urmare, autoritățile administrative sau judiciare care iau măsuri de protecție în temeiul convenției ar putea dori să precizeze clar, ori de câte ori este posibil, constatările de fapt pe care se întemeiază competența lor.

10.15 De asemenea, nu va avea loc nicio revizuire pe fond a deciziei dincolo de ceea ce este necesar pentru a se stabili dacă există un motiv de refuz al recunoașterii³¹⁴.

Exemplul 10 (D)

Normele în materie de competență care nu intră sub incidența convenției ale statului contractant A prevăd că, în cazul în care un copil nu își are reședința obișnuită într-un stat contractant, dar este cetățean al statului contractant A, autoritățile statului contractant A vor avea competența să ia măsuri de protecție a copilului³¹⁵. Autoritățile statului contractant A, prin urmare, emit un ordin în legătură cu un copil care este cetățean al statului contractant A, dar care își are reședința obișnuită în statul necontractant B.

³⁰⁹ Articolul 23 alineatul (2) litera (e).

³¹⁰ Articolul 23 alineatul (2) litera (f).

³¹¹ A se vedea, *infra*, punctele **11.1** și **13.31-13.42**.

³¹² Articolul 25.

³¹³ A se vedea, de exemplu, articolul 8 alineatul (4), articolul 9 alineatul (1) și articolul 10 alineatul (1) litera (b). A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 131.

³¹⁴ Articolul 27.

³¹⁵ În mod evident, autoritățile statului contractant A nu ar fi în măsură să își exercite competența în legătură cu acest motiv cu privire la un copil care își are reședința obișnuită în alt stat **contractant** - a se vedea, *supra*, punctele **3.11-3.13**.

Cu toate că statul contractant A are dreptul să ia această măsură de protecție, ³¹⁶autoritățile statului contractant C (sau ale oricărui alt stat contractant) pot refuza să o recunoască, dat fiind că aceasta a avut la bază un criteriu de stabilire a competenței care nu este prevăzut în convenție³¹⁷.

Exemplul 10 (E)

Un copil, cu vârsta de 11 ani, își are reședința obișnuită în statul contractant A. Autoritățile din statul contractant A emit un ordin de limitare a dreptului de menținere a legăturilor personale între copil și tatăl acestuia, care locuiește în statul contractant B. Autoritățile contractante din statul contractant A nu îl interviuează direct pe copil atunci când iau această măsură de protecție; în schimb, un asistent social vorbește **numai** cu părinții, dar niciunul nu a observat copilul și nu a vorbit cu acesta. Constituția statului contractant B cuprinde o dispoziție privind drepturile copiilor, care prevede că aceștia trebuie consultați și audiați cu privire la deciziile care îi privesc, cu condiția ca aceștia să aibă vârsta și maturitatea necesare. Autoritățile statului contractant B stabilesc că copilul are vârsta și maturitatea necesare și, în conformitate cu normele lor constituționale, ar fi trebuit să fie audiat cu privire la decizie. Prin urmare, acestea pot refuza recunoașterea măsurii luate în statul contractant A pe motiv că copilului nu i s-a oferit posibilitatea de a fi audiat, încălcându-se astfel principiile fundamentale de procedură ale statului contractant B³¹⁸.

Exemplul 10 (F)

Autoritățile statului contractant A emit un ordin de retragere a răspunderii părintești a mamei cu privire la cei doi copii ai săi. Mama se afla în statul contractant B la momentul la care a fost luată decizia și nu i s-a acordat posibilitatea de a fi audiată înainte de luarea acesteia. Recunoașterea acestei decizii poate fi refuzată în toate celelalte state contractante³¹⁹.

Exemplul 10 (G)

Un copil și mama sa au reședința obișnuită în statul contractant B. Tatăl își are reședința obișnuită în statul contractant A. Părinții decid să divorțeze în statul contractant A și se adresează instanțelor din statul contractant A care gestionează toate chestiunile legate de încredințarea copilului³²⁰. În cursul procedurilor de divorț, instanța din statul contractant A decide să retragă autoritatea părintească exercitată de tată și să înceteze orice contact între tată și copil din singurul motiv că tatăl este responsabil pentru destrămarea căsătoriei. Este posibil ca măsura să nu fie recunoscută în statul contractant B pe motiv că recunoașterea unei măsuri care nu se bazează pe o apreciere a interesului superior al copilului ar fi în mod vădit contrară ordinii publice a statului contractant B, luând în considerare interesul superior al copilului³²¹.

Exemplul 10 (H)

O familie își are reședința obișnuită în statul contractant A. În urma desfacerii căsătoriei, mama și copilul, cu acordul tatălui, se întorc în țara lor de cetățenie, statul necontractant B. Părinții sunt de părere că autoritățile statului contractant A, care instrumentează divorțul lor, ar trebui, de asemenea, să se pronunțe cu privire la încredințarea copilului³²². Instanța din statul contractant A decide că ambii părinți vor exercita autoritatea

³¹⁶ A se vedea, *supra*, punctele **3.11-3.13**.

³¹⁷ Articolul 23 alineatul (2) litera (a)

³¹⁸ Articolul 23 alineatul (2) litera (b) (și cazul nu a fost unul de urgență).

³¹⁹ Articolul 23 alineatul (2) litera (c) (cu condiția ca măsura să nu fi fost luată într-un caz de urgență).

³²⁰ Articolul 10 - a se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 4**.

³²¹ Articolul 23 alineatul (2) litera (d): în aceste condiții, dacă autoritățile statului contractant B au refuzat recunoașterea, tatăl se poate adresa statului contractant B pentru luarea unor măsuri de protecție a copilului (inclusiv privind încredințarea copilului și dreptul de vizită/de a menține legături personale), întrucât statul contractant B este statul contractant în care se află reședința obișnuită a copilului (articolul 5).

³²² Articolul 10 - a se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 4**.

părintească în ceea ce privește copilul și că acesta își va împărți aproximativ egal timpul între cei doi părinți.

Doi ani mai târziu, ca urmare a neînțelegerilor dintre părinți, autoritățile statului necontractant B emit un ordin prin care copilul este încredințat exclusiv mamei, tatălui fiindu-i conferit doar un drept limitat de menținere a legăturilor personale.

Mama și copilul se mută apoi în statul contractant C. Tatăl solicită (în temeiul articolului 24 din convenție³²³) recunoașterea ordinului emis în statul contractant A în statul contractant C. Legislația statului contractant C prevede că deciziile pronunțate în statele necontractante vor fi recunoscute cu condiția îndeplinirii unor anumite condiții. Decizia pronunțată în statul necontractant B îndeplinește aceste criterii. Prin urmare, statul contractant C poate refuza recunoașterea deciziei autorităților din statul contractant A pe motiv că este incompatibilă cu o decizie ulterioară luată de statul necontractant B³²⁴.

C. Cum poate să se asigure o persoană că o decizie va fi recunoscută într-un alt stat contractant? („recunoaștere în avans”³²⁵)

Articolul 24

- 10.16 În cazul în care există îndoieli cu privire la recunoașterea de plin drept într-un stat contractant a unei măsuri de protecție adoptate într-un alt stat contractant, această problemă ar putea fi soluționată prin intermediul mecanismului prevăzut la articolul 24 din convenție.
- 10.17 Întrucât recunoașterea măsurilor adoptate în alte state contractante are loc de plin drept, un posibil conflict cu privire la existența unui motiv de nerecunoaștere poate face obiectul unei hotărâri numai în momentul în care măsura este invocată. O astfel de situație, în care trebuie să se aștepte până la acest punct pentru a se stabili dacă un ordin poate fi recunoscut sau nu, poate crea inconveniente și dificultăți, și multe persoane ar putea avea un interes legitim să risipească orice îndoieli care pot exista cu privire la recunoaștere. Prin urmare, persoana interesată poate solicita autorității competente a unui stat contractant să ia o decizie cu privire la recunoașterea măsurilor luate în alt stat contractant.
- 10.18 Articolul 24 poate fi invocat, de exemplu, de către un părinte al cărui copil se mută în alt stat contractant sau de către un părinte al cărui copil călătorește pentru o scurtă perioadă de timp în alt stat contractant cu celălalt părinte³²⁶.
- 10.19 Această procedură permite pronunțarea unei decizii privind recunoașterea sau nerecunoașterea **măsurilor** de protecție. Aceasta înseamnă că nu se poate obține o declarație privind atribuirea sau încetarea răspunderii părintești care a avut loc fără intervenția unei autorități judiciare sau administrative [de exemplu, în conformitate cu articolul 16 alineatul (3) sau (4) în urma unei schimbări a reședinței obișnuite a copilului]³²⁷.

³²³ A se vedea, de asemenea, *infra*, punctele 10.16-10.21.

³²⁴ Articolul 23 alineatul (2) litera (e).

³²⁵ Pentru utilizarea „recunoașterii în avans” în cazuri internaționale privind dreptul de vizită/de a menține legături personale, a se vedea, *infra*, punctele 13.19-13.22.

³²⁶ A se vedea *ibid*.

³²⁷ A se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 9, secțiunea B**, și Raportul explicativ, punctul 129, unde se arată că articolul 24 „presupune existența unei decizii pentru a funcționa”.

- 10.20 Legislația statului contractant solicitat va stabili procedura care poate fi utilizată pentru a obține o astfel de decizie.³²⁸
- 10.21 Punerea în aplicare cu eficacitate a articolului 24 din convenție va necesita, în general, ca un stat contractant să desemneze și să identifice în mod clar autoritatea (autoritățile) competentă(e) care va (vor) instrumenta cererile de „recunoaștere în avans” a măsurilor de protecție³²⁹.

Exemplul 10 (I)

Trei copii își au reședința obișnuită în statul contractant A. Mama lor dorește să se mute în statul contractant B împreună cu ei. Tatăl nu are obiecții cu privire la mutare, cu condiția ca dreptul său de a vizita copiii să continue. El obține o hotărâre judecătorească în statul contractant A care prevede că tatăl va putea petrece cu copiii o mare parte a vacanțelor acestora. Tatăl este îngrijorat de faptul că mama nu va respecta acest acord după mutare și dorește să se asigure că autoritățile statului contractant B vor recunoaște ordinul judecătorească. În temeiul articolului 24, tatăl poate să formuleze o cerere în statul contractant B pentru a stabili dacă ordinul va fi recunoscut înainte ca mama să se mute cu copiii în statul contractant B. Dacă decizia indică faptul că ordinul va fi recunoscut, părțile vizate știu că decizia recunoscută poate fi declarată executorie sau înregistrată în vederea executării³³⁰ și executată în conformitate cu legislația statului contractant B, în cazul în care mama nu o respectă în mod voluntar³³¹. Dacă în decizie se arată că ordinul nu va fi recunoscut,³³² tatăl va cunoaște acest lucru înainte de mutare și poate lua măsuri pentru a remedia orice deficiențe identificate în ordinul emis de instanța din statul contractant A, astfel încât acesta să fie recunoscut în statul contractant B³³³.

D. Când este măsura de protecție adoptată într-un stat contractant pusă în executare în alt stat contractant?

Articolele 26 și 28

- 10.22 În cazul în care o măsură de protecție adoptată de un stat contractant nu este respectată în alt stat contractant, ar putea fi necesară inițierea procedurilor de executare în statul contractant din urmă³³⁴.
- 10.23 Procedura stabilită de convenție prevede că o parte interesată trebuie, în aceste împrejurări, să solicite ca măsura de protecție să fie declarată executorie sau să fie înregistrată în vederea executării în statul contractant solicitat, potrivit procedurii prevăzute de legislația acelui stat³³⁵.

³²⁸ *Ibid.*, punctul 130.

³²⁹ În cadrul Comisiei speciale din 2011 (partea I), s-a analizat posibilitatea de includere a unei norme specifice în punerea în aplicare a legislației în acest scop. În acest sens, a se vedea, *infra*, „Lista de verificare privind aplicarea” anexată, în cadrul capitolului IV.

³³⁰ Articolul 26.

³³¹ Articolul 28, a se vedea, de asemenea, *infra*, **secțiunea D**.

³³² Articolul 23 alineatul (2).

³³³ Cu privire la acest aspect, cooperarea dintre autoritățile centrale ale statelor contractante implicate sau autoritățile decizionale implicate (de exemplu, prin comunicări directe judiciare) se poate dovedi utilă pentru remedierea oricărei deficiențe în mod eficient, pentru a asigura recunoașterea ordinului în statul contractant solicitat - a se vedea, de asemenea, *infra*, **capitolul 11**.

³³⁴ Articolul 26.

³³⁵ Articolul 26 alineatul (1).

- 10.24 O procedură simplă și rapidă trebuie aplicată la declarația de exequatur sau de înregistrare³³⁶. Este important faptul că această declarație sau înregistrare poate fi refuzată de statul contractant solicitat numai din motivele prezentate mai sus în ceea ce privește nrecunoașterea unei măsuri³³⁷.
- 10.25 După depunerea declarației sau a înregistrării, măsurile urmează să fie executate în statul contractant solicitat ca și cum ar fi fost luate de autoritățile acestui stat³³⁸.
- 10.26 Punerea în executare se face potrivit legii statului contractant solicitat în limitele stabilite de acesta, luând în considerare interesul superior al copilului³³⁹. Trimiterea la „măsura prevăzută de legislația” statului contractant de executare este o recunoaștere a faptului că statele contractante vor avea legi interne diferite în ceea ce privește executarea. Executarea poate avea loc numai în măsura permisă de legile lor interne³⁴⁰.
- 10.27 Trimiterea la „interesul superior al copilului” de la articolul 28 nu ar trebui să fie interpretată ca o invitație la o examinare suplimentară pe fond.
- 10.28 În ceea ce privește recunoașterea măsurilor de protecție (a se vedea punctul **10.15**, *supra*), nu trebuie să existe niciun fel de examinare pe fond a măsurii dincolo de ceea ce este necesar pentru a stabili dacă măsura poate fi declarată executorie sau înregistrată în vederea executării³⁴¹.

Exemplul 10 (J)

Un copil își are reședința obișnuită în statul contractant A. În urma destrămării relației părinților săi, tatăl solicită permisiunea instanței să se mute cu copilul în statul contractant B. Instanța îi acordă permisiunea de a se muta, dar stabilește un regim cuprinzător de vizitare pentru mamă³⁴². Cu toate acestea, atunci când mama se deplasează în statul contractant B să își exercite dreptul de menținere a legăturilor personale cu copilul în conformitate cu ordinul emis de statul contractant A, tatăl nu permite copilului să se vadă cu mama.

În temeiul articolului 26 din convenție, mama poate solicita declararea ordinului privind dreptul de menținere a legăturilor personale emis în statul contractant A executoriu sau înregistrat în vederea executării în statul contractant B³⁴³. După declararea ordinului ca fiind executoriu sau înregistrat în vederea executării în statul contractant B, executarea va avea loc în statul contractant B în conformitate cu legislația acestuia și în măsura prevăzută de aceasta, luând în considerare interesul superior al copilului³⁴⁴.

³³⁶ Articolul 26 alineatul (2).

³³⁷ Articolul 26 alineatul (3).

³³⁸ Articolul 28.

³³⁹ *Id.*

³⁴⁰ De exemplu, în Raportul explicativ, la punctul 134, este prezentat exemplul unui copil matur care refuză pur și simplu să locuiască cu părintele desemnat în cadrul măsurii de protecție drept tutore al copilului și prevede: „Dacă [...] legislația internă a statului contractant solicitat permite într-un astfel de caz ca decizia judiciară sau administrativă să nu fie executată, această normă poate fi aplicată și unei hotărâri judiciare sau administrative pronunțate în alt stat contractant.”

³⁴¹ Articolul 27.

³⁴² Dacă mama ar fi fost îngrijorată cu privire la recunoașterea ordinului înainte de mutarea tatălui și a copilului în statul contractant B, ea ar fi putut solicita recunoaștere acestuia înainte de mutare. A se vedea, *supra*, punctele **10.16-10.21**.

³⁴³ Articolul 26.

³⁴⁴ Articolul 28. Ar trebui remarcat faptul că, în acest caz, dacă tatăl s-ar adresa autorităților statului contractant B pentru o revizuire a ordinului privind dreptul de vizitare, autoritățile statului contractant B ar avea competență (în calitate de stat contractant în care copilul își are noua reședință obișnuită, conform articolului 5) să stabilească acest aspect. Cu toate acestea, în asemenea împrejurări, autoritățile statului contractant B ar trebui să revizuiască mai lent ordinul privind dreptul de menținere a legăturilor personale - a se vedea, *infra*, punctele **13.23-13.27**.

Exemplul 10 (K)

O mamă și copilul ei au reședința obișnuită în statul contractant A; tatăl își are reședința obișnuită în statul contractant B. După divorțul părinților, o instanță din statul contractant A încredințează copilul mamei, iar tatălui îi este conferit dreptul de menținere a legăturilor personale periodice cu copilul. Se preconizează că tatăl își va vizita copilul în statul contractant B. Această decizie va fi recunoscută de plin drept în statul contractant B. Cu toate acestea, după prima vizită în statul contractant B, tatăl reține copilul în statul contractant B, contrar ordinului emis în statul contractant A. Mama poate solicita ca decizia statului contractant A să fie declarată executorie sau înregistrată în vederea executării în statul contractant B³⁴⁵. După declararea ordinului ca fiind executoriu sau înregistrat în vederea executării în statul contractant B, executarea va avea loc în conformitate cu legislația statului contractant B și în măsura stabilită de acesta, luând în considerare interesul superior al copilului³⁴⁶.

Exemplul 10 (L)

O fată în vârstă de 11 de ani își are reședința obișnuită în statul contractant X. Tatăl ei a dispărut când ea era mică, iar mama ei a murit de SIDA. Autoritățile statului contractant X stabilesc că fata ar trebui să locuiască împreună cu mătușa maternă, care este dispusă să se ocupe de îngrijirea ei. Două luni mai târziu, fata dispare după terminarea programului școlar. Mătușa maternă comunică imediat acest lucru autorităților. Poliția suspectează că ea a fost răpită de o cunoscută rețea de traficanți de copii și dusă în statul contractant Z unde fetele sunt vândute în vederea practicării prostituției infantile. Apelându-se la autoritatea centrală pentru localizarea fetei,³⁴⁷ aceasta este găsită în cele din urmă în statul contractant Z. Măsura de protecție luată în statul contractant X este recunoscută de plin drept în statul contractant Z. Cu toate acestea, fata refuză să coopereze cu autoritățile și susține că locuiește cu tatăl său (o persoană despre care autoritățile statului contractant Z cred că este implicat în rețeaua de trafic de persoane). Autoritățile statului contractant Z consideră că fata se află în pericol imediat și iau măsuri în conformitate cu articolul 11 pentru a plasa fata într-un sistem de îngrijire temporară al statului.

Mătușa maternă solicită ca ordinul privind dreptul de încredințare emis în favoarea sa în statul contractant X să fie declarat executoriu. Cererea mătușii ajunge la autoritățile din statul contractant Z și declarația este acordată. Ordinul privind dreptul de încredințare este executat în conformitate cu legislația statului contractant Z, iar fata este înapoiată în grija mătușii sale materne în statul contractant X.

345

Acest exemplu este deosebit de relevant în cazul în care Convenția de la Haga din 1980 nu se aplică în speță (de exemplu, deoarece un stat nu este stat contractant la Convenția din 1980), deoarece aceasta demonstrează posibilele căi de atac prevăzute de Convenția din 1996 în această situație de răpire. Cu toate acestea, în cazul în care ambele state ar fi state contractante la Convenția din 1980 în acest scenariu (precum și la Convenția din 1996), mama (și consilierii săi juridici) ar trebui să stabilească dacă instituie o procedură de înapoiere în temeiul Convenției din 1980 în statul contractant B sau o procedură de executare în temeiul Convenției din 1996 în acest stat, în ceea ce privește ordinul emis în statul contractant A, sau ambele. La luarea acestei decizii, mama ar putea lua în considerare următoarele: viteza cu care se desfășoară ambele proceduri în statul contractant B și cheltuielile de judecată (și ale asistenței juridice) care pot exista pentru fiecare procedură. Pentru discuții suplimentare privind răpirea internațională de copii, a se vedea, *infra*, **capitolul 13**, punctele **13.1-13.14**.

346

Articolul 28.

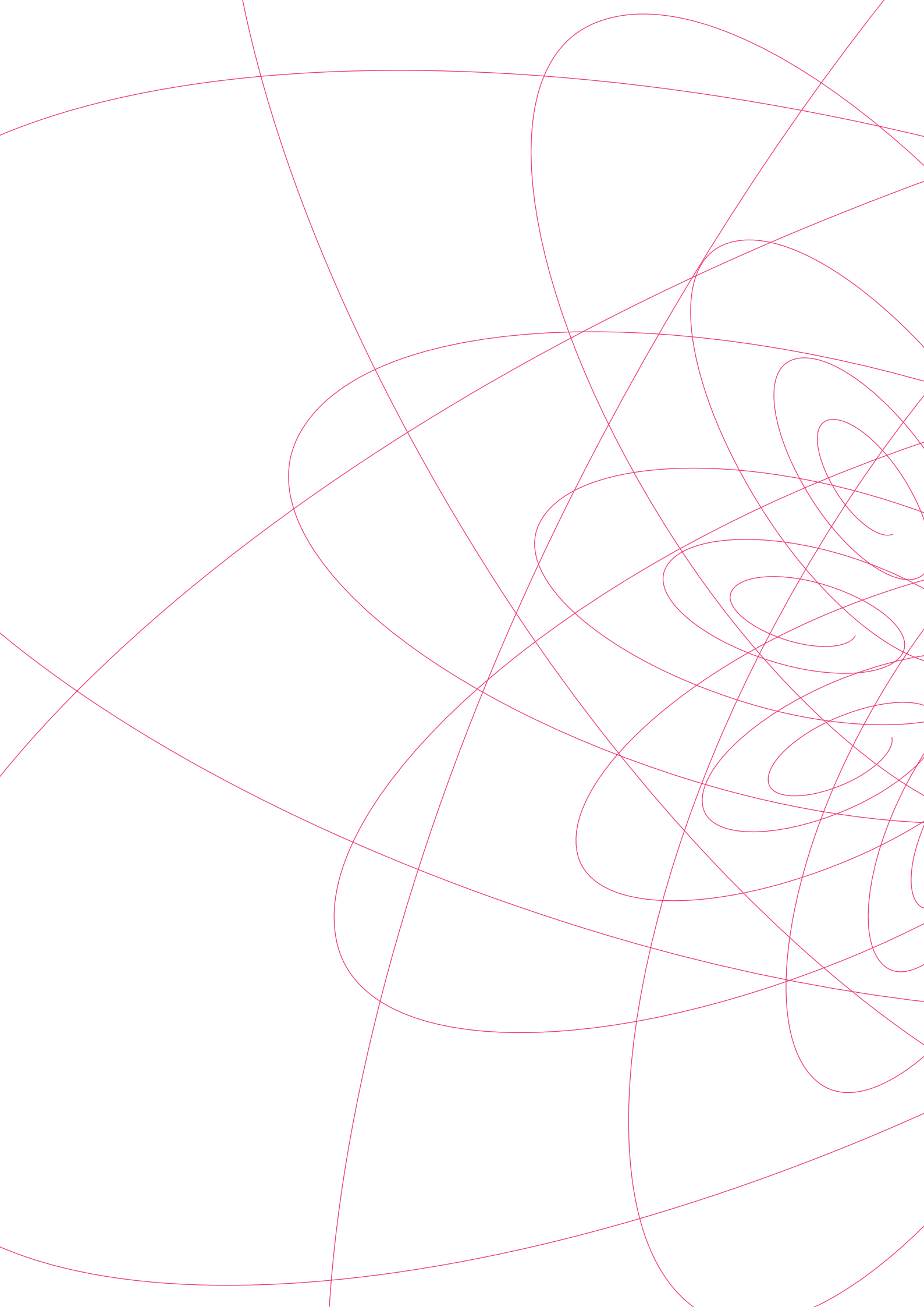
347

Articolul 31 litera (c) și a se vedea, *infra*, **capitolul 11**.

AUTORITĂȚILE CENTRALE ȘI COOPERAREA

A. Rolul autorității centrale în temeiul Convenției din 1996

Articolele 29 – 39

- 11.1 Autoritățile centrale joacă un rol important în aplicarea practică a Convenției din 1996. În special, dispozițiile privind cooperarea prevăzute de convenție, care sunt esențiale pentru buna funcționare a acesteia (și, prin urmare, pentru realizarea obiectivului convenției de protecție a copiilor în situații internaționale), se bazează pe autoritățile centrale, fie pentru a le pune în practică într-un mod eficace, direct, fie pentru a asista și facilita cooperarea cu alți participanți la convenție. Astfel, prezenta convenție are în centru autorități centrale competente, cooperante și reactive.
- 11.2 Cu toate acestea, pentru persoanele familiarizate cu autoritățile centrale desemnate în conformitate cu Convenția din 1980, ar trebui subliniat faptul că atribuțiile autorității centrale în temeiul Convenției din 1996 au o orientare diferită. În temeiul Convenției din 1996, există mult mai puține responsabilități de a iniția sau prelucra cereri în raport cu obligațiile impuse autorităților centrale în temeiul Convenției din 1980³⁴⁸. Mai degrabă, una dintre principalele atribuții ale autorităților centrale în temeiul Convenției din 1996 este facilitarea comunicării și a cooperării între autoritățile competente din statele contractante respective. În plus, ele joacă un rol important în transmiterea cererilor și a informațiilor către autoritatea/autoritățile competente din statul lor, precum și în transmiterea cererilor și informațiilor către alte autorități centrale³⁴⁹. De asemenea, după cum se va discuta în continuare, există, de asemenea, mai multe posibilități în temeiul Convenției din 1996 pentru ca anumite atribuții ale autorității centrale să fie exercitate prin intermediul altor organisme³⁵⁰. Prin urmare, rolul autorității centrale ar putea fi considerat mai flexibil în temeiul Convenției din 1996 decât în temeiul Convenției din 1980 (aspect care este explicabil prin faptul că Convenția din 1996 are un domeniu de aplicare material mult mai amplu decât Convenția din 1980 și, prin urmare, ar putea implica un număr mult mai mare de copii³⁵¹).
- 11.3 Cu toate acestea, în pofida diferenței de orientare în ceea ce privește rolul jucat de autoritățile centrale în temeiul celor două convenții, o atenție deosebită ar trebui să se acorde în continuare adecvării desemnării aceluiași organism ca autoritate centrală în conformitate cu cele două convenții (cauzele acestei situații sunt discutate, *infra*, la punctul 11.6) în statele care sunt părți la ambele convenții.

³⁴⁸ A se vedea articolele 7 și 21 din Convenția din 1980.

³⁴⁹ A se vedea Raportul explicativ, punctul 137, în care se arată că: „Comisia a optat ca instituția din fiecare stat contractant al unei autorități centrale să fie, într-un anumit fel, punctul fix care ar putea fi contactat de către autoritățile din celelalte state contractante, care le-ar putea răspunde cererilor acestora, dar căreia, în principiu, nu ar trebui să i se impună nicio obligație de a adopta o inițiativă, de a furniza informații sau de a coordona în prealabil luarea de măsuri (articolele 29-32), cu excepția unui singur caz (articolul 33).”

³⁵⁰ De exemplu, a se vedea articolul 31, unde sarcinile pot fi efectuate direct de către autoritatea centrală, sau indirect „prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme”.

³⁵¹ A se vedea Raportul explicativ, punctul 136, în care se arată că: „Comisia [...] a identificat beneficiile [...] [unei] autorități centrale însărcinate cu această cooperare, însă a văzut și pericolul reprezentat de o birocrație excesivă, al cărei dublu efect ar fi paralizarea protecției copilului și, mai ales, descurajarea statelor, care ar trebui să preia sarcina, de la ratificarea convenției. Acest din urmă pericol este deosebit de grav, întrucât numărul de copii a căror protecție ar fi asigurată de către viitoarea convenție a fost complet disproporționat în raport cu numărul de copii vizați de convențiile privind răpirea de copii sau privind adopția internațională.”

B. Desemnarea și stabilirea unei autorități centrale

Articolul 29

- 11.4 Articolul 29 din convenție obligă statele contractante să desemneze o autoritate centrală cu sarcina de a duce la îndeplinire obligațiile care îi sunt impuse de convenție.
- 11.5 În cazul în care statul contractant este (1) un stat federal, (2) un stat în care există mai multe sisteme de drept, sau (3) un stat care are unități teritoriale autonome, statul membru are libertatea de a desemna mai multe autorități centrale. Într-un astfel de scenariu, statul contractant trebuie să desemneze o autoritate centrală care să primească comunicările din străinătate (spre a fi transmise mai departe către autoritatea centrală competentă din statul respectiv)³⁵².
- 11.6 În cazul în care statul contractant este, de asemenea, membru al Convenției de la Haga din 1980, ar trebui să se analizeze dacă autoritatea centrală desemnată în temeiul Convenției din 1996 ar trebui să coincidă cu autoritatea centrală desemnată deja în temeiul Convenției din 1980. Experiența dobândită de către autoritatea centrală în temeiul Convenției din 1980 poate fi un real avantaj atunci când aceasta își desfășoară activitatea în baza Convenției din 1996. În plus, cazurile de răpire internațională de copii și/sau cazurile internaționale privind dreptul de vizită/de a menține legături personale implică deseori chestiuni care trebuie abordate **atât** în temeiul Convenției din 1996, **cât și** în temeiul Convenției din 1980. Ca urmare, este posibil ca autoritățile centrale desemnate în baza ambelor convenții să fie deseori nevoite să se implice în aceeași cauză³⁵³. În cazul în care se dorește ca aceste două autorități centrale să fie organisme separate, acestea ar trebui cel puțin să lucreze în strânsă cooperare și să fie în măsură să comunice într-un mod rapid și eficient.
- 11.7 Datele de contact ale autorității centrale desemnate (și, în cazul în care un stat contractant a desemnat mai multe autorități centrale, desemnarea autorității centrale care va primi comunicări din străinătate) trebuie să fie comunicate Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat³⁵⁴. Aceste informații vor fi puse la dispoziție pe site-ul internet al Conferinței de la Haga [www.hcch.net] > secțiunea „Convention 34” (Convenția 34), subsecțiunea „Authorities” (Autorități)].
- 11.8 Ghidul de bune practici în temeiul *Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, partea I — Autoritatea centrală*³⁵⁵ conține multe principii și practici care sunt relevante și în temeiul Convenției din 1996. În special, „principiile fundamentale de funcționare” se vor aplica, de asemenea, autorităților centrale desemnate în conformitate cu Convenția din 1996:
- **Resurse și competențe**
Autorităților centrale trebuie să li se atribuie competențe suficiente, personal calificat și resurse materiale adecvate, inclusiv mijloace moderne de comunicare, pentru a-și îndeplini atribuțiile în mod eficace.

³⁵² A se vedea articolul 29 alineatul (2).

³⁵³ În plus, ca urmare a suprapunerii, în cazul în care există două autorități centrale, acestea vor trebui să cunoască detaliile **ambelor** convenții.

³⁵⁴ Articolul 45 alineatul (1).

³⁵⁵ informații utile privind instituirea și funcționarea autorităților centrale pot fi consultate în Ghidul de bune practici în ceea ce privește autoritatea centrală (Jordan Publishing, 2003). Disponibil la adresa: < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Guides to Good Practice” (Ghiduri de bune practici).

- **Cooperare**

Autoritățile centrale ar trebui să coopereze eficient, atât între ele, cât și cu alte autorități din cadrul propriilor state contractante.

- **Comunicare**

Autoritățile centrale ar trebui să se asigure că pot fi contactate cu ușurință, asigurându-se de faptul că datele lor de contact sunt actualizate, că acțiunea de comunicare este clară și eficientă, că comunicările transmise de alte autorități centrale sau organisme primesc răspuns cu promptitudine și că se recurge la mijloace rapide de comunicare, atunci când acestea sunt disponibile.

- **Coerență**

Autoritățile centrale ar trebui să aplice o abordare coerentă atunci când tratează cererile și/sau solicitările.

- **Proceduri urgente**

Deși urgența cu care se acționează este de o importanță deosebită în contextul Convenției de la Haga din 1980, atunci când este vizată protecția copiilor, autoritățile centrale ar trebui să încerce întotdeauna să răspundă cererilor și să ia măsuri în baza acestora în timp util³⁵⁶.

- **Transparență**

În cazul în care autoritățile centrale sunt obligate să furnizeze informații în legătură cu aplicarea convenției, aceste informații ar trebui să fie furnizate în mod clar, ușor de înțeles, părților interesate, inclusiv altor autorități centrale și instanțelor de judecată. Autoritățile centrale ar trebui să fie transparente în ceea ce privește procedurile administrative pe care le aplică în temeiul convenției. Aceasta presupune ca părțile interesate să aibă un acces facil la informațiile referitoare la aceste proceduri.

- **Punerea în aplicare progresivă**

Autoritățile centrale ar trebui să reanalizeze și să își revizuiască procedurile pentru a îmbunătăți funcționarea convenției pe măsură ce dobândesc mai multă experiență practică în ceea ce privește convenția și mai multe informații despre practicile din alte țări.

11.9 Ar trebui remarcat faptul că statele contractante pot încheia acorduri cu unul sau mai multe state contractante în scopul îmbunătățirii aplicării reciproce a dispozițiilor de cooperare ale convenției (capitolul V). Statele contractante care au încheiat un astfel de acord trebuie să transmită o copie depozitarului convenției³⁵⁷.

C. Ce fel de asistență trebuie să ofere o autoritate centrală?

Articolele 30 și 31

11.10 În temeiul convenției, autoritățile centrale au două sarcini care nu pot fi realizate prin intermediul altor organisme:

³⁵⁶

A se vedea Ghidul de bune practici - Legături personale transfrontaliere care privesc copiii (*op. cit.*, nota 216), punctul 5.2, în care se recunoaște distincția dintre o cerere de înapoiere și o cerere de menținere a legăturilor personale în acest sens, dar care, de asemenea, confirmă importanța vitezei în care se abordează cauzele care vizează menținerea legăturilor personale, în special în cazul în care o relație părinte-copil este perturbată și, în special, într-un caz internațional în care caracterul internațional poate justifica tratarea sa cu mai multă urgență: „Din cauza distanței și a costurilor suplimentare care pot fi implicate în exercitarea dreptului de menținere a legăturilor personale la nivel transfrontalier, absența unui recurs rapid la o instanță de judecată poate avea uneori drept rezultat o nedreptate gravă și costuri ridicate pentru părintele care dorește menținerea legăturilor personale.”

³⁵⁷

Articolul 39.

- să coopereze între ele și să promoveze cooperarea între autoritățile competente din statele lor³⁵⁸, în scopul realizării obiectivelor convenției³⁵⁹; **și**
- în legătură cu aplicarea convenției, să ia măsurile potrivite pentru a furniza informații cu privire la legislația proprie, precum și cu privire la serviciile disponibile în domeniul protecției copiilor³⁶⁰.

11.11 Articolul 31 din convenție le conferă autorităților centrale atribuții specifice suplimentare. În conformitate cu această dispoziție, autoritățile centrale trebuie, **fie direct, fie cu sprijinul autorităților publice sau altor organisme**, să ia toate măsurile potrivite pentru a:

- facilita comunicarea și oferi asistența prevăzută la articolele 8 și 9 din convenție (măsuri privind transferul de competență³⁶¹) și în capitolul V (dispoziții privind cooperarea)³⁶²;
- facilita, prin mediere, conciliere sau alte mijloace asemănătoare, înțelegeri asupra soluțiilor privind protecția persoanei sau a bunurilor copilului în situațiile cărora li se aplică dispozițiile convenției³⁶³;
- acorda asistență, la cererea autorității competente a altui stat contractant, la localizarea copilului, atunci când există indicii că acesta se află pe teritoriul statului solicitat și are nevoie de protecție³⁶⁴.

Aceste sarcini speciale pot fi executate direct de autoritatea centrală, sau indirect, „prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme”³⁶⁵. Textul convenției nu conține în mod intenționat nicio formulare definitorie cu privire la identitatea autorităților publice sau a altor organisme care pot realiza aceste sarcini³⁶⁶. Acest lucru se datorează faptului că autorii au considerat că, într-un domeniu atât de larg cum este protecția internațională a copiilor, nu este înțelept să se limiteze în mod nejustificat domeniul de aplicare al organismelor care pot fi în măsură să furnizeze asistență³⁶⁷. Cu toate acestea, după cum subliniază Raportul explicativ, respingerea unui criteriu definitoriu (de exemplu, acreditarea) nu exclude posibilitatea ca autoritățile centrale să recurgă la organisme cu competențe de necontestat în domeniu, cum ar fi Serviciul social internațional³⁶⁸.

³⁵⁸ Convenția nu oferă nicio definiție cu privire la ceea ce constituie o „autoritate competentă”. Totuși, este clar că se referă la autoritatea care, în temeiul legii statului contractant respectiv, are competența de a lua măsurile prevăzute de convenție.

³⁵⁹ Articolul 30 alineatul (1). Această dispoziție generală și cuprinzătoare oferă autorităților centrale o bază de cooperare ori de câte ori cooperarea va „realiza obiectivele convenției”. Prin urmare, acest lucru poate fi invocat atunci când în cauza respectivă nu se aplică nicio dispoziție specifică a convenției privind cooperarea.

³⁶⁰ Articolul 30 alineatul (2). A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 139.

³⁶¹ A se vedea, *supra*, **capitolul 5**.

³⁶² Articolul 31 litera (a).

³⁶³ Articolul 31 litera (b).

³⁶⁴ Articolul 31 litera (c). Această dispoziție „ar trebui să faciliteze localizarea copiilor răpiți, a fugarilor, sau, în general, a copiilor aflați în dificultate”: a se vedea Raportul explicativ, punctul 141. A se vedea, de asemenea, *infra*, **punctele 13.61-13.64**.

³⁶⁵ A se compara cu formularea mai strictă a articolului 7 din Convenția de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii.

³⁶⁶ De exemplu, nu există nicio cerință ca autoritățile centrale să delege sarcini numai „organismelor agreeate corespunzător”, în conformitate cu Convenția de la Haga din 1993 privind adopția internațională (articolul 9 din Convenția din 1993).

³⁶⁷ A se vedea Raportul explicativ, punctul 140.

³⁶⁸ *Ibid.*

Exemplul 11 (A)

Copiii locuiesc în statul contractant A împreună cu mama lor. Tatăl lor, domiciliat în statul contractant B, dorește să mențină legături personale cu copiii. Mama nu va permite menținerea legăturilor personale deoarece este îngrijorată de faptul că, în cazul în care copiii au legături personale cu tatăl lor, acesta nu va adera la niciun acord și este posibil să nu înapoieze copiii mamei lor la încheierea întâlnirii. Tatăl, deși nu consideră că mama are un temei rațional pentru temerile sale, ar dori să găsească o soluție satisfăcătoare pentru ambele părți. Prin urmare, acesta contactează autoritatea centrală a statului contractant B³⁶⁹ pentru a obține informații referitoare la legislația privind menținerea legăturilor personale din statul contractant A și, în special, la măsurile care pot fi puse în aplicare în orice stat contractant pentru a risipi temerile mamei. Autoritatea centrală a statului contractant B contactează autoritatea centrală a statului contractant A pentru a afla informații cu privire la legislația statului respectiv. Fiecare autoritate centrală oferă informații generale utile cu privire la aceste aspecte, pe care autoritatea centrală a statului contractant B le comunică tatălui³⁷⁰. Autoritatea centrală a statului contractant A sugerează, de asemenea, medierea ca posibilă cale de urmat pentru familie și afirmă că o poate facilita în statul contractant A.

Exemplul 11 (B)

Un copil în vârstă de 14 de ani fuge de acasă, din țara sa de origine în statul contractant A, după ce a suferit un episod grav de hărțuire la școală. Mama contactează autoritatea centrală a statului contractant A, extrem de îngrijorată de starea acestuia. Aceasta declară că crede că este posibil ca băiatul să încerce să ajungă la un prieten din statul contractant B, dar prietenul a declarat că băiatul nu a sosit și că el nu știe unde este. Autoritatea centrală a statului contractant A, pe lângă faptul că efectuează propriile cercetări pentru a stabili dacă copilul este încă în statul respectiv, ar trebui să contacteze autoritatea centrală a statului contractant B, care va avea ulterior obligația de a oferi asistență (fie direct, fie prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme) pentru a descoperi locul unde se află copilul³⁷¹. După localizarea copilului, autoritățile centrale (și alte autorități implicate) comunică pentru a discuta calea adecvată de urmat în interesul superior al copilului (inclusiv dacă este necesar ca statul contractant B să ia măsurile necesare în temeiul articolului 11 sau dacă statul contractant A poate lua măsurile necesare în cel mai scurt timp pentru a aduce copilul înapoi în grija mamei sale și, de asemenea, pentru a începe să examineze situația școlară și să ia măsurile necesare în acest sens).

D. Situațiile în care este obligatorie cooperarea/comunicarea între autorități³⁷²

11.12 În două situații specifice stabilite în convenție, se introduce **obligația** autorităților din statele contractante de a coopera/comunica. Ar trebui remarcat faptul că aceste obligații nu sunt impuse în mod specific autorităților centrale, autorităților specifice care doresc să adopte sau care au adoptat (în cazul articolului 36) o anumită măsură de protecție în temeiul convenției³⁷³. Cu toate acestea, se

³⁶⁹ Nu există nicio cerință ca tatăl să se adreseze autorității centrale a statului contractant în care acesta își are reședința, el fiind liber să contacteze direct autoritatea centrală a statului contractant A spre informare, dacă dorește acest lucru.

³⁷⁰ În ceea ce privește măsurile preventive care ar putea fi puse în aplicare în acest caz pentru a atenua preocupările mamei și pentru a preveni o deplasare/reținere ilicită, a se vedea *Ghidul de bune practici în temeiul Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, partea III — Măsuri de prevenire* (Jordan Publishing, 2003), disponibil la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Guides to Good Practice” (Ghiduri de bune practici).

³⁷¹ Articolul 31 litera (c).

³⁷² Prezentul titlu nu se referă în mod intenționat la autoritățile centrale — a se vedea, *infra*, punctul **11.12**.

³⁷³ Articolul 33 din convenție se referă la „autoritatea competentă potrivit art. 5-10”, iar articolul 36 se

anticipează că comunicarea și cooperarea impuse de dispozițiile respective pot avea loc prin intermediul sau cu asistența autorității/autorităților centrale relevante³⁷⁴.

(a) În cazul în care o autoritate are în vedere plasamentul unui copil în străinătate³⁷⁵
Articolul 33

11.13 Articolul 33 instituie o procedură de consultare obligatorie atunci când o autoritate competentă în temeiul articolelor 5 - 10 din convenție are în vedere plasamentul copilului într-o familie substitutivă sau într-o instituție ori măsuri de ocrotire prin „kafala” sau o instituție similară și dacă un asemenea plasament ori asemenea măsuri de ocrotire au loc în alt stat contractant.³⁷⁶

11.14 Într-un astfel de scenariu, autoritatea care are în vedere plasamentul/măsurile de ocrotire trebuie, în primul rând, să se consulte cu autoritatea centrală sau cu o altă autoritate competentă din celălalt stat contractant. Aceasta trebuie să transmită:

- un raport privind copilul; împreună cu
- motivele privind plasamentul sau măsurile de ocrotire propuse³⁷⁷.

11.15 Fiecare stat contractant poate³⁷⁸ să își desemneze autoritatea căreia ar trebui să i se adreseze cererile depuse în conformitate cu articolul 33³⁷⁹. În cazul în care desemnarea este făcută, trebuie să fie comunicată Biroului Permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat. Biroul permanent va pune la dispoziție aceste informații în secțiunea relevantă de pe site-ul internet al acestuia [www.hcch.net >, „Convention 34” (Convenția 34), subsecțiunea „Authorities” (Autorități)]. În cazul în care nu se efectuează nicio astfel de desemnare, comunicările pot fi trimise autorității centrale a statului contractant relevant.

11.16 Decizia de a plasa copilul în alt stat contractant **nu** trebuie să fie luată decât dacă autoritatea centrală sau o altă autoritate competentă din celălalt stat contractant a consimțit la plasament sau la măsurile de ocrotire, ținând seama de interesul superior al copilului³⁸⁰.

---

referă la „autoritățile competente” din statul contractant în cauză. În ambele cazuri, prin urmare, se face trimitere la autoritatea care analizează oportunitatea luării unei măsuri de protecție în ceea ce privește copilul (sau la autoritatea care a luat deja o astfel de măsură, în cazul articolului 36).

³⁷⁴ În special, articolul 33 precizează în mod special că consultarea trebuie să fie cu „autoritatea centrală sau cu altă autoritate competentă” din statul contractant solicitat.

³⁷⁵ A se vedea, de asemenea, *infra*, punctele **13.31-13.42**.

³⁷⁶ Pentru o discuție cu privire la măsurile de protecție care se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 33, a se vedea *infra*, punctele **13.31-13.42**.

³⁷⁷ Articolul 33 alineatul (1).

³⁷⁸ Această desemnare nu este obligatorie, însă poate facilita comunicarea eficientă. A se vedea, în această privință, hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza *Health Service Executive/S.C., A. C.* (cauza C-92/12 din 26 aprilie 2012), în cazul căreia Curtea a statuat (la punctul 82), în ceea ce privește u articolul 56 din Regulamentul Bruxelles IIa, că: „Prin urmare, se impune statelor membre să prevadă norme și proceduri clare pentru aprobarea prevăzută la articolul 56 din regulament, astfel încât să se asigure securitatea juridică și celeritatea. În special, procedurile trebuie să permită instanței care preconizează plasamentul să identifice cu ușurință autoritatea competentă, iar autorității competente, să acorde sau să refuze aprobarea sa într-un termen scurt.”

³⁷⁹ Articolul 44. În *Health Services Executive/S.C., A.C.* (Cauza C-92/12 din 26 aprilie 2012), Curtea de Justiție a Uniunii Europene a confirmat faptul că, în sensul Regulamentului Bruxelles IIa, aceasta trebuie să fie o „autoritate competentă de drept public” (hotărâre, punctul 2). În aceeași ordine de idei, utilizarea termenului „autoritate competentă” în Convenția din 1996 implică o autoritate publică.

³⁸⁰ Articolul 33 alineatul (2).

- 11.17 În cazul în care această procedură nu este urmată, este posibil ca măsura să nu fie recunoscută în temeiul convenției³⁸¹.

(b) Furnizarea de informații atunci când copilul se află în pericol grav și își schimbă reședința/prezența

Articolul 36

- 11.18 În toate cazurile în care copilul este expus unui pericol grav, autoritățile competente din statul contractant în care au fost luate sau urmează să fie luate măsuri de protecție față de acel copil, dacă au fost informate despre schimbarea reședinței copilului sau despre prezența copilului într-un alt stat, la rândul lor informează autoritățile acelui stat despre pericol și despre măsurile luate sau în curs de a fi luate³⁸².
- 11.19 Ar trebui remarcat faptul că această obligație se aplică cazului în care copilul a devenit rezident într-un stat **necontractant** sau este prezent într-un astfel de stat.
- 11.20 Autoritățile competente sunt cele care stabilesc dacă, într-un anumit caz, copilul în cauză este „expus unui pericol grav”. Raportul explicativ indică următoarele posibile exemple: în cazul în care copilul are o boală care necesită tratament constant sau în cazul în care copilul este expus drogurilor sau unei influențe nesănătoase, cum ar fi cea a unei secte³⁸³. Alte exemple ar putea fi: cazul în care îngrijitorul copilului se afla sub controlul autorităților din primul stat contractant ca urmare a unor acuzații de abuz, neglijare, sau în cazul în care copilul este minor neînsoțit³⁸⁴.
- 11.21 În cazul în care autoritățile competente nu sunt sigure de locul unde se află copilul, dar **suspectează** că acesta a devenit rezident al unui alt stat **contractant** sau se află într-un astfel de stat, se poate invoca articolul 31 litera (c)³⁸⁵ pentru a stabili locul unde se află copilul, astfel încât informațiile să poată fi transmise statului membru în cauză în conformitate cu articolul 36.
- 11.22 Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că, în cazul în care, în opinia autorității implicate, transmiterea unor astfel de informații este de natură să ducă la punerea în primejdie a persoanei sau a bunurilor copilului ori să aducă atingere gravă libertății sau vieții unuia dintre membrii familiei copilului, autoritatea nu trebuie să transmită astfel de informații³⁸⁶.

Exemplul 11 (C)

Copiii au reședința obișnuită în statul contractant A. Părinții lor mor într-un accident. Copiii nu au membri de familie în statul contractant A, dar mătușa și unchiul lor din statul contractant B doresc să îi adopte. Autoritățile statului contractant A acceptă această sugestie. În conformitate cu articolul 33, aceștia contactează autoritatea centrală sau o altă autoritate a statului contractant B și transmit un raport referitor la copii și la motivele care stau la baza planului propus cu privire la ocrotirea acestora. Autoritățile statului contractant B analizează planul propus și concluzionează că mătușa și unchiul copiilor sunt în măsură să îi ocrotească și că această acțiune ar fi în interesul superior al copiilor. Aceștia contactează autoritățile statului

³⁸¹ Articolul 23 alineatul (2) litera (f) și, *supra*, **capitolul 10** privind recunoașterea și executarea măsurilor de protecție.

³⁸² Articolul 36.

³⁸³ Raportul explicativ, punctul 150.

³⁸⁴ A se vedea, de asemenea, *infra*, punctele **13.61-13.64**.

³⁸⁵ A se vedea, *supra*, punctul **11.11**.

³⁸⁶ Articolul 37.

contractant A care urmează să aprobe planul propus cu privire la ocrotirea copiilor. Autoritățile contractante ale statului A emit apoi ordinul care plasează copiii în grija mătușii și a unchiului lor. Ordinul respectiv este recunoscut prin lege în statul contractant B.

Exemplul 11 (D)

O tânără mamă necăsătorită care își are reședința obișnuită în statul contractant A (dar este cetățean al statului contractant B) dă naștere unui copil. Tatăl nu dorește să aibă nicio legătură cu copilul. Mama consideră că este prea tânără pentru a putea crește copilul. Aceasta are o soră mai mare în statul contractant B, care este căsătorită și care este dispusă să aibă grijă de copil împreună cu soțul său, în temeiul „kafala”. În conformitate cu articolul 33, statul contractant A se consultă cu autoritatea centrală sau cu o altă autoritate competentă din statul contractant B și prezintă un raport privind copilul, împreună cu motivele care stau la baza măsurilor de ocrotire. Statul contractant B analizează raportul, investighează situația surorii și a soțului acesteia și aprobă planul propus, ținând cont de interesul superior al copilului. Autoritățile statului contractant A sunt, prin urmare, în măsură să acționeze pentru a emite ordinul prin care copilul poate fi plasat în îngrijirea surorii mai mari și a soțului acesteia în temeiul „kafala”. Ordinul respectiv va fi recunoscut prin lege în statul contractant B.

Exemplul 11 (E)

O familie locuiește în statul contractant A. Autoritățile publice sunt informate de școala la care studiază copiii că aceștia ajung deseori la școală murdari, extrem de obosiți și cu echimoze pe brațe și picioare. Părinții susțin că copiii sunt răi, că nu vor să se spele sau să meargă la culcare și că echimozele provin din „lupte în joacă”. Autoritățile efectuează o anchetă preliminară a familiei și stabilesc că nu trebuie luate măsuri urgente de protecție. Totuși, ele doresc să continue monitorizarea îndeaproape a familiei și nu omit posibilitatea unor intervenții suplimentare în viitor, dacă este necesar. Părinții copiilor au devenit foarte preocupați de faptul că copiii le vor fi luați din grijă. Părinții decid, așadar, să fugă în statul contractant B vecin, unde au rude. Autoritățile publice din statul contractant A descoperă că familia a fugit și că este posibil ca părinții să fi decis să meargă la rudele din statul contractant B. Astfel, autoritatea centrală a statului contractant A contactează, prin urmare, autoritatea centrală a statului contractant B și solicită asistență în localizarea copiilor³⁸⁷. Cu ajutorul autorității centrale a statului contractant B, familia este localizată în acest stat. Autoritatea centrală a statului contractant A este informată de către autoritățile competente din statul respectiv că acestea consideră că este posibil ca copiii să fie expuși unor pericole grave ca urmare a preocupării legate de îngrijirea acordată de către părinți și a faptului că, în prezent, copiii nu sunt monitorizați. Ca urmare, autoritatea centrală a statului contractant A consideră că are obligația de a informa autoritatea centrală a statului contractant B cu privire la caz³⁸⁸, la pericolul la adresa copiilor, precum și la măsurile care au fost luate în considerare în statul contractant A³⁸⁹. Ca urmare a acestei informații, autoritățile competente din statul contractant B hotărăsc că acest caz este urgent, și că, în conformitate cu articolul 11, ar trebui să continue monitorizarea atentă întreprinsă de autoritățile din statul contractant A cu scopul de a evalua dacă trebuie să fie luată urgent orice altă măsură necesară de protecție în privința copiilor. Între timp, statul contractant A stabilește că, în prezent, copiii au în continuare reședința obișnuită în statul contractant A și că, prin urmare, are competența de a lua măsuri de protecție a copiilor în temeiul articolului 5. Având în vedere preocupările sale anterioare cu privire la copii și la acțiunile ulterioare ale părinților, autoritatea competentă dispune ca copiii să fie returnați imediat

³⁸⁷ Articolul 31 litera (c).

³⁸⁸ Articolul 36.

³⁸⁹ Înainte de transmiterea informațiilor, autoritatea centrală va trebui să se asigure că articolul 37 nu se aplică în speță și că transmiterea informațiilor nu este de natură să plaseze persoana sau bunurile copilului în pericol, sau să aducă atingere gravă libertății ori vieții unuia dintre membrii familiei copilului.

în statul contractant A în îngrijirea temporară a autorităților statului, în așteptarea unei anchete cuprinzătoare a circumstanțelor copiilor. O astfel de măsură va fi recunoscută prin lege și poate fi executată în statul contractant B [și, în consecință, măsura statului contractant B își va înceta efectele - articolul 11 alineatul (2)].

Exemplul 11 (F)

Trei copii au reședința obișnuită în statul contractant A împreună cu mama lor, care este dependentă de alcool și de droguri. Starea mamei s-a deteriorat și autoritățile statului contractant A emit un ordin de îndepărtare a copiilor din grija mamei și de plasare a acestora într-o familie substitutivă, întrucât nu consideră că aceasta este în măsură să se ocupe în siguranță de ei în acest moment. Mama copiilor îi răpește de la familia substitutivă. Autoritățile statului contractant A sunt informate cu privire la faptul că copiii au fost duși de mamă în statul contractant B. În temeiul articolului 31 litera (c), acestea solicită asistența autorității centrale a statului contractant B în vederea localizării copiilor. După localizarea copiilor în statul respectiv, în temeiul articolului 36, autoritățile contractante ale statului contractant A sunt obligate să informeze autoritățile statului contractant B cu privire la pericolul pentru copii, precum și la măsurile care au fost luate în ceea ce îi privește³⁹⁰. Ulterior, autoritățile statului contractant B pot acționa în virtutea informațiilor respective și pot asigura siguranța imediată a copiilor³⁹¹.

*Întrucât ordinul pronunțat în statul contractant A va fi recunoscut prin lege și va fi executoriu în statul contractant B³⁹², autoritățile statului contractant A vor trebui ulterior să decidă dacă doresc să solicite punerea în executarea a măsurii pentru a se asigura că copiii sunt returnați în grija familiei substitutive din statul contractant A. Cu toate acestea, trebuie să se țină cont de faptul că, în cazul în care ordinul de plasare a copiilor în îngrijirea familiei substitutive a conferit autorităților publice drepturi privind încredințarea copiilor în conformitate cu legislația statului contractant A și **atât** statul contractant A **cât și** statul contractant B sunt și membre ale Convenției din 1980, în acest caz statul contractant A ar putea să se bazeze pe Convenția din 1980 pentru a solicita returnarea copilului în statul respectiv. Procedura aplicabilă în această situație îi revine statului contractant A (statul contractant A poate lua în considerare stabilirea informațiilor care provin de la autoritatea centrală a statului contractant B³⁹³ în ceea ce privește procedura care va fi mai rapidă și mai eficientă din punctul de vedere al costurilor și care, prin urmare, poate promova interesul superior al copiilor.)*

E. Cazuri specifice de cooperare

11.23 În afară de obligațiile prevăzute la **secțiunile C și D** de mai sus, convenția prevede cazuri specifice în care se are în vedere cooperarea între autorități³⁹⁴ (și care poate fi considerată o bună practică), însă aceasta nu este obligatorie. Faptul că aceste situații specifice sunt prevăzute în convenție nu împiedică cooperarea în alte

³⁹⁰ Ar trebui remarcat faptul că, în conformitate cu articolul 37, autoritățile trebuie să se abțină de la transmiterea oricăror informații, în cazul în care aceste informații sunt de natură să ducă la punerea în primejdie a persoanei sau a bunurilor copilului, sau să aducă atingere gravă libertății ori vieții unuia dintre membrii familiei copilului.

³⁹¹ În acest caz, se aplică articolul 11.

³⁹² A se vedea, *supra*, **capitolul 10** privind recunoașterea și executarea măsurilor și, de asemenea, **capitolul 8** privind continuarea măsurilor.

³⁹³ Articolul 30 alineatul (2).

³⁹⁴ Similar **secțiunii C**, *supra*, aceste cazuri de cooperare nu se limitează la acțiunile autorității centrale. Cu toate acestea, se preconizează că o astfel de cooperare poate avea loc prin intermediul sau cu ajutorul autorităților centrale. Astfel, articolul 34 alineatul (2) permite unui stat contractant să declare că cererile în temeiul articolului 34 alineatul (1) sunt comunicate autorităților sale **numai prin intermediul autorității sale centrale** (a se vedea în plus, *infra*, punctele **11.25 și 11.26**).

circumstanțe³⁹⁵.

(a) Solicitarea transmisă unui alt stat contractant de a furniza un raport privind situația copilului sau de a lua măsuri de protecție cu privire la un copil

Articolul 32

11.24 La cererea motivată a autorității centrale sau a unei alte autorități competente dintr-un stat contractant cu care copilul are strânse legături, autoritatea centrală a statului unde copilul își are reședința obișnuită și unde acesta se află în prezent poate, fie direct sau cu ajutorul autorităților publice sau al altor organisme, să realizeze următoarele sarcini:

- să furnizeze un raport privind situația copilului³⁹⁶;
- să solicite autorității competente din statul său să ia în considerare posibilitatea de a lua măsuri privind protecția persoanei sau a bunurilor copilului³⁹⁷.

Ar trebui reținute următoarele elemente:

- cererea trebuie depusă de o autoritate centrală sau de o altă autoritate competentă a unui stat contractant care are o „strânsă legătură” cu copilul în cauză. A se vedea **capitolul 13** pentru un comentariu cu privire la termenul „strânsă legătură”;
- cererea trebuie să fie motivată (și anume, cererea ar trebui să precizeze motivele pentru care este transmisă, precum și motivul pentru care este considerată necesară pentru protecția copilului în cauză);
- cererea trebuie să fie adresată autorității centrale a statului contractant în care copilul își are reședința obișnuită și în care se află în prezent;
- autoritatea centrală poate realiza sarcina solicitată sau poate încredința această sarcină unei autorități publice sau unui alt organism.
- Această dispoziție „**autorizează** autoritatea centrală solicitată să răspundă unei astfel de solicitări, fie direct, sau prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme, dar nu o **obligă** să facă acest lucru”³⁹⁸.

(b) Solicitarea de informații relevante pentru protecția copilului atunci când se ia în considerare adoptarea unei măsuri de protecție

Articolul 34

11.25 În cazul în care o autoritate competentă intenționează să ia o măsură de protecție și consideră că situația copilului impune acest lucru, ea poate solicita autorităților celorlalte contractante care au informații relevante pentru protecția copilului să comunice aceste informații.

11.26 Fiecare stat contractant va putea să declare ca aceste cereri să fie comunicate autorităților sale numai prin intermediul autorității sale centrale.

³⁹⁵ A se vedea obligația generală de a coopera impusă autorităților centrale — articolul 30, discutată *supra*, la **secțiunea A**.

³⁹⁶ Articolul 32 litera (a).

³⁹⁷ Articolul 32 litera (b). Autoritățile competente din statul în care copilul își are reședința obișnuită pot, de asemenea, considera că este oportun un transfer al competențelor prevăzut la articolul 8 din convenție, în special în cazul în care copilul nu este prezent pe teritoriul statului în cauză. A se vedea, *supra*, **capitolul 5**.

³⁹⁸ Raportul explicativ, punctul 142 (sublinierea noastră).

Ar trebui reținute următoarele elemente:

- cererea de informații respectivă se poate transmite numai în cazul în care autoritatea competentă:
  - are în vedere luarea unei măsuri de protecție în ceea ce privește copilul;
  - și
  - consideră că situația copilului impune ca cererea să fie transmisă.
 Autoritatea solicitantă va fi cea care va analiza această ultimă condiție și, în motivarea pe care o va formula pentru cerere, va arăta dacă această condiție este îndeplinită.
- Autoritatea competentă poate transmite cererea tuturor celorlalte state contractante care au informații relevante pentru protecția copilului.
- Această cerere poate fi transmisă oricărei autorități din statul contractant respectiv. Autoritățile vizate aici sunt „autorități publice”³⁹⁹. Totuși, în acest caz se aplică dispozițiile articolului 34 alineatul (2), care prevede că fiecare stat contractant va putea să declare ca aceste cereri să fie comunicate autorităților sale **numai prin intermediul autorității sale centrale**. O astfel de declarație ar trebui transmisă depozitarului convenției⁴⁰⁰. Depozitarul va notifica statele cu privire la o astfel de declarație⁴⁰¹. Biroul Permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat se va asigura că informațiile sunt afișate pe site-ul internet al acestuia [www.hcch.net >, „Convention 34” (Convenția 34), subsecțiunea „Authorities” (Autorități)].
- Interesul superior al copilului ar trebui să servească drept ghid în ceea ce privește această dispoziție, atât pentru autoritatea solicitantă (care, în orice caz, poate doar să transmită cererea, în cazul în care situația impune acest lucru), cât și pentru autoritatea solicitată⁴⁰².
- Autoritatea solicitată nu este niciodată obligată să furnizeze informațiile solicitate, chiar și în cazul în care condițiile pentru transmiterea cererii sunt îndeplinite. Aceasta dispune de propria sa putere de apreciere⁴⁰³.
- În cazul în care, în opinia autorității implicate, transmiterea unor astfel de informații este de natură să ducă la punerea în primejdie a persoanei sau a bunurilor copilului ori să aducă atingere gravă libertății sau vieții unuia dintre membrii familiei copilului, autoritatea nu trebuie să transmită astfel de informații⁴⁰⁴.
- În plus, autoritățile în cauză trebuie să respecte normele generale aplicabile informațiilor culese sau transmise în conformitate cu articolele 41 și 42 din convenție⁴⁰⁵.

(c) Solicitarea de asistență pentru punerea în aplicare a măsurilor de protecție în străinătate
Articolul 35 alineatul (1)

11.27 În cazul în care s-au luat măsuri de protecție în temeiul convenției, autoritățile dintr-un stat contractant pot cere autorităților competente dintr-un alt stat contractant să asigure asistență în aplicarea măsurilor.

³⁹⁹ *Ibid.*, punctul 144.

⁴⁰⁰ Articolul 45 alineatul (2). Depozitarul convenției este Ministerul Afacerilor Externe al Țărilor de Jos.

⁴⁰¹ Articolul 63 litera (d).

⁴⁰² A se vedea Raportul explicativ, punctul 144.

⁴⁰³ *Ibid.*

⁴⁰⁴ Articolul 37.

⁴⁰⁵ A se vedea în plus, *infra*, punctele **11.32-11.33**.

- 11.28 Este vorba, în special, de asigurarea exercitării efective a dreptului de vizită, precum și a dreptului de a menține în mod regulat legături personale directe cu copilul.

Ar trebui reținute următoarele elemente:

- articolul 35 alineatul (1) prevede asistența reciprocă între autoritățile competente ale statelor contractante pentru punerea în aplicare a unor măsuri de protecție. Acesta oferă, prin urmare, o bază generală pentru cooperarea dintre autorități în ceea ce privește punerea în aplicare;
- dispoziția se aplică în mod explicit „în special” pentru asigurarea exercitării efective a dreptului de vizită, precum și a dreptului de a menține în mod regulat legături personale directe cu copilul. Prin urmare, ea completează și consolidează cooperarea dintre autoritățile centrale ale statelor contractante prevăzută în Convenția din 1980 (a se vedea articolul 21 din Convenția din 1980)⁴⁰⁶;
- menținerea unor legături personale regulate și directe este prevăzută la articolul 10 din Convenția ONU privind drepturile copilului.

(d) Solicitarea/furnizarea de asistență în cazuri internaționale privind dreptul de vizită/de menținere a legăturilor personale
Articolul 35 alineatul (2).

- 11.29 Dacă un părinte rezident într-un stat contractat dorește să obțină ori să mențină legăturile personale cu copilul care își are reședința obișnuită într-un alt stat contractant, acesta poate solicita autorităților din țara sa de reședință să colecteze informații sau elemente de probă și să formuleze o concluzie cu privire la capacitatea sa de a-și exercita dreptul de vizită/de menținere a legăturilor personale și cu privire la condițiile în care aceste drepturi de vizită/de menținere a legăturilor personale urmează să fie exercitate.

- 11.30 Aceste informații, probe și concluzii trebuie⁴⁰⁷ să fie luate în considerare de autoritatea care are competența de a decide cu privire la o cerere privind dreptul de vizită/menținere a legăturilor personale cu un copil înainte de luarea deciziei.

Ar trebui reținute următoarele elemente:

- autoritatea competentă să soluționeze cererea privind dreptul de vizită/de menținere a legăturilor personale poate⁴⁰⁸ suspenda procedura până la soluționarea unei asemenea cereri, în special atunci când se examinează o cerere de a restrânge sau anula dreptul de vizită/de menținere a legăturilor personale acordat în fostul stat membru de reședință obișnuită a copilului⁴⁰⁹;
- Totuși, acest lucru nu împiedică autoritatea competentă să ia măsuri provizorii până la soluționarea cererii⁴¹⁰.

⁴⁰⁶ A se vedea Raportul explicativ, punctul 146.

⁴⁰⁷ După colectarea informațiilor/dovezilor/constatărilor în statul contractant în care părintele își are reședința, statul contractant care audiază cauza **are obligația** să ia în considerare informațiile/dovezile/constatăările.

⁴⁰⁸ autoritatea nu este obligată să amâne procedura — a se vedea Raportul explicativ, punctul 148.

⁴⁰⁹ Articolul 35 alineatul (3).

⁴¹⁰ Articolul 35 alineatul (4).

(e) Furnizarea de documente care atestă competențele unei persoane care exercită răspunderea părintească sau care răspunde de protecția copilului⁴¹¹

Articolul 40

11.31 Autoritățile statului contractant unde copilul își are reședința obișnuită sau cele ale statului contractant unde a fost luată o măsură de protecție pot să elibereze persoanei care exercită drepturile și îndatoririle părintești ori persoanei căreia i-a fost încredințat spre ocrotire copilul, ca persoană și bunuri, la cererea sa, un certificat care să arate calitatea și limitele în care această persoană poate acționa, precum și puterile care îi sunt conferite.

Ar trebui reținute următoarele elemente:

- statele contractante nu sunt obligate să furnizeze astfel de certificate. Prin urmare, fiecare stat contractant are competența de a face acest lucru;
- în cazul în care decide să furnizeze certificatul, statul contractant în cauză trebuie să desemneze autoritățile care sunt competente să elaboreze aceste certificate⁴¹²;
- statul contractant competent să emită un certificat este statul contractant de reședință obișnuită a copilului sau statul contractant de origine a măsurii de protecție;
- certificatul indică, în general, următoarele:
  - identitatea titularului răspunderii părintești;
  - dacă aceasta este rezultatul aplicării legii (legea aplicabilă în temeiul articolului 16) sau al unei măsuri de protecție adoptată de către o autoritate competentă în conformitate cu capitolul II din convenție;
  - atribuțiile persoanei care are răspunderea părintească.
 Într-un caz adecvat, aceasta poate indica în mod negativ competențele pe care persoana în cauză nu le are⁴¹³.
- Capacitatea și puterile arătate în certificatul sus-menționat sunt prezumate a fi investite în acea persoană, până la proba contrarie⁴¹⁴. „Prin urmare, este posibil ca orice persoană interesată să conteste exactitatea indicațiilor care figurează pe certificat dar, în absența unei dispute, o parte terță poate interacționa cu toată siguranța cu persoana indicată în certificat, în limitele competențelor care sunt menționate în acesta.”⁴¹⁵

Exemplul 11 (G)

O mamă și copilul de 7 ani au reședința obișnuită în statul contractant A. Tatăl își are reședința obișnuită în statul contractant B. Mama și copilul s-au mutat în statul contractant A cu șase luni în urmă, cu acordul tatălui. Copilul își vizitează tatăl în statul contractant B o dată pe lună. Tatăl este îngrijorat de faptul că, pe parcursul ultimelor două vizite, copilul s-a plâns tatălui său că este deseori lăsat singur în casă pe timp de noapte, în timp ce mama iese în oraș, și că, atunci când se întoarce de la școală, întotdeauna găsește bărbați diferiți în casă. Tatăl contactează autoritatea centrală a statului contractant B cu privire la comentariile copilului. El nu este sigur ce să facă, deoarece, în trecut, copilul inventase povești fantastice pentru a atrage atenția. Autoritatea centrală a statului contractant B decide să contacteze autoritatea centrală a statului contractant A și solicită un raport privind situația copilului⁴¹⁶. După ce a

⁴¹¹ Articolul 40 nu este inclus în capitolul V sub formă de clauză privind cooperarea, ci este inclus în capitolul VI din convenție, la „Dispoziții generale”.

⁴¹² 40 alineatul (3).

⁴¹³ A se vedea Raportul explicativ, punctul 154.

⁴¹⁴ Articolul 40 alineatul (2).

⁴¹⁵ Raportul explicativ, punctul 155.

⁴¹⁶ Articolul 32 litera (a).

primit comentariile copilului, autoritatea centrală a statului contractant A devine preocupată de bunăstarea copilului și este de acord să examineze chestiunea și să prezinte un raport în acest sens⁴¹⁷.

Exemplul 11 (H)

O familie își are reședința obișnuită în statul contractant A, în urma unui transfer din statul contractant B cu un an în urmă. Bunicii materni locuiesc în statul contractant B. Copiii (un băiat de 8 ani și o fată de 10 ani) își vizitează bunicii materni în mod regulat. Bunicii au început să se îngrijoreze cu privire la starea copiilor întrucât, în cursul ultimei vizite, comportamentul lor se schimbă. Comportamentul lor avea un caracter sexual și făceau comentarii sexuale neadecvate. Atunci când bunicii au interpellat copiii cu privire la acest lucru, ei și-au acuzat tatăl că i-ar fi atins în mod neadecvat în mai multe rânduri. Bunicii nu îndrăznesc să discute cu părinții despre acest comportament deoarece se tem că legăturile cu copiii vor fi oprite. Neștiind ce să facă, bunicii contactează autoritatea centrală a statului contractant A. Autoritatea centrală devine preocupată de bunăstarea copiilor, contactează autoritatea centrală a statului contractant B și îi solicită acesteia (sau autorităților publice sau altor organisme) să ia în calcul necesitatea de a lua măsuri de protecție a copiilor⁴¹⁸. Autoritatea centrală a statului contractant B, prin intermediul autorităților publice relevante, ia imediat măsuri pentru a investiga situația copiilor. Copiii sunt audiați de către un psiholog pentru copii și repetă afirmațiile referitoare la tatăl lor. Autoritățile competente ale statului contractant B, după interviuarea tatălui și a mamei, iau imediat măsuri pentru a îndepărta tatăl de la domiciliu, în timp ce continuă investigația, până la inițierea oricărei proceduri necesare în ceea ce privește copiii.

Exemplul 11 (I) *Un copil este deplasat în mod ilegal din statul contractant A în statul contractant B. Ambele state contractante sunt și membre ale Convenției de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii. Autoritățile statului contractant B primesc o cerere de returnare a copilului. Cererea este respinsă, invocându-se un risc grav de vătămare a copilului. Autoritățile contractante din statul A au în continuare competența de a emite un ordin privind dreptul de încredințare, în cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile pentru schimbarea competenței, în conformitate cu articolul 7⁴¹⁹. Cu toate acestea, înainte de a emite orice ordin, ele doresc să aștepte motivele respingerii cererii de returnare. Acest lucru se datorează faptului că aceste informații vor fi esențiale pentru orice decizie cu privire la fondul cauzei privind dreptul de încredințare a copilului. În conformitate cu articolul 34 alineatul (1), autoritățile contractante din statul A pot solicita aceste informații de la autoritățile contractante din statul B.⁴²⁰*

Exemplul 11 (J)

Un copil își are reședința obișnuită în statul contractant A. Mama dorește să se mute împreună cu copilul în statul contractant B. Tatăl se opune, însă obiecția sa este anulată de un ordin judecătoresc. Ordinul judecătoresc stabilește un mecanism specific de menținere a legăturilor personale între tată și copil. Acesta prevede că transferul copilului în vederea menținerii legăturilor personale va avea loc într-un spațiu neutru, astfel încât părinții să nu se întâlnească (din cauza tensiunii existente ridicate între părinți și a impactului pe care acest fapt îl are asupra copilului). Cu asistență din partea autorităților centrale ale celor două state, autoritățile statului contractant A contactează autoritățile relevante din statul contractant B pentru acordarea

⁴¹⁷ În acest caz, autoritățile statului contractant B pot, de asemenea, solicita ca autoritățile statului contractant A să ceară autorităților competente din statul contractant A să ia în considerare necesitatea unor măsuri de protecție a copilului [articolul 32 litera (b)].

⁴¹⁸ Articolul 32 litera (b).

⁴¹⁹ A se vedea, *supra*, **capitolul 4**, punctele **4.20-4.25**.

⁴²⁰ A se vedea articolul 11 alineatul (6) din Regulamentul Bruxelles IIa, discutat în detaliu, *infra*, la punctul **13.10**.

de asistență privind punerea în aplicare a mecanismului⁴²¹. Autoritățile statului contractant B pun la dispoziția familiei servicii pentru schimbul supravegheat, astfel încât copilul să poată fi lăsat într-un loc neutru și preluat din același loc, fiind însoțit de o parte terță neutră, astfel încât părinții să nu fie nevoiți să se întâlnească.

Exemplul 11 (K)

Doi copii au reședința obișnuită în statul contractant A împreună cu tatăl lor. Mama își are reședința în statul contractant B. Având în vedere că tatăl și copiii s-au mutat în statul contractant A cu un an în urmă, mama a depus mari eforturi pentru a menține legături personale cu copiii. Mama transmite o cerere privind dreptul de a menține legături personale autorităților statului contractant A⁴²². Tatăl se opune acestei cereri, susținând că nu este în interesul superior al copiilor ca aceștia să aibă legături personale cu mama lor, dat fiind psihicul instabil al acesteia. Mama dorește să conteste această afirmație și vrea să aibă legături personale cu copiii, la domiciliul său din statul contractant B în fiecare vacanță școlară. În temeiul articolului 35 alineatul (2), mama solicită autorităților statului contractant B să obțină informații și elemente de probă și să formuleze o constatare care să demonstreze (1) capacitatea sa de a își exercita dreptul de menținere a legăturilor personale cu copiii săi și (2) posibilitatea ca aceste legături personale să se desfășoare la domiciliul său din statul contractant B. Autoritățile statului contractant A, autorizate să decidă cu privire la dreptul de menținere a legăturilor personale, sunt de acord să suspende procedura până când vor primi un raport privind constatările din partea autorităților statului contractant B.⁴²³ Autoritățile statului contractant B elaborează un raport care precizează, printre altele, că (1) în conformitate cu dosarul medical al mamei, aceasta nu are și nu a avut niciodată o tulburare psihică; (2) în urma unei serii de interviuri cu mama, autoritățile nu pot identifica niciun motiv pentru care aceasta nu ar fi aptă să își exercite dreptul de menținere a legăturilor personale cu copiii săi și (3) după ce i-au vizitat casa în mai multe rânduri, constată că este un mediu adecvat pentru copii și că aceștia au propriile lor dormitoare. Raportul și documentele justificative sunt admise ca probe și examinate în cadrul procedurii în fața statului contractant B⁴²⁴.

Exemplul 11 (L)

Tutorele copilului a fost desemnat în statul contractant A, unde copilul își are reședința obișnuită. Acesta este responsabil de gestionarea bunurilor copilului și dorește să vândă o parte dintre acestea în statul contractant B. Potențialii cumpărători din statul contractant B sunt preocupați de faptul că un tutore ar avea autoritatea de a vinde bunurile în numele copilului. În cazul în care statul contractant A prezintă certificate în temeiul articolului 40, tutorele poate solicita un certificat din partea autorităților acestui stat care să indice calitatea în care are dreptul de a acționa și competențele care i-au fost conferite acestuia.

F. Transmiterea datelor și a informațiilor cu caracter personal de către autorități

Articolele 41 și 42

- 11.32 Ar trebui remarcat faptul că datele cu caracter personal culese sau transmise în aplicarea convenției sunt utilizate numai în scopul pentru care au fost culese sau transmise⁴²⁵.

⁴²¹ Articolul 35 alineatul (1).

⁴²² Care au competența, în temeiul articolului 5, - a se vedea, *supra*, **capitolul 4**.

⁴²³ Articolul 35 alineatul (3).

⁴²⁴ Articolul 35 alineatul (2).

⁴²⁵ Articolul 41.

- 11.33 De asemenea, autoritățile cărora le-au fost transmise aceste informații sunt ținute să păstreze confidențialitatea asupra lor, potrivit legii aplicabile în statul respectiv⁴²⁶.

G. Costurile suportate de autoritățile centrale/autoritățile publice

- 11.34 În general, autoritățile centrale, precum și alte autorități publice, suportă propriile cheltuieli în îndeplinirea sarcinilor prevăzute în temeiul convenției⁴²⁷. Astfel de costuri pot include: costurile fixe de funcționare a autorităților, costurile de corespondență și transmitere de date, costurile aferente căutării de informații cu privire la un copil, costurile asistenței cu localizarea copilului, costurile organizării medierii sau a acordurilor de soluționare, precum și costurile legate de punerea în aplicare a măsurilor luate în alt stat contractant, în special măsurile de plasament⁴²⁸.
- 11.35 Cu toate acestea, articolul 38 recunoaște că autoritățile statelor contractante au „posibilitatea de a stabili cheltuieli rezonabile pentru serviciile oferite”. În cazul în care un stat contractant impune astfel de taxe, indiferent dacă impunerea are ca scop rambursarea costurilor deja suportate sau punerea la dispoziție a unor fonduri înainte ca serviciul să fie prestat, taxa ar trebui să fie formulată „cu o anumită moderație”⁴²⁹. În plus, autoritățile ar trebui să furnizeze informații clare cu privire la aceste taxe în prealabil.
- 11.36 Termenul „autorități publice” de la articolul 38 se referă la autoritățile administrative ale statelor contractante, nu la instanțele de judecată⁴³⁰. Cheltuielile de judecată și, la un nivel mai general, costurile procedurilor și onorariile avocaților nu sunt incluse în articolul 38.
- 11.37 Un stat contractant poate, de asemenea, încheia un acord cu unul sau mai multe state contractante cu privire la repartizarea acestor cheltuieli atunci când aplică convenția⁴³¹. Această dispoziție poate fi utilă, de exemplu, în cazurile care implică plasamentele transfrontaliere de copii.

---

⁴²⁶ Articolul 42.

⁴²⁷ Articolul 38 alineatul (1).

⁴²⁸ A se vedea Raportul explicativ, punctul 152.

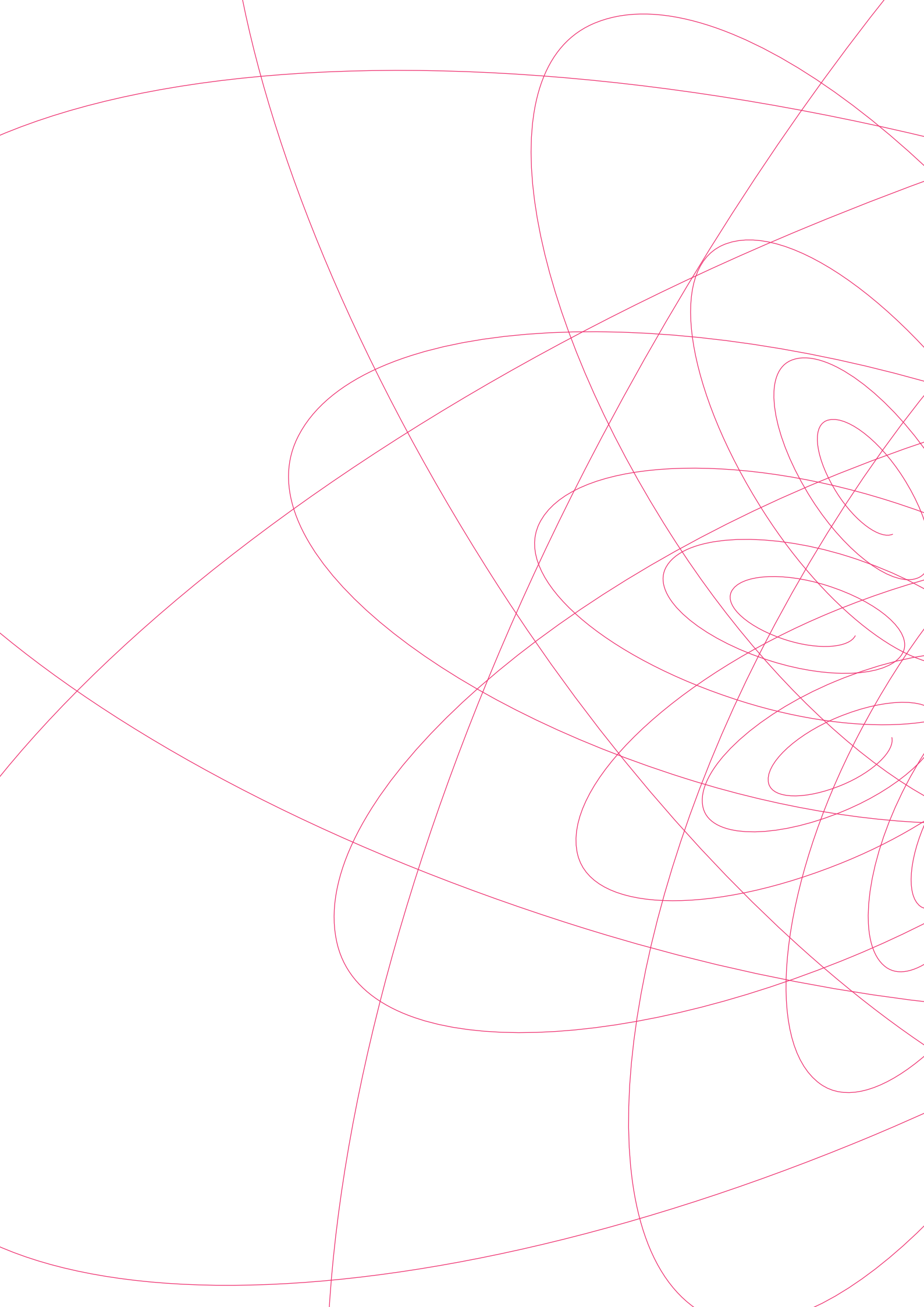
⁴²⁹ *Ibid.*

⁴³⁰ *Ibid.*

⁴³¹ Articolul 38 alineatul (2).

12

*RAPORTUL DINTRE CONVENȚIA
DIN 1996 ȘI ALTE INSTRUMENTE*

A. Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea Convenției de la Haga din 12 iunie 1902 privind tutela minorilor⁴³²?

Articolul 51

- 12.1 În raporturile dintre statele contractante la Convenția din 1996, Convenția din 1996 înlocuiește Convenția din 1902.

B. Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea Convenției de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă în privința protecției minorilor⁴³³?

Articolul 51

- 12.2 În raporturile dintre statele contractante la Convenția din 1996, Convenția din 1996 înlocuiește Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor. Totuși, această înlocuire nu aduce atingere recunoașterii măsurilor luate anterior în aplicarea Convenției din 1961.

- 12.3 Aceasta înseamnă că, în cazul în care o măsură a fost luată de un stat contractant la Convenția din 1961 în conformitate cu articolul 4 din această convenție (care acordă competență autorităților din statul contractant al cărui cetățean este copilul), această măsură va trebui să fie recunoscută în temeiul Convenției din 1961 (articolul 7 din Convenția din 1961) de către orice alt stat care era parte la Convenția din 1961 la momentul luării măsurii. Acest lucru este valabil chiar și în cazul în care, între timp, cele două state în cauză au devenit părți la Convenția din 1996.

Exemplul 12 (A)

Statul A și statul B sunt state contractante la Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor. În 2007, Convenția din 1996 intră în vigoare în statul B. În 2008, autoritățile statului A emit un ordin cu privire la un copil care își are reședința obișnuită în statul C, deoarece copilul are cetățenia statului A. Acest ordin îndeplinește criteriile de recunoaștere prevăzute de Convenția din 1961. În 2009, Convenția din 1996 intră în vigoare în statul A. În 2010, se solicită recunoașterea măsurii în statul B. Deși nu poate fi recunoscut în temeiul articolului 23 din Convenția din 1996,⁴³⁴ ordinul ar trebui să fie recunoscut în statul B în temeiul Convenției din 1961, în conformitate cu articolul 51 din Convenția din 1996.

⁴³² În august 2013, statele contractante erau Austria, Belgia, Italia, Luxemburg, Portugalia, România și Spania. În raporturile dintre statele contractante la Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor, Convenția din 1961 a înlocuit Convenția din 1902. Ar trebui remarcat faptul că toate celelalte state contractante la Convenția din 1902 sunt state membre ale UE cărora, prin urmare, le revin obligații în temeiul Regulamentului Bruxelles IIa, care are întâietate în temeiul articolului 59 alineatul (1) din regulament.

⁴³³ În august 2013, statele contractante erau Austria, China (convenția se aplică numai Regiunii Administrative Speciale Macao), Franța, Germania, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, Spania, Elveția și Turcia.

⁴³⁴ Articolul 53 alineatul (2) - a se vedea, *supra*, **capitolul 3**. Chiar dacă domeniul de aplicare în timp nu ar constitui o dificultate, recunoașterea poate fi refuzată, de asemenea, în baza articolului 23 alineatul (2) litera (a) din convenție - a se vedea, *supra*, **capitolul 10**.

C. Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii?

Articolul 50

- 12.4 Articolul 50 prevede că această convenție nu afectează aplicarea prevederilor Convenției din 1980 în raporturile dintre părțile celor două convenții. Totuși, articolul 50 prevede, de asemenea, că acest lucru nu împiedică invocarea dispozițiilor Convenției din 1996 „în scopul obținerii înapoierii copilului care a fost deplasat ori reținut ilicit ori pentru a organiza dreptul de vizită”. Comentarii suplimentare cu privire la interacțiunea dintre aceste două instrumente pot fi găsite, *infra*, la punctele **13.1 -13.14**.

D. Cum afectează Convenția din 1996 funcționarea celorlalte acte?

Articolul 52

- 12.5 Această convenție nu derogă de la niciun instrument internațional la care statele contractante sunt părți și care conține prevederi privind domeniile reglementate de prezenta convenție, cu excepția cazului în care există o declarație contrară făcută de statele contractante care sunt părți ale acestui act⁴³⁵.
- 12.6 De asemenea, această convenție nu afectează posibilitatea ca unul sau mai multe state contractante să încheie între ele acorduri care să cuprindă, în privința copiilor cu reședința obișnuită într-unul din statele contractante părți ale unui astfel de acord, dispoziții referitoare la materiile reglementate de această convenție⁴³⁶. Acordurile încheiate între statele contractante în domeniile reglementate de această convenție nu vor afecta aplicarea dispozițiilor prezentei convenții în raporturile dintre aceste state contractante și alte state contractante care nu sunt părți la acest acord⁴³⁷.
- 12.7 În prezent, principalul instrument care se încadrează în această categorie este Regulamentul Bruxelles IIa⁴³⁸ care este aplicat în relațiile dintre statele membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei. Domeniul de aplicare material al regulamentului și cel al Convenției din 1996 sunt foarte asemănătoare, deși regulamentul nu include norme privind legislația aplicabilă⁴³⁹. În ceea ce privește raportul cu Convenția din 1996, pentru statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), regulamentul are întâietate în cazul în care un copil își are reședința obișnuită într-un stat membru al Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei) sau în cazul în care recunoașterea sau executarea unei decizii emise de autoritățile competente ale unui stat membru (cu excepția Danemarcei) este solicitată într-un alt stat membru (cu excepția Danemarcei), indiferent de locul în care se află reședința obișnuită a copilului⁴⁴⁰.

⁴³⁵ Articolul 52 alineatul (1)

⁴³⁶ Articolul 52 alineatul (2). A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 172.

⁴³⁷ Articolul 52 alineatul (3).

⁴³⁸ A se vedea, *supra*, nota 8.

⁴³⁹ Ar trebui remarcat faptul că normele privind legea aplicabilă prevăzute de Convenția din 1996 sunt aplicabile în cazul copiilor care au reședința obișnuită într-un stat membru al UE. În special, articolul 15 din Convenția din 1996 se va aplica în cazul în care o instanță a unui stat membru al UE care are obligații în temeiul regulamentului își exercită competența în temeiul normelor regulamentului (în cazul în care criteriul de stabilire a competenței este prevăzut la capitolul II din Convenția din 1996) - a se vedea, *supra*, **capitolul 9**, punctul **9.1**.

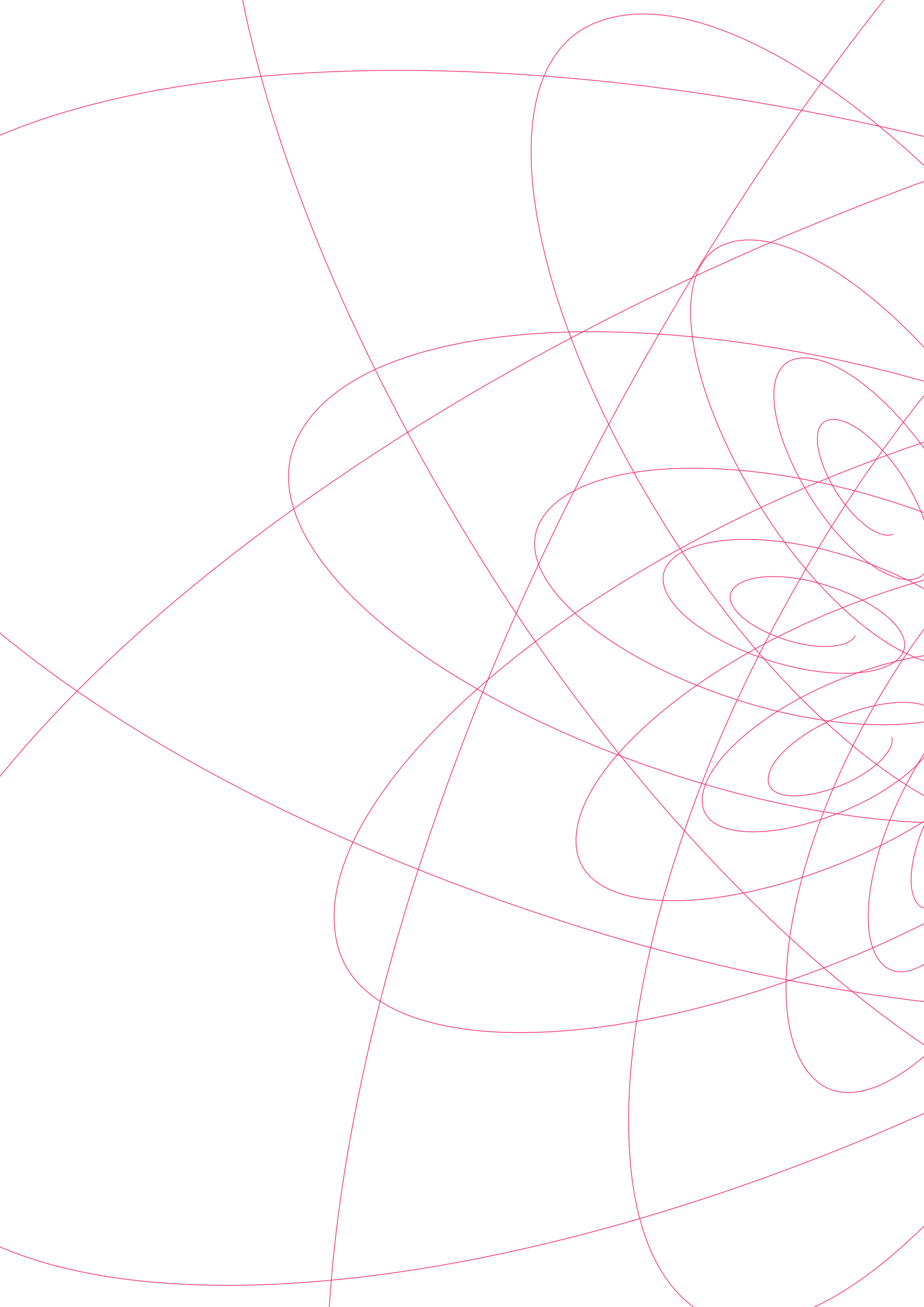
⁴⁴⁰ Articolul 61 din regulament.

- 12.8 Aceste norme se aplică și legilor uniforme întemeiate pe existența, între statele în cauză, a unor legături speciale, de natură regională sau de altă natură. Un exemplu de situație în care poate fi utilizată această dispoziție ar fi între statele nordice unde există legi uniforme.

13

SUBIECTE SPECIALE

A. Răpirea internațională de copii

- 13.1** Convenția din 1996 nu modifică și nu înlocuiește mecanismul instituit prin Convenția din 1980 pentru gestionarea situațiilor de răpire internaționale de copii.⁴⁴¹ În schimb, Convenția din 1996 completează și consolidează Convenția din 1980 în anumite privințe. Acest lucru înseamnă că o serie de dispoziții ale acesteia pot fi utile ca o completare a mecanismului prevăzut de Convenția din 1980 atunci când Convenția din 1980 nu se aplică într-un anumit caz. În plus, în statele sau situațiile în care Convenția din 1980 **nu** se aplică, dispozițiile Convenției din 1996 pot fi, de asemenea, o sursă de sine stătătoare utilă de măsuri de remediere în cazurile de răpire internațională de copii. Aceste două situații diferite sunt analizate mai jos.
- 13.2** Ca observație generală în legătură cu Convenția din 1996 și răpirea internațională de copii, precum și în funcție de aplicabilitatea sau neaplicabilitatea Convenției din 1980 într-un anumit caz, ar trebui remarcat că normele de competență prevăzute la capitolul II din Convenția din 1996 creează o abordare comună în ceea ce privește competența care oferă securitate părților și, prin urmare, ar putea descuraja tentativele de căutare a instanței celei mai favorabile prin intermediul răpirii internaționale de copii. Norma prevăzută la articolul 5, care stabilește că reședința obișnuită a copilului constituie baza pentru atribuirea competenței, încurajează părinții să soluționeze în instanță litigiile (sau să ajungă la un acord) privind dreptul de încredințare, dreptul de vizită/de a menține legături personale și aspectele legate de mutarea în statul contractant în care copilul locuiește în prezent, în loc să transfere copilul într-o a doua jurisdicție înainte de solicitarea unei decizii cu privire la aceste aspecte.
- 13.3** În plus, astfel cum s-a arătat la **capitolul 4** de mai sus, articolul 7 din Convenția din 1996 prevede o normă specială în materie de competență pentru cazurile de răpire internațională de copii⁴⁴². Autoritățile statului contractant unde copilul își are reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau reținerii sale ilicite își mențin competența pentru adoptarea de măsuri de protecție a persoanei și a bunurilor copilului până la îndeplinirea unei serii de condiții. Această normă are rolul de a echilibra două idei. Prima este aceea că o persoană care deplasează sau reține ilicit un copil nu ar trebui să poată profita de acest act prin asigurarea schimbării autorităților care au competența de a lua măsuri cu privire la dreptul de încredințare sau dreptul de vizită/de a menține legături personale. Cea de a doua este aceea că schimbarea reședinței copilului, în cazul în care persistă, este un fapt care, în cea mai mare parte, nu poate fi ignorat în asemenea măsură încât să determine negarea competenței autorităților din noul stat pe o perioadă nedeterminată⁴⁴³. Deși se menține competența autorităților statului contractant din care copilul a fost deplasat sau reținut în mod ilicit, autoritățile statului contractant în care copilul a fost deplasat sau reținut în mod ilicit pot lua măsurile necesare de protecție doar în temeiul articolului 11 (atunci când cazul este considerat urgent⁴⁴⁴) și nu pot lua măsuri provizorii în temeiul articolului 12 din convenție⁴⁴⁵.
- 13.4** Definiția noțiunilor de deplasare sau neînapoieră ilicită utilizate în Convenția din 1996 este aceeași cu cea din Convenția din 1980, indicând natura complementară a celor două convenții⁴⁴⁶. Prin urmare, interpretarea și aplicarea dispozițiilor

⁴⁴¹ Acest aspect se poate observa clar în articolul 50 din Convenția din 1996, menționat, *supra*, la punctul **12.4**.

⁴⁴² Acest aspect este discutat, *supra*, la punctele **4.20-4.25**.

⁴⁴³ A se vedea Raportul explicativ, punctul 46.

⁴⁴⁴ Aspecte discutate mai detaliat, *supra*, în **capitolul 6**.

⁴⁴⁵ A se vedea articolul 7 alineatul (3) din convenție și raportul explicativ, punctul 51.

⁴⁴⁶ Articolul 7 alineatul (2) din Convenția din 1996 și articolul 3 din Convenția din 1980. A se vedea, *supra*,

Convenției din 1980 referitoare la deplasarea sau neînapoierea ilicită pot ajuta la stabilirea competenței în temeiul Convenției din 1996⁴⁴⁷.

(a) Care este rolul Convenției din 1996 în situațiile în care Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii se aplică răpirii unui copil?

- 13.5 Convenția din 1980 va continua să se aplice în raporturile dintre statele contractante la Convenția din 1996 care, de asemenea, sunt părți la Convenția din 1980⁴⁴⁸.
- 13.6 Convenția din 1996 completează și consolidează Convenția din 1980 prin furnizarea unui cadru clar în materie de competență, inclusiv în cazuri excepționale în care înapoierea copilului este refuzată sau nu este solicitată. Această convenție consolidează Convenția din 1980, subliniind rolul principal jucat de autoritățile statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului în luarea deciziilor privind măsurile care ar putea fi necesare pentru a proteja copilul pe termen lung⁴⁴⁹. Acest lucru se realizează prin asigurarea faptului că statul contractant în care se află reședința obișnuită a copilului își păstrează competența până la îndeplinirea anumitor condiții⁴⁵⁰.
- 13.7 De asemenea, Convenția din 1996 conține dispoziții care pot fi utile atunci când o autoritate judiciară sau administrativă dorește să dispună înapoierea unui copil în temeiul Convenției din 1980, însă **numai cu condiția** instituirii anumitor măsuri urgente necesare pentru a garanta înapoierea în siguranță a copilului și pentru a asigura protecția continuă a copilului în statul contractant solicitant (până când autoritățile din respectivul stat contractant pot acționa în scopul protejării copilului). În acest sens, Convenția din 1996 conține un criteriu specific de atribuire a competenței care, în caz de urgență, permite statului contractant solicitat să ia „măsurile necesare de protecție” în legătură cu copilul⁴⁵¹. Convenția din 1996 sporește eficacitatea acestor măsuri de protecție dispuse prin garantarea faptului că astfel de ordine sunt recunoscute de plin drept în statul contractant în care copilul urmează să fie înapoiat și sunt executorii în acel stat contractant la cererea oricărei părți interesate (până când autoritățile din statul contractant solicitant sunt în măsură să instituie măsurile necesare de protecție).⁴⁵²
- 13.8 De asemenea, Convenția din 1996 poate fi utilă în ceea ce privește aspectele legate de drepturile provizorii de vizită/de a menține legături personale în cazurile de răpire atunci când procedurile de înapoiere în temeiul Convenției din 1980 sunt în curs de desfășurare⁴⁵³. În cazul în care statul contractant în care se află

---

punctul 4.21.

⁴⁴⁷ A se vedea, *supra*, punctul 4.21. În ceea ce privește deciziile referitoare la interpretarea noțiunilor de deplasare sau neînapoiere ilicită, a se vedea jurisprudența și comentariile din INCADAT (< www.incadat.com >).

⁴⁴⁸ Articolul 50. A se vedea, *supra*, punctul 12.4.

⁴⁴⁹ În ceea ce privește Convenția din 1980, a se vedea articolele 16 și 19 din această convenție, precum și punctele 16 și 19 din Raportul explicativ privind Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, de E. Pérez -Vera, în *Proceedings of the Fourteenth Session (1980)* [Procedurile celei de a paisprezecea sesiuni (1980)], volumul III, *Child abduction* (Răpirea copiilor), Haga, Imprimerie Nationale, 1982, pp. 425-476. Potrivit raportului explicativ, Convenția din 1980 se bazează în mod implicit pe principiul care prevede că orice dezbateri pe fond privind drepturile de încredințare ar trebui să aibă loc în fața autorităților competente din statul contractant în care copilul își avea reședința obișnuită înaintea deplasării sau neînapoierii sale ilicite (punctul 19).

⁴⁵⁰ Articolul 7 - a se vedea, *supra*, punctele 4.20-4.25.

⁴⁵¹ Articolul 11 - a se vedea, *supra*, **capitolul 6** [în special, **exemplul 6 (G)**].

⁴⁵² A se vedea, *supra*, punctul 6.12 privind recunoașterea și executarea măsurilor de protecție luate în baza articolului 11 și, la un nivel mai general, discuțiile de la **capitolul 10**.

⁴⁵³ În această privință, a se vedea, *supra*, **capitolul 6** și, în special, **exemplul 6 (F)** și discuția de la nota 216. A se vedea, de asemenea, Ghidul de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere

reședința obișnuită a copilului nu este în măsură să gestioneze aspectele privind drepturile provizorii de vizită/de a menține legături personale **și** atunci când cazul este unul urgent, articolul 11 din convenție poate servi drept bază pentru autoritățile statului contractant care instrumentează procedurile de înapoiere în vederea emiterii unui astfel de ordin⁴⁵⁴. Acest ordin își încetează efectele de îndată ce autoritățile statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului iau măsurile necesare de protecție în acest sens⁴⁵⁵.

13.9 Dispozițiile Convenției din 1996 privind cooperarea pot fi, de asemenea, utilizate în sprijinul cerințelor privind cooperarea care se regăsesc în Convenția din 1980. În temeiul Convenției din 1980, autoritatea centrală trebuie să furnizeze „informații generale privind dreptul statului lor în legătură cu aplicarea convenției”,⁴⁵⁶ în timp ce în temeiul Convenției din 1996, autoritatea centrală trebuie să ia măsurile potrivite pentru a furniza, în legătură cu aplicarea convenției, „informații cu privire la legislația proprie, precum și cu privire la serviciile disponibile în domeniul protecției copiilor”⁴⁵⁷. Acest lucru va permite altei autorități centrale sau unui părinte să obțină de o gamă mai largă de informații cu privire la legile statului contractant în care copilul a fost deplasat sau în care a fost reținut ilicit.

13.10 Articolul 34 din Convenția din 1996, care permite autorităților competente care au în vedere o măsură de protecție, dacă situația impune acest lucru, să solicite autorităților unui alt stat contractant care dețin informații relevante pentru protecția copilului să comunice aceste informații,⁴⁵⁸ poate fi util în special în situația în care un ordin de înapoiere este **refuzat** în temeiul Convenției din 1980⁴⁵⁹. În această situație, în cazul în care o autoritate a statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului este sesizată cu litigiul privind încredințarea copilului și nu deține încă informațiile pe care s-a întemeiat refuzul înapoierii, articolul 34 permite acestei autorități să solicite aceste informații de la autoritatea care a refuzat înapoierea. Astfel, se previne situația în care autoritățile statului contractant de la reședința obișnuită a copilului care instrumentează încredințarea custodiei nu au la dispoziție informațiile care au fost luate în considerare de autoritățile care instrumentează cererea de înapoiere. Ar trebui remarcat faptul că se face o distincție aici între funcționarea Convenției din 1996 și funcționarea Regulamentului Bruxelles IIa⁴⁶⁰. Articolul 11 alineatul (6) din

(*op. cit.*, nota 216), punctul 4.6.2, unde, în cadrul articolului 21 din Convenția din 1980, se arată că: „În unele țări, se consideră că articolul 21 nu vizează cererile privind exercitarea dreptului provizoriu de vizită până la emiterea unei decizii privind înapoierea. Din nou, acest lucru este în contradicție cu principiul conform căruia dreptul de menținere a legăturilor personale trebuie menținut în toate circumstanțele în care copilul nu este în pericol. În plus, incapacitatea de a restabili legăturile cu părinte lăsat în țara de origine în cursul procedurilor de înapoiere, care uneori se pot prelungi, implică riscul de prejudicii suplimentare la adresa copilului și de îndepărtare a acestuia de părintele lăsat în țara de origine”.

⁴⁵⁴ A se vedea, *supra*, punctele **6.2-6.5** privind cazurile care pot fi considerate „urgente” în sensul articolului 11.

⁴⁵⁵ Articolul 11 alineatul (2) - a se vedea, *supra*, punctele **6.8-6.9**. Utilizarea articolului 11 în vederea atribuirii competenței de a lua măsurile necesare de protecție pentru a garanta întoarcerea în siguranță a copilului sau dreptul provizoriu de vizită în contextul procedurilor de înapoiere (astfel cum se menționează în documentul de față și la punctul **13.7**, precum și, *supra*, în **capitolul 6**) a fost discutată în cadrul Comisiei speciale din 2011 (partea I) în legătură cu condițiile în care astfel de situații ar conduce la un „caz de urgență” care să atragă aplicarea articolului 11. Astfel cum s-a menționat, *supra*, la **capitolul 6**, posibilitatea ca o măsură să poată fi adoptată în temeiul articolului 11 - ca situația să poată fi corect descrisă ca un caz de „urgență” - va fi determinată întotdeauna de autoritatea care are competența, în funcție de faptele fiecărui caz în parte care i-a fost prezentat.

⁴⁵⁶ Articolul 7 alineatul (2) litera (e).

⁴⁵⁷ Articolul 30 alineatul (2).

⁴⁵⁸ Articolul 34 A se vedea, de asemenea, *supra*, punctele **11.25-11.26**.

⁴⁵⁹ În special în cazul în care înapoierea este refuzată pe motiv că există un risc grav ca înapoierea copilului să-l expună unui pericol fizic sau psihic sau ca în orice alt chip să-l situeze într-o situație intolerabilă - articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Convenția din 1980.

⁴⁶⁰ A se vedea, *supra*, nota 8.

Regulamentul Bruxelles IIa prevede **obligatia** unei instanțe care a refuzat o înapoiere în temeiul articolului 13 din Convenția din 1980 de a transmite toate documentele referitoare la instrumentarea cazului autorităților din statul în care copilul își are reședința obișnuită înaintea deplasării sau neînapoierii sale ilicite. Convenția din 1996 nu prevede o astfel de obligație. Cu toate acestea, după cum s-a menționat în **capitolul 11, supra**, această convenție prevede posibilitatea de cooperare și comunicare între autorități⁴⁶¹.

13.11 Articolul 34 din Convenția din 1996 poate fi util, de asemenea, statului contractant **solicitat** care instrumentează procedurile de înapoiere în temeiul Convenției din 1980. În cazul în care informațiile furnizate de statul contractant în care se află reședința obișnuită a copilului sunt relevante pentru a se decide dacă un copil va fi înapoiat sau nu⁴⁶², sau pentru orice alte măsuri urgente de protecție pe care autoritatea judiciară sau administrativă a statului contractant solicitat le are în vedere (de exemplu, măsuri urgente de protecție referitoare la înapoierea în siguranță a copilului), autoritatea poate utiliza mecanismul prevăzut la articolul 34 pentru a obține astfel de informații relevante din partea statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului.

13.12 În cele din urmă, ar trebui remarcat faptul că nici Convenția din 1996, nici Convenția din 1980 nu prevăd procedura care trebuie urmată în cazul în care procedurile de înapoiere a unui copil sunt introduse în același timp în statul contractant în care se află reședința obișnuită a copilului (în temeiul articolelor 5 și 7 din Convenția din 1996) și în statul contractant în care copilul a fost deplasat sau în care a fost reținut ilicit (în temeiul articolului 12 din Convenția din 1980). Articolul 13 din Convenția din 1996 nu rezolvă această chestiune, întrucât competența de a acționa în temeiul Convenției din 1980 nu se întemeiază pe articolele 5 - 10 din Convenția din 1996 (a se vedea articolul 13 din Convenția din 1996). În aceste împrejurări, statele contractante în cauză vor trebui să comunice și să coopereze (cu sprijinul autorităților centrale și/sau prin comunicări judiciare directe) cu privire la modul cel mai potrivit de urmat, ținând seama de interesul superior al copilului.⁴⁶³

Exemplul 13 (A)

În acest exemplu, statele A și B sunt state contractante la ambele convenții, Convenția din 1996 și Convenția din 1980.

Copilul își are reședința obișnuită în statul A. După separarea părinților copilului, ambii părinți își păstrează dreptul de încredințare a copilului, însă aceștia convin ca mama să fie întreținătorul principal al copilului, iar tatăl să aibă dreptul la vizite periodice. Trei luni mai târziu, mama se mută împreună cu copilul în statul B fără consimțământul tatălui.

Tatăl inițiază proceduri de înapoiere în temeiul Convenției din 1980. Potrivit afirmațiilor mamei, copilul a fost victimă a abuzului sexual din partea tatălui, iar instanțele din statul B refuză cererea de înapoiere pe motiv că există un risc grav ca înapoierea copilului să-l expună pe acesta unui pericol fizic sau psihic⁴⁶⁴.

Prin urmare, tatăl transmite o cerere către autoritățile din statul A pentru înapoierea copilului (întrucât autoritățile din statul A își mențin competența

⁴⁶¹ Articolul 34 A se vedea, de asemenea, *supra*, punctele **11.25-11.26**. A se vedea și **exemplul 11 (I)**.
⁴⁶² De exemplu, față de un argument în apărare invocat în temeiul articolului 13 din Convenția din 1980. Cu toate acestea, în ceea ce privește posibila clasificare a deplasării sau neînapoierii copilului ca „ilicită” în conformitate cu articolul 3 din Convenția din 1980, a se vedea mecanismul specific prevăzut la articolul 15 din Convenția din 1980.

⁴⁶³ Un factor relevant în stabilirea acestor aspecte ar putea fi natura expeditivă a procedurii de înapoiere în temeiul Convenției din 1980 (a se vedea articolele 2 și 11 din Convenția din 1980).

⁴⁶⁴ Articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Convenția din 1980.

în temeiul articolului 7 din Convenția din 1996, refuzul înapoierii în temeiul Convenției din 1980 neconducând, în sine, la o schimbare a competenței⁴⁶⁵). În temeiul articolului 34 alineatul (1), instanțele din statul A pot, și ar trebui, dacă este cazul, să solicite informații din partea autorităților statului B cu privire la motivele de respingere a cererii de înapoiere și la informațiile/dovezile pe baza cărora a fost luată decizia.

Autoritățile statului A revizuiesc cazul și consideră că înapoierea copilului în statul A nu prezintă niciun risc de efecte dăunătoare asupra copilului și că instanța din statul B nu a dispus de toate elementele relevante. Acestea emit un ordin care prevede înapoierea copilului în statul A.

Ordinul emis de statul A trebuie să fie recunoscut deplin drept în statul B, dacă nu există motive de refuz în temeiul articolului 23 alineatul (2). Faptul că o decizie de neînapoiere întemeiată pe articolul 13 din Convenția din 1980 a fost pronunțată în statul B nu este, în sine, un motiv de refuz al recunoașterii prevăzut la articolul 23. În cazul în care mama nu este pregătită să se conformeze în mod voluntar ordinului emis în statul A, ordinul poate fi pus în aplicare în conformitate cu articolele 26 și 28 din Convenția din 1996⁴⁶⁶.

O alternativă pentru instanțele din statul B (în funcție de faptele specifice cazului) ar putea fi să dispună înapoierea copilului în temeiul articolului 12 din Convenția din 1980, dar, în același timp, să ia măsurile necesare pentru a asigura protecția copilului în temeiul articolului 11, pentru a garanta înapoierea în siguranță și protecția continuă a copilului în statul A (până când autoritățile de acolo pot acționa). Aceste măsuri ar putea să prevadă, de exemplu, ca, până în momentul în care autoritățile din statul A vor putea lua măsurile necesare de protecție, (1) tatăl să nu aibă dreptul de a vizita copilul și (2) ca acesta să fie obligat să asigure cazare separată în statul A pentru copil și mamă. Aceste ordine trebuie apoi să fie recunoscute în statul A, [cu excepția cazului în care se stabilește că există un motiv de nerecunoaștere - a se vedea articolul 23 alineatul (2)] până în momentul în care autoritățile din statul A sunt în măsură să ia măsurile necesare pentru a asigura protecția copilului. Statul B ar putea dori să asigure punerea în aplicare a acestor măsuri de protecție în statul A **înainte** de a permite executarea ordinului de înapoiere, în măsura în care este posibil (în acest scenariu, punerea în aplicare a cerinței privind cazarea ar putea fi verificată înainte de a se permite înapoierea, însă executarea ordinului care prevede absența vizitelor ar fi o chestiune pe care statul A ar trebui să o asigure, după caz, la înapoierea copilului în statul A).

(b) Care este rolul Convenției din 1996 în situațiile în care Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii nu se aplică răpirii unui copil?

- 13.13** Există o serie de situații în care Convenția din 1980 ar putea să nu fie aplicabilă unui caz, în timp ce Convenția din 1996 ar putea fi. De exemplu, Convenția din 1980 nu se aplică copiilor cu vârsta de peste 16 ani, în timp ce Convenția din 1996 se aplică copiilor cu vârsta de până la 18 ani⁴⁶⁷. Mai mult decât atât, Convenția din 1980 se va aplica numai în cazurile care implică două state care sunt state contractante la respectiva convenție și cu condiția ca, în raporturile dintre acestea, convenția să fi intrat în vigoare. De exemplu, dacă un stat a aderat la Convenția din 1980, Convenția din 1980 se va aplica numai între acesta și un alt stat contractant care a **acceptat** aderarea sa⁴⁶⁸. Două state implicate într-un caz de răpire internațională de copii pot fi, prin urmare, state contractante la Convenția

⁴⁶⁵ A se vedea, *supra*, punctele **4.20-4.25**.

⁴⁶⁶ A se vedea, *supra*, punctele **10.22-10.28**.

⁴⁶⁷ Articolul 2 din Convenția din 1996; Articolul 4 din Convenția din 1980.

⁴⁶⁸ A se vedea articolul 38 din Convenția din 1980.

din 1996, însă Convenția din 1980 ar putea să nu fie în vigoare în raporturile dintre acestea.

13.14 Multe moduri în care Convenția din 1996 poate fi utilă în cazurile de deplasare/neînapoiere ilicită atunci când Convenția din 1980 **nu** se aplică sunt menționate în capitolele anterioare ale prezentului ghid. De exemplu:

- dispozițiile în materie de competență, care garantează menținerea competenței de către statul contractant al reședinței obișnuite a copilului până la momentul îndeplinirii condițiilor stricte,⁴⁶⁹ au fost discutate la punctele **4.20 - 4.25** și la punctele **13.2 - 13.4**, *supra*;
- dispozițiile privind cooperarea, care garantează punerea la dispoziția părinților a unei game largi de servicii care pot fi utile în cazurile de răpiri internaționale de copii în statele contractante ale Convenției din 1996, au fost discutate în **capitolul 11**, *supra*. Principalele dispoziții care pot fi utile în cazul în care un copil a fost deplasat/neînapoiat ilicit se referă la îndatoririle autorităților centrale de a oferi asistență în vederea localizării copilului și de a facilita stabilirea unor înțelegeri privind protecția persoanei copilului⁴⁷⁰;
- dispozițiile privind recunoașterea și executarea, discutate la **capitolul 10**, *supra*, în combinație cu normele în materie de competență, pot fi, de asemenea, utilizate în anumite împrejurări pentru a asigura înapoierea efectivă a unui copil în statul contractant în care își are reședința obișnuită. De exemplu, părintele din statul contractant în care copilul își are reședința obișnuită ar putea deține deja un ordin executoriu privind încredințarea sau transferul copilului sau ar putea fi în măsură să obțină rapid unul în acest stat contractant. Acest ordin ar putea fi ulterior transmis pentru recunoaștere și executare, în temeiul convenției, statului contractant în care copilul a fost deplasat sau în care a fost reținut ilicit. Odată declarat executoriu sau înregistrat în vederea executării, ordinul trebuie să fie executat în statul contractant din urmă ca și cum ar fi fost emis de autoritățile statului respectiv, cu excepția cazului în care există un motiv de refuz al recunoașterii⁴⁷¹.

Exemplul 13 (B)

În acest exemplu, ambele state, A și B, sunt state contractante ale Convenției din 1996. Cu toate acestea, statul B nu este stat contractant al Convenției din 1980⁴⁷².

Copilul își are reședința obișnuită în statul A. După separarea părinților copilului, ambii părinți își păstrează dreptul de încredințare a copilului, însă aceștia convin ca mama să fie întreținătorul principal al copilului, iar tatăl să aibă dreptul la vizite periodice. Trei luni mai târziu, mama se mută împreună cu copilul în statul B fără consimțământul tatălui.

În temeiul Convenției din 1996, tatăl poate cere autorității centrale din statul A să solicite autorității centrale din statul B sprijin la localizarea copilului în statul respectiv⁴⁷³.

⁴⁶⁹ Articolul 7 din Convenția din 1996.

⁴⁷⁰ Articolul 31 litera (b) și articolul 31 litera (c) - care pot fi realizate direct de autoritatea centrală sau indirect, prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme. A se vedea, *supra*, punctul **11.11**.

⁴⁷¹ Cu privire la executare, a se vedea, *supra*, punctele **10.22-10.28**.

⁴⁷² Prin urmare, Convenția din 1980 nu este în vigoare în raporturile dintre cele două state și nu se poate aplica în acest caz.

⁴⁷³ Articolul 31 litera (c). A se vedea, *supra*, punctul **11.11**.

De asemenea, acesta poate solicita autorității centrale din statul A să obțină informații de la autoritatea centrală din statul B cu privire la legile statului B și serviciile disponibile în acesta referitoare la protecția copiilor⁴⁷⁴.

Competența de a lua măsuri de protecție în ceea ce privește copilul revine în continuare autorităților din statul A⁴⁷⁵. La cererea tatălui, aceste autorități ar putea, prin urmare, să fie în măsură să dispună înapoierea imediată a copilului în jurisdicția statului A (fie în grija mamei sau, în cazul în care mama nu este dispusă să se întoarcă în statul A, în grija tatălui). Acest ordin va trebui să fie executat în statul B la cererea tatălui sau a oricărei persoane interesate⁴⁷⁶. Cu toate acestea, în funcție de speță, instanțele din statul A pot, de asemenea, să dispună ca acest copil să rămână în grija mamei în statul B, în așteptarea analizării complete a tuturor aspectelor legate de încredințarea copilului (care va avea loc în statul A), însă tatălui trebuie să i se acorde dreptul provizoriu de a-și vizita copilul cât timp procedurile sunt în curs de desfășurare.

B. Dreptul de vizită/de a menține legături personale⁴⁷⁷

(a) Ce este „dreptul de vizită”?

13.15 Articolul 3 litera (b) prevede că măsurile de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului pot să se refere în mod deosebit la „dreptul de vizită”. Deși convenția nu cuprinde o definiție completă a noțiunii de „drept de vizită”, se prevede în mod expres că acest drept include „dreptul de a lua copilul, pentru o perioadă determinată, într-un alt loc decât reședința sa obișnuită”⁴⁷⁸. Această formulare este o reproducere a definiției date noțiunii de „drept de vizitare” prevăzute la articolul 5 litera (b) din Convenția din 1980⁴⁷⁹. Această consecvență terminologică între cele două convenții este intenționată și ar trebui interpretată în același mod autonom⁴⁸⁰ în ambele convenții pentru a asigura complementaritatea acestora. Ar trebui remarcat faptul că Raportul explicativ cu privire la Convenția din 1996 prevede în mod clar că astfel de „drepturi de vizită” includ „legătura la distanță pe care un părinte este autorizat să o mențină cu copilul său prin corespondență, prin telefon sau telefax”⁴⁸¹.

13.16 Exemplele din prezentul ghid au ilustrat importanța pe care o are fiecare capitol din Convenția din 1996 pentru cazurile internaționale privind dreptul de vizită/de a menține legături personale. Această secțiune reunește unele dintre dispozițiile importante ale Convenției din 1996 în aceste cazuri.

⁴⁷⁴ Articolul 30 alineatul (2): tatăl poate solicita autorității centrale din statul contractant B, statul contractant în care se află reședința sa obișnuită, să formuleze o cerere de informații, sau acesta poate contacta autoritatea centrală a statului contractant A în mod direct. A se vedea, *supra*, punctul **11.10**.

⁴⁷⁵ Articolul 7 din Convenția din 1996, discutat, *supra*, la punctele **4.20-4.25**.

⁴⁷⁶ Cu excepția cazului în care se stabilește că există un motiv de nerezunoaștere în temeiul convenției - a se vedea articolul 26 alineatul (3), discutat, *supra*, la punctul **10.24**.

⁴⁷⁷ Mai multe informații pot fi găsite în Ghidul de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere (*op. cit.*, nota 216). Aspectele de terminologie (de exemplu, „legături personale” și „vizită”) sunt tratate la pagina xxvi.

⁴⁷⁸ Articolul 3 litera (b). A se vedea, de asemenea, *supra*, punctul **3.22** privind sensul articolului 3 litera (b).

⁴⁷⁹ Expresia „dreptul de încredințare” de la articolul 3 litera (b) din Convenția din 1996 este, de asemenea, o reproducere a articolului 5 litera (b) din Convenția din 1980.

⁴⁸⁰ Aceasta înseamnă că termenii ar trebui interpretați în mod independent, fără constrângeri de drept intern.

⁴⁸¹ Raportul explicativ, punctul 20. În prezent, această legătură indirectă ar putea include, de asemenea, legătura prin e-mail și internet, inclusiv videoconferințe.

(b) Cooperarea administrativă dintre state⁴⁸² în cazuri internaționale privind dreptul de vizită/de a menține legături personale

- 13.17** Pe lângă atribuțiile generale ale autorităților centrale, dintre care unele, cum ar fi cea privind acordarea de asistență la localizarea copilului și facilitarea înțelegerilor, vor fi, de asemenea, utile în ceea ce privește asigurarea exercitării drepturilor de vizită sau de a menține legături personale, articolul 35 din Convenția din 1996 este dedicat în mod specific cooperării privind dreptul de vizită/de a menține legături personale în context internațional. Articolul 35 prevede că autoritățile competente ale unui stat contractant pot să ceară autorităților competente ale altui stat contractant să asigure asistență în aplicarea măsurilor de protecție luate potrivit acestei convenții, în mod deosebit în ceea ce privește asigurarea exercitării efective a dreptului de vizită, precum și a dreptului de a menține legături personale directe și regulate cu copilul.⁴⁸³
- 13.18** De asemenea, articolul 35 prevede un mecanism prin care un părinte care locuiește într-un alt stat contractant decât copilul poate solicita autorităților din statul său să culeagă informații ori probe și să se pronunțe asupra capacității acestui părinte de a exercita dreptul de vizită/de a menține legături personale și a condițiilor în care va fi exercitat acest drept de vizită/de a menține legături personale⁴⁸⁴. Aceste informații, probe sau constatări trebuie să fie luate în considerare de autoritățile competente la luarea unei decizii referitoare la dreptul de vizită/de a menține legături personale cu copilul. De asemenea, articolul oferă libertate autorităților care au competența să suspende procedura privind drepturile de vizită/de a menține legături personale în așteptarea rezultatului unei astfel de cereri⁴⁸⁵. În convenție se subliniază faptul că această suspendare până la primirea unor astfel de informații poate fi adecvată în special atunci când procedura are în vedere modificarea sau încetarea drepturilor de vizită/de a menține legături personale acordate în statul în care se află fosta reședință obișnuită a copilului.⁴⁸⁶

Exemplul 13 (C)

Mama și copilul s-au mutat legal în statul contractant A din statul contractant B cu mai mulți ani în urmă, iar tatăl a rămas în statul contractant B. S-au stabilit condițiile de exercitare a dreptului de vizită, iar tatăl și copilul au păstrat legătura. Acum, mama dorește modificarea sau încetarea înțelegerilor privind exercitarea dreptului de vizită între copil și tată și inițiază proceduri în fața autorităților din statul contractant A în acest scop. Tatăl solicită autorităților din statul contractant B să culeagă informații ori probe și să se pronunțe asupra capacității sale de a exercita dreptul de vizită și a condițiilor în care ar trebui exercitat acest drept⁴⁸⁷. De asemenea, el solicită ca autoritățile care instrumentează cazul în statul contractant A să suspende procedura până la primirea constatărilor statului contractant B⁴⁸⁸. Autoritățile acceptă această cerere și procedura din statul contractant A este suspendată. Autoritățile din statul contractant B investighează situația și întocmesc un raport care demonstrează capacitatea tatălui de a exercita dreptul de vizită. Acest raport și informațiile conexe sunt admise ca probe și luate în considerare de către autoritățile statului contractant A la luarea unei decizii cu privire la dreptul de vizită.⁴⁸⁹

⁴⁸² Pentru o discuție detaliată despre dispozițiile privind cooperarea, a se vedea, *supra*, **capitolul 11**.

⁴⁸³ Articolul 35 alineatul (1) A se vedea, *supra*, punctele **11.27-11.30**.

⁴⁸⁴ Articolul 35 alineatul (2).

⁴⁸⁵ Articolul 35 alineatul (3).

⁴⁸⁶ *Id.*

⁴⁸⁷ Articolul 35 alineatul (2).

⁴⁸⁸ Articolul 35 alineatul (3).

⁴⁸⁹ Articolul 35 alineatul (2).

(c) Recunoașterea în avans⁴⁹⁰

- 13.19** În temeiul Convenției din 1996, un ordin privind dreptul de menținere a legăturilor personale emis într-un stat contractant va fi recunoscut în general deplin drept în toate celelalte state contractante⁴⁹¹. Motivele pe care s-ar putea întemeia refuzul recunoașterii sunt limitate și enumerate în mod exhaustiv la articolul 23 alineatul (2) din convenție⁴⁹².
- 13.20** Cu toate acestea, posibilitatea unei „recunoașteri în avans”, prevăzută la articolul 24 din convenție, este un instrument deosebit de util în facilitarea exercitării dreptului de vizită/de a menține legături personale în context internațional. Acest lucru se datorează faptului că poate atenua îngrijorarea părinților că ordinele privind dreptul de menținere a legăturilor personale nu vor fi respectate de părți în alte state contractante. Există două situații care implică dreptul de vizită/de a menține legături personale în context internațional care ilustrează această utilizare:
- când un copil urmează să călătorească în alt stat în vederea exercitării dreptului de menținere a legăturilor personale, părintele care este întreținătorul principal al copilului ar putea fi îngrijorat că ordinul privind dreptul de menținere a legăturilor personale nu va fi respectat de persoana care își exercită dreptul de menținere a legăturilor personale și că, la sfârșitul vizitei, copilul nu va fi înapoiat în grija sa. Recunoașterea în avans a ordinelor privind încredințarea și dreptul de menținere a legăturilor personale emise în statul contractant în care se află reședința obișnuită a copilului vor asigura că, în cazul în care ordinul privind dreptul de menținere a legăturilor personale nu este respectat în statul contractant în care este exercitat acest drept, se poate dispune înapoierea copilului către părintele care este întreținătorul principal al copilului (în conformitate cu articolele 26 și 28 din Convenția din 1996). Această securitate juridică îl poate încuraja pe întreținătorul principal al copilului să permită efectuarea vizitei⁴⁹³;
  - când un părinte dorește să se mute în altă țară împreună cu copilul, părintele „lăsat în țara de origine” ar putea fi îngrijorat că, după mutare, ordinul privind dreptul de menținere a legăturilor personale nu va fi respectat de părintele care se mută. Recunoașterea în avans îi va oferi acestui părinte o garanție că, în cazul în care ordinul privind dreptul de menținere a legăturilor personale nu este respectat de părintele care se mută, acesta va fi executat în statul contractant în care părintele și copilul s-au mutat ca și cum ar fi fost emis în acel stat⁴⁹⁴.
- 13.21** Un sistem de recunoaștere în avans poate oferi, de asemenea, garanția potrivit căreia **condițiile** de exercitare a dreptului de vizită/de a menține legături personale care sunt stabilite de autoritățile cu competență primară vor fi executorii din momentul în care copilul ajunge într-un alt stat contractant în scopul efectuării unei vizite sau al mutării.

⁴⁹⁰ Acest aspect este analizat, *supra*, la **capitolul 10**, punctele **10.16-10.21**.

⁴⁹¹ Articolul 23 alineatul (1)

⁴⁹² A se vedea, *supra*, punctele **10.4-10.15**.

⁴⁹³ În cazul în care Convenția din 1980 este în vigoare în raporturile dintre statele respective, măsura privind înapoierea ar oferi, de asemenea, o asigurare considerabilă pentru întreținătorul principal al copilului aflat în această situație. Acest lucru se datorează faptului că întreținătorul principal al copilului ar ști că există o măsură rapidă în cazul în care copilul este reținut în mod ilicit prin încălcarea ordinului judecătoresc. Astfel, Convenția din 1980 facilitează, de asemenea, exercitarea dreptului de vizită/de a menține legături personale în context internațional.

⁴⁹⁴ Cu toate acestea, a se vedea, *infra*, punctele **13.23-13.27** în legătură cu transferul internațional și faptul că statul contractant în care copilul s-a mutat, odată ce copilul dobândește o reședință obișnuită acolo, va deveni statul contractant cu competență generală în legătură cu copilul [articolul 5 alineatul (2); a se vedea, *supra*, punctele **4.8-4.11**].

- 13.22 În cazul în care Convenția din 1996 **nu** este în vigoare în raporturile dintre statele relevante, se utilizează adesea așa-numitele „ordine în oglindă” ca mijloc de asigurare a faptului că un ordin emis într-un stat poate fi executat în alt stat. Un „ordin în oglindă” este un ordin emis, de exemplu, de instanțele din statul în care va fi exercitat dreptul de vizită/de a menține legături personale sau din statul în care copilul se va muta, care este identic sau similar unui ordin emis în alt stat. Astfel, ordinul emis în statul din urmă devine pe deplin aplicabil și executoriu în ambele state. Cu toate acestea, în unele state și situații, părțile au întâmpinat dificultăți în obținerea unor „ordine în oglindă”. Acest lucru s-a datorat adesea faptului că statul în cauză nu a considerat că are competența să emită ordinele în oglindă solicitate, deoarece copilul nu își are reședința obișnuită în statul respectiv (de exemplu, în cazul în care copilul va vizita acel stat pur și simplu pentru exercitarea dreptului de menținere a legăturilor personale). Convenția din 1996 evită, prin urmare, această dificultate și oferă o metodă mult mai simplă și mai rapidă prin care un ordin emis de un stat contractant va fi recunoscut și executoriu în alt stat contractant.

(d) Transferul internațional⁴⁹⁵

- 13.23 Problemele legate de transferul internațional sunt din ce în ce mai mult luate în considerare de autoritățile din numeroase state. „Transferul internațional” presupune o mișcare permanentă a copilului, de obicei împreună cu părintele care este întreținătorul său principal, dintr-un stat în altul. Rezultatul este acela că, de multe ori, copilul va locui la o distanță mai mare față de părintele care nu se mută, iar exercitarea dreptului de vizită/de a menține legături personale va deveni din ce în ce mai dificilă și mai costisitoare.
- 13.24 Este important ca în statul în care are loc transferul să se asigure respectarea deplină a prevederilor unui ordin privind dreptul de vizită/de a menține legături personale emis în contextul unui transfer internațional. Există două motive pentru această situație: (1) autoritățile care decid cu privire la transfer vor fi fost cele mai în măsură să stabilească interesul superior al copilului în ceea ce privește continuarea dreptului de vizită/de a menține legături personale al părintelui care nu se mută și (2) în cazul în care ordinele existente în astfel de situații nu sunt respectate într-un anumit stat, acest lucru i-ar putea influența negativ pe judecătorii care analizează posibilitatea de a permite sau nu transferul în acel stat în viitor (și anume, permisiunea de a se realiza transferul poate fi refuzată, deoarece nu se poate garanta exercitarea corespunzătoare a dreptului de menținere a legăturilor personale).
- 13.25 În cazul în care un ordin privind dreptul de vizită/de a menține legături personale este emis în contextul unui transfer internațional (de autoritățile din statul contractant în care copilul își are reședința obișnuită), acest ordin, în temeiul articolului 23 alineatul (1) din convenție, poate fi recunoscut de plin drept în statul contractant în care are loc transferul. Acesta poate fi executat în acest stat contractant, în conformitate cu articolele 26 și 28, ca și cum ar fi fost emis în acel stat contractant. În cazul în care există îngrijorarea că ordinul ar putea să nu fie recunoscut în urma transferului, ar trebui să se formuleze o cerere de recunoaștere în avans în temeiul articolului 24⁴⁹⁶.

⁴⁹⁵ Transferul internațional și dreptul de menținere a legăturilor personale sunt discutate mai detaliat la capitolul 8 din Ghidul de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere (*op. cit.*, nota 216).

⁴⁹⁶ Aspecte discutate, *supra*, la punctele **13.19-13.22**.

- 13.26 Cu toate acestea, o problemă în cazurile de transfer internațional poate fi aceea că, în temeiul Convenției din 1996, de îndată ce copilul dobândește o reședință obișnuită în statul contractant în care aceasta s-a transferat în mod legal⁴⁹⁷, competența principală de a lua măsuri de protecție în ceea ce privește copilul va reveni autorităților competente din statul contractant respectiv [a se vedea articolul 5 alineatul (2) și punctele **4.8-4.11**, *supra*]. Prin urmare, îngrijorarea este alimentată de faptul că părintele care se mută ar putea profita de acest transfer al competenței și, ulterior, ar putea solicita modificarea, restrângerea sau chiar încetarea dreptului de vizită/de a menține legături personale al părintelui care a rămas în statul contractant de origine. Cu privire la acest aspect, a se vedea capitolul 8 din Ghidul de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere pentru orientări detaliate⁴⁹⁸.
- 13.27 După cum se menționează mai sus, o posibilă garanție ar fi ca acest părinte să solicite „recunoașterea în avans”⁴⁹⁹ a ordinului privind dreptul de vizită/de a menține legături personale în noul stat contractant în vederea protejării dreptului său de vizită/de a menține legături personale. Odată recunoscut, autoritățile statului contractant în care are loc transferul ar considera ordinul ca având același statut ca un ordin emis de autoritățile acelui stat contractant. Cu toate acestea, chiar și în cazul în care ordinul nu a făcut obiectul unei „recunoașteri în avans”, statul contractant în care s-a mutat copilul nu ar trebui să permită revizuirea și modificarea ordinului, cu excepția cazului în care, având în vedere împrejurările, s-ar permite o revizuire sau o modificare a unui ordin intern privind dreptul de vizită/de a menține legături personale.⁵⁰⁰ În plus, în cazul în care statul contractant în care s-a mutat copilul este sesizat cu o cerere de revizuire sau de modificare a unui ordin privind dreptul de vizită/de a menține legături personale care a fost emis **la scurt timp după** un transfer permis de o instanță, instanța sesizată cu cererea de revizuire ar trebui să acționeze foarte lent în ceea ce privește modificarea condițiilor de exercitare a dreptului de vizită/de a menține legături personale stabilite de autoritățile care au decis cu privire la transfer⁵⁰¹. În cazul în care se consideră că este necesar să se ia măsuri pentru a revizui sau modifica ordinul, ar trebui avută în vedere utilizarea mecanismelor prevăzute în convenție pentru a obține informații relevante din partea autorităților din statul contractant al fostei reședințe obișnuite a copilului (de exemplu, utilizarea articolului 9 din convenție pentru transferul competenței către acel stat contractant sau utilizarea mecanismului prevăzut la articolul 35)⁵⁰².

(e) Dreptul de vizită/de a menține legături personale în context internațional în cazurile în care Convenția din 1980 și Convenția din 1996 sunt aplicabile

- 13.28 Trebuie reamintit că, în statele și situațiile în care se aplică și Convenția din 1980, articolul 7 alineatul (2) litera (f) și articolul 21 din Convenția din 1980 conțin obligații importante privind dreptul de vizită/de a menține legături personale⁵⁰³.

⁴⁹⁷ În cazul în care transferul nu a fost legal și reprezintă o deplasare sau neînapoiere ilicită a copilului, a se vedea articolul 7 și, *supra*, punctele **4.20-4.25**.

⁴⁹⁸ *Op. cit.*, nota 216, la punctul 8.5.4.

⁴⁹⁹ Recunoașterea în avans este discutată suplimentar, *supra*, la punctele **13.19-13.21**.

⁵⁰⁰ A se vedea Ghidul de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere (*op. cit.*, nota 216), capitolul 8 și, în special, punctul 8.5.

⁵⁰¹ *Ibid.*, punctul 8.5.3.

⁵⁰² Aceste mecanisme pot fi, de asemenea, utile în situațiile în care un ordin privind dreptul de menținere a legăturilor personale nu a fost emis în contextul unui transfer propus, ci transferul legal a avut loc la scurt timp după emiterea ordinului privind dreptul de menținere a legăturilor personale. *Ibid.*

⁵⁰³ Astfel cum se arată la nota 493, *supra*, ar trebui reamintit, de asemenea, că măsura privind înapoierea prevăzută de Convenția din 1980 este un instrument foarte important în facilitarea dreptului de vizită/de a menține legături personale în context internațional. Prin oferirea celei mai puternice garanții întreținătorului principal al copilului, împotriva reținerii ilicite a unui copil, se asigură un cadru juridic

Aceste dispoziții nu vor fi analizate aici în detaliu, însă ar trebui să se facă trimitere la Ghidul de bune practici privind legăturile personale transfrontaliere⁵⁰⁴ (în special, capitolul 4) și la Ghidul de bune practici privind activitatea practică a autorității centrale⁵⁰⁵ (în special, capitolul 5).

13.29 Statele contractante ar trebui să țină seama de faptul că dispozițiile Convențiilor din 1980 și 1996 subliniază aspecte diferite privind drepturile de vizită/de a menține legături personale. Articolul 21 din Convenția din 1980 prevede în mod expres că autoritățile centrale, fie direct, fie prin intermediari, „pot iniția sau favoriza o procedură legală în vederea organizării sau protejării dreptului de vizitare, precum și a condițiilor în care exercitarea acestui drept va putea fi supusă”. În cazul în care ambele convenții sunt aplicabile, dispozițiile Convenției din 1996 privind dreptul de vizită/de a menține legături personale sunt menite să „completeze și să consolideze” cooperarea în ceea ce privește drepturile de vizită/de a menține legături personale prevăzute în Convenția din 1980⁵⁰⁶.

13.30 În cazul în care se formulează o cerere privind dreptul de vizită/de a menține legături personale în context internațional în împrejurări în care ambele convenții sunt aplicabile, se sugerează ca, acolo unde este cazul, ambele convenții să fie menționate în cerere⁵⁰⁷.

C. Plasamentul copilului într-o familie substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată sau protecția prin „kafala” în context transfrontalier

13.31 Deciziile privind plasarea unui copil într-o familie substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată⁵⁰⁸ sau protecția prin „kafala” sau o instituție similară intră în definiția noțiunii de măsuri de protecție a copiilor și în sfera de aplicare a convenției⁵⁰⁹. Competența de a dispune astfel de plasamente sau de a emite decizii este, așadar, reglementată de dispozițiile privind competența prevăzute de convenție⁵¹⁰, iar plasamentele sau deciziile dispuse într-un stat contractant vor trebui să fie recunoscute și executate în alte state contractante, în lipsa unui motiv de nerecunoaștere.⁵¹¹

13.32 Este important de subliniat faptul că, de asemenea, convenția prevede cooperarea între state în ceea ce privește numărul tot mai mare de cazuri în care copiii aflați în sisteme de îngrijire alternativă se mută în străinătate, de exemplu, prin plasamentul la o familie substitutivă sau în cadrul unor sisteme de îngrijire pe termen lung, cu excepția adopției. Aici sunt incluse și măsurile luate prin intermediul instituției „kafala”⁵¹² prevăzute de legea islamică.

504 sigur pentru exercitarea dreptului de vizită/de a menține legături personale.

505 *Op. cit.*, nota 216.

506 *Op. cit.*, nota 355.

507 A se vedea Raportul explicativ, punctul 146.

A se vedea, de asemenea, *supra*, punctele **11.2** și **11.6** privind acordarea unei atenții cuvenite pentru desemnarea aceleiași autorități centrale în temeiul Convențiilor din 1980 și 1996, în cazul în care un stat este parte la ambele convenții. Acesta este un exemplu de situație în care poate fi util să se desemneze același organism în temeiul ambelor convenții.

508 În ceea ce privește sistemul de îngrijire alternativă a copiilor, a se vedea, *supra*, nota 83 referitoare la documentul intitulat „Orientări pentru îngrijirea alternativă a copiilor”, salutat în mod oficial prin Rezoluția A/RES/64/142 din 24 februarie 2010 a Adunării Generale a ONU.

509 Articolul 3 litera (e). A se vedea, *supra*, punctele **3.25-3.28**.

510 Articolele 5-10. A se vedea, *supra*, **capitolul 4**.

511 Articolul 23 alineatul (2) A se vedea, *supra*, punctele **10.4-10.15**.

512 Așa cum s-a menționat anterior în prezentul ghid, măsurile de protecție prin „kafala” nu intră în domeniul de aplicare al Convenției de la Haga din 1993 privind adopția internațională: a se vedea, *supra*, punctele **3.25-3.28**.

Exemplul 13 (D)

Copilul își are reședința obișnuită în statul contractant A. Autoritățile statului contractant A iau o decizie care prevede îngrijirea copilului de către unchiul său și soția acestuia prin „kafala”. Cei doi soți și copilul se mută ulterior în statul contractant B. Întrucât decizia luată de autoritățile statului contractant A îndeplinește toate cerințele privind recunoașterea, autoritățile statului contractant B vor recunoaște sistemul kafala de plin drept⁵¹³.

- 13.33** Dacă o autoritate are în vedere plasamentul copilului într-o familie substitutivă sau într-o instituție, ori măsuri de ocrotire prin „kafala” sau o instituție similară și **dacă un asemenea plasament ori asemenea măsuri de ocrotire urmează să aibă loc în alt stat contractant**, convenția stabilește norme stricte care trebuie respectate înainte ca plasamentul să poată avea loc. Aceste norme implică cooperarea între autoritățile din cele două state contractante și asigură protejarea interesului superior al copilului. Dacă aceste norme nu sunt respectate, plasamentul nu poate fi recunoscut în străinătate în temeiul convenției⁵¹⁴.
- 13.34** Normele sunt prevăzute la articolul 33 din convenție⁵¹⁵. Acest articol se aplică în cazul în care:
- o autoritate are competență în temeiul articolelor 5 - 10 din convenție și
  - autoritatea are în vedere plasamentul copilului într-o familie substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată, protecție prin „kafala” ori o instituție similară în alt stat contractant.
- 13.35** Autoritatea care dorește să efectueze plasamentul trebuie să transmită un raport către autoritatea din celălalt stat contractant cu informații privind copilul și motivele plasamentului sau ale măsurilor de îngrijire propuse⁵¹⁶. Decizia de a plasa copilul în străinătate de către autoritatea competentă, în temeiul articolelor 5 - 10, nu se poate lua decât dacă autoritatea din celălalt stat contractant a consimțit la plasament sau la măsurile de ocrotire, ținând seama de interesul superior al copilului⁵¹⁷. În cazul în care această procedură nu este respectată, recunoașterea măsurii poate fi refuzată în temeiul convenției⁵¹⁸.
- 13.36** Fiecare stat contractant poate⁵¹⁹ să își desemneze autoritatea căreia ar trebui să i se adreseze cererile depuse în conformitate cu articolul 33; a se vedea punctul **11.15**, *supra*.
- 13.37** Există o serie de întrebări cu privire la măsurile de protecție care intră în domeniul de aplicare al articolului 33 din convenție (și care, prin urmare, impun inițierea procedurii prevăzute la articolul 33)⁵²⁰. În special, există o întrebare cu privire la

⁵¹³ Articolul 23 A se vedea, *supra*, punctele **10.1-10.3**.

⁵¹⁴ Articolul 23 alineatul (2) litera (f). A se vedea, *supra*, punctele **10.4-10.15**.

⁵¹⁵ A se vedea, *supra*, punctele **11.13-11.17**.

⁵¹⁶ Articolul 33 alineatul (1)

⁵¹⁷ Articolul 33 alineatul (2).

⁵¹⁸ Articolul 23 alineatul (2) litera (f).

⁵¹⁹ Această desemnare nu este obligatorie, însă poate facilita comunicarea eficientă. A se vedea, în această privință, hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza *Health Service Executive/S. C. și A. C.* (cauza C-92/12 din 26 aprilie 2012), în cazul căreia Curtea a statuat (la punctul 82), în ceea ce privește u articolul 56 din Regulamentul Bruxelles IIa, că: „Prin urmare, se impune statelor membre să prevadă norme și proceduri clare pentru aprobarea prevăzută la articolul 56 din regulament, astfel încât să se asigure securitatea juridică și celeritatea. În special, procedurile trebuie să permită instanței care preconizează plasamentul să identifice cu ușurință autoritatea competentă, iar autorității competente, să acorde sau să refuze aprobarea sa într-un termen scurt.” A se vedea, de asemenea, *infra*, punctele **13.31-13.42**.

⁵²⁰ În această privință, trebuie să se constate că există o diferență importantă între modul de redactare a articolului 33 din convenție și a articolului 56 din Regulamentul Bruxelles IIa. Articolul 56 din regulament prevede că acesta se aplică atunci când o instanță „preconizează plasarea copilului într-un centru de plasament [...] sau familie substitutivă”. Articolul 33 din convenție, pe de altă parte,

posibilitatea ca o măsură de protecție adoptată de o autoritate competentă, prin care se stabilește că un copil ar trebui să locuiască în alt stat contractant cu membrii familiei extinse (de exemplu, bunici, un unchi sau o mătușă), să intre în domeniul de aplicare al articolului 33. Nu există un răspuns definitiv la această întrebare în Actele și documentele celei de-a optsprezecea sesiuni diplomatice. Ideea care stă la baza articolului 33 a fost inițial propusă în documentul de lucru nr. 59 transmis de Țările de Jos, sugerând printr-o explicație că: „Ori de câte ori plasamentul copilului în afara familiei sale de origine implică mutarea acestuia într-un alt stat contractant, trebuie urmată o procedură similară celei prevăzute în Convenția din 29 mai 1993.”⁵²¹ Totuși, acest lucru lasă deschisă întrebarea dacă expresia „familie de origine” a fost menită să se refere doar la familia „nucleară” a copilului, cu care acesta a locuit anterior, sau dacă intenția a fost să includă orice alte rude⁵²².

13.38 În cadrul Comisiei speciale din 2011 (partea I) a existat o discuție cu privire la domeniul de aplicare al articolului 33. Unii experți și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că includerea unor astfel de măsuri de protecție în domeniul de aplicare al articolului 33 ar crea obstacole inutile atunci când copiii sunt plasați la rude în alte state contractante. Alți experți și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că, în cazul în care astfel de măsuri nu ar intra în domeniul de aplicare al articolului 33, nu ar exista garanții obligatorii pentru a se asigura că statul contractant în care urmează să fie plasat copilul are cunoștință, în prealabil, de transferul în statul respectiv al copilului și a asigura că aspecte cum ar fi chestiunile legate de imigrație sau accesul la serviciile publice au fost examinate și soluționate înainte de mutarea copilului⁵²³. În plus, autoritățile publice competente din statul contractant în care copilul își va avea reședința ar putea să nu cunoască aspecte importante, cum ar fi situația copilului (de exemplu, orice motive de îngrijorare privind protecția copilului care au condus la plasarea sa într-o formă de îngrijire alternativă) și natura plasamentului - aspecte care pot necesita o monitorizare continuă a situației copilului⁵²⁴. Nu există nicio practică constantă cu privire la această chestiune în momentul de față.

13.39 Ar trebui remarcat faptul că nici convenția nu prevede detalii exacte cu privire la modul în care se va aplica în practică procedura prevăzută la articolul 33, ci mai degrabă oferă doar unele norme de bază. Statele contractante au datoria de a stabili o procedură pentru punerea în aplicare a acestor norme de bază. Ele ar putea dori să ia în considerare instituirea de norme și proceduri clare și eficiente, care ar putea, în special, să permită autorității care are în vedere plasamentul să identifice cu ușurință autoritatea competentă din celălalt stat contractant căreia trebuie să i se adreseze cererea de consimțământ.

---

precizează că se aplică în cazul în care o autoritate competentă „are în vedere plasamentul copilului într-o familie substitutivă sau într-o instituție, **ori măsuri de ocrotire prin «kafala» sau o instituție similară**” (sublinierea noastră).

⁵²¹ A se vedea documentul intitulat *Acte și documente ale celei de-a optsprezecea sesiuni (1996)*, volumul II, *Protection of children* (Protecția copiilor), pag. 249, *op. cit.*, nota 19.

⁵²² În cadrul discuțiilor din procesul verbal nr. 16 din *Actele și documentele celei de-a optsprezecea sesiuni* privind documentul de lucru nr. 89 mai elaborat (prezentat de Țările de Jos, Spania, Irlanda, Elveția, Belgia, Luxemburg și Suedia), sfera de aplicare exactă a articolului menționat nu a fost discutată.

⁵²³ A se vedea Raportul explicativ, punctul 143, unde se afirmă că articolul 33 oferă statului de destinație „competența de a revizui decizia” și „permite autorităților să stabilească în avans condițiile șederii copilului în statul de destinație, în special în ceea ce privește legile privind imigrația în vigoare în acel stat sau chiar repartizarea costurilor aferente punerii în executare a măsurii plasamentului”.

⁵²⁴ Din nou, deoarece nu ar exista nicio **obligatie** (în temeiul articolului 33) privind comunicarea între statele contractante în această privință. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că alte dispoziții ale convenției privind cooperarea ar putea prevedea metode prin care informațiile pot fi obținute de la statul contractant în care se solicită plasarea copilului (de exemplu, articolul 34), precum și metodele prin care informațiile pot fi comunicate acestui stat contractant. Totuși, aceste dispoziții nu sunt obligatorii. A se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 11**.

13.40 În timp ce Convenția din 1996 exclude în mod explicit adopția din sfera sa de aplicare materială, Convenția de la Haga din 1993 privind adopția internațională prevede o procedură similară în cazurile de adopție internațională care poate fi utilă pentru înțelegerea (și/sau punerea în aplicare a) articolului 33 din Convenția din 1996. În plus, deși efectele și cerințele juridice diferă între adopție și alte forme de ocrotire, mecanismele de cooperare și unele dintre principiile generale ale Convenției din 1993 se pot dovedi în continuare utile în ceea ce privește ocrotirea în context transfrontalier. Ghidul de bune practici privind Convenția de la Haga din 1993 privind adopția internațională⁵²⁵ oferă o explicație clară a acestor mecanisme și principii.

13.41 Un exemplu în care procedura prevăzută de Convenția de la Haga din 1993 privind adopția internațională a furnizat o serie de orientări în ceea ce privește stabilirea unor norme privind aplicarea articolului 33 din Convenția din 1996 este legislația de punere în aplicare din Țările de Jos, care dedică un capitol stabilirii procedurii aplicabile în cazul în care un copil din Țările de Jos urmează să fie plasat într-un alt stat contractant, sau în care un copil din alt stat contractant urmează să fie plasat în Țările de Jos⁵²⁶. În conformitate cu aceste norme, autoritatea centrală din Țările de Jos este autoritatea competentă să ia decizia de a plasa un copil care își are reședința obișnuită în Țările de Jos într-o familie substitutivă sau într-o instituție sau să asigure în alt mod ocrotirea copilului într-un alt stat contractant. Înainte de luarea acestei decizii, trebuie să transmită o cerere motivată, însoțită de un raport privind copilul, autorității centrale sau altei autorități competente din statul contractant în care plasamentul sau măsurile de ocrotire ar trebui să aibă loc. Autoritatea centrală trebuie apoi să inițieze consultări cu această autoritate. Înainte de a lua o decizie, autoritatea centrală trebuie să primească:

- o declarație scrisă de consimțământ din partea persoanelor sau a instituției la care va fi plasat copilul sau care vor asigura ocrotirea copilului;
- dacă se dorește, un raport întocmit de autoritatea centrală sau altă autoritate competentă din țara de plasare, indicând capacitatea părintelui substitutiv de a asigura ocrotirea copilului;
- consimțământul autorității centrale sau al altei autorități competente din celălalt stat;
- dacă este cazul, documente care să ateste că copilul are sau va primi permisiunea de a intra pe teritoriul celui alt stat contractant și că i s-a acordat sau i se va acorda dreptul de ședere în acest stat contractant.

13.42 În cazul în care plasamentul din Țările de Jos se referă la un copil din afara Țărilor de Jos, autorității centrale din Țările de Jos îi revine obligația de a-și da consimțământul necesar. Înainte de a-și da acest consimțământ, autoritatea centrală trebuie să fi primit o cerere motivată, însoțită de un raport privind copilul. De asemenea, trebuie să fi obținut documente echivalente menționate mai sus și să le fi transmis autorității competente din țara de origine a copilului. Legislația neerlandeză prevede, de asemenea, ce se va întâmpla în cazul în care această procedură nu este respectată. Procurorul sau autoritatea centrală poate solicita judecătorului pentru minori să acorde tutela provizorie a copilului unei fundații, în conformitate cu alte acte legislative. În general, această tutelă provizorie va avea o durată de șase săptămâni, timp în care Consiliul pentru protecția copilului obține o hotărâre cu privire la încredințarea copilului.

⁵²⁵

Op. cit., nota 2, Ghidul nr. 1, în special capitolul 7, pp. 79 și următoarele).

⁵²⁶

Legea privind punerea în aplicare a protecției internaționale a copiilor, 16 februarie 2006, capitolul 3.

Exemplul 13 (E)

Copilul își are reședința obișnuită în statul contractant A, unde locuiește împreună cu părinții săi. Aceștia mor într-un accident de mașină. Rudele cele mai apropiate ale copilului, vărul mamei sale și soția acestuia, locuiesc în statul contractant B. Autoritățile din statul contractant A doresc să plaseze copilul în grija acestui cuplu prin „kafala”.

Întrucât autoritățile statului contractant A au competența de a lua măsuri de protecție a copilului și au în vedere ocrotirea acestuia prin „kafala” în statul contractant B, acestea trebuie să transmită un raport autorităților din statul contractant B cu detalii referitoare la copil și la motivele ocrotirii propuse⁵²⁷. Autoritățile din statul contractant B trebuie să examineze apoi dacă își vor da consimțământul față de măsura propusă, ținând seama de interesul superior al copilului⁵²⁸. În cazul în care autoritățile din statul contractant B acceptă măsura propusă, autoritățile din statul contractant A pot emite ordinul. În cazul în care autoritățile din statul contractant B refuză măsura propusă sau dacă autoritățile din statul contractant A nu utilizează această procedură, recunoașterea oricărei decizii pe care o iau în ceea ce privește ocrotirea copilului de către vărul mamei și soția acestuia în statul contractant B poate fi refuzată în statul contractant B (și toate celelalte state contractante) în conformitate cu convenția⁵²⁹.

Exemplul 13 (F)

Copilul, în vârstă de 16 luni, își are reședința obișnuită în statul contractant C. Autoritățile competente au plasat copilul într-un sistem de îngrijire de stat, deoarece părinții separați nu au putut sau nu au dorit să se ocupe în continuare de îngrijirea sa. Tatăl a fost evaluat anterior ca fiind un întreținător inapt din cauza unor probleme de sănătate mintală. Mama îngrijea copilul sub supravegherea atentă a autorităților de stat, însă a fost condamnată pentru o infracțiune comisă cu violență și va trebui să execute o pedeapsă cu închisoarea de cinci ani. Aceasta a declarat că nu mai dorește să aibă grijă de copil.

Atunci când analizează posibilele soluții alternative de îngrijire a copilului⁵³⁰, autoritățile competente din statul contractant C află de existența unei mătuși a mamei copilului, care își are reședința în statul contractant D și care dorește să fie considerată drept întreținător pe termen lung al copilului.

În temeiul Convenției din 1996, există o procedură clară, transparentă și eficientă, care prevede următoarele:

(1) Autoritățile statului contractant C au competența de a lua măsuri de protecție privind copilul în temeiul articolului 5 (ca stat contractant în care se află reședința obișnuită a copilului) și au în vedere plasamentul copilului pentru îngrijire pe termen lung în statul contractant D. Ambele state contractante cunosc obligațiile prevăzute la articolul 33.

(2) În conformitate cu articolul 44 din convenție, statul contractant D a comunicat Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat că trebuie formulată o cerere în temeiul articolului 33 către autoritatea sa centrală. Autoritățile statului contractant C, prin urmare, cu ajutorul autorității centrale proprii, contactează autoritatea centrală a statului contractant D pentru a o informa cu privire la plasamentul propus. Acestea transmit un raport detaliat cu privire la copil autorității centrale din statul contractant D, care include motivele plasamentului

⁵²⁷ Articolul 33 alineatul (1) A se vedea, *infra*, punctul **13.39** privind necesitatea unor norme și proceduri clare și eficiente în acest sens.

⁵²⁸ Articolul 33 alineatul (2). *Id.*

⁵²⁹ Articolul 23 alineatul (2) litera (f).

⁵³⁰ În ceea ce privește sistemul de îngrijire alternativă a copiilor, a se vedea, *supra*, nota 83 referitoare la documentul intitulat „Orientări pentru îngrijirea alternativă a copiilor”, salutat în mod oficial prin Rezoluția A/RES/64/142 din 24 februarie 2010 a Adunării Generale a ONU.

propus (în special, motivele pentru care consideră că plasamentul este în interesul superior al copilului și toate informațiile relevante de care dispun privind întreținătorul propus).

(3) Autoritățile din cele două state contractante convin ca autoritățile statului contractant D să se întâlnească cu mătușa mamei copilului, pentru a verifica condițiile de trai ale acesteia. Autoritățile statului contractant D furnizează autorităților statului contractant C un raport de evaluare și, ulterior, confirmă consimțământul lor cu privire plasamentul propus.

(4) Autoritățile din ambele state contractante vor coopera ulterior în ceea ce privește detaliile privind mutarea copilului și orice cerințe (de exemplu, privind imigrația) care trebuie să fie îndeplinite înainte de mutare. Acestea vor include, de asemenea, orice condiții de exercitare a dreptului de a menține legături personale care ar putea fi stabilite de statul contractant C pentru copil (de exemplu, menținerea legăturii cu părinții prin intermediul scrisorilor și al apelurilor telefonice).

(5) În temeiul convenției, decizia privind plasamentul copilului la mătușa mamei sale și eventualele decizii privind legăturile cu părinții săi sunt recunoscute de drept în statul contractant D și în toate celelalte state contractante.

În cazul în care autoritățile statului contractant D nu își dau consimțământul față de plasamentul propus sau dacă autoritățile statului contractant C nu reușesc să utilizeze procedura prevăzută la articolul 33, recunoașterea oricărei decizii luate în ceea ce privește ocrotirea copilului de către mătușa mamei sale în statul contractant C poate fi refuzată în statul contractant D (și în toate celelalte state contractante) în conformitate cu convenția⁵³¹.

În cazul în care plasamentul are loc cu succes, statul contractant D va avea pe viitor competența de a lua măsuri de protecție a copilului în conformitate cu articolul 5 alineatul (2).

D. Adopția

13.43 Astfel cum s-a menționat la **capitolul 3**, *supra*, deciziile privind adopția, măsurile pregătitoare pentru adopție, anularea ori revocarea unei adopții sunt excluse din domeniul de aplicare al Convenției din 1996⁵³². Totuși, ar trebui remarcat faptul că, după **finalizarea** unei adopții, măsurile de protecție a persoanei și a bunurilor copilului intră în domeniul de aplicare al convenției în același mod ca în cazul oricărui alt copil.

Exemplul 13 (G)

Copilul este adoptat de către părinții adoptivi în statul contractant A, în care atât copilul, cât și părinții adoptivi își au reședința obișnuită. Șase ani mai târziu, părinții se despart, iar mama se mută în statul contractant B împreună cu copilul. Înainte de mutare, autoritățile statului contractant A emit un ordin care prevede că mama este responsabilă de îngrijirea zilnică a copilului, însă tatăl va avea dreptul la vizite periodice cu copilul. Această măsură va fi recunoscută deplin drept în statul contractant B în temeiul convenției.

⁵³¹ Articolul 23 alineatul (2) litera (f).

⁵³² Articolul 4 litera (b). A se vedea, de asemenea, *supra*, **punctele** 3.38-3.39.

- 13.44 În plus, există anumite situații care implică o adopție **internațională**, caz în care dispozițiile Convenției din 1996 se pot dovedi utile.⁵³³ Un exemplu de situație care este întâlnită mai rar este aceea când, la scurt timp după finalizarea adopției internaționale, un ordin privind adopția este anulat sau revocat în statul contractant de destinație. În această situație, este necesar să fie luate măsuri în ceea ce privește ocrotirea copilului. Cu toate acestea, statul contractant de origine a copilului poate avea încă un interes semnificativ în ceea ce privește protecția copilului. Un posibil mecanism care să permită implicarea autorităților statului contractant de origine ar fi mecanismul de transfer prevăzut de Convenția din 1996 (articolele 8 și 9⁵³⁴). Un transfer de competență ar putea fi efectuat la cererea autorităților statului contractant al reședinței obișnuite a copilului (articolul 8), care, de obicei, va fi statul contractant de destinație în aceste circumstanțe, sau la cererea autorităților statului contractant de origine (articolul 9). Desigur, cerințele referitoare la transferul de competență în temeiul Convenției din 1996 ar trebui să fie îndeplinite (a se vedea **capitolul 5, supra**). Acest transfer de competență ar însemna că autoritățile statului contractant de origine ar avea competența de a lua măsuri în ceea ce privește viitoarea ocrotire a copilului și astfel de măsuri ar fi recunoscute de drept în statul contractant de destinație⁵³⁵.
- 13.45 Dispozițiile Convenției din 1996 referitoare la cooperare pot, de asemenea, ocazional, să se dovedească utile, ulterior unei adopții internaționale. De exemplu, în situația rară în care autoritățile din statul de origine al copilului sunt profund îngrijorate de faptul că copilul ar putea fi expus unui risc în prezența noilor săi părinți, articolul 32 ar putea fi invocat pentru a solicita statului de destinație (în care copilul își are reședința obișnuită și în care se află în prezent) să ia în considerare luarea unor măsuri de protecție în ceea ce privește copilul [a se vedea articolul 32 litera (b)]. Un alt exemplu ar putea fi cazul în care statul de destinație are în vedere luarea unei măsuri de protecție în legătură cu copilul, iar statul de origine are informații relevante în ceea ce privește protecția copilului. În cazul în care situația copilului o impune, statul de destinație poate utiliza articolul 34 pentru a solicita statului de origine să comunice astfel de informații.⁵³⁶

⁵³³ Desigur, în cazul în care ambele state implicate sunt state contractante ale Convenției din 1996, precum și ale Convenției din 1993. Trimiterile de la prezentul punct la „state **contractante**” se referă la Convenția din **1996**.

⁵³⁴ Pentru explicații detaliate referitoare la dispozițiile privind transferul, a se vedea, *supra*, **capitolul 5**.

⁵³⁵ Articolul 23 alineatul (1) - a se vedea, *supra*, **capitolul 5**, privind dispozițiile referitoare la transferul de competență.

⁵³⁶ A se vedea, de asemenea, *supra*, punctele **11.25-11.26** referitoare la aplicarea articolului 34.

E. Medierea,⁵³⁷ concilierea și alte mijloace similare de soluționare amiabilă a conflictelor

(a) *Facilitarea înțelegerilor asupra soluțiilor privind protecția persoanei sau a bunurilor copilului în situațiile cărora li se aplică dispozițiile Convenției din 1996*

Articolul 31 litera (b)

- 13.46 Convenția din 1996 prevede obligația autorităților centrale ca, fie direct, fie prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme, să adopte toate măsurile necesare pentru a facilita, prin mediere, conciliere sau alte mijloace asemănătoare, înțelegeri asupra soluțiilor privind protecția persoanei sau a bunurilor copilului în situațiile cărora li se aplică dispozițiile convenției⁵³⁸.
- 13.47 Medierea a devenit un mijloc din ce în ce mai utilizat de soluționare a conflictelor în materie de drept al familiei. Medierea este considerată a fi benefică în situațiile în care părțile trebuie să mențină o bună relație, ceea ce se întâmplă adesea în cazul conflictelor familiale în care sunt implicați copii. De asemenea, medierea permite părților să găsească soluții adaptate nevoilor lor specifice, atribuie responsabilitatea decizională părților și poate contribui la stabilirea unei fundații pentru cooperarea viitoare și reducerea nivelului de conflict între părți.
- 13.48 Recurgerea la mediere în cadrul conflictelor familiale **transfrontaliere** este în creștere, însă prezintă și anumite provocări specifice. Diversitatea limbilor, a culturilor și a distanțelor geografice adaugă dimensiuni noi și dificile de care trebuie să se țină seama atunci când se analizează metodologia de mediere. În plus, implicarea mai multor state și a mai multor sisteme juridice înseamnă că trebuie să se acorde atenție asigurării faptului că medierea și acordul rezultat în urma acesteia îndeplinesc cerințele legale și condițiile privind caracterul executoriu în statul sau statele în cauză⁵³⁹.
- 13.49 Dacă statele în cauză sunt părți la Convenția din 1996, convenția poate fi deosebit de utilă în acest sens. Având în vedere dispozițiile privind recunoașterea și executarea măsurilor de protecție, în general va fi suficient ca un acord rezultat în urma medierii să primească statut de hotărâre judecătorească într-un stat contractant,⁵⁴⁰ întrucât caracterul executoriu în alt stat contractant va fi asigurat (în măsura în care aspectele prevăzute în ordin intră în domeniul de aplicare material al convenției - a se vedea punctul **13.50** de mai jos). Pentru a risipi îndoielile cu privire la existența unui motiv de refuz al recunoașterii, se poate solicita „recunoașterea în avans” a unei măsuri de protecție.⁵⁴¹

⁵³⁷ În ceea ce privește medierea, a se vedea Ghidul de bune practici în temeiul *Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii* - Medierea (denumit în continuare „Ghid de bune practici privind medierea”). Ghidul este disponibil pe site-ul Conferinței de la Haga la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Guides to Good Practice” (Ghiduri de bune practici). Pentru o mediere suplimentară ca parte a procesului de la Malta, a se vedea „Principii pentru crearea de structuri de mediere în contextul procesului de la Malta” și expunerea de motive aferentă, disponibile la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Cross-border family mediation” (Mediere familială transfrontalieră).

⁵³⁸ Articolul 31 litera (b). Această obligație trebuie să fie îndeplinită în mod direct de autoritatea centrală sau, indirect, prin intermediul autorităților publice sau al altor organisme - a se vedea, *supra*, punctul **11.11**.

⁵³⁹ În această privință, trebuie să se facă trimitere la capitolele 12 și 13 din Ghidul de bune practici privind medierea (*op. cit.*, nota 537).

⁵⁴⁰ Statul contractant competent în temeiul capitolului II din convenție.

⁵⁴¹ În temeiul articolului 24, a se vedea, *supra*, punctele **10.16-10.21**.

- 13.50 Este important de remarcat faptul că acordurile rezultate în urma medierii în materie de drept al familiei pot conține, de asemenea, măsuri care nu privesc protecția persoanei sau a bunurilor copilului și care, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al Convenției din 1996⁵⁴². Aceste măsuri pot reglementa, de exemplu, acordurile între părinți cu privire la relația lor, cum ar fi o cerere de divorț, obligația de întreținere în urma divorțului sau acorduri cu privire la întreținere. În cazul în care acordul rezultat în urma medierii conține astfel de prevederi și primește statut de hotărâre judecătorească, dispozițiile Convenției din 1996 nu se aplică acelor părți din hotărârea judecătorească care nu se încadrează în domeniul de aplicare material al convenției. Cu toate acestea, orice parte a hotărârii judecătorești care constituie o măsură de protecție ce intră în domeniul de aplicare al convenției trebuie să fie recunoscută și executată în conformitate cu dispozițiile convenției.

Exemplul 13 (H)

Mama s-a mutat împreună cu doi copii din statul contractant A în statul contractant B în urmă cu doi ani și s-au stabilit condițiile de exercitare a dreptului de menținere a legăturilor personale pentru copii și tatăl lor. Părinții și-au dat seama că condițiile actuale sunt imposibil de pus în practică din cauza costurilor de călătorie dintr-un stat în altul. Deși mama este de acord că tatăl trebuie să își viziteze copiii, părinții se confruntă cu dificultăți în a ajunge la un nou acord satisfăcător. Medierea poate ajuta părinții să negocieze un acord privind exercitarea dreptului de menținere a legăturilor personale.

Orice acord la care s-a ajuns cu privire la aceste aspecte ar putea primi statut de hotărâre judecătorească în statul contractant B, unde copiii își au reședința obișnuită⁵⁴³. În acest caz, o astfel de hotărâre judecătorească va constitui luarea de „măsuri de protecție” în temeiul Convenției din 1996 (de către autoritățile judiciare din statul contractant B) și, ca atare, va fi recunoscută de plin drept și va avea caracter executoriu în toate statele contractante în conformitate cu dispozițiile capitolului IV din Convenția din 1996, inclusiv în statul contractant A⁵⁴⁴.

(b) Medierea în cazurile de răpire internațională de copii

- 13.51 Medierea se dezvoltă cu rapiditate ca mecanism important de soluționare a cererilor formulate în temeiul Convenției de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii. Pentru o discuție detaliată privind bunele practici referitoare la mediere în cazurile de răpire internațională, ar trebui să se facă trimitere la Ghidul de bune practici privind medierea⁵⁴⁵.
- 13.52 Un principiu foarte important care trebuie să fie respectat atunci când se apelează la mediere în astfel de cazuri este acela că medierea nu ar trebui să împiedice sau să întârzie procedurile de înapoiere formulate în temeiul Convenției din 1980⁵⁴⁶.

⁵⁴² A se vedea, *supra*, **capitolul 3, secțiunea C**, privind domeniul de aplicare material al convenției.

⁵⁴³ Articolul 5. Posibilitatea ca acest lucru să fie realizabil va depinde de dreptul intern al statului contractant B în ceea ce privește învestirea acordurilor rezultate în urma medierii cu caracter juridic obligatoriu și executoriu.

⁵⁴⁴ A se vedea, *supra*, **capitolul 10**. A se vedea, de asemenea, punctul 297 din Ghidul de bune practici privind medierea (*op. cit.*, nota 537).

⁵⁴⁵ *Ibid.*

⁵⁴⁶ A se vedea, de asemenea, Ghidul de bune practici privind medierea (*ibid.*).

Exemplul 13 (I)

În acest exemplu, statele A și B sunt state contractante la ambele convenții, Convenția din 1980 și Convenția din 1996.

Copilul este deplasat ilicit de către mama sa din statul contractant A în statul contractant B. Tatăl lăsat în țara de origine inițiază procedurile în statul contractant B în temeiul Convenției din 1980 privind înapoierea copilului. Se pare că tatăl ar putea fi dispus să convină cu privire la mutarea mamei în statul contractant B împreună cu copilul, cu condiția să i se ofere garanții suficiente privind exercitarea dreptului său de a menține legături personale cu copilul. În contextul procedurii de înapoiere prevăzute de convențiile de la Haga, și fără suspendarea acestora, mama și tatăl încep procesul de mediere.

Medierea conduce la un acord potrivit căruia copilul se poate muta în statul contractant B, fiind încredințat mamei, și include dispoziții detaliate privind dreptul tatălui de a menține legături personale cu copilul.

- 13.53** În acest exemplu, mama și tatăl trebuie să se asigure că acordul stabilit va fi respectat în ambele state contractante, A și B. O modalitate de a realiza acest lucru ar putea fi ca acordul să fie aprobat sau oficializat în alt mod de o instanță sau o altă autoritate competentă⁵⁴⁷. Cu toate acestea, în cazul în care se solicită o astfel de aprobare sau oficializare, este important ca părțile să aibă în vedere dacă o astfel de cerere ar trebui să fie adresată autorităților statului contractant A **sau** ale statului contractant B.
- 13.54** Cea mai simplă soluție pare să fie aceea ca autoritățile statului contractant B, cu acordul părților, să investească acordul cu caracter juridic obligatoriu în conformitate cu procedurile lor interne⁵⁴⁸, deoarece procedura de înapoiere și medierea s-au desfășurat în statul contractant B. Totuși, atât Convenția din 1980, cât și Convenția din 1996 se întemeiază pe ideea că, în situația răpirii unui copil, autoritățile statului contractant în care copilul a fost răpit („statul solicitat”) au competența de a decide cu privire la înapoierea copilului, însă **nu** și cu privire la aspectele de fond legate de încredințarea acestuia⁵⁴⁹. Prin urmare, instanța sesizată cu procedura de înapoiere prevăzută de convențiile de la Haga în statul solicitat se poate confrunta cu dificultăți privind acordarea statutului de hotărâre judecătorească pentru un acord rezultat în urma medierii, în cazul în care acest acord cuprinde, pe lângă problema înapoierii, aspecte privind încredințarea cu privire la care instanța sesizată cu procedura în temeiul convențiilor de la Haga nu are competență (internațională) [astfel cum se arată în **exemplul 13 (H)**, *supra*]. În temeiul Convenției din 1996, eventualitatea ca statul contractant B să aibă competența de a acorda statut de hotărâre judecătorească unui acord rezultat în urma medierii care vizează aspecte legate de încredințarea copilului și dreptul de vizită/de a menține legături personale (luând astfel măsuri de protecție care intră în domeniul de aplicare al Convenției din 1996) într-un caz de răpire internațională va depinde de îndeplinirea sau neîndeplinirea cerințelor prevăzute la articolul 7⁵⁵⁰. În împrejurări precum cele prezentate în **exemplul 13 (I)**, *supra*, în care s-a ajuns la un acord în urma medierii, ar trebui să se acorde o atenție deosebită pentru a se stabili dacă condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) litera (a) au fost îndeplinite. De exemplu, în cazul în care (1) se stabilește că copilul a dobândit o reședință obișnuită în statul contractant B și (2) acordul rezultat în urma medierii

⁵⁴⁷ Dispozițiile de drept intern din fiecare stat vor determina modul exact în care un acord rezultat în urma medierii poate fi investit cu caracter juridic obligatoriu și executoriu în statul respectiv.

⁵⁴⁸ Ghid de bune practici privind medierea (*op. cit.*, nota 537).

⁵⁴⁹ A se vedea articolul 16 din Convenția din 1980; Articolul 7 din Convenția din 1996.

⁵⁵⁰ A se vedea, *supra*, punctele **4.20-4.25**. A se vedea, de asemenea, capitolul 13 din Ghidul de bune practici privind medierea (*op. cit.*, nota 537) privind aspectele legate de competență în ceea ce privește investirea acordurilor rezultate în urma medierii cu caracter juridic obligatoriu în cazurile de răpire internaționale de copii.

este considerat a fi o dovadă în statul contractant B a faptului că părțile, **sub rezerva strictă a acordului oficializat cu succes sub forma unei hotărâri judecătorești**, au încuviințat deplasarea ilicită a copilului (prin stabilirea unui acord privind mutarea copilului),⁵⁵¹ competența va fi transferată către statul contractant B⁵⁵². Această interpretare a articolului 7 ar permite autorităților statului contractant B, în care instanța este sesizată cu procedura de înapoiere și în care a avut loc medierea, să aibă competența de a conferi statut de hotărâre judecătorească unui acord rezultat în urma medierii, care va fi recunoscut și executoriu în statul contractant A.

13.55 Totuși, în cazul în care se stabilește că cerințele prevăzute la articolul 7 pentru o schimbare de competență **nu** sunt îndeplinite în speță (de exemplu, pentru că nu se poate afirma că copilul a dobândit o reședință obișnuită în statul contractant B), acordul poate fi prezentat autorităților statului contractant A, care au competența generală de a lua măsuri de protecție în ceea ce privește copilul [articolul 5 alineatul (1)]. O decizie a acestor autorități de aprobare sau de oficializare a acordului rezultat în urma medierii va putea fi recunoscută și executată în statul contractant B. Totuși, părțile ar putea dori să ia în considerare posibilitatea de a aplica dispozițiile privind transferul de competență prevăzute de Convenția din 1996. În acest caz, autoritățile statului contractant A pot lua în considerare posibilitatea de a transfera competența către autoritățile statului contractant B în temeiul articolului 8 din convenție sau autoritățile statului contractant B ar putea solicita transferul competenței în temeiul articolului 9⁵⁵³. Acest lucru ar permite transmiterea acordului rezultat în urma medierii către instanța din statul contractant B spre aprobare⁵⁵⁴. Autoritățile centrale desemnate în temeiul convenției în statele contractante A și B ar trebui să coopereze pentru a-i ajuta pe părinți să încheie astfel de acorduri **dacă** se consideră că acest lucru este în interesul superior al copilului⁵⁵⁵.

13.56 În pofida faptului că cele două convenții, Convenția din 1980 și Convenția din 1996, nu reglementează modalitățile în care (și de către cine) ar trebui să fie realizată medierea, concilierea sau alte mijloace asemănătoare de soluționare pe cale amiabilă a conflictelor,⁵⁵⁶ este evident că aceste servicii trebuie să fie în măsură să răspundă unor provocări specifice legate de conflictele familiale

⁵⁵¹ Va fi extrem de important în acest caz ca orice încuviințare a părintelui lăsat în țara de origine să fie pe deplin **condiționată** de oficializarea cu succes a acordului sub formă de hotărâre judecătorească (și anume, părintele lăsat în țara de origine să încuviințeze deplasarea ilicită numai **cu condiția ca** acordul să fie investit cu succes cu caracter juridic obligatoriu și executoriu în ambele jurisdicții în cauză). Acest lucru se datorează faptului că, în cazul în care procesul de oficializare eșuează ulterior, iar încuviințarea nu a fost condiționată de acest lucru, partea care a răpit copilul ar putea să se bazeze pe acord în orice procedură ulterioară de înapoiere ca dovadă a încuviințării. Acest lucru i-ar putea descuraja pe părinții lăsați în țara de origine să participe la procesul de mediere.

⁵⁵² Articolul 7 alineatul (1) litera (a).

⁵⁵³ Desigur, cerințele privind un transfer de competență ar trebui să fie îndeplinite - a se vedea, *supra*, **capitolul 5**.

⁵⁵⁴ În ceea ce privește cerințele care trebuie îndeplinite pentru ca un transfer de competență să poată avea loc, a se vedea, *supra*, **capitolul 5**.

⁵⁵⁵ Se poate considera că o astfel de cooperare intră sub incidența articolului 31 litera (b), și anume, facilitează înțelegeri asupra soluțiilor privind protecția copilului în situațiile cărora li se aplică dispozițiile convenției. A se vedea, *supra*, punctul **11.11**.

⁵⁵⁶ A se vedea articolul 7 alineatul (2) din Convenția din 1980: „În special, ele urmează fie direct, fie cu sprijinul oricărui intermediar, să ia toate măsurile potrivite [...] c) pentru a [...] înlesni o soluție amiabilă”; a se vedea articolul 31 din Convenția din 1996, în care se afirmă că medierea poate fi facilitată de „[a]utoritatea centrală a unui stat contractant [...], fie direct, fie cu sprijinul autorităților publice sau altor organisme [...]”. De fapt, sistemele de mediere prevăzute de Convenția din 1980 diferă extrem de mult de la un stat contractant la altul: în Argentina, de exemplu, autoritatea centrală se angajează direct în eforturile de mediere; programul francez MAMIF a fost pus în aplicare de o autoritate publică instituită în cadrul Ministerului Justiției din Franța, dar a fost recent preluat de autoritatea centrală franceză; proiectul-pilot britanic Reunite este realizat de o organizație neguvernamentală; Ministerul Federal German al Justiției propune și susține medierea în cazurile care intră în domeniul de aplicare al convenției, însă procesul de mediere în sine este realizat de către mediatori profesioniști din partea unor organizații neguvernamentale.

transfrontaliere care privesc copiii. Ar trebui remarcat faptul că Ghidul de bune practici privind medierea⁵⁵⁷ expune în mod detaliat garanțiile și măsurile recomandate pentru a răspunde acestor provocări. Deși Ghidul de bune practici este elaborat punându-se accentul pe mediere și pe alte procese asemănătoare care conduc la înțelegeri în cazurile de răpiri internaționale de copii care intră în domeniul de aplicare al Convenției de la Haga din 1980, o mare parte a conținutului său este aplicabil medierii în soluționarea conflictelor familiale internaționale legate de copii în general. Cu toate acestea, trebuie reamintit faptul că nu toate cazurile sunt potrivite pentru mediere și alte procese asemănătoare. O primă evaluare a caracterului adecvat al fiecărui caz de mediere înainte de a se încerca o soluționare prin mediere este esențială pentru a identifica astfel de cazuri⁵⁵⁸.

(c) Implicarea copiilor în procesul de mediere

- 13.57 În cele din urmă, Convenția din 1996 acordă importanță audierii copilului în procedurile care îl privesc, prevăzând că neaudierea copilului poate constitui un motiv de a refuza recunoașterea unei măsuri de protecție luate în privința copilului respectiv⁵⁵⁹. Deși procedurile de mediere nu sunt supuse aceluiași formalități ca procedurile judiciare, trebuie să se țină seama de implicarea copiilor în procesul de mediere⁵⁶⁰.

F. Categoriile speciale de copii

(a) Copiii care sunt refugiați sau deplasați internațional sau care nu au o reședință obișnuită

- 13.58 În situația copiilor refugiați sau a copiilor care, din cauza tulburărilor interne din țara lor, sunt deplasați pe plan internațional, statul contractant pe teritoriul căruia se află în prezent acești copii exercită competența de a lua măsuri de protecție a persoanei și a bunurilor copiilor.⁵⁶¹ Acest lucru se aplică și copiilor a căror reședință obișnuită nu poate fi stabilită.⁵⁶² Ar trebui remarcat faptul că articolul 6 nu cuprinde dispoziții privind competența în situații de urgență sau provizorii: în această situație, autoritățile statului contractant pe teritoriul căruia se află copilul au competența **generală** de a lua măsuri de protecție privind ocrotirea copilului pe termen lung.
- 13.59 Înalțul Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) și alte organisme internaționale au remarcat că unele țări, în special atunci când se confruntă cu fluxuri mari de persoane deplasate pe plan internațional, au avut

⁵⁵⁷ *Op. cit.*, nota 537.

⁵⁵⁸ Ghid de bune practici privind medierea (*op. cit.*, nota 537).

⁵⁵⁹ În cazul în care măsura nu este luată într-un caz de urgență - a se vedea articolul 23 alineatul (2) litera (b) și, *supra*, punctele **10.4-10.15**.

⁵⁶⁰ În ceea ce privește audierea copiilor în procesul de mediere, a se vedea Ghidul de bune practici privind medierea (*op. cit.*, nota 537).

⁵⁶¹ Pentru orientări cu privire la măsurile necesare în ceea ce privește adopția internațională a copiilor deplasați pe plan internațional, a se vedea „Recomandarea privind aplicarea în cazul copiilor refugiați și altor copii deplasați pe plan internațional a Convenției de la Haga asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale”, anexa A la raportul Comisiei speciale pentru punerea în aplicare a Convenției de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copilului și cooperării în materia adopției internaționale (Biroul permanent, 1994). Acest document este disponibil la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Intercountry Adoption Section” (Adopția internațională), subsecțiunea „Special Commissions” (Comisii speciale), „Previous Special Commissions” (Comisii speciale anterioare). Pentru mai multe informații cu privire la funcționarea Convenției din 1993 privind adopțiile internaționale, a se vedea Ghidurile de bune practici privind Convenția de la Haga din 1993 privind adopțiile internaționale (*op. cit.*, nota 2).

⁵⁶² Articolul 6. A se vedea, *supra*, punctele **4.13-4.18**.

tendința să limiteze definiția termenului de „refugiat” sau să utilizeze alte metode pentru a priva refugiații de standardele de tratament asociate recunoașterii statutului de refugiat⁵⁶³. Aplicarea articolului 6 în cazul copiilor care, din cauza tulburărilor interne din țara lor, sunt „deplasați pe plan internațional” este menită să asigure o aplicare pe scară largă a acestui articol.

- 13.60** În cazul copiilor care nu au o reședință obișnuită [articolul 6 alineatul (2)], dacă ulterior se stabilește că copilul **are** o reședință obișnuită undeva, competența statului contractant în care este prezent copilul se va limita, în temeiul convenției, la aplicarea articolelor 11 și 12.⁵⁶⁴

Exemplul 13 (J)

Mii de persoane sunt strămutate în urma unei catastrofe naturale care a avut loc în statul contractant A. Printre cei care sosesc în statul contractant B se numără și un băiat în vârstă de 10 ani și sora sa în vârstă de 8 de ani, care au rămas orfani. Articolul 6 permite statului contractant B să exercite competența de a lua măsuri pe termen lung pentru protejarea acestor copii. Cu toate acestea, înainte de luarea măsurilor de protecție pe termen lung, autoritățile ambelor state contractante A și B cooperează în încercarea de a afla cât mai multe informații cu putință privind situația copiilor și pentru a vedea dacă pot fi localizați alți membri ai familiei.⁵⁶⁵ În timpul desfășurării anchetelor, statul contractant B ia măsurile de protecție pe care le consideră adecvate pentru a asigura protecția copiilor. La finalizarea anchetelor, în funcție de rezultatul acestora, statul contractant B poate, de exemplu, să ia în considerare acordarea răspunderii părintești unei rude care își are reședința într-un stat terț sau să plaseze copiii într-un centru de plasament pe termen lung. În conformitate cu convenția, măsurile adoptate vor trebui să fie recunoscute și executate în toate celelalte state contractante.

Exemplul 13 (K)

Un băiat în vârstă de 11 ani sosește neînsoțit în statul contractant A. El afirmă că a fost nevoit să plece din statul contractant B din cauza războiului civil în care părinții și frații săi au fost uciși. În conformitate cu legislația statului contractant A, pentru a solicita statutul de refugiat, un copil are nevoie de un tutore. În conformitate cu articolul 6 alineatul (1), autoritățile statului contractant în care se află copilul, în cazul de față, statul contractant A, au competența generală în legătură cu copilul. Aceasta include competența de a numi un tutore pentru copil. Autoritățile statului contractant A pot, de asemenea, să adopte alte măsuri pentru a asigura îngrijirea și protecția copilului.

Exemplul 13 (L)

Un copil sosește, neînsoțit, în statul contractant A, iar statul în care se află reședința obișnuită a copilului nu poate fi stabilit. În conformitate cu articolul 6 alineatul (2), autoritățile statului contractant A iau măsuri de protecție a copilului. O lună mai târziu, se stabilește că reședința obișnuită a copilului este în statul necontractant B și că plecarea copilului din acest stat nu a fost determinată de un scenariu care implică o strămutare internațională sau statutul de refugiat. În pofida acestei constatări, măsurile de protecție luate anterior în ceea ce privește copilul în temeiul articolului 6 rămân în vigoare, chiar dacă o schimbare a împrejurărilor a eliminat

⁵⁶³ A se vedea, de exemplu, Întălm Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați, Nota privind protecția internațională, 13 septembrie 2001, A/AC.96/951, disponibilă la adresa: < <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3bb1c6cc4.html> > (consultată ultima dată în august 2013), punctul 85 și „Raportul Grupului de lucru [din aprilie 1994] pentru studierea aplicării în cazul copiilor refugiați a Convenției de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale”, 1994, punctul 12, disponibil la adresa: < www.hcch.net > (calea indicată, supra, nota 561).

⁵⁶⁴ A se vedea, supra, punctele **4.16-4.19** și Raportul explicativ, punctul 45.

⁵⁶⁵ Articolul 30.

elementele pe care a fost întemeiată competența⁵⁶⁶. Dacă autoritățile statului necontractant B iau o decizie în privința copilului, normele care nu intră sub incidența convenției ale statului contractant A privind recunoașterea și executarea deciziilor pronunțate în străinătate se vor aplica pentru a determina care este efectul acestor decizii.

În viitor, având în vedere că statul în care copilul își are reședința obișnuită a fost stabilit, autoritățile statului contractant A nu au competența de a lua alte măsuri de protecție a copilului în temeiul articolului 6 alineatul (2). În schimb, în temeiul convenției, vor fi în măsură doar să ia măsuri de protecție bazate pe articolele 11 și 12 din convenție⁵⁶⁷. Cu toate acestea, a se vedea punctele 3.11 - 3.13, supra, în ceea ce privește faptul că, întrucât s-a stabilit că copilul își are reședința obișnuită într-un stat necontractant, statul contractant A poate lua măsuri de protecție pe baza normelor sale care nu intră sub incidența convenției. Totuși, în acest caz, astfel de măsuri nu vor fi recunoscute și executorii în temeiul convenției.

(b) Copiii fugari, abandonati sau care fac obiectul traficului de persoane

- 13.61** Se poate întâmpla ca reședința obișnuită a copilului să poată fi stabilită în sensul articolului 5 din convenție, dar să fie în continuare necesar ca statul contractant pe teritoriul căruia se găsește copilul să ia măsuri în privința copilului în temeiul articolelor 11 și 12. Această situație poate apărea, de exemplu, atunci când copilul a fugit, a fost abandonat sau a fost victimă a traficului de persoane la nivel transfrontalier.⁵⁶⁸
- 13.62** Competența întemeiată pe articolul 11 sau 12 implică faptul că măsurile vor fi în vigoare pentru o perioadă de timp limitată și că autoritățile statului unde se găsește reședința obișnuită a copilului sunt responsabile în ultimă instanță pentru a asigura ocrotirea copilului⁵⁶⁹. Autoritățile statului contractant în care este prezent copilul ar trebui să colaboreze cu autoritățile statului în care copilul își are reședința obișnuită pentru a stabili cele mai adecvate măsuri pe termen lung pentru copil.
- 13.63** Ar trebui remarcat faptul că, dacă autoritățile statului în care se află reședința obișnuită a copilului nu se află în poziția de a lua măsuri de protecție referitoare la copil, statul contractant pe teritoriul căruia este prezent copilul trebuie să găsească o soluție pe termen lung. Până la adoptarea măsurilor de protecție de către statul reședinței obișnuite a copilului, competența de a proteja acești copii, în situații urgente sau provizorii,⁵⁷⁰ revine autorităților statului contractant în care este prezent copilul. În plus, în funcție de situație, autoritățile statului contractant în care este prezent copilul pot lua în considerare posibilitatea de a solicita un transfer de competență generală în conformitate cu articolul 9 din convenție. Desigur, acest lucru va fi posibil numai în cazul în care statul de reședință obișnuită a copilului este un alt stat **contractant** și celelalte condiții pentru un transfer de competență sunt îndeplinite.⁵⁷¹

⁵⁶⁶ Articolul 14

⁵⁶⁷ În cazul în care, în viitor, se iau măsuri de protecție de către statul contractant A în temeiul articolului 11 sau 12, acestea vor fi recunoscute de plin drept și executorii în toate celelalte state contractante. Recunoașterea/caracterul executoriu al acestor măsuri în statul **necontractant** B va depinde, desigur, de normele de drept internațional privat ale statului necontractant B.

⁵⁶⁸ A se vedea, *supra*, nota 3, privind caracterul complementar al dispozițiilor Convenției din 1996 și al dispozițiilor *Protocolului facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă* (New York, 25 mai 2000).

⁵⁶⁹ A se vedea, *supra*, **capitolele 6 și 7**.

⁵⁷⁰ Și anume, în temeiul articolului 11 sau 12 din convenție.

⁵⁷¹ A se vedea, *supra*, **capitolul 5** privind transferul de competență - dispozițiile operează numai între două **state contractante**. A se vedea, de asemenea, cerința prevăzută la articolul 9 alineatul (1) conform căreia statul contractant care solicită un transfer de competență trebuie să fie unul dintre statele contractante enumerate la articolul 8 alineatul (2).

13.64 De asemenea, convenția prevede cooperarea între autoritățile statelor contractante în ceea ce privește localizarea copiilor care au nevoie de protecție⁵⁷².

Exemplul 13 (M)

O fată în vârstă de 14 ani din statul contractant B este identificată în statul contractant A ca fiind victimă a traficului de persoane în această țară și forțată să muncească. Autoritățile statului contractant A au competența de a adopta măsuri în temeiul articolelor 11 și 12 în ceea ce privește copilul, precum numirea unui tutore temporar și ocrotirea sa imediată, însă ar trebui să ia legătura și să coopereze cu autoritățile statului contractant B pentru a stabili modalitățile pentru ocrotirea pe termen lung a copilului⁵⁷³.

Exemplul 13 (N)

Un băiat în vârstă de 13 ani fuge din casa familiei sale din statul contractant A și sosește în statul contractant B. Tatăl său suspectează că copilul s-ar afla în statul contractant B, întrucât unii membri ai familiei din statul contractant B au raportat că l-au văzut. Părinții se adresează autorității centrale a statului contractant B pentru sprijin⁵⁷⁴. Autoritatea centrală furnizează informații cu privire la legislația și serviciile disponibile în statul contractant B care îi pot ajuta pe părinți⁵⁷⁵. De asemenea, autoritatea centrală oferă sprijin pentru localizarea copilului⁵⁷⁶.

După localizarea copilului, statul contractant B ia o măsură necesară de protecție în ceea ce privește copilul, plasându-l temporar într-un sistem de îngrijire temporară de stat.⁵⁷⁷ Părinții doresc să călătorească în statul contractant B pentru a prelua copilul. Înainte de aceasta, autoritățile statelor contractante A și B ar trebui să coopereze îndeaproape cu privire la această chestiune pentru a se asigura că aceasta este o opțiune sigură și adecvată pentru copil. Într-adevăr, în funcție de împrejurările date, este posibil ca înapoierea copilului să trebuiască să aibă loc numai după ce autoritățile statului contractant A (autoritățile cu competența generală în cazul de față) au luat măsuri de protecție pentru a se asigura că copilul va fi în siguranță după înapoiere⁵⁷⁸.

Exemplul 13 (O)

O fată de 13 ani fuge de la domiciliul său din statul contractant A însoțită de iubitul ei în vârstă de 20 de ani. Fata și iubitul ei ajung inițial în statul contractant B pentru a începe o nouă viață împreună. Cu toate acestea, în statul contractant B, iubitul fetei are probleme cu poliția și cei doi sunt nevoiți să fugă în statul contractant C.

În același timp, părinții fetei aflați în statul contractant A au raportat dispariția acesteia. Ei sunt îngrijorați pentru bunăstarea fetei, știind că iubitul ei are antecedente penale. Părinții contactează autoritatea centrală din statul contractant A, solicitând sprijin pentru localizarea fetei⁵⁷⁹. Din

⁵⁷² Articolul 31 litera (c) și a se vedea, supra, **capitolul 11**.

⁵⁷³ Articolul 30.

⁵⁷⁴ În acest exemplu, părinții se pot adresa direct autorității centrale din statul contractant B în care cred că se află copilul. De asemenea, ar fi perfect posibil ca părinții să se adreseze autorității centrale din statul contractant A, unde locuiesc ei, pentru sprijin. Această autoritate centrală transmite apoi cererile către autoritatea centrală a statului contractant B.

⁵⁷⁵ Articolul 30 alineatul (2).

⁵⁷⁶ Articolul 31 litera (c).

⁵⁷⁷ Articolul 11

⁵⁷⁸ În cazul unui copil fugar, audierea copilului și, în special, stabilirea motivelor pentru care acesta a fugit, vor fi chestiuni deosebit de importante atunci când analizează măsurile de protecție care trebuie luate în privința copilului, fie într-o situație de urgență, fie pe termen lung (a se vedea în acest sens dispozițiile articolului 12 din Convenția ONU privind drepturile copilului). O cooperare strânsă între autoritățile celor două state contractante va fi, de asemenea, extrem de importantă pentru a descoperi, de exemplu, dacă anterior au existat motive de îngrijorare privind protecția copilului sau dacă autoritățile publice ale statului contractant în care copilul își are reședința obișnuită au cooperat anterior cu familia.

⁵⁷⁹ Articolul 31 litera (c).

cauza faptului că părinții au foarte puține informații privind locul unde s-ar putea afla fata, anchetele inițiate ale autorității centrale din statul contractant A pentru a o localiza pe fată avansează lent.

După o lună petrecută în statul contractant C, iubitul fetei are din nou probleme cu poliția iar fata intră în atenția autorităților. Autoritățile efectuează o anchetă și, ținând seama de faptul că fata se află într-o situație periculoasă, iau măsurile necesare de protecție în baza articolului 11 și o plasează pe aceasta, temporar, într-o familie substitutivă. Autoritățile contactează autoritatea centrală a statului contractant A și le informează cu privire la prezența fetei în jurisdicția lor și la măsurile de protecție luate.

Cu toate acestea, fata reușește să fugă de la familia substitutivă și, alături de iubitul ei, se deplasează rapid către statul contractant D. În conformitate cu articolul 36, autoritățile statului contractant C (constatând că fata a ajuns în statul contractant D), informează autoritățile statului contractant D cu privire la pericolul în care se află fata și la măsurile luate cu privire la aceasta. Aceste măsuri vor fi recunoscute de plin drept în statul contractant D și în toate celelalte state contractante. De asemenea, autoritățile statului contractant C, urmând bunele practici, informează statul contractant A cu privire la plecarea fetei din acest stat și la prezența fetei în statul contractant D.

În acest caz, fiecare stat contractant în care fata a fost prezentă are competența de a lua măsuri de protecție în privința acesteia într-o situație de urgență sau provizorie (în temeiul articolelor 11 și 12 din convenție). Cu toate acestea, având în vedere că „reședința obișnuită” a fetei rămâne statul contractant A, acesta este singurul stat contractant care poate lua măsuri de protecție pe termen lung în privința fetei (articolul 5). În acest exemplu, autoritățile statului contractant D pot, prin urmare, fie să recunoască și să pună în aplicare măsura de protecție adoptată de statul contractant C fie, în cazul în care consideră necesar, să ia o altă măsură de protecție a fetei în temeiul articolului 11.

În cazul unui copil „fugar” pe o perioadă de timp considerabilă, dacă, în funcție de speță, situația evoluează în așa fel încât copilul ajunge în situația în care nu se mai poate considera că are o „reședință obișnuită”, statul contractant în care este prezent copilul poate decide că are competența generală de a lua măsuri pe termen lung de protecție a copilului, în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din convenție. Cu toate acestea, stabilirea faptului că un copil nu mai are o reședință obișnuită nu trebuie să se facă în pripă⁵⁸⁰.

Exemplul 13 (P)

Un copil în vârstă de 11 ani își are reședința obișnuită împreună cu părinții săi în statul contractant E. Fără știrea autorităților publice din acest stat contractant, copilul este trimis de părinții săi în statul contractant F pentru a locui, pe termen lung, cu mătușa paternă, pentru a o ajuta pe aceasta și pentru a avea acces la educație. Copilul călătorește cu o viză de vizitator valabilă timp de 6 luni. Mătușa nu încearcă să reglementeze statutul de imigrant al copilului și nu îl trimite la școală - copilul este, în fapt, într-o situație de servitute domestică.

La patru ani de la data sosirii copilului în statul contractant F, autoritățile află de această situație de la un noi vecin al mătușii. Autoritățile competente, după o evaluare a situației, iau măsuri imediate pentru a plasa copilul într-un centru de stat. În așteptarea unei anchete suplimentare, copilul este plasat într-o familie substitutivă. În temeiul articolului 5 din Convenția din 1996, autoritatea consideră că acum copilul își are reședința obișnuită în statul contractant F.

⁵⁸⁰

A se vedea, supra, punctele **4.16-4.19** și, infra, punctele **13.83-13.87**.

În conformitate cu articolul 32, autoritatea competentă din statul contractant F, cu ajutorul autorității sale centrale, contactează autoritatea centrală din statul contractant E pentru a obține orice informații disponibile cu privire la copil și familia sa. Autoritatea competentă din statul contractant F dorește să evalueze dacă înapoierea copilului la părinții săi în statul contractant E ar putea fi o posibilă opțiune de îngrijire pe termen lung pentru copil (de exemplu, în cazul în care părinții nu au cunoscut absolut deloc situația sa și au fost mințiți de mătușa paternă). Autoritatea competentă din statul contractant E comunică faptul că părinții nu doresc înapoierea copilului în îngrijirea lor. Autoritatea mai arată că nu există alți membri ai familiei extinse în statul E care ar putea fi considerați potențiali întreținători pentru copil. Pe baza acestor informații, autoritatea competentă din statul contractant F este în măsură să înceapă să analizeze măsurile pe termen lung de protecție a copilului.

(c) Copiii care se mută dintr-un stat în altul în situații în care au fost implicate autoritățile publice

13.65 Există tot mai multe cazuri de părinți care își mută copiii dincolo de granițe, situație care ar putea avea ca scop evitarea apariției unor motive de îngrijorare și a demarării procedurilor privind protecția copiilor în statul în care copilul își are reședința obișnuită⁵⁸¹. Această secțiune oferă informații cu privire la modul în care Convenția din 1996 poate fi de ajutor în astfel de cazuri. Există două scenarii diferite care trebuie analizate:

13.66 (1) În cazul în care a fost deja luată o măsură de protecție:

În cazul în care o autoritate competentă a unui stat contractant în care copilul își are reședința obișnuită a luat deja o măsură de protecție privind un copil (de exemplu, există un ordin care prevede plasarea copilului în grija statului), iar ulterior părinții mută copilul în alt stat contractant, de exemplu pentru a evita respectarea acestei măsuri, Convenția din 1996 oferă ambelor state contractante un sprijin important pentru a soluționa această situație. În primul rând, măsura de protecție poate fi recunoscută și executată în temeiul Convenției din 1996 în statul contractant în care copilul a fost deplasat⁵⁸². Acest lucru poate permite înapoierea rapidă a copilului în grija autorităților competente din statul contractant în care copilul își are reședința obișnuită. Pentru ca recunoașterea și executarea măsurii de protecție să aibă loc prompt și eficient, cu transmiterea tuturor informațiilor relevante către autoritățile competente, dispozițiile privind cooperarea prevăzute de Convenția din 1996 sunt, de asemenea, utile⁵⁸³. În plus, într-un caz de urgență, Convenția din 1996 prevede un criteriu de atribuire a competenței în favoarea statului contractant în care copilul a fost deplasat, în vederea luării măsurilor necesare pentru a proteja copilul cât timp acesta este prezent în acest stat (articolul 11).⁵⁸⁴

⁵⁸¹ Printre exemplele care ilustrează acest fenomen se numără: cauza din Regatul Unit *Tower Hamlets London Borough Council/MK și alții* [2012] EWHC 426 (Fam) și cauzele Curții de Justiție a Uniunii Europene: cauza C-435/06 din 27 noiembrie 2007 și cauza C-523/07 din 2 aprilie 2009.

În cadrul Comisiei speciale (partea I), Serviciul social internațional (International Social Service - „ISS”) a remarcat că există un „fenomen în creștere” reprezentat de părinții care își mută copiii dincolo de granițe pentru a evita apariția unor motive de îngrijorare și demararea unor proceduri privind protecția copiilor în statul în care copilul își are reședința obișnuită.

⁵⁸² În ceea ce privește aplicarea dispozițiilor privind recunoașterea și executarea prevăzute de Convenția din 1996, a se vedea, *supra*, **capitolul 10**.

⁵⁸³ În acest sens, a se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 11**.

⁵⁸⁴ În acest sens, a se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 6**.

Dacă ambele state relevante sunt părți la Convenția de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii și prezenta convenție a intrat în vigoare în raporturile dintre acestea,⁵⁸⁵ poate fi, de asemenea, posibil, în funcție de speță, ca autoritatea competentă a statului contractant în care copilul își are reședința obișnuită să solicite înapoierea copilului în temeiul Convenției din 1980, în cazul în care condițiile acestei convenții sunt îndeplinite.

- 13.67 (2) În cazul în care sunt anchetate motivele de îngrijorare privind protecția copiilor, dar nu a fost luată încă nicio măsură de protecție și nu a fost inițiată nicio procedură⁵⁸⁶:

În această situație, nu există nicio măsură de protecție care trebuie să fie recunoscută și executată în temeiul Convenției din 1996 de către statul contractant în care copilul a fost deplasat. În plus, deși acest lucru depinde de speță și de măsurile concrete luate de autoritatea competentă până la momentul deplasării, chiar dacă ambele state relevante sunt părți la Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, este puțin probabil ca anchetele autorității să fie suficiente pentru a-i atribui acesteia „drepturi privind încredințarea” (în sensul autonom prevăzut de Convenția din 1980) astfel încât o înapoiere să poată fi solicitată în temeiul acestei convenții⁵⁸⁷.

- 13.68 Convenția din 1996 rămâne semnificativă în aceste condiții și poate oferi un sprijin important pentru ambele state contractante pentru rezolvarea situației copilului. De exemplu:

- **Dispozițiile privind cooperarea**⁵⁸⁸

Articolul 36 din convenție prevede obligația statelor contractante care au adoptat sau au în vedere adoptarea de măsuri de protecție în ceea ce privește un copil, în cazul în care consideră că un copil este „expus unui pericol grav” și dacă li se aduce la cunoștință că reședința copilului s-a schimbat sau că acesta este prezent în alt stat⁵⁸⁹, de a informa autoritățile din celălalt stat despre „pericol și despre măsurile luate sau în curs de a fi luate”. Această dispoziție va obliga în mod normal statul contractant din care copilul a fost deplasat să informeze statul în care acesta a fost deplasat cu privire la situația copilului. Acesta va alerta statul din urmă cu privire la eventuala necesitate de a localiza copilul⁵⁹⁰ și de a stabili dacă sunt necesare măsuri suplimentare pentru a-l proteja.

O altă dispoziție care ar putea fi de ajutor o constituie articolul 34 din convenție. În cazul în care oricare dintre statele contractante în cauză are în vedere luarea unei măsuri de protecție a copilului (care este probabil să fie necesară în această situație pentru a asigura protecția continuă a unui copil), acesta poate solicita autorităților competente din celălalt stat contractant să îi ofere informații relevante pentru protecția copilului. De exemplu, statul contractant în care copilul a fost deplasat poate avea nevoie de informații

⁵⁸⁵ A se vedea articolul 38 din Convenția din 1980 privind procedura necesară pentru intrarea în vigoare a Convenției din 1980 în raporturile dintre statele contractante, în cazul în care doar un stat contractant a aderat la convenție.

⁵⁸⁶ A se vedea, *supra*, **exemplul 11 (E)**.

⁵⁸⁷ A se vedea comentariul din secțiunea „Analiză jurisprudențială” a INCADAT (< www.incadat.com >) privind situația în care se poate considera că o autoritate publică are „drepturi privind încredințarea” în ceea ce privește un copil în temeiul Convenției din 1980, astfel încât măsura înapoierii să îi fie disponibilă.

⁵⁸⁸ În această privință, a se vedea, *supra*, punctele **11.18-11.22**.

⁵⁸⁹ În sensul articolului 36, nu este necesar ca aceasta să fie un stat **contractant** la Convenția din 1996: a se vedea, *supra*, punctul **11.18** și următoarele.

⁵⁹⁰ În conformitate cu articolul 31 litera (c), poate exista, de asemenea, o solicitare directă din partea celui alt stat contractant în această privință.

privind situația copilului și istoricul familiei sale pentru ca autoritățile să evalueze dacă acel caz este unul de urgență și dacă sunt necesare anumite măsuri de protecție.

La un nivel mai general, va fi extrem de important ca autoritățile competente relevante din fiecare stat contractant, atunci când este cazul, cu asistența autorităților centrale proprii, să comunice clar și eficient între ele și să își coordoneze acțiunile, astfel încât să asigure continuitatea protecției copilului⁵⁹¹.

- **Dispoziții privind competența**

Dispozițiile privind competența din convenție includ norme clare și uniforme cu privire la statul contractant care are competență în privința copilului. Convenția stabilește că autoritățile statului contractant al reședinței obișnuite a copilului au competența generală de a lua măsuri de protecție privind copilul⁵⁹². În situația de fapt descrisă aici, se consideră adesea că un copil își menține reședința obișnuită în statul contractant din care a fost luat de către părinți. În acest caz, acest stat contractant își menține competența de a lua măsuri de protecție pe termen lung privind copilul respectiv și, prin urmare, poate să ia astfel de măsuri de protecție (și astfel de măsuri vor avea avantajul de a fi recunoscute și executorii în alt stat contractant în temeiul convenției). Totuși, în plus, statul contractant în care este prezent copilul va avea competența de a lua măsurile necesare pentru a proteja copilul în perioada intermediară când cazul său este considerat a fi unul de urgență. Asemenea măsuri adoptate își încetează efectele de îndată ce intervine statul contractant în care copilul își are reședința obișnuită - articolul 11 alineatul (2).

În cele din urmă, în acest scenariu, articolul 7 din Convenția din 1996 va trebui să fie de asemenea examinat de către ambele state contractante⁵⁹³.

- **Dispoziții privind recunoașterea și executarea**

Aceste dispoziții ale Convenției din 1996 rămân relevante, deoarece ele garantează că, atunci când un stat contractant ia măsuri de protecție, acestea vor fi recunoscute de drept în celălalt stat contractant și pot fi executate acolo.

13.69 În cele din urmă, ar trebui remarcat faptul că în aceste cazuri, în toate etapele, este important ca ambele state contractante să acționeze cu claritate, eficiență și celeritate pentru a asigura soluționarea situației în cel mai scurt timp posibil și în interesul superior al copilului.

Exemplul 13 (Q)

Mama și tatăl locuiesc în statul contractant A împreună cu copilul lor. Dată fiind incapacitatea lor de a îngriji copilul, ca urmare a abuzului de droguri, copilul este luat din grija părinților săi și plasat spre adopție în statul contractant A.

Doi ani mai târziu, mama rămâne însărcinată cu cel de al doilea copil. Părinții susțin că nu mai sunt dependenți și că doresc să îngrijească pe care îl așteaptă. Autoritatea competentă din statul contractant A investighează situația lor, dar înainte de emiterea unei hotărâri, mama dă naștere prematur copilului. Cuplul, temându-se că copilul va fi plasat în îngrijirea statului, fug imediat în statul contractant învecinat B.

⁵⁹¹ A se vedea articolul 30 alineatul (1). Comunicările judiciare directe pot juca, de asemenea, un rol important în acest sens: a se vedea, *supra*, nota 147.

⁵⁹² Reședința obișnuită este o noțiune de fapt; a se vedea, *infra*, punctul **13.83** și următoarele.

⁵⁹³ Pentru mai multe detalii privind punerea în aplicare a articolului 7, a se vedea, *supra*, **capitolul 4** și, în special, punctele **4.20-4.25**.

În conformitate cu articolul 36, autoritățile contractante din statul contractant A (cu asistența autorității lor centrale) informează imediat autoritățile competente din statul contractant B (unde au suspiciuni că au fugit părinții) cu privire la posibilul pericol în care se află nou-născutul și la măsurile de protecție pe care autoritățile din statul contractant A le au în vedere. De asemenea, în conformitate cu articolul 31 litera (c), acestea solicită sprijinul organismului competent din statul contractant B (fie autoritatea centrală, fie organismul căruia i s-a delegat această funcție în acest stat) la localizarea familiei.

Copil nou-născut se află în statul contractant B și s-a constatat că locuiește împreună cu părinții săi într-un cămin pentru tineret. Autoritățile statului contractant B comunică aceste informații autorităților statului contractant A. Statul contractant B decide că este necesar să ia măsuri de urgență (în temeiul articolului 11) pentru a proteja copilul, prin plasarea acestuia într-un centru de stat în statul contractant B. Ele comunică aceste informații statului contractant A. Autoritățile din statul contractant A, fiind de acord cu statul contractant B că se consideră în continuare că reședința obișnuită a copilului este în statul contractant A, solicită emiterea unui ordin (în temeiul articolului 5) pentru plasarea copilului în grija autorităților statului contractant A, în așteptarea unei anchete cu privire la viitorul pe termen lung al copilului. Această măsură este recunoscută de plin drept în statul contractant B și permite autorităților din ambele state contractante să își coordoneze acțiunile pentru predarea copilului către autoritățile competente din statul contractant A [măsura de urgență luată de statul contractant B încetându-și astfel efectele în conformitate cu articolul 11 alineatul (2)].

G. Bunurile copilului

- 13.70** Articolul 1 din convenție prevede că măsurile de protecție a **bunurilor** copilului se încadrează în domeniul de aplicare al convenției. Obiectivul acestei convenții în acest sens a fost de a stabili „norme precise referitoare la desemnarea și competențele reprezentantului legal al copilului de a administra bunurile copilului situate într-un stat străin”⁵⁹⁴. S-a considerat că acest lucru poate fi deosebit de util în cazul în care este necesar să se ia măsuri legale în ceea ce privește o proprietate care a fost lăsată moștenire copilului.⁵⁹⁵
- 13.71** Articolul 3 litera (g) prevede că măsurile de protecție cu privire la bunurile copilului pot să vizeze în mod deosebit „administrarea, conservarea sau acte de dispoziție privind proprietatea copilului”. „Această formulare foarte generală cuprinde toate operațiunile legate de bunurile [copilului], inclusiv achizițiile, considerate drept investiții sau cesiuni prin care se înstrăinează proprietatea transferată în schimbul achiziției”.⁵⁹⁶ Măsurile de protecție a bunurilor copilului pot viza, de exemplu, autorizațiile sau aprobările necesare pentru vânzarea sau achiziționarea bunurilor copilului.
- 13.72** Este important de reținut faptul că această convenție nu aduce atingere sistemelor de drept al proprietății și nu vizează dreptul material privind conținutul drepturilor de proprietate, cum ar fi litigiile referitoare la regimul proprietății/titlul de proprietate⁵⁹⁷. De exemplu, în cazul în care există cerințe privind vânzarea sau

⁵⁹⁴ Raportul explicativ, punctul 10.

⁵⁹⁵ *Ibid.* Ar trebui observat faptul că, deși desemnarea unui reprezentant al copilului și extinderea competenței acestui reprezentant ar fi chestiuni care intră în domeniul de aplicare al convenției, chestiunea de fond a dezbaterei succesiunii nu ar intra în domeniul de aplicare al convenției [articolul 4 litera (f)]. A se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 3, secțiunea C**, în ceea ce privește domeniul de aplicare material al convenției.

⁵⁹⁶ Raportul explicativ, punctul 25.

⁵⁹⁷ A se vedea, *supra*, punctele **3.30** și **3.31**. În acest context, ar trebui să fie, de asemenea, precizat

achiziționarea de terenuri sau clădiri care sunt impuse în general de un stat contractant tuturor furnizorilor sau cumpărătorilor de terenuri (de exemplu, o aprobare sau o autorizație specială pentru vânzarea sau achiziționarea de terenuri sau clădiri cu statut special ca urmare a importanței lor culturale sau istorice sau care fac parte din rezervele aborigene; sau pentru vânzarea sau achiziționarea de terenuri sau clădiri de către o persoană de altă cetățenie), și acestea nu au nicio legătură cu faptul că bunul respectiv este cumpărat sau vândut de către reprezentantul unui copil, acordarea acestor autorizații pentru vânzare nu intră în domeniul de aplicare material al convenției.

- 13.73** Articolul 55 din convenție permite statelor contractante să invoce o dublă rezervă în ceea ce privește bunurile copilului situate pe teritoriul lor. În primul rând, în temeiul articolului 55 alineatul (1) litera (a), un stat contractant poate rezerva competența autorităților sale de a lua măsuri de protecție a bunurilor copilului situate pe teritoriul său **indiferent** de locul în care copilul își are reședința obișnuită. Ar trebui remarcat faptul că o astfel de rezervă nu va împiedica autoritățile altui stat contractant să aibă competență în temeiul convenției de a lua măsuri de protecție cu privire la bunurile în cauză. Totuși, în al doilea rând, în conformitate cu articolul 55 alineatul (1) litera (b), un stat contractant poate, de asemenea, să își rezerve dreptul de a nu recunoaște în temeiul convenției răspunderea părintească sau orice măsură de protecție, în măsura în care acestea sunt incompatibile cu măsurile luate de autoritățile sale în legătură cu bunurile respective.
- 13.74** Astfel de rezerve pot fi limitate la anumite categorii de bunuri, cel mai probabil fiind bunuri imobile.
- 13.75** Orice rezervă formulată în temeiul articolului 55 trebuie să fie efectuată în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 60 și va fi notificată depozitarului convenției. Rezerva va fi notată în „tabelul privind situația” din Convenția din 1996 publicat pe site-ul Conferinței de la Haga [www.hcch.net], secțiunea „Conventions” (Convenții), subsecțiunea „Convention 34” (Convenția 34), „Status table” (Tabel privind situația)].

Exemplul 13 (R)

Copilul își are reședința obișnuită în statul contractant A și deține bunuri în statul contractant B. Un tutore este numit în statul contractant A pentru a se ocupa de bunurile copilului și este responsabil de gestionarea unor terenuri aflate în statul contractant B în numele copilului. Ordinul de numire a tutorelui este recunoscut de drept în toate statele contractante. În cazul în care statul contractant A emite certificate privind capacitatea de a acționa (în conformitate cu articolul 40 din convenție), în această situație, ar putea fi util ca tutorele să obțină un astfel de certificat⁵⁹⁸.

Exemplul 13 (S)

Copilul, având reședința obișnuită în statul contractant, A, călătorește în statul contractant B pentru a-și petrece vacanța. În timp ce se află în statul contractant B, este vătămat într-un accident de mașină. După recuperare, se întoarce acasă în statul contractant A. În statul contractant B sunt inițiate proceduri juridice și copilului i se acordă o sumă importantă de bani drept despăgubiri pentru vătămarile suferite în accidentul de mașină. Cu toate acestea, autoritatea competentă nu poate identifica o persoană în statul contractant B care să acționeze în calitate de tutore legal pentru copil în vederea primirii acestei sume de bani în numele său. În această situație, autoritatea competentă poate exercita competența în temeiul articolului 12

faptul că orice măsură privind legatele este exclusă în mod expres din domeniul de aplicare al convenției; a se vedea articolul 4 litera (f), discutat *supra*, la punctul **3.43**.

din convenție și poate dispune numirea unui tutore în statul contractant B pentru a gestiona sumele de bani în numele copilului cu titlu provizoriu. Acest ordin și-ar înceta efectele după numirea unui tutore legal de către autoritățile statului contractant A. În caz contrar, autoritatea competentă din statul contractant B poate formula o cerere în temeiul articolului 9 ca o autoritate competentă din statul contractant A să ajungă la un acord comun cu instanța din statul contractant B care își asumă competența în ceea ce privește numirea unui tutore al copilului. În cazul în care autoritatea competentă din statul contractant B primește un răspuns favorabil, acesta poate emite un ordin de numire a unui tutore pentru a gestiona sumele de bani în numele copilului.

H. Reprezentarea copiilor

- 13.76 Reprezentarea copiilor este adesea necesară având în vedere incapacitatea juridică a unui copil. „Reprezentarea” unui copil implică în general acționarea în numele copilului sau pentru acesta în relațiile cu terții. Printre situațiile relevante se numără și procedurile judiciare care implică copilul, precum și bunurile, tranzacțiile financiare și consimțământul privind tratamentul medical al acestuia.
- 13.77 Deciziile privind reprezentarea copiilor intră în mod clar în domeniul de aplicare al convenției. Articolul 3 litera (d) prevede că măsurile de protecție pot, în special, să se refere la desemnarea și atribuțiile oricărei persoane sau organism care are sarcina să îl reprezinte și să îl asiste pe copil. În plus, utilizarea noțiunii de „puteri” ale părinților, ale tutorelui sau ale altui reprezentant legal în definiția răspunderii părintești se referă la reprezentarea copiilor⁵⁹⁹.
- 13.78 Aceasta înseamnă că, în cazul în care autoritățile unui stat contractant adoptă o decizie privind reprezentarea unui copil, acestea trebuie să se asigure că au competență în temeiul convenției să facă acest lucru. Totuși, dacă autoritățile nu au competență în temeiul convenției, în cazul în care consideră că sunt mai în măsură în anumite cazuri să aprecieze interesul superior al copilului în ceea ce privește acest aspect, pot examina posibilitatea de a solicita un transfer de competență (dacă sunt îndeplinite cerințele de la articolul 9)⁶⁰⁰. De asemenea, pot exista situații în care este oportun ca un stat contractant **cu** competență să analizeze posibilitatea de a transfera competența unui alt stat contractant, de exemplu, în cazul în care trebuie să fie numit un reprezentant legal pentru un copil în procedurile judiciare din celălalt stat contractant⁶⁰¹.
- 13.79 Odată adoptate, aceste măsuri de protecție trebuie să fie recunoscute și executate în toate celelalte state contractante, conform normelor prevăzute de convenție.
- 13.80 În cazul în care „răspunderea părintească”⁶⁰² cuprinde și reprezentarea copilului, se aplică normele prevăzute la articolele 16 și 17. Articolul 16 din convenție prevede modul în care se stabilesc **titularii** răspunderii părintești.⁶⁰³ Articolul 17 prevede că **exercitarea** răspunderii părintești este reglementată de legea statului în care copilul își are reședința obișnuită. Aceasta înseamnă că normele statului în care se află reședința obișnuită a copilului care vizează reprezentarea copilului de către persoanele care au răspundere părintească vor determina natura, puterile și responsabilități acestei reprezentări.

⁵⁹⁹ Articolul 1 alineatul (2). A se vedea, de asemenea, *supra*, punctele **3.18-3.24**.

⁶⁰⁰ Articolul 9 A se vedea, de asemenea, *supra*, **capitolul 5**.

⁶⁰¹ Articolul 8 *Id.*

⁶⁰² Articolul 1 alineatul (2).

⁶⁰³ Aspecte discutate, *supra*, la **capitolul 9**.

Exemplul 13 (T)

În temeiul legislației statului A, părinții, în calitate de reprezentanți legali, au autoritatea de a acționa individual în vederea inițierii unui proces civil în numele copilului. În temeiul legislației statului contractant B, ambii părinți trebuie să ajungă la un acord înainte de formularea unei cereri pentru o astfel de acțiune. Familia locuiește în statul A. Mama și copilul călătoresc în statul contractant B. Copilul este implicat într-un accident în statul contractant B, iar mama dorește să inițieze procedurile acolo. Mama poate să facă acest lucru fără acordul tatălui, deoarece legislația statului A nu prevede că trebuie să existe acordul tatălui, iar statul A este statul în care copilul își are reședința obișnuită.

13.81 Legislațiile diferite implicate pot duce la apariția unor incertitudini cu privire la natura sau limitele competențelor sau puterilor persoanei responsabile pentru îngrijirea persoanei sau a bunurilor copilului. Articolul 40 din convenție prevede, prin urmare, posibilitatea de a acorda un certificat titularului răspunderii părintești sau persoanei însărcinată cu protecția copilului, care ar rezolva această incertitudine. Acest certificat poate fi eliberat de autoritățile⁶⁰⁴ statului contractant în care se află reședința obișnuită a copilului sau ale statului contractant în care a fost adoptată o măsură de protecție. Acesta ar trebui să indice calitatea în care persoana are dreptul de a acționa și puterile conferite acesteia. Capacitatea și puterile prevăzute în certificatul sus-menționat sunt prezumate a fi investite în acea persoană, până la proba contrarie.⁶⁰⁵

13.82 Articolul 19 din convenție prevede, de asemenea, un anumit nivel de protecție pentru părțile terțe care efectuează tranzacții cu un reprezentant legal al unui copil. Această protecție este concepută pentru părțile terțe care nu sunt considerate a cunoaște faptul că normele de stabilire a persoanelor care pot acționa în calitate de reprezentant legal al copilului specifice statului în care are loc tranzacția nu se aplică unui anumit copil ca urmare a normelor de drept prevăzute de convenție. Prin urmare, în cazul în care o tranzacție îndeplinește anumite criterii, valabilitatea sa nu poate fi contestată, iar partea terță nu poate fi considerată responsabilă exclusiv pe motivul că cealaltă persoană nu avea dreptul să acționeze în calitate de reprezentant legal al copilului potrivit legii desemnate de convenție. Criteriile care trebuie îndeplinite sunt următoarele:

- tranzacția a fost încheiată de o persoană care are dreptul să acționeze în calitate de reprezentant legal al copilului potrivit legii statului în care a fost încheiată tranzacția;
- partea terță nu a cunoscut sau nu ar fi trebuit să cunoască faptul că răspunderea părintească era reglementată de legea stabilită de convenție; precum și
- tranzacția a fost efectuată între persoane prezente pe teritoriul aceluiași stat⁶⁰⁶.

Exemplul 13 (U)

În statul contractant A, ambii părinți pot acționa în calitate de reprezentanți legali ai copilului în toate circumstanțele, cu excepția cazului în care există o decizie contrară luată de o autoritate competentă. În statul contractant B, tatăl necăsătorit nu poate acționa în calitate de reprezentant legal al copilului dacă nu sunt îndeplinite anumite condiții.

⁶⁰⁴ Articolul 40 alineatul (3) prevede că statele contractante care emit astfel de certificate trebuie să desemneze autoritățile care sunt competente să elibereze acest certificat.

⁶⁰⁵ A se vedea discuția de la articolul 40, *supra*, punctul 11.31.

⁶⁰⁶ Articolul 19 alineatul (2).

Copilul este născut în statul contractant B din părinți necăsătoriți. Acesta locuiește acolo împreună cu mama sa. Criteriile care permit tatălui să acționeze în calitate de reprezentant legal al copilului în temeiul legislației statului contractant B nu sunt îndeplinite. Tatăl copilului este cetățean al statului contractant A, locuiește în acest stat, iar copilul îl vizitează periodic.

Bunicul patern decedează, lăsând copilului o colecție de cărți rare. Tatăl încheie un contract în statul contractant A cu o parte terță, care își are reședința în statul contractant A, având ca obiect vânzarea colecției.

Cu condiția să nu existe niciun motiv ca partea terță să fi cunoscut că problema răspunderii părintești a copilului este reglementată de legislația statului contractant B, valabilitatea contractului care are ca obiect vânzare colecției nu poate fi pusă sub semnul întrebării, iar cumpărătorul nu poate fi considerat răspunzător din unicul motiv că tatăl, care a acționat în calitate de reprezentant legal al copilului, nu avea dreptul să procedeze astfel în temeiul legislației desemnate de convenție.

I. Factori de legătură

(a) Reședința obișnuită

- 13.83** Reședința obișnuită este principalul factor de legătură și servește drept bază pentru stabilirea competenței utilizată în Convenția din 1996⁶⁰⁷. Utilizarea reședinței obișnuite reprezintă un factor comun tuturor convențiilor de la Haga moderne privind copiii⁶⁰⁸. Niciuna dintre aceste convenții nu cuprinde o definiție a noțiunii de „reședință obișnuită”, aceasta trebuind să fie stabilită de autoritățile competente în fiecare caz în parte pe baza elementelor de fapt. Este o noțiune autonomă și ar trebui să fie interpretată în lumina obiectivelor convenției, mai degrabă decât în temeiul constrângerilor dreptului intern.
- 13.84** Stabilirea reședinței obișnuite este de o importanță deosebită în conformitate cu Convenția din 1980 și cu Convenția din 1996. Ar trebui remarcat faptul că Convenția din 1996 utilizează expresia „reședință obișnuită” într-un alt context decât Convenția din 1980. În Convenția din 1980, stabilirea faptului că un copil își are reședința obișnuită în statul solicitant este necesară pentru a se aplica măsurile prevăzute de Convenția din 1980 și face parte dintr-o anchetă mai amplă al cărei obiect este să se stabilească dacă a existat o deplasare sau o reținere ilicită a unui copil. Rolul reședinței obișnuite prevăzut de Convenția din 1996 este în general de a stabili autoritățile cărui stat contractant sunt competente să ia măsuri de protecție și dacă deciziile lor ar trebui să fie recunoscute și executate în alte state contractante. Având în vedere că reședința obișnuită este o noțiune de fapt, pot exista diferite considerații care trebuie să fie luate în seamă în momentul determinării reședinței obișnuite a unui copil în sensul Convenției din 1996.
- 13.85** În jurisprudența internațională referitoare la noțiunea de „reședință obișnuită” se pot remarca câteva tendințe. Astfel cum s-a arătat mai sus, acestea pot fi relevante pentru determinările bazate pe situația de fapt fie în temeiul Convenției din 1980, fie în temeiul Convenției din 1996. În primul rând, în cazul în care există probe clare ale unei intenții de a începe o nouă viață într-un alt stat, atunci reședința obișnuită existentă se va pierde, de obicei, și una nouă va fi dobândită.⁶⁰⁹ În al doilea rând, în cazul unei acțiuni cu durată nedeterminată sau

⁶⁰⁷ Articolul 5, discutat, *supra*, punctul 4.4 și următoarele.

⁶⁰⁸ Celelalte convenții sunt Convenția din 1980 privind răpirea internațională de copii, Convenția din 1993 privind adopțiile internaționale și Convenția din 2007 privind pensia de întreținere pentru copii și Protocolul acesteia. Pentru textul integral al acestor convenții, a se vedea site-ul Conferinței de la Haga la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Conventions” (Convenții).

⁶⁰⁹ În general, intenția relevantă va fi în această situație intenția **părinților**. A se vedea, de exemplu, cauza

care ar putea avea o durată nedeterminată, reședința obișnuită de la momentul mutării se poate pierde, de asemenea, iar una nouă poate fi dobândită relativ rapid⁶¹⁰. Totuși, în cazul în care o acțiune este limitată în timp, chiar dacă pentru o perioadă lungă de timp, s-a acceptat în mai multe jurisdicții că reședința obișnuită existentă poate fi menținută pe întreaga durată⁶¹¹. Acest lucru ar putea fi valabil mai ales în cazul în care părinții au încheiat un acord privind o ședere temporară a copilului în altă țară⁶¹². Evaluările altor situații tind să urmeze una dintre următoarele două abordări. Abordarea bazată pe „intenția părinților” se referă la intenția comună a părinților în ceea ce privește natura deplasării⁶¹³. Abordarea „centrată asupra copilului” subliniază în schimb realitatea de fapt din viața copilului⁶¹⁴. Această realitatea de fapt include elemente cum ar fi educația, interacțiunea socială, relațiile familiale și, în general, pune accent pe viața copilului. Au existat, de asemenea, cazuri în care cele două abordări au fost combinate, referindu-se atât la intențiile părinților, cât și la viața copilului.⁶¹⁵ Atunci când se decide cu privire la abordarea care va fi urmată, unele instanțe țin seama de vârsta copilului implicat; cu cât copilul este mai mare, cu atât este mai probabil ca instanța să acorde o mai mare atenție vieții acestuia.

13.86 Absența temporară a copilului de la locul reședinței sale obișnuite din motive legate de petrecerea vacanțelor, frecventarea școlii sau exercitare drepturilor de vizită/de a menține legături personale nu va avea, în principiu, ca rezultat, schimbarea reședinței obișnuite a copilului.

DeHaan/Gracia [2004] AJ No 94 (QL), [2004] ABQD 4 [Referință INCADAT: HC/E/CA 576]; *Re J. (A Minor) (Răpire: Drepturi de încredințare)* [1990] 2 AC 562 [Referință INCADAT: HC/E/UK 2]; *Re F. (A Minor) (Răpire de copii)* [1992] 1 FLR 548, [1992] Dreptul familiei 195 [referință INCADAT: HC/E/UK 40]. Ar trebui remarcat faptul că este posibil ca, în situații rare, copilul să își piardă reședința obișnuită și să nu dobândească o nouă reședință obișnuită [caz în care, în temeiul Convenției din 1996, s-ar aplica articolul 6 alineatul (2)]. Cu toate acestea, o astfel de hotărâre ar trebui să fie evitată atunci când este posibil - a se vedea, *supra*, punctele **4.16-4.19**.

⁶¹⁰ A se vedea *Al Habtoor/Fotheringham* [2001] EWCA Civ 186 [Referință INCADAT: HC/E/UK 875]; *Callaghan/Thomas* [2001] NZFLR 1105 [Referință INCADAT: HC/E/NZ 413]; *Cameron/Cameron*, 1996 SC 17, 1996 SLT 306, 1996 SCLR 25 [Referință INCADAT: HC/E/UKs 71]; *Moran/Moran*, 1997 SLT 541 [Referință INCADAT: HC/E/UKs 74]; *Karkkainen/Kovalchuk*, 445 F.3d 280 (cea de a 3-a instanță de circuit, 2006) [Referință INCADAT: HC/E/USf 879].

⁶¹¹ A se vedea *Re H (Răpire Reședință obișnuită: Procedura de aprobare)* [2000] 3 FCR 412 [Referință INCADAT: HC/E/UK 478]; *Morris/Morris*, 55 F. Supp 2d 1156 (D. Colo., 30 august 1999) [Referință INCADAT: HC/E/USf 306]; *Mozes/Mozes*, 239 F.3d 1067 (cea de a 9-a instanță de circuit, 2001) [Referință INCADAT: HC/E/USf 301].

⁶¹² A se vedea cauza *Denmark Ø.L.K.*, 5 aprilie 2002, divizia 16, B-409-02 [Referință INCADAT: HC/E/DK 520].

⁶¹³ A se vedea cauza *Re B (Răpire de minori)* [1993] 1 FLR 993 [Referință INCADAT: HC/E/UK 173]; *Mozes/Mozes*, 239 F.3d 1067 (cea de a 9-a instanță de circuit, 2001) [Referință INCADAT: HC/E/USf 301]; *Holder/Holder*, 392 F.3d 1009, 1014 (cea de a 9-a instanță de circuit, 2004) [Referință INCADAT: HC/E/USf 777]; *Ruiz/Tenorio*, 392 F.3d 1247, 1253 (cea de a 11-a instanță de circuit, 2004) [Referință INCADAT: HC/E/USf 780]; *Tsarbopoulos/Tsarbopoulos*, 176 F. Supp.2d 1045 (E.D. Wash. 2001) [Referință INCADAT: HC/E/USf 482]; *Gitter/Gitter*, 396 F.3d 124, 129-30 (cea de a 2-a instanță de circuit, 2005) [Referință INCADAT: HC/E/USf 776]; *Koch/Koch*, 450 F.3d 703 (cea de a 7-a instanță de circuit, 2006) [Referință INCADAT: HC/E/USf 878]. Ar trebui remarcat faptul că, în speța *Mozes*, cea de a 9-a instanță de circuit a recunoscut că, având în vedere timpul suficient disponibil și experiența pozitivă, viața copilului ar putea deveni atât de bine ancorată în noua țară încât acesta să obțină o reședință obișnuită acolo fără a aduce atingere intențiilor contrare persistente ale părinților.

⁶¹⁴ *Friedrich/Friedrich*, 983 F.2d 1396, (cea de a 6-a instanță de circuit, 1993) [Referință INCADAT: HC/E/USf 142]; *Robert/Tesson* (cea de a 6-a instanță de circuit, 2007) [Referință INCADAT: HC/E/US 935]; *Re M (Răpire: Reședință obișnuită)* [1996] 1 FLR 887.

⁶¹⁵ Principala hotărâre este cea din cauza: *Feder/Evans-Feder*, 63 F.3d 217, 222 (cea de a 3-a instanță de circuit, 1995) [Referință INCADAT: HC/E/USf 83]. A se vedea și: *Karkkainen/Kovalchuk*, 445 F.3d 280 (cea de a 3-a instanță de circuit, 1995) [Referință INCADAT: HC/E/USf 879]. În această situație, s-a făcut o distincție între situația copiilor mici, în cazul cărora s-a considerat că se va acorda o mai mare atenție intenției comune a părinților, și a copiilor cu vârstă mai mare, în cazul cărora intențiile părinților ar avea un rol mai limitat. *Silverman/Silverman*, 338 F.3d 886 (cea de a 8-a instanță de circuit, 2003) [Referință INCADAT: HC/E/USf 530].

- 13.87 Conceptul de reședință obișnuită a fost discutat de Curtea de Justiție a Uniunii Europene⁶¹⁶ (denumită în continuare „CJUE”) în contextul Regulamentului Bruxelles IIa⁶¹⁷. CJUE a afirmat că reședința obișnuită a unui copil trebuie să fie stabilită ținând seama de toate circumstanțele specifice fiecărui caz în parte. În special, noțiunea trebuie să fie interpretată în sensul că „reședința copilului exprimă o anumită integrare într-un mediu social și familial. Trebuie mai ales să fie luate în considerare durata, regularitatea, condițiile și motivele sejurului pe teritoriul [...] și ale mutării familiei în acest stat, cetățenia copilului, locul și condițiile de școlarizare, cunoștințele lingvistice, precum și raporturile de familie și sociale ale copilului în statul respectiv”⁶¹⁸.

(b) Prezența

- 13.88 Există o serie de situații în care prezența unui copil (sau a bunurilor unui copil) este considerată ca factor de legătură în Convenția din 1996⁶¹⁹. Conceptul de „prezență” se referă la prezența fizică pe teritoriul statului contractant în cauză. Noțiunea nu implică niciun fel de dovadă a șederii: simpla prezență fizică a copilului în teritoriu este suficientă.

(c) Cetățenia

- 13.89 Acest factor de legătură nu este unicul prevăzut de Convenția din 1996, ci este un factor inclus în mecanismul transferului de competență de la articolele 8 și 9⁶²⁰. Autoritățile unui stat contractant al cărui cetățean este copilul pot solicita transferul competenței în favoarea lor și, de asemenea, pot fi invitate să accepte un transfer de competență. Doar cetățenia copilului nu este suficientă și, de asemenea, autoritățile acestui stat contractant trebuie să fie considerate a fi cele mai în măsură să aprecieze interesul superior al copilului în cauză. Mulți copii au mai multe cetățenii. Orice stat contractant al cărui cetățean este copilul poate îndeplini condițiile prevăzute la articolul 8 pentru un transfer de competență.
- 13.90 Articolul 47 se referă la situația statelor contractante în care există mai multe unități teritoriale care aplică legislații diferite și explică faptul că orice trimitere la statul al cărui cetățean este copilul se înțelege ca o trimitere la unitatea teritorială desemnată de legislația respectivului stat sau, în absența unor norme relevante, la unitatea teritorială cu care copilul are cele mai strânse legături.

(d) Legături strânse

- 13.91 În cazul în care există „legături strânse” între un copil și un stat contractant, autoritățile statului contractant respectiv pot solicita un transfer de competență (pentru a fi capabile să ia măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului - articolul 9) sau pot primi o solicitare să **accepte** un astfel de transfer de

⁶¹⁶ Anterior datei de 1 ianuarie 2011, „Curtea de Justiție a Comunităților Europene”.

⁶¹⁷ Cauza C-523/07, A, 2 aprilie 2009. A se vedea, de asemenea, hotărârea CJUE în cauza *Barbara Mercredi/Richard Chaffe* (C-497/10 PPU), din 22 decembrie 2010, care sprijină această abordare.

⁶¹⁸ Cauza C-523/07, A, 2 aprilie 2009, punctele 37-39. Desigur, în cazul în care factorii menționați indică două sau mai multe state diferite ca posibile state ale reședinței obișnuite a copilului, în ultimă instanță, va fi de competența autorității judiciare/administrative care instrumentează cauza să stabilească factorii care sunt cei mai semnificativi în cazul respectiv.

⁶¹⁹ A se vedea, de exemplu, articolele 6, 11 și 12, discutate, *supra*, în **capitolele 4, 6 și 7**.

⁶²⁰ Aspecte discutate, *supra*, la punctele **5.9-5.12**. Cu toate acestea, în Convenția de la Haga din 1961 privind protecția minorilor, cetățenia este utilizată ca factor de legătură. Articolul 4 permite statului al cărui cetățean este copilul să își exercite competența de a lua măsuri pentru protecția persoanei sau a bunurilor copilului, în cazul în care consideră că interesul superior al copilului impune acest lucru și după informarea autorităților statului în care copilul își are reședința obișnuită.

competență (articolul 8). Acest lucru este valabil în cazul în care se consideră că autoritățile acestui stat contractant sunt cele mai în măsură să aprecieze interesul superior al copilului în cauză⁶²¹.

- 13.92 În plus, articolul 32 din convenție permite autorității centrale sau altei autorități competente dintr-un stat contractant cu care copilul are „legături strânse” să solicite un raport privind situația copilului sau să ia în considerare necesitatea ca autoritatea centrală a statului contractant al reședinței obișnuite a copilului să ia măsuri de protecție.⁶²²
- 13.93 În cele din urmă, în contextul Convenției din 1996, se poate utiliza un test privind „legăturile strânse” pentru a aplica o lege care diferă de cea a forului prevăzut la articolul 15 alineatul (2)⁶²³.
- 13.94 Cu toate acestea, există o mică diferență între articolul 15 și articolele 8, 9 și 32 în ceea ce privește testul care trebuie aplicat în această privință. La articolul 15, statul contractant care își exercită competența poate în mod excepțional să aplice sau să ia în considerare legea altui stat cu care **situația** respectivă prezintă legături strânse. În cadrul dispozițiilor privind transferul și al articolului 32, legăturile strânse ale statului contractant care primește/formulează o cerere de transfer (articolele 8 și 9) sau care formulează o solicitare privind întocmirea unui raport sau pentru măsuri de protecție (articolul 32) trebuie să fie **cu copilul**.
- 13.95 Trebuie apreciat de la caz la caz dacă un copil sau o situație are „legături strânse” cu un stat. Exemple de state cu care un copil poate avea „legături strânse” sunt: statul fostei reședințe obișnuite a copilului, statul în care trăiesc membri ai familiei copilului care sunt dispuși să aibă grijă de el, statul în care locuiește părintele care are drept de vizită/de a menține legături personale în situația în care părinții sunt separați sau statul în care se află membri ai familiei extinse a copilului pe care acesta îl vizitează în mod regulat.

Exemplul 13 (V)

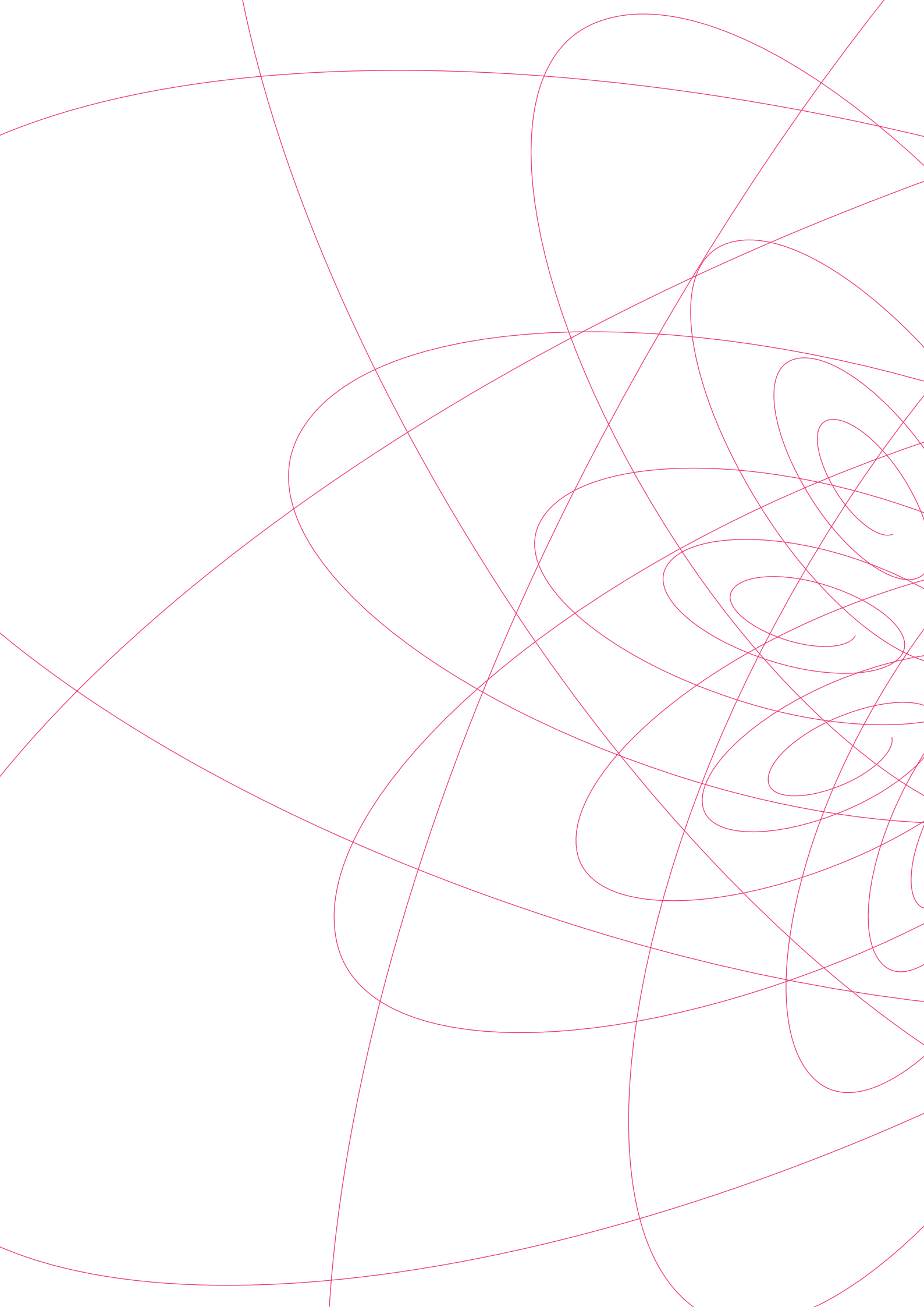
Autoritățile statului contractant A sunt sesizate cu o cerere de divorț. Criteriile prevăzute la articolul 10 sunt îndeplinite, iar autoritățile sunt competente să ia măsuri cu privire la copiii părinților care divorțează. Copiii au reședința obișnuită în statul contractant B și s-a stabilit de comun acord că aceștia ar trebui își mențină reședința în acest stat. Reședința obișnuită reprezintă „legăturile strânse” în acest caz, iar autoritățile statului contractant A pot utiliza acest aspect pentru a aplica legea statului contractant B în ceea ce privește decizia⁶²⁴.

⁶²¹ A se vedea, *supra*, **capitolul 5** pentru o discuție mai detaliată cu privire la dispozițiile privind transferul de competență.

⁶²² Aspecte discutate, *supra*, la punctul **11.24**.

⁶²³ Aspecte discutate, *supra*, la punctul **9.2**.

⁶²⁴ Articolul 15 alineatul (2), *supra*, punctul **9.2**.

ANEXA I

Textul Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor

34. CONVENȚIA DE LA HAGA ASUPRA COMPETENȚEI, LEGII APLICABILE, RECUNOAȘTERII, EXECUTĂRII ȘI COOPERĂRII PRIVIND RĂSPUNDEREA PĂRINTEASCĂ ȘI MĂSURILE DE PROTECȚIE A COPIILOR

(Adoptată la 19 octombrie 1996)

Statele semnatare ale prezentei convenții,
Luând în considerare necesitatea îmbunătățirii protecției copiilor în situațiile internaționale,
Dorind să evite conflictele între sistemele juridice în privința competenței, legii aplicabile, recunoașterii și executării măsurilor de protecție a copiilor,
Reafirmând importanța cooperării internaționale pentru protecția copiilor,
Confirmând faptul că interesul superior al copilului trebuie să fie luat în considerare cu prioritate, Constatând necesitatea revizuirii *Convenției din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă în privința protecției minorilor*,
Dorind să stabilească prevederi comune în acest scop, luând în considerare *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului* din 20 noiembrie 1989,
Au convenit următoarele:

CAPITOLUL I - DOMENIUL DE APLICARE AL CONVENȚIEI

Articolul 1

- (1) Prezenta convenție are ca obiect:
  - (a) determinarea statului ale cărui autorități sunt competente să ia măsurile de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului;
  - (b) determinarea legii aplicabile de către aceste autorități în exercițiul competenței lor;
  - (c) determinarea legii aplicabile răspunderii părintești;
  - (d) asigurarea recunoașterii și executării unor asemenea măsuri de protecție în toate statele contractante;
  - (e) stabilirea cooperării necesare între autoritățile statelor contractante pentru a asigura atingerea obiectivelor convenției.
- (2) În sensul convenției, termenul „răspundere părintească” include autoritatea părintească sau orice relație similară acestei autorități, prin care se determină drepturi, puteri și obligații ale părinților, ale tutorelui sau ale altui reprezentant legal în legătură cu persoana sau bunurile copilului.

Articolul 2

Convenția se aplică copiilor din momentul nașterii lor și până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Articolul 3

Măsurile prevăzute la articolul 1 pot să se refere în mod deosebit la:

- (a) atribuirea, exercițiul și restrângerea, totală sau parțială, a răspunderii părintești, precum și la delegarea acesteia;
- (b) dreptul de încredințare, inclusiv dreptul privind ocrotirea persoanei copilului și, în special, dreptul de a hotărî asupra locului de reședință a copilului, precum și dreptul de vizită, prin care se înțelege inclusiv dreptul de a lua copilul, pentru o perioadă determinată, într-un alt loc decât reședința sa obișnuită;
- (c) tutela, curatela și instituții similare;
- (d) desemnarea și atribuțiile oricărei persoane sau organism care are sarcina să se ocupe de persoana copilului sau de bunurile acestuia, să îl reprezinte ori să îl asiste;
- (e) plasamentul copilului la familia substitutivă, într-o formă de protecție instituționalizată, protecție prin „*kafala*” ori o instituție similară;
- (f) supravegherea de către autoritățile publice a ocrotirii copilului acordată de către orice persoană căreia acesta i-a fost încredințat;
- (g) administrarea, conservarea sau acte de dispoziție privind proprietatea copilului.

Articolul 4

Convenția nu se aplică pentru:

- (a) stabilirea sau contestarea filiației;
- (b) deciziile privind adopția, măsurile pregătitoare pentru adopție, anularea ori revocarea adopției;
- (c) numele și prenumele copilului;
- (d) obținerea capacității depline de exercițiu;
- (e) obligațiile de întreținere;
- (f) legate sau succesiuni;
- (g) securitatea socială;
- (h) măsurile publice de natură generală în domeniul educației și sănătății;
- (i) măsurile luate ca urmare a unor infracțiuni săvârșite de copil;
- (j) deciziile privind dreptul de azil și privind imigrația.

CAPITOLUL II - COMPETENȚA

Articolul 5

- (1) Autoritățile judiciare sau administrative ale statelor contractante de la reședința obișnuită a copilului au competența de a lua măsuri de protecție a persoanei copilului sau a bunurilor acestuia.
- (2) Sub rezerva articolului 7 din convenție, în caz de schimbare a reședinței obișnuite a copilului în alt stat contractant, sunt competente autoritățile din statul noii reședințe obișnuite.

Articolul 6

- (1) În situația copiilor refugiați sau a copiilor care, din cauza tulburărilor interne din țara lor, sunt deplasați pe plan internațional, autoritățile statului contractant pe teritoriul căruia se află în prezent acești copii ca rezultat al deplasării lor exercită competența, prevăzută la articolul 5 alineatul (1).
- (2) Prevederile alineatului precedent se aplică, de asemenea și copiilor a căror reședință obișnuită nu poate fi stabilită.

Articolul 7

- (1) În cazul deplasării sau al neînapoierii ilicite a copilului, autoritățile statului contractant în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau neînapoierii își păstrează competența până când copilul a dobândit o reședință obișnuită într-un alt stat și:
  - (a) fiecare persoană, instituție sau alt organism având dreptul de încredințare a încuviințat deplasarea sau neînapoierea; sau
  - (b) copilul a locuit în acel alt stat o perioadă de cel puțin un an după ce persoana, instituția sau alt organism având dreptul de încredințare a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul unde se află copilul, dar nicio cerere de înapoiere introdusă în cursul acestei perioade nu este încă examinată, iar copilul s-a integrat în noul mediu.
- (2) Deplasarea sau neînapoierea copilului este considerată ca fiind ilicită când:
  - (a) are loc cu încălcarea dreptului de încredințare a copilului atribuit unei persoane, instituții sau altui organism, separat sau împreună, potrivit legii statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înainte de deplasare sau neînapoiere și
  - (b) acest drept era exercitat în mod efectiv, separat sau împreună, la momentul deplasării sau neînapoierii, sau ar fi fost astfel exercitat dacă aceste evenimente nu ar fi survenit.

Dreptul de încredințare menționat la litera (a) poate să rezulte în special dintr-o atribuire de plin drept, dintr-o hotărâre judecătorească sau administrativă ori dintr-un acord în vigoare potrivit dreptului aceluia stat.
- (3) Cât timp autoritățile menționate la alineatul (1) își păstrează competența, autoritățile statului contractant în care copilul a fost deplasat sau în care a fost reținut pot lua, atunci când este necesar, numai măsuri urgente pentru protecția persoanei sau a bunurilor copilului, în conformitate cu articolul 11.

Articolul 8

- (1) Pe cale de excepție, autoritatea statului contractant competentă potrivit articolului 5 sau articolului 6, dacă ea consideră că în anumite situații autoritatea altui stat contractant ar fi mai în măsură să aprecieze interesul superior al copilului, poate:
  - fie să solicite acestei autorități, direct sau prin intermediul autorității centrale a aceluia stat, să accepte competența de a lua acele măsuri de protecție pe care le consideră necesare;
  - fie să suspende soluționarea cauzei și să invite părțile să introducă o asemenea cerere înaintea autorității celui alt stat.
- (2) Statele contractante ale căror autorități pot fi sesizate conform prevederilor alineatului precedent sunt:
  - (a) statul al cărui cetățean este copilul;
  - (b) statul în care sunt situate bunurile copilului;
  - (c) statul ale cărui autorități sunt sesizate cu o cerere de divorț sau separare legală a părinților copilului ori pentru anularea căsătoriei acestora;
  - (d) statul cu care copilul are cele mai strânse legături.
- (3) Autoritățile interesate pot proceda la un schimb de opinii.
- (4) Autoritatea solicitată sau sesizată potrivit prevederilor alineatului (1) poate să accepte competența în locul autorității competente conform articolului 5 sau articolului 6, dacă ea consideră că aceasta este în interesul superior al copilului.

Articolul 9

- (1) Dacă autoritățile statului contractant menționate la articolul 8 alineatul (2) consideră că în anumite situații sunt mai în măsură să aprecieze interesul superior al copilului, ele pot:
  - fie să solicite autorității competente a statului contractant de la reședința obișnuită a copilului, direct sau prin intermediul autorității centrale a aceluși stat, să le permită să exercite competența de a lua măsurile de protecție pe care le consideră a fi necesare;
  - fie să invite părțile să introducă o asemenea cerere către autoritatea statului contractant de la reședința obișnuită a copilului.
- (2) Autoritățile interesate pot proceda la un schimb de opinii.
- (3) Autoritatea care inițiază cererea poate exercita competența în locul autorității statului contractant de la reședința obișnuită a copilului numai dacă aceasta din urmă a acceptat această cerere.

Articolul 10

- (1) Fără a aduce atingere prevederilor articolelor 5 - 9, autoritățile unui stat contractant competente să soluționeze cererea de divorț sau de separare legală a părinților unui copil cu reședința obișnuită în alt stat contractant sau pentru anularea căsătoriei lor pot, dacă legea statului lor o permite, să ia măsuri de protecție a persoanei copilului și a bunurilor acestuia, dacă:
  - (a) la momentul începerii procedurilor, unul dintre părinți își are reședința obișnuită în acel stat, iar unul dintre părinți exercită răspunderea părintească în legătură cu copilul și
  - (b) competența acestor autorități de a lua asemenea măsuri a fost acceptată de către părinți, precum și de către orice altă persoană care exercită răspunderea părintească în legătură cu copilul, și dacă această competență este în interesul superior al acestuia.
- (2) Competența prevăzută la alineatul (1) de a lua măsuri de protecție a copilului încetează de îndată ce hotărârea care admite sau respinge cererea de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei a devenit definitivă, ori procedura s-a încheiat din alt motiv.

Articolul 11

- (1) În toate cazurile de urgență, autoritățile din orice stat contractant, pe al cărui teritoriu se află copilul sau bunurile sale, au competența de a lua măsurile necesare de protecție.
- (2) Măsurile luate conform alineatului precedent cu privire la un copil care își are reședința obișnuită într-un stat contractant își încetează efectele de îndată ce autoritățile competente potrivit articolelor 5 - 10 au luat măsurile impuse de situație.
- (3) Măsurile luate conform alineatului (1) cu privire la un copil care își are reședința obișnuită într-un stat necontractant își încetează efectele în fiecare stat contractant de îndată ce măsurile impuse de situație și luate de autoritățile unui alt stat sunt recunoscute în statul contractant în cauză.

Articolul 12

- (1) Sub rezerva dispozițiilor articolului 7, autoritățile unui stat contractant, pe al cărui teritoriu se află copilul sau bunurile acestuia, au competența de a lua măsuri cu caracter provizoriu pentru protecția persoanei sau a bunurilor copilului, care au un efect teritorial limitat la statul în cauză, în măsura în care asemenea măsuri nu sunt

incompatibile cu măsurile deja luate de către autoritățile care au competența potrivit articolelor 5 - 10.

- (2) Măsurile luate potrivit alineatului precedent cu privire la un copil având reședința obișnuită într-un stat contractant își încetează efectele de îndată ce autoritățile competente potrivit articolelor 5 - 10 au luat o decizie în privința măsurilor de protecție care ar putea fi impuse de situație.
- (3) Măsurile luate potrivit alineatului (1) cu privire la un copil având reședința obișnuită într-un stat necontractant își încetează efectele în statul contractant în care măsurile au fost luate, de îndată ce măsurile impuse de situație și luate de autoritățile altui stat sunt recunoscute în statul contractant în cauză.

Articolul 13

- (1) Autoritățile dintr-un stat contractant competente potrivit articolelor 5 - 10 să ia măsuri de protecție a persoanei sau a bunurilor copilului trebuie să se abțină de a se pronunța dacă, la momentul începerii procedurii, măsuri corespunzătoare situației au fost cerute autorităților unui alt stat contractant, de asemenea având competență potrivit articolelor 5 - 10 la momentul solicitării, iar acestea sunt încă în curs de examinare.
- (2) Prevederile alineatului precedent nu se aplică dacă autoritățile înaintea cărora a fost inițial introdusă cererea pentru luarea măsurilor au renunțat la competență.

Articolul 14

Măsurile luate în aplicarea articolelor 5 - 10 rămân în vigoare conform prevederilor acestora, chiar dacă o schimbare de împrejurări a îndepărtat elementele pe care a fost întemeiată competența, atât vreme cât autoritățile competente potrivit convenției nu au modificat, înlocuit sau înlăturat asemenea măsuri.

CAPITOLUL III - LEGEA APLICABILĂ

Articolul 15

- (1) În exercitarea competenței care le-a fost atribuită potrivit dispozițiilor capitolului II, autoritățile statelor contractante aplică legea lor națională.
- (2) Cu toate acestea, în măsura în care protecția persoanei sau a bunurilor copilului o impune, în mod excepțional ele pot aplica sau pot lua în considerare legea unui alt stat cu care situația respectivă prezintă cea mai strânsă legătură.
- (3) Dacă reședința obișnuită a copilului se schimbă în alt stat contractant, legea acestui stat se aplică, din momentul modificării situației, condițiilor de aplicare a măsurilor luate în statul vechii reședințe obișnuite.

Articolul 16

- (1) Atribuirea sau încetarea răspunderii părintești de plin drept, fără intervenția autorității judecătorești sau administrative, este reglementată de legea statului unde copilul își are reședința obișnuită.
- (2) Atribuirea sau încetarea răspunderii părintești printr-un acord ori un act unilateral, fără intervenția autorității judecătorești sau administrative, este reglementată de legea statului unde copilul avea reședința obișnuită la momentul la care acordul sau actul unilateral își produc efectele.
- (3) Răspunderea părintească care există potrivit legii statului de reședință obișnuită a

- copilului se menține și după schimbarea reședinței obișnuite în alt stat.
- (4) Dacă reședința obișnuită a copilului se schimbă, atribuirea răspunderii părintești de plin drept către o persoană care nu este încă investită cu această răspundere este reglementată de legea statului de la noua reședință obișnuită.

Articolul 17

Exercitarea răspunderii părintești este reglementată de legea statului de la reședința obișnuită a copilului. Dacă reședința obișnuită a copilului se schimbă, situația este reglementată de legea statului de la noua reședință obișnuită.

Articolul 18

Răspunderea părintească menționată la articolul 16 poate fi retrasă sau condițiile exercitării ei pot fi modificate prin măsuri luate în vederea aplicării acestei convenții.

Articolul 19

- (1) Validitatea unui act încheiat între un terț și o altă persoană care ar avea calitatea de reprezentant legal al copilului potrivit legii statului în care actul a fost încheiat nu poate fi contestată, nici răspunderea terțului angajată pe motivul că cealaltă persoană nu avea calitatea de reprezentant legal al copilului potrivit legii desemnate de prevederile prezentului capitol, afară dacă terțul a cunoscut ori trebuia să fi cunoscut că răspunderea părintească era reglementată de această lege.
- (2) Alineatul precedent se aplică numai dacă actul a fost încheiat între persoane prezente pe teritoriul aceluiași stat.

Articolul 20

Prevederile prezentului capitol se aplică chiar dacă legea desemnată de ele este legea unui stat necontractant.

Articolul 21

- (1) În sensul prezentului capitol, prin termenul „lege” se are în vedere legea în vigoare într-un stat, cu excepția regulilor aplicabile conflictului de legi.
- (2) Cu toate acestea, dacă legea aplicabilă conform articolului 16 este cea a unui stat necontractant și dacă regulile de conflict ale acelui stat desemnează legea unui alt stat necontractant care aplică propria sa lege, se aplică legea celui din urmă stat. Dacă legea acestui stat necontractant nu este recunoscută ca fiind aplicabilă, legea aplicabilă va fi cea desemnată de articolul 16.

Articolul 22

Aplicarea legii desemnate de prevederile prezentului capitol poate fi refuzată numai dacă această aplicare ar fi în mod vădit contrară ordinii publice, luând în considerare interesul superior al copilului.

CAPITOLUL IV - RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA

Articolul 23

- (1) Măsurile luate de către autoritățile unui stat contractant sunt recunoscute de plin drept în alte state contractante.
- (2) Recunoașterea poate fi refuzată în următoarele cazuri:
  - (a) dacă măsura a fost luată de către autoritatea a cărei competență nu a fost stabilită pe unul dintre temeiurile prevăzute pentru aceasta în capitolul II;
  - (b) dacă măsura a fost luată, cu excepția unei situații de urgență, în cadrul unei proceduri judecătorești sau administrative, fără să se fi dat posibilitatea copilului de a fi audiat, prin încălcarea principiilor fundamentale de procedură ale statului solicitat;
  - (c) la cererea oricărei persoane care susține că măsura i-a încălcat răspunderea părintească, dacă o asemenea măsură a fost luată, cu excepția unei situații de urgență, fără să se fi dat posibilitatea acestei persoane de a fi audiată;
  - (d) dacă o asemenea recunoaștere este în mod vădit contrară ordinii publice a statului solicitat, luând în considerare interesul superior al copilului;
  - (e) dacă măsura este incompatibilă cu o măsură ulterioară luată de un stat necontractant unde copilul își are reședința obișnuită, când această măsură ulterioară îndeplinește condițiile de recunoaștere în statul solicitat;
  - (f) dacă procedura prevăzută la articolul 33 nu a fost respectată.

Articolul 24

Fără a aduce atingere prevederilor articolului 23 alineatul (1), orice persoană interesată poate solicita autorităților competente ale unui stat contractant să decidă asupra recunoașterii sau nerecunoașterii unei măsuri luate în alt stat contractant. Procedura este reglementată de legea statului solicitat.

Articolul 25

Autoritatea statului solicitat este ținută de constatările de fapt pe baza cărora autoritatea statului care a luat măsura și-a întemeiat competența.

Articolul 26

- (1) Dacă măsurile luate într-un stat contractant și care sunt executorii presupun acte de executare într-un alt stat contractant, ele sunt, în acest alt stat, declarate executorii sau înregistrate în vederea executării, la solicitarea oricărei părți interesate, potrivit procedurii prevăzute de legea acestui stat.
- (2) Fiecare stat contractant aplică la declarația de exequatur sau de înregistrare o procedură simplă și rapidă.
- (3) Declarația de exequatur ori de înregistrare nu poate fi refuzată decât pentru unul dintre motivele prevăzute la articolul 23 alineatul (2).

Articolul 27

Fără a aduce atingere situațiilor în care revizuirea este necesară în aplicarea articolelor precedente, măsurile luate nu se revizuiesc pe fond.

Articolul 28

Măsurile luate într-un stat contractant și declarate ca executorii sau înregistrate în vederea executării în alt stat contractant sunt puse în executare ca și cum ar fi fost luate de autoritățile acestui stat. Punerea în executare se face potrivit legii statului solicitat în limitele stabilite de acesta, luând în considerare interesul superior al copilului.

CAPITOLUL V - COOPERAREA

Articolul 29

- (1) Fiecare stat contractant își desemnează o autoritate centrală cu sarcina de a duce la îndeplinire obligațiile care îi sunt impuse de convenție.
- (2) Statele federale, statele cu mai multe sisteme de drept sau statele având unități teritoriale autonome sunt libere să desemneze mai mult de o autoritate centrală și să specifice întinderea teritorială sau personală a atribuțiilor lor. Când un stat a numit mai mult de o autoritate centrală, el desemnează autoritatea centrală căreia îi poate fi adresată orice comunicare în vederea transmiterii ei către autoritatea centrală competentă în cadrul acestui stat.

Articolul 30

- (1) Autoritățile centrale trebuie să coopereze între ele și să promoveze cooperarea între autoritățile competente în statele lor în scopul realizării obiectivelor convenției.
- (2) Acestea trebuie, în legătură cu aplicarea convenției, să ia măsurile potrivite pentru a furniza informații cu privire la legislația proprie, precum și cu privire la serviciile disponibile în domeniul protecției copiilor.

Articolul 31

Autoritatea centrală a unui stat contractant ia, fie direct, fie cu sprijinul autorităților publice sau altor organisme, măsurile potrivite pentru:

- (a) a facilita comunicarea și a oferi asistența prevăzută pentru aceasta la articolele 8 și 9 și în acest capitol;
- (b) a facilita, prin mediere, conciliere sau alte mijloace asemănătoare, înțelegeri asupra soluțiilor privind protecția persoanei sau a bunurilor copilului în situațiile cărora li se aplică dispozițiile convenției;
- (c) a ajuta, la cererea autorității competente a altui stat contractant, la localizarea copilului, atunci când există indicii că acesta se află pe teritoriul statului solicitat și are nevoie de protecție.

Articolul 32

La cererea motivată a autorității centrale sau a unei alte autorități competente dintr-un stat contractant cu care copilul are strânse legături, autoritatea centrală a statului contractant unde copilul își are reședința obișnuită și unde acesta se află în prezent poate, direct sau cu ajutorul autorităților publice sau al altor organisme:

- (a) să furnizeze un raport privind situația copilului;
- (b) să solicite autorității competente din statul său să ia în considerare posibilitatea de a lua măsuri privind protecția persoanei sau a bunurilor copilului.

Articolul 33

- (1) Dacă autoritatea competentă potrivit articolelor 5 - 10 are în vedere plasamentul copilului într-o familie substitutivă sau într-o instituție, ori măsuri de ocrotire prin „*kafala*” sau o instituție similară și dacă un asemenea plasament ori asemenea măsuri de ocrotire au loc în alt stat contractant, trebuie în prealabil să se consulte cu autoritatea centrală sau altă autoritate competentă din cel din urmă stat. În acest sens, trebuie să transmită un raport privind copilul, împreună cu motivele privind plasamentul sau măsurile de îngrijire propuse.
- (2) Decizia privind plasamentul sau măsurile de ocrotire poate fi luată în statul solicitant numai dacă autoritatea centrală sau altă autoritate competentă a statului solicitat a consimțit la plasament sau la măsurile de ocrotire, ținând seama de interesul superior al copilului.

Articolul 34

- (1) În cazul în care se intenționează a se lua o măsură de protecție, dacă situația o cere, autoritățile competente potrivit convenției pot solicita autorităților celorlalte state contractante care au informații relevante pentru protecția copilului să le fie comunicate aceste informații.
- (2) Fiecare stat contractant va putea să declare ca cererile în temeiul primului alineat să fie comunicate autorităților sale numai prin intermediul autorității sale centrale.

Articolul 35

- (1) Autoritățile competente ale unui stat contractant pot să ceară autorităților competente ale altui stat contractant să asigure asistență în aplicarea măsurilor de protecție luate potrivit acestei convenții, în mod deosebit în ceea ce privește asigurarea exercitării efective a dreptului de vizită, precum și a dreptului de a menține legături personale directe și regulate cu copilul.
- (2) Autoritățile unui stat contractant pe teritoriul căruia copilul nu își are reședința obișnuită pot, la cererea părintelui rezident în acel stat și care dorește să obțină ori să mențină legăturile personale cu copilul, să culeagă informații ori probe și să se pronunțe asupra capacității aceluia părinte de a exercita dreptul de a avea legături personale cu copilul, precum și condițiile în care acest drept poate fi exercitat de către acel părinte. O autoritate care are competență, potrivit articolelor 5 - 10, de a decide asupra dreptului de a avea legături personale cu copilul este obligată, înainte de a se pronunța, să ia în considerare aceste informații, probe sau concluzii.
- (3) O autoritate care are competență, potrivit articolelor 5 - 10, de a hotărî asupra dreptului de a avea legături personale cu copilul poate să suspende procedura până la soluționarea unei cereri formulate conform alineatului (2), în special atunci când ea este sesizată cu o cerere prin care se urmărește modificarea sau încetarea dreptului de a avea legături personale cu copilul, conferit de autoritățile statului vechii reședințe obișnuite.

- (4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o autoritate competentă potrivit articolelor 5 - 10 de a lua măsuri provizorii până la soluționarea unei cereri formulate conform alineatului (2).

Articolul 36

În toate cazurile în care copilul este expus unui pericol grav, autoritățile competente din statul contractant în care au fost luate sau urmează să fie luate măsuri de protecție față de acel copil, dacă au fost informate despre schimbarea reședinței copilului sau despre prezența copilului într-un alt stat, la rândul lor informează autoritățile acelui stat despre pericol și despre măsurile luate sau în curs de a fi luate.

Articolul 37

O autoritate nu poate solicita ori transmite informații obținute conform prevederilor acestui capitol, dacă, în opinia sa, aceasta este de natură să ducă la punerea în primejdie a persoanei sau a bunurilor copilului ori să aducă atingere gravă libertății ori vieții unuia dintre membrii familiei copilului.

Articolul 38

- (1) Fără a aduce atingere posibilității de a stabili cheltuieli rezonabile pentru serviciile oferite, autoritățile centrale, precum și alte autorități publice ale statelor contractante suportă propriile cheltuieli care decurg din aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.
- (2) Un stat contractant poate încheia acorduri cu unul sau mai multe state contractante cu privire la repartizarea acestor cheltuieli.

Articolul 39

Orice stat contractant poate încheia acorduri cu unul sau mai multe state contractante în scopul îmbunătățirii aplicării prevederilor acestui capitol în cadrul colaborării reciproce. Statele care au încheiat un astfel de acord vor notifica o copie după acesta depozitarului convenției.

CAPITOLUL VI – DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 40

- (1) Autoritățile statului contractant unde copilul își are reședința obișnuită sau cele ale statului contractant unde a fost luată o măsură de protecție pot să elibereze persoanei care exercită drepturile și îndatoririle părintești ori persoanei căreia i-a fost încredințat spre ocrotire copilul, ca persoană și bunuri, la cererea sa, un certificat care să arate calitatea și limitele în care această persoană poate acționa, precum și puterile care îi sunt conferite.
- (2) Capacitatea și puterile arătate în certificatul sus-menționat sunt prezumate a fi investite în acea persoană, până la proba contrarie.
- (3) Fiecare stat contractant desemnează autoritățile împuternicite să elibereze acest certificat.

Articolul 41

Datele cu caracter personal culese și transmise potrivit convenției nu vor putea fi utilizate în alt scop decât cel pentru care au fost culese și transmise.

Articolul 42

Autoritățile cărora le-au fost transmise aceste informații sunt ținute să păstreze confidențialitatea asupra lor, potrivit legii aplicabile în statul respectiv.

Articolul 43

Toate documentele înaintate ori eliberate potrivit acestei convenții sunt scutite de orice legalizare ori alte formalități similare.

Articolul 44

Fiecare stat contractant poate să își desemneze autoritățile cărora cererile prevăzute la articolele 8, 9 și 33 din convenție trebuie să le fie transmise.

Articolul 45

- (1) Desemnările autorităților prevăzute la articolele 29 și 44 vor fi comunicate Biroului Permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat.
- (2) Declarația prevăzută la articolul 34 alineatul (2) va fi făcută către depozitarul convenției.

Articolul 46

Un stat contractant în care se aplică mai multe sisteme de drept sau ansambluri de reguli diferite în domeniul protecției copilului și a proprietății acestuia nu este ținut să aplice prevederile convenției conflictelor privind numai aceste sisteme de drept ori ansambluri de reguli.

Articolul 47

Referitor la statul în care două sau mai multe sisteme de drept sau ansambluri de reguli ce au legătură cu domeniul reglementat de convenție, se aplică în unități teritoriale diferite:

- (1) orice referire la reședința obișnuită în acel stat privește reședința obișnuită într-o unitate teritorială;
- (2) orice referire la prezența copilului în acel stat privește prezența copilului într-o unitate teritorială;
- (3) orice referire la situarea proprietății ori a bunurilor copilului în acel stat privește situarea proprietății copilului într-o unitate teritorială;
- (4) orice referire la statul al cărui cetățean este copilul privește unitatea teritorială desemnată de legea statului respectiv sau, în absența unor prevederi legale exprese, unitatea teritorială cu care copilul are cele mai strânse legături;

- (5) orice referire la statul a cărui autoritate este sesizată cu o cerere de divorț sau de separare legală a părinților copilului, ori de anulare a căsătoriei acestora privește unitatea teritorială a cărei autoritate este sesizată cu o astfel de cerere;
- (6) orice referire la statul cu care copilul are legături strânse privește unitatea teritorială cu care copilul are astfel de legături;
- (7) orice referire la statul pe teritoriul căruia copilul a fost deplasat ori reținut privește unitatea teritorială în care copilul a fost deplasat ori reținut;
- (8) orice referire la organismele ori autoritățile acelui stat, altele decât autoritățile centrale, privește organismele sau autoritățile autorizate să acționeze în unitatea teritorială respectivă;
- (9) orice referire la legea, procedura sau autoritatea statului în care a fost luată o măsură de protecție privește legea, procedura sau autoritatea din unitatea teritorială în care a fost luată măsura respectivă;
- (10) orice referire la legea, procedura sau autoritatea statului solicitat privește legea, procedura sau autoritatea din unitatea teritorială în care este cerută recunoașterea sau executarea actului respectiv.

Articolul 48

În scopul identificării legii aplicabile potrivit capitolului III, atunci când un stat are două sau mai multe unități teritoriale, fiecare având propriul său sistem de drept și reguli pentru domeniile acoperite de convenție, sunt aplicabile următoarele reguli:

- (a) dacă prevederile legale în vigoare într-un stat coincid cu cele aplicabile în unitatea teritorială, se aplică legea unității teritoriale respective;
- (b) în absența unor astfel de prevederi legale, se aplică legea unității teritoriale, astfel cum a fost definită la articolul 47.

Articolul 49

În scopul identificării legii aplicabile potrivit capitolului III referitor la statul în care există două sau mai multe sisteme de drept și reguli cărora se supun diferite categorii de persoane în ceea ce privește domeniile acoperite de această convenție, se aplică următoarele reguli:

- (a) în prezența regulilor în vigoare în acel stat care identifică care dintre aceste legi este aplicabilă, se aplică această lege;
- (b) în absența unor astfel de reguli, se aplică legea sau regulile de drept cu care copilul are cele mai strânse legături.

Articolul 50

Această convenție nu afectează aplicarea prevederilor *Convenției din 25 octombrie 1980 privind aspectele civile ale răpirii de copii*, între statele contractante ale celor două convenții. Totuși, nimic nu împiedică invocarea prevederilor acestei convenții în scopul obținerii înapoierii copilului care a fost deplasat ori reținut ilicit ori pentru a organiza dreptul de vizită.

Articolul 51

În ceea ce privește relația dintre statele contractante, această convenție înlocuiește Convenția din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă pentru protecția minorilor, precum și Convenția privind tutela minorilor, semnată la Haga la 12 iunie 1902, fără a aduce atingere recunoașterii măsurilor luate potrivit Convenției din 5 octombrie 1961 sus-menționate.

Articolul 52

- (1) Această convenție nu derogă de la niciun instrument internațional la care statele contractante sunt părți și care conține prevederi privind domeniile reglementate de prezenta convenție, cu excepția cazului în care există o declarație contrară făcută de statele părți ale acestui instrument.
- (2) Această convenție nu afectează posibilitatea ca unul sau mai multe state contractante să încheie între ele acorduri care să cuprindă, în ceea ce privește pe copiii cu reședința obișnuită într-unul din statele părți ale unui astfel de acord, dispoziții referitoare la materiile reglementate de prezenta convenție.
- (3) Acordurile încheiate de către unul sau mai multe state contractante în domeniile reglementate de prezenta convenție nu afectează, în raporturile acestor state cu alte state contractante, aplicarea dispozițiilor prezentei convenții.
- (4) Prevederile alineatelor precedente se aplică, de asemenea, și legilor uniforme întemeiate pe legături regionale ori de altă natură între statele interesate.

Articolul 53

- (1) Convenția se aplică măsurilor de protecție numai dacă acestea au fost luate într-un stat după ce convenția a intrat în vigoare în acel stat.
- (2) Convenția se aplică recunoașterii și executării măsurilor luate după intrarea ei în vigoare, în raporturile dintre statul unde măsurile au fost luate și statul solicitat.

Articolul 54

- (1) Orice comunicare trimisă autorității centrale ori altor autorități dintr-un stat contractant se va face în limba originală și va fi însoțită de traducerea în limba oficială ori într-una dintre limbile oficiale ale acestui stat ori, dacă acest lucru nu este posibil, în limbile franceză sau engleză.
- (2) Totuși, un stat contractant poate, sub rezerva prevăzută la articolul 60, să se opună utilizării fie a limbii franceze, fie a limbii engleze.

Articolul 55

- (1) Potrivit articolul 60, un stat contractant va putea:
  - (a) să rezerve competența autorităților sale de a lua măsuri pentru protecția bunurilor copilului situate pe teritoriul său;
  - (b) să rezerve dreptul de a nu recunoaște răspunderea părintească ori măsurile care sunt incompatibile cu măsurile luate de autoritățile sale privind bunurile ori aceste bunuri.
- (2) Rezerva va putea fi restrânsă la anumite categorii de bunuri.

Articolul 56

Secretarul general al Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat convoacă periodic o comisie specială în scopul examinării funcționării practice a convenției.

CAPITOLUL VII - DISPOZIȚII FINALE

Articolul 57

- (1) Convenția este deschisă spre semnare statelor care erau membre ale Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat la momentul celei de-a optsprezecea sesiuni a acesteia.
- (2) Ea va fi ratificată, acceptată ori aprobată, iar instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos, depozitar al convenției.

Articolul 58

- (1) Orice stat va putea adera la convenție după intrarea sa în vigoare, conform articolului 61 alineatul (1).
- (2) Instrumentul de aderare va fi depus la depozitarul convenției.
- (3) Aderarea nu va avea efecte decât în raporturile dintre statul aderant și statele contractante care nu au ridicat obiecții la aderare în termen de șase luni după primirea notificării prevăzute la articolul 63 litera (b). O asemenea obiecție va putea fi ridicată, de asemenea, de către orice stat în momentul ratificării, acceptării sau aprobării convenției, ulterior aderării. Aceste obiecții vor fi notificate depozitarului. Aceste obiecții vor fi notificate depozitarului.

Articolul 59

- (1) Un stat care are două sau mai multe unități teritoriale în care diferite sisteme de drept se aplică materiilor reglementate de prezenta convenție va putea, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, să declare că prezenta convenție se va aplica tuturor unităților sale teritoriale ori numai uneia sau mai multora dintre acestea și va putea, în orice moment, să modifice această declarație făcând o nouă declarație.
- (2) Aceste declarații vor fi notificate depozitarului convenției și vor indica expres unitățile teritoriale la care convenția se aplică.
- (3) Dacă un stat nu face declarația prevăzută de prezentul articol, convenția se va aplica pe întreg teritoriul acestui stat.

Articolul 60

- (1) Orice stat contractant va putea, cel mai târziu la momentul ratificării, acceptării, aprobării sau aderării ori la momentul unei declarații făcute în conformitate cu articolul 59, să facă fie una, fie ambele rezerve prevăzute la articolul 54 alineatul (2) și la articolul 55. Nicio altă rezervă nu va fi admisă.
- (2) Orice stat va putea, în orice moment, să retragă o rezervă pe care a făcut-o. Această retragere va fi notificată depozitarului convenției.
- (3) Rezerva își încetează efectele în prima zi a celei de-a treia luni calendaristice începând de la momentul notificării menționate în alineatul precedent.

Articolul 61

- (1) Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare, acceptare ori aprobare, prevăzut la articolul 57.
- (2) Ulterior, convenția va intra în vigoare:
  - (a) pentru fiecare stat care o ratifică, acceptă ori aprobă subsecvent, în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după depunerea instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare;
  - (b) pentru fiecare stat aderant, în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după expirarea termenului de șase luni prevăzut la articolul 58 alineatul (3);
  - (c) pentru unitățile teritoriale asupra cărora convenția a fost extinsă, conform articolului 59, în prima zi a lunii următoare expirării unui termen de trei luni după notificarea prevăzută în acest articol.

Articolul 62

- (1) Orice stat parte la convenție o va putea denunța printr-o notificare adresată, în scris, depozitarului. Denunțarea va putea să se limiteze la anumite unități teritoriale cărora li se aplică prezenta convenție.
- (2) Denunțarea va produce efect în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de douăsprezece luni după data primirii notificării de către depozitar. Atunci când este specificată în notificare o perioadă mai lungă pentru producerea efectului denunțării, aceasta va avea efect la expirarea perioadei menționate.

Articolul 63

Depozitarul va notifica statelor membre ale Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat și statelor care au aderat conform articolului 58 următoarele:

- (a) semnările, ratificările, acceptările și aprobările prevăzute la articolul 57;
- (b) aderările și obiecțiunile la aderări prevăzute la articolul 58;
- (c) data intrării în vigoare a convenției potrivit articolului 61;
- (d) declarațiile prevăzute la articolul 34 alineatul (2) și la articolul 59;
- (e) acordurile prevăzute la articolul 39;
- (f) rezervele prevăzute la articolul 54 alineatul (2) și la articolul 55, precum și retragerea rezervelor prevăzute la articolul 60 alineatul (2);
- (g) denunțările prevăzute la articolul 62.

Drept pentru care subsemnații, legal împuterniciți, au semnat prezenta convenție.

Întocmită la Haga la 19 octombrie 1996, în limbile engleză și franceză, ambele texte având valoare egală, într-un singur exemplar, care se va depune în arhivele Guvernului Regatului Țărilor de Jos și a cărui copie certificată pentru conformitate va fi comunicată, pe cale diplomatică, fiecărui stat membru reprezentat la cea de-a optsprezecea sesiune a Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat.

ANEXA II

LISTĂ DE CONTROL PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE

Convenția de la Haga asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, adoptată la 19 octombrie 1996

LISTĂ DE CONTROL PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE

Introducere

O „listă de control” a aspectelor care trebuie analizate pentru punerea în aplicare a convenției

Scopul acestei liste de control este de a sublinia aspectele care ar putea necesita să fie luate în considerare de către state la punerea în aplicare a convenției.

Lista de control nu urmărește să stabilească metoda prin care convenția este pusă în aplicare în statele contractante, ci indică anumite întrebări care pot apărea anterior sau ulterior punerii în aplicare a convenției. Lista nu este exhaustivă și, fără îndoială, vor exista alte aspecte specifice fiecărui stat care vor necesita atenție.

Lista de control include unele „aspecte preliminare” care trebuie examinate și care se referă la convenție în general, în timp ce „măsurile specifice de punere în aplicare” și anexele la lista de control pot fi, de asemenea, utile statelor la analizarea anumitor aspecte ale convenției. Anexele vizează următoarele aspecte:

Anexa I

Un rezumat al dispozițiilor convenției care pot necesita măsuri de punere în aplicare, de exemplu, modificările legislative, înainte de intrarea în vigoare a convenției.

Anexa II

Un rezumat al informațiilor care urmează să fie comunicate depozitarului (Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos) și Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat.

Anexa III

Un rezumat al funcțiilor îndeplinite de autoritățile centrale, autoritățile competente și alte autorități în temeiul convenției.

Anexa IV

Lista resurselor disponibile în statele contractante și care pot fi utile altor state.

Aspecte preliminare

1. Analizarea posibilității de a dobândi statutul de stat parte la convenție

- ☐ Consultarea cu Biroul permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat, precum și cu alte state contractante cu privire la beneficiile convenției.
- ☐ Identificarea și consultarea cu diferite părți interesate și experți din statul dumneavoastră, de exemplu, agenții guvernamentale și neguvernamentale, organe judiciare, servicii privind protecția copilului și reprezentanți ai profesiilor juridice pentru:
  - a stabili implicațiile dobândirii statutului de stat parte;
  - a decide dacă se dorește dobândirea statutului de stat parte;
  - a identifica cele mai bune metode pentru punerea în aplicare a convenției și
  - a elabora un plan de punere în aplicare și funcționare a convenției.

2. Metode de punere în aplicare

- ☐ Analizarea metodei prin care convenția va fi pusă în aplicare în statul dumneavoastră:
  - În sistemul juridic din țara dumneavoastră, convenția este în mod automat încorporată în dreptul național după intrarea în vigoare a convenției?
  - sau
  - În sistemul juridic din țara dumneavoastră, este necesară încorporarea sau transpunerea convenției în dreptul intern? În cazul unui răspuns afirmativ, prin ce mijloace se va realiza acest lucru?

Indiferent dacă este necesară încorporarea sau transpunerea în sistemul juridic din țara dumneavoastră, vor fi necesare anumite măsuri de punere în aplicare pentru a contribui la punerea în aplicare și funcționarea eficace a convenției în contextul propriilor dumneavoastră sisteme juridice și administrative.
- ☐ Efectuarea unei revizui cuprinzătoare a legislației, a normelor, a regulamentelor, a ordinelor, a politicilor și a practicilor interne pentru a se asigura faptul că dispozițiile existente nu intră în contradicție cu convenția.
- ☐ În cazul în care există dispoziții care ar crea obstacole sau impedimente în calea punerii în aplicare și a funcționării eficace a convenției, ce modificări sunt necesare? (a se vedea mai jos secțiunea „Măsuri specifice de punere în aplicare” și anexa I).
- ☐ Luarea în considerare a aspectelor care vor trebui abordate în sistemul juridic din țara dumneavoastră:
  - prin acte administrative (de exemplu, numirea unei autorități centrale¹);
  - la nivel de legislație (de exemplu, norme privind competența de a lua măsuri de protecție, inclusiv dispoziții privind transferul sau acceptarea competenței²);
  - la nivel de norme, reglementări sau ordine (de exemplu, norme ale instanței privind admiterea și luarea în considerare a probelor furnizate de alt stat contractant în cadrul procedurilor legate de dreptul de vizită³).

¹ Articolul 29.

² Articolele 8 și 9.

³ Articolul 35.

3. Dobândirea statutului de stat parte - semnarea și ratificarea sau aderarea

Orice stat poate deveni un stat parte la convenție. Cu toate acestea, există diferite modalități prin care un stat poate deveni parte la convenție. Trebuie să se analizeze care dintre următoarele modalități sunt aplicabile:

- **Semnarea urmată de ratificare:** Un stat membru al Conferinței de la Haga din 19 octombrie 1996 poate **semna și ratifica** convenția⁴. Prin **semnarea** convenției, un stat își exprimă, în principiu, intenția sa de a deveni parte la convenție. Totuși, semnarea nu obligă un stat să ratifice convenția⁵. Statul va trebui apoi **să ratifice** convenția pentru ca aceasta să intre în vigoare. Convenția intră în vigoare la trei luni de la ratificare⁶.
- **Aderarea:** Alte state care doresc să devină parte la convenție pot **adere** la aceasta⁷. Pentru un stat aderent, convenția va intra în vigoare după nouă luni de la aderare.⁸ În primele șase luni ale acestei perioade de nouă luni, orice alt stat contractant poate formula o obiecție la aderare. Convenția nu va intra în vigoare între statul aderent și statul care a formulat obiecția până la momentul retragerii opoziției. Cu toate acestea, convenția va intra în vigoare între statul aderent și toate celelalte state contractante care nu au ridicat obiecții⁹.

Ratificarea sau aderarea la convenție necesită depunerea de către un stat a instrumentelor adecvate la depozitar.¹⁰ Anexa II sintetizează alte informații care ar trebui să fie comunicate depozitarului și/sau Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat înainte de ratificare/aderare sau la momentul acesteia.

4. Elaborarea unui calendar

Stabilirea datei la care convenția ar trebui să intre în vigoare pentru statul dumneavoastră. La elaborarea unui calendar de punere în aplicare, trebuie să se țină cont de această dată și să se ia măsuri pentru:

- ☐ a se asigura depunerea instrumentelor și a informațiilor la depozitar și comunicarea acestora către Biroul permanent (a se vedea anexa II);
- ☐ a se asigura luarea, adoptarea și intrarea în vigoare a măsurilor corespunzătoare de punere în aplicare la momentul în care convenția intră în vigoare în statul dumneavoastră;
- ☐ a se asigura că toate părțile interesate principale (de exemplu, departamente guvernamentale, agenții de ocrotire a copilului, instanțe judecătorești, poliție, reprezentanți ai profesiilor juridice) sunt informate cu privire la momentul intrării în vigoare a convenției, la orice modificare a legislației și procedurilor și, după caz, rolul care le revine în temeiul convenției;

⁴ Articolul 57 alineatul (1): Convenția este deschisă spre semnare de către statele care erau membre ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat la momentul celei de-a optsprezecea sesiuni a acesteia (19 octombrie 1996).

⁵ Articolul 18 din *Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor* prevede obligația statelor, odată exprimat consimțământul de a se obliga prin tratat, de a nu încălca obiectul și scopul tratatului înainte de intrarea acestuia în vigoare.

⁶ Articolul 61 alineatul (2) litera (a): Convenția intră în vigoare pentru fiecare stat care o **ratifică, acceptă** ori **aprobă** subsecvent, în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după depunerea instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare.

⁷ Articolul 58 alineatul (1): Orice stat poate adere la convenție după intrarea sa în vigoare.

⁸ Articolul 61 alineatul (2) litera (b): Convenția intră în vigoare pentru fiecare stat **aderent**, în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după expirarea termenului de șase luni.

⁹ Articolul 58 alineatul (3): Trebuie reținut că o obiecție referitoare la o aderare anterioară poate fi invocată de către state în momentul în care acestea **ratifică, acceptă** ori **aprobă** convenția.

¹⁰ Articolul 57 alineatul (2): Articolul 58 alineatul (2).

- ☐ a se asigura o formare adecvată pentru persoanele implicate în punerea în aplicare a convenției (de exemplu, departamente guvernamentale, agenții de ocrotire a copilului, instanțe, poliție);
- ☐ diseminarea informațiilor referitoare la Convenție către public.

5. Desemnări, declarații și rezerve

Există unele desemnări obligatorii care trebuie făcute în temeiul convenției, precum și unele declarații și rezerve opționale pe care statele le pot considera necesare.

Anexa II cuprinde o sinteză a informațiilor care trebuie să fie comunicate depozitarului și/sau Biroului permanent al Conferinței de la Haga, dar în special este necesar:

- ☐ să se asigure că desemnarea autorității sau autorităților centrale are loc la momentul ratificării/aderării (sau, cel puțin, înainte de intrarea în vigoare a convenției)¹¹;
- ☐ să se asigure, cu prioritate, că datele de contact ale fiecărei autorități centrale și limba (limbile) comunicării sunt comunicate Biroului permanent și sunt actualizate permanent.
- ☐ Statele contractante își pot desemna autoritățile cărora li se vor adresa cererile formulate în temeiul articolelor 8 și 9 (transferul competenței) și al articolului 33 (cereri pentru plasarea copilului într-un centru de plasament)¹². Trebuie să se asigure, în primul rând, că desemnarea și datele de contact ale autorităților sunt comunicate prompt Biroului permanent [precum și limba (limbile) comunicării cu autoritățile];
- ☐ să se analizeze dacă este necesară o declarație în temeiul articolului 34 alineatul (2) (în cazul în care este avută în vedere o măsură de protecție, informațiile relevante pentru protecția copilului trebuie să fie comunicate autorităților sale numai prin intermediul autorității centrale)¹³;
- ☐ să se analizeze dacă este necesar să se formuleze rezerve în temeiul articolului 54 (limba comunicării) și al articolului 55 (bunuri)¹⁴;
- ☐ să se analizeze dacă este necesar să fie formulată o declarație în temeiul articolului 59 (aplicarea convenției la teritorii)¹⁵.

6. Procese de punere în aplicare în curs de desfășurare

- ☐ Elaborarea și punerea în aplicare a unor mecanisme de monitorizare și evaluare a aplicării și funcționării convenției, de exemplu, consultarea cu instanțele și alte autorități responsabile în temeiul convenției. Evaluarea periodică va contribui la identificarea și abordarea oricăror dificultăți care ar putea apărea în punerea în aplicare.
- ☐ Asigurarea faptului că orice modificări viitoare aduse datelor de contact ale autorităților centrale și autorităților desemnate sunt furnizate către Biroul permanent.
- ☐ Accesul la următoarele resurse de asistență:
  - Site-ul internet al Conferinței de la Haga de drept internațional privat < www.hcch.net >.
  - P. Lagarde, "Explanatory Report on the Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Co-operation in respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children"

¹¹ Articolul 29. Articolul 45. Există riscul ca, în cazul în care nu se desemnează o autoritate centrală la momentul ratificării/aderării, alte state contractante ar putea analiza oportunitatea formulării unei opoziții față de aderare.

¹² Articolul 44. Articolul 45.

¹³ Articolul 45. Articolul 60. A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 144.

¹⁴ Articolul 60. A se vedea, de asemenea, Raportul explicativ, punctul 181.

¹⁵ Articolul 60.

(Raport explicativ privind Convenția asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor), în *Acte și documente ale celei de-a optsprezecea sesiuni, volumul II, Protecția copiilor*, Haga, SDU, 1998, disponibil la adresa: < www.hcch.net >, secțiunea „Publications” (Publicații), subsecțiunea „Explanatory Reports” (Rapoarte explicative).

- *The Judges’ Newsletter on International Child Protection* (Buletinul informativ al judecătorilor privind protecția internațională a copilului) - disponibil pe site-ul internet al Conferinței de la Haga, secțiunea „Publications” (Publicații), subsecțiunea „Judges’ Newsletter” (Buletin informativ al judecătorilor).
- Lista resurselor disponibile în state, care pot fi utile altor state (a se vedea anexa IV).

Măsuri specifice de punere în aplicare

Capitolul I - Domeniu de aplicare

- ☐ Identificarea măsurilor de protecție care sunt deja disponibile în dreptul național și a modului în care acestea se raportează la convenție. Măsurile enumerate la articolul 3 nu sunt exhaustive și pot exista și alte măsuri de protecție disponibile în statul dumneavoastră¹⁶.
- ☐ Trebuie să se aibă în vedere drepturile și responsabilitățile prevăzute în dreptul intern care reflectă noțiunea de „răspundere părintească” [a se vedea articolul 1 alineatul (2)].

Capitolul II - Competența

- ☐ Analizarea necesității ca autoritățile judiciare sau administrative să aducă modificări legislației pentru a avea competența de a lua măsuri de protecție bazate pe „reședința obișnuită” a copilului (articolul 5).
- ☐ Autoritățile trebuie, de asemenea, să fie în măsură să ia anumite măsuri de protecție în ceea ce privește un copil care este **prezent** în statul respectiv, dar nu **își are reședința obișnuită în acel stat** (articolele 6, 11 și 12).
- ☐ Trebuie avut în vedere că convenția permite autorităților unui stat să adopte măsuri de protecție pentru un copil care își are reședința obișnuită într-un alt stat contractant în contextul unei cereri de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei părinților. Totuși, acest lucru are loc într-un număr limitat de împrejurări și numai dacă este permis de legea statului (articolul 10).
- ☐ Identificarea autorităților judiciare sau administrative care vor fi în măsură să exercite competența în temeiul convenției și asigurarea faptului că acestea sunt informate cu privire la orice modificare a legislației, a politicilor sau a practicilor.
- ☐ Examinarea măsurilor de punere în aplicare care pot fi necesare pentru a facilita transferul de competență în temeiul articolelor 8 și 9, de exemplu:
  - modificări ale legislației sau ale normelor pentru a permite autorităților competente să transfere sau să accepte competența [autoritățile ar trebui să cunoască condițiile în care poate avea loc transferul, în special, ca acesta să fie în interesul superior al copilului și acceptat de ambele autorități competente (a se vedea articolele 8 și 9)];

¹⁶

În schimb, lista prevăzută la articolul 4, care conține situații în care convenția nu se aplică, este exhaustivă. A se vedea Raportul explicativ, punctele 26 - 36.

- punerea în aplicare a procedurilor interne, cum ar fi:
  - mecanismele de transfer sau de acceptare a competenței (autoritățile ar trebui să aibă posibilitatea de a conveni asupra solicitărilor de transfer sau de acceptare a competenței, după caz). Trebuie să se în considerare:
    - modul în care cererea de luare de măsuri de protecție va fi înaintată unei autorități în cazul în care competența a fost acceptată și
    - modul în care se garantează că, în cazul în care competența a fost transferată, cauza nu mai este instrumentată de autoritățile statului dumneavoastră.
  - proceduri pentru transmiterea și primirea cererilor de transfer de competență și rolul autorității centrale, dacă există (statele ar trebui să ia în considerare modul în care autoritățile lor va comunica cu autoritățile din alte state contractante, de exemplu, prin intermediul unui schimb direct între autoritățile competente implicate în procedură sau prin intermediul autorității centrale; de asemenea, acestea ar trebui să analizeze dacă este necesar să se formuleze o declarație în temeiul articolului 44 (și anume, desemnarea autorităților cărora li se vor adresa cererile prevăzute la articolele 8 și 9);
  - procedurile pentru părțile implicate într-o chestiune (altele decât autoritățile centrale sau autoritățile competente) care sunt invitate să solicite transferul de competență; trebuie să se țină seama de faptul că una dintre părți s-ar putea afla într-un alt stat contractant.

Capitolul III - Legea aplicabilă

- ☐ Analizarea necesității unei modificări a legislației existente pentru a permite:
  - recunoașterea răspunderii părintești care a fost atribuită sau retrasă în temeiul legislației statului în care copilul își are reședința obișnuită, și anume, legislația unui alt stat (articolul 16);
  - aplicarea sau luarea în considerare **în mod excepțional** de către autorități a legislației unui alt stat cu care copilul „prezintă cea mai strânsă legătură” [articolul 15 alineatul (2)].

Capitolul IV - Recunoașterea și executarea

- ☐ Analizarea necesității măsurilor de punere în aplicare pentru a modifica legislația sau procedurile existente care contravin următoarelor dispoziții:
  - măsurile de protecție luate de autoritățile unui stat contractant trebuie să fie recunoscute **„de plin drept”** [articolul 23 alineatul (1)];
  - recunoașterea măsurilor de protecție luate în alt stat contractant nu poate fi refuzată decât din motivele prevăzute la articolul 23 alineatul (2);
  - orice **„persoană interesată”** poate solicita să se decidă asupra recunoașterii sau nerecunoașterii unei măsuri luate în alt stat contractant (articolul 24); este posibil ca persoana interesată să se afle în afara statului solicitat;
  - procedura asociată declarației de exequatur sau de înregistrare a măsurilor de protecție trebuie să fie **„simplă și rapidă”** (articolul 26);
  - punerea în aplicare a măsurilor de protecție se realizează în conformitate cu legislația statului solicitat în limitele stabilite de acesta, luând în considerare interesul superior al copilului (articolul 28).
- ☐ Examinarea oricărei legislații interne existente în afara convenției care se aplică în ceea ce privește recunoașterea, declarația de exequatur sau de înregistrare a măsurilor de protecție luate în străinătate de un alt stat și analizarea modului în care aceste legi se raportează la convenție.

Capitolul V - Cooperarea

a) Autoritățile centrale

Autoritățile centrale vor juca un rol important în funcționarea eficientă a convenției. În mod ideal, autoritățile centrale vor fi stabilite și administrate astfel încât să furnizeze un punct de contact, precum și în completarea oricăror mecanisme naționale și transfrontaliere existente.

☐ Atunci când se planifică înființarea unei autorități centrale, trebuie să se ia în considerare:

- autoritatea care este cel mai bine plasată pentru a îndeplini atribuțiile de autoritate centrală. (Cel mai probabil, aceasta va fi o autoritate cu responsabilități care sunt strâns legate de obiectul convenției. Autoritatea centrală ar trebui, de asemenea, să fie în măsură să promoveze cooperarea între autoritățile naționale responsabile de diferitele aspecte ale protecției copilului, precum și să coopereze cu alte autorități centrale din statele contractante. Autoritatea centrală ar putea, de exemplu, să fie o autoritate guvernamentală, cum ar fi un minister de justiție sau un minister al copiilor și familiei. În mod alternativ, ar putea fi desemnată o organizație neguvernamentală cu responsabilități similare pentru copii);
- atribuțiile pe care le vor îndeplini autoritățile centrale și cele pe care le vor îndeplini alte autorități (a se vedea anexa III);
- măsurile necesare pentru a asigura că fiecare autoritate are competențele și resursele necesare pentru a-și îndeplini în mod corespunzător atribuțiile în temeiul convenției;
- dacă sunt necesare proceduri interne pentru a asigura transmiterea și prelucrarea rapidă a cererilor. De exemplu:
  - comunicarea între autoritățile centrale, autoritățile competente și alte autorități **din cadrul** statului dumneavoastră;
  - comunicarea cu autoritățile din alte state;
- modul în care se poate apela la mediere, conciliere sau alte mijloace asemănătoare pentru a se ajunge la înțelegeri asupra soluțiilor privind măsurile de protecție [articolul 31 litera (b)] (identificarea serviciilor disponibile pentru a permite părților să se angajeze în elaborarea de soluții consensuale și a le sprijini în acest sens);
- în timp ce autoritățile centrale și alte autorități publice ale statelor contractante sunt obligate să suporte propriile cheltuieli ocazionate de îndeplinirea obligațiilor care le revin în temeiul convenției, trebuie să se analizeze dacă s-ar putea impune „cheltuieli rezonabile” pentru prestarea anumitor servicii (articolul 38)¹⁷.

☐ În cazul în care statul este parte la Convenția de la Haga din 1980 privind răpirea internațională de copii, trebuie să se analizeze posibilitatea ca autoritățile centrale desemnate să fie aceleași pentru ambele convenții.

- În cazul în care autoritățile centrale care urmează să fie desemnate nu sunt aceleași, trebuie să se asigure că autoritățile centrale au posibilitatea de a se consulta în cazurile care implică deplasarea sau reținerea ilicită a unui copil¹⁸ sau drepturile de vizită/de a menține legături personale¹⁸.

b) Dreptul de vizită - articolul 35

☐ Trebuie să se analizeze dacă sunt necesare măsuri de punere în aplicare sau modificări ale legislației existente pentru:

- a ajuta la „asigurarea exercitării efective a dreptului de vizită” pentru un părinte care își are reședința într-un alt stat contractant (identificarea autorităților care vor transmite și primi cereri de asistență);

¹⁷ A se vedea Raportul explicativ, punctul 152.

¹⁸ A se vedea articolul 7.

- a permite autorităților care sunt sesizate cu procedurile referitoare la dreptul de vizită să ia în considerare informații furnizate de alt stat contractant cu privire la capacitatea unui părinte care își are reședința într-un alt stat.
- ☐ Identificarea formelor de asistență juridică sau de alt tip de consiliere care pot fi disponibile părinților străini care solicită luarea de măsuri de protecție referitoare la dreptul de vizită în ceea ce privește un copil care își are reședința obișnuită în statul dumneavoastră.

Pentru informații suplimentare referitoare la acest aspect, a se vedea lucrarea *Transfrontier Contact Concerning Children – General Principles and Guide to Good Practice (2008)* [Legături personale transfrontaliere care privesc copiii - Principii generale și Ghid de bune practici (2008)], disponibilă la adresa < www.hcch.net >, secțiunea „Child Abduction Section” (Răpirea copiilor), subsecțiunea „Guides to Good Practice” (Ghiduri de bune practici).

c) Plasamentul transfrontalier al copiilor - articolul 33

- ☐ Analizarea necesității unor măsuri de punere în aplicare sau a unor modificări ale legislației existente în ceea ce privește plasamentul transfrontalier al unui copil într-o familie substitutivă sau protecție prin „*kafala*” ori o instituție similară.
- ☐ Luarea în considerare a autorităților care sunt cel mai în măsură să:
  - ofere consultanță privind plasamentul propus;
  - să întocmească rapoarte cu privire la copil;
  - să primească și să transmită cereri din partea altui stat contractant.
- ☐ Analizarea măsurilor de protecție și a standardelor care ar trebui să fie aplicate înainte ca autoritatea centrală sau altă autoritate competentă să își dea consimțământul privind plasamentul transfrontalier sau îngrijirea.
- ☐ O desemnare efectuată în temeiul articolului 44 poate fi necesară (statele contractante pot să își desemneze autoritățile cărora le vor fi adresate cererile prevăzute la articolul 33).
- ☐ Asigurarea punerii în aplicare a procedurilor de comunicare pe teritoriul statului respectiv și în raporturile cu alte state contractante pentru a se evita plasamentele efectuate fără acordul statului de destinație.

d) Comunicarea judiciară

Rețeaua internațională de judecători de la Haga facilitează comunicarea judiciară directă între judecătorii din diferite țări, precum și schimbul de informații în rândul acestora.

- ☐ În cazul în care statul dumneavoastră este reprezentat în cadrul rețelei, trebuie să se analizeze dacă judecătorul desemnat ar trebui, de asemenea, să fie disponibil pentru a comunica informații referitoare la convenție. Analizarea utilității desemnării unui judecător suplimentar cu interese sau experiență în ceea ce privește convenția.
- ☐ În cazul în care statul dumneavoastră nu este reprezentat în cadrul rețelei, trebuie să se examineze dacă vreun membru al sistemului judiciar din statul dumneavoastră are un interes profesional în ceea ce privește funcționarea convenției și dacă acesta ar fi dispus să participe. Informații suplimentare cu privire la rețea pot fi obținute de la Biroul permanent al Conferinței de la Haga.
- ☐ Analizarea posibilului rol al comunicării judiciare directe în aplicarea articolelor 8 și 9 în statul dumneavoastră.
- ☐ Analizarea necesității măsurilor de punere în aplicare pentru a furniza temeiul juridic pentru comunicările judiciare directe.

Confidențialitatea (articolele 41-42)

- ☐ Analizarea gradului în care legislațiile naționale existente sunt suficiente pentru a proteja confidențialitatea informațiilor culese sau transmise în aplicarea convenției.
- ☐ În cazul în care în statul dumneavoastră există anumite limitări referitoare la tipul de informații care pot fi puse la dispoziția terților, trebuie să se analizeze posibilitatea de a se face excepții în ceea ce privește un schimb de informații care să fie în concordanță cu obiectul convenției, de exemplu, atunci când copilul are nevoie de protecție urgentă.

Raportul dintre convenție și alte instrumente

- ☐ Identificarea oricăror alte instrumente internaționale la care statul dumneavoastră este parte, care vizează protecția copiilor, și analizarea modului în care acestea se raportează la convenție. Dacă este oportun, trebuie să se analizeze, împreună cu alte părți la instrumente, necesitatea unei declarații pentru a asigura compatibilitatea cu convenția (articolul 52).

Martie 2009

ANEXA I

Lista dispozițiilor Convenției din 1996 care ar putea necesita modificări în legislația sau procedurile naționale

Tabelul de mai jos oferă o sinteză a dispozițiilor pentru care ar putea să se impună anumite modificări legislative sau procedurale pentru punerea în aplicare și funcționarea eficace a convenției. Necesitatea unor astfel de modificări va fi, desigur, mai redusă pentru țările în care dispozițiile convenției sunt încorporate automat în sistemul juridic.

<i>Articol</i>	<i>Dispoziție</i>	<i>Aspect tratat</i>
Articolul 5	Statul „reședinței obișnuite” a copilului are competența de a lua măsuri de protecție.	Sunt autoritățile competente să ia măsuri pe baza „reședinței obișnuite” a copilului?
Articolele 6, 11, 12	Statele contractante pot lua anumite măsuri de protecție în ceea ce privește un copil care nu își are reședința obișnuită într-un stat, dar care este prezent în statul respectiv.	Sunt autoritățile competente să ia măsuri de protecție atunci când un copil este prezent într-un stat, dar nu își are reședința obișnuită acolo? Pot autoritățile să ia măsuri de protecție cu caracter provizoriu și efect teritorial limitat în temeiul articolului 12?
Articolul 7	În cazurile de răpire de copii, autoritățile statului în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau reținerii sale ilicite își mențin competența pentru luarea de măsuri de protecție până la îndeplinirea unei serii de condiții.	Există mecanisme care să garanteze că autoritățile competente cunosc faptul că acel caz reprezintă o răpire internațională de copii? Competența autorităților statului în care se află copilul este limitată numai la adoptarea de măsuri urgente?
Articolele 8, 9	Competența poate fi transferată între autoritățile statelor contractante odată ce sunt îndeplinite anumite condiții.	Pot autoritățile să accepte sau să transfere competența în conformitate cu convenția? Există proceduri pentru a facilita transferul de competență?
Articolul 10	În cazul în care anumite condiții sunt îndeplinite, autoritățile pot lua măsuri de protecție pentru un copil care își are reședința obișnuită într-un alt stat contractant în cazul în care măsurile sunt luate ca parte a unei cereri de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei părinților.	Trebuie să se asigure faptul că, dacă autoritățile din statul dumneavoastră pot lua măsuri de protecție ca parte a unei cereri de divorț sau de separare legală a părinților, acestea intervin doar dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 10 alineatul (1) literele (a) și (b).

Articolele 1, 3, 16-18	Convenția definește răspunderea părintească la articolul 1 alineatul (2). Măsurile de protecție includ atribuirea, exercitarea, delegarea și încetarea sau limitarea răspunderii părintești.	Este conceptul de „răspundere părintească” cunoscut în sistemul dumneavoastră de drept? Care sunt drepturile și responsabilitățile din statul dumneavoastră care reflectă conceptul de „răspundere părintească”? Va fi recunoscută răspunderea părintească atribuită sau care a încetat în temeiul legislației statului în care copilul își are reședința obișnuită, și anume, legislația unui alt stat?
Articolul 23	Măsurile de protecție trebuie să fie recunoscute în toate statele contractante „de plin drept”.	Sunt măsurile de protecție luate în alt stat contractant recunoscute în statul dumneavoastră de plin drept, și anume va fi o măsură recunoscută fără necesitatea de a se iniția proceduri?
Articolul 24	Orice „persoană interesată” poate solicita să se decidă asupra recunoașterii sau nerecunoașterii unei măsuri luate în alt stat contractant.	Poate o persoană interesată să solicite recunoașterea sau nerecunoașterea măsurii de protecție? Este posibil ca persoana interesată să se afle în alt stat contractant.
Articolul 26	Declarația de exequatur sau de înregistrare a măsurilor trebuie să fie o „procedură simplă și rapidă”.	Este procedura de înregistrare a măsurilor de protecție „simplă și rapidă”?
Articolele 30-39	Cooperarea în temeiul convenției.	Are fiecare autoritate competența și resursele necesare pentru a-și îndeplini în mod eficace atribuțiile care îi revin în temeiul convenției?

ANEXA II

Informații care urmează a fi comunicate depozitarului sau Biroului permanent de către statele care sunt părți la Convenția din 1996

Desemnarea statelor contractante care trebuie să transmită informații direct Biroului permanent al Conferinței de la Haga de drept internațional privat [articolul 45 alineatul (1)]

Articolul 29	Statele contractante își desemnează o autoritate centrală cu sarcina de a duce la îndeplinire obligațiile care îi sunt impuse de convenție. Detaliile de contact ale autorităților centrale și limba (limbile) comunicării trebuie să fie comunicate cu prioritate Biroului permanent. Statele federale, statele cu mai multe sisteme de drept sau statele care au unități teritoriale autonome sunt libere să desemneze mai multe autorități centrale. Atunci când un stat desemnează mai multe autorități centrale, acesta desemnează și o autoritate centrală către care îi poate fi adresată orice comunicare în vederea transmiterii către autoritatea centrală competentă din statul respectiv.
Articolul 44	Statele contractante pot să își desemneze autoritățile cărora cererile prevăzute la articolele 8, 9 și 33 trebuie să le fie transmise.

Se recomandă ca următoarele informații să fie comunicate Biroului permanent:

Articolul 40	Fiecare stat contractant desemnează autoritățile împuternicite să elibereze certificate în temeiul articolului 40. Detaliile de contact și limba (limbile) de comunicare ale autorităților desemnate trebuie să fie comunicate Biroului permanent.

Notificările care urmează să fie comunicate depozitarului¹⁹

Articolul 57	Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare.
Articolul 58	Instrumentele de aderare. Obiecții față de aderare. Statele contractante pot formula obiecții cu privire la <i>aderarea</i> unui stat aderent în termen de șase luni de la primirea unei notificări privind aderarea²⁰.

¹⁹ Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos.

²⁰ Trebuie reținut că o obiecție referitoare la o aderare anterioară poate fi invocată de state în momentul în care acestea *ratifică, acceptă* ori *aprobă* convenția.

Articolul 62	Un stat parte la convenție poate denunța convenția printr-o notificare adresată depozitarului.

Declarațiile care pot fi formulate și care trebuie comunicate depozitarului

Articolul 45	Un stat poate declara că solicitările de informații formulate în temeiul articolului 34 alineatul (2) trebuie să fie comunicate numai prin intermediul autorității sale centrale.
Articolul 52	Convenția nu derogă de la niciun instrument internațional la care statele contractante sunt părți și care conține prevederi privind domeniile reglementate de prezenta convenție, cu excepția cazului în care există o declarație contrară făcută de statele părți ale acestui instrument.
Articolul 59	În cazul în care un stat are două sau mai multe unități teritoriale în care se aplică sisteme de drept diferite, acesta poate declara că această convenție se extinde la toate sau la una sau mai multe unități teritoriale ale unui stat contractant (care trebuie să fie identificate). Declarația poate fi modificată.

Informațiile care trebuie furnizate depozitarului în ceea ce privește acordurile dintre statele contractante:

Articolul 39	Statele contractante pot încheia acorduri cu alte state contractante cu scopul de a îmbunătăți funcționarea convenției. Un exemplar al acestor acorduri se transmite depozitarului.

Rezervele care pot fi formulate și care trebuie comunicate depozitarului

Articolul 54 alineatul (2)	Statele pot să formuleze o rezervă de obiecție împotriva utilizării fie a limbii franceze, fie a limbii engleze, dar nu ambele.
Articolul 55	Un stat contractant poate să rezerve competența autorităților sale de a lua măsurile de protecție orientate către bunurile unui copil situate pe teritoriul său și să rezerve dreptul de a nu recunoaște răspunderea părintească sau măsurile care sunt incompatibile cu măsurile luate de autoritățile sale privind aceste bunuri.
Articolul 60 alineatul (2)	Retragerea oricărei rezerve.

ANEXA III

Atribuțiile autorităților centrale și ale altor autorități în temeiul Convenției din 1996***Obligațiile directe ale autorităților centrale***

Articolul 30 alineatul (1)	Autoritățile centrale cooperează între ele și promovează cooperarea în rândul autorităților competente din statele lor.
Articolul 30 alineatul (2)	Autoritățile centrale iau măsurile potrivite pentru a furniza informații cu privire la legislația proprie, precum și cu privire la serviciile disponibile în domeniul protecției copiilor.

Atribuțiile pentru care statele contractante pot desemna autorități specifice cărora li se transmit solicitările (articolul 44)

Articolul 8 alineatul (1)	Cererile de transfer de competență: autoritatea unui stat contractant care are competența poate solicita sau cere părților să solicite unei autorități dintr-un alt stat contractant să accepte competența într-un anumit caz.
Articolul 9 alineatul (1)	Cereri de acceptare a competenței: autoritatea competentă a unui stat contractant care nu are competența poate solicita sau cere părților să solicite unei autorități a statului contractant de la reședința obișnuită să transfere competența într-un anumit caz.
Articolul 33	Cereri privind plasamentul transfrontalier: autoritatea centrală sau autoritatea competentă din statele contractante trebuie să consulte autoritatea centrală sau autoritatea competentă din alt stat contractant în ceea ce privește plasamentul unui copil în acel stat într-o familie substitutivă sau într-un sistem de protecție instituționalizată, „ <i>kafala</i> ” ori altă instituție similară. Statul solicitant trebuie să furnizeze un raport cu motive plasamentului. Statul solicitat comunică decizia sa în legătură cu propunerea de plasament.

Alte atribuții care pot fi exercitate de autoritățile centrale, autoritățile competente sau alte autorități publice, astfel cum a stabilit statul contractant²¹

Articolele 23, 24	Primirea și transmiterea cererilor referitoare la recunoașterea sau nerecunoașterea măsurilor.
Articolul 26	Declarația de exequatur sau de înregistrare în vederea executării măsurilor de protecție luate în alt stat contractant.
Articolul 28	Executarea măsurilor de protecție.
Articolul 31 litera (a)	Autorități care să faciliteze comunicarea și să ofere asistență în temeiul articolelor 8 și 9 și al capitolului V.
Articolul 31 litera (b)	Facilitarea soluțiilor consensuale pentru măsurile de protecție cărora li se aplică prezenta convenție.
Articolul 31 litera (c)	Acordarea de asistență, la cererea autorităților competente, privind localizarea copiilor dispăruți care au nevoie de protecție.
Articolul 32 litera (a)	Furnizarea unui raport privind situația copilului în statul reședinței obișnuite.
Articolul 32 litera (b)	Adresarea unei solicitări ca o autoritate competentă să ia în considerare posibilitatea de a lua măsuri privind protecția copilului.
Articolul 34 alineatul (1)	Primirea sau transmiterea de cereri de informații relevante pentru protecția copilului. Statele pot declara ca cererile formulate în temeiul articolului 34 alineatul (1) să fie comunicate numai prin intermediul autorităților centrale proprii.
Articolul 35 alineatul (1)	Asistență în ceea ce privește asigurarea exercitării eficace a dreptului de vizită.
Articolul 35 alineatul (2)	Autoritățile statului contractant în care locuiește părintele care nu are drept de încredințare pot, la cerere, să obțină informații și să formuleze o concluzie cu privire la capacitatea părintelui de a-și exercita dreptul de vizită. Autoritățile unui stat contractant care analizează o cerere formulată de un părinte străin ce are ca obiect dreptul de a vizita copilul admit și iau în considerare informațiile culese sau constatările făcute de autoritățile statului contractant în care își are reședința părintele străin.
Articolul 36	În cazul în care un copil a fost mutat și este expus unui pericol grav, autoritățile competente sesizate cu procedura informează statul în care copilul se află cu privire la pericol (fără a aduce atingere articolului 37).

21

De exemplu: agenții guvernamentale, instanțe judecătorești, autorități administrative/tribunale, servicii de asistență socială a copilului, profesioniști din domeniul sănătății, servicii de asistență socială, servicii de consiliere, servicii judiciare, servicii de poliție, cadre de mediere. Statele ar trebui să se asigure că fiecare autoritate are competențele și resursele necesare pentru îndeplinirea eficace a atribuțiilor care le revin în temeiul convenției. De asemenea, pot fi necesare proceduri pentru a se asigura că autoritățile cunosc responsabilitățile și atribuțiile exercitate de diversele autorități ale statului.

Articolul 40	În temeiul articolului 40, unei persoane care exercită răspunderea părintească sau este însărcinată cu protecția persoanei copilului sau a bunurilor acestuia îi poate fi eliberat un certificat. Certificatul ar trebui să indice calitatea în care deținătorul are dreptul de a acționa.

ANEXA IV

Resurse disponibile în state, care pot fi utile altor state

CONFERINȚA DE LA HAGA DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

< www.hcch.net >

AUSTRALIA (limba engleză)

Norme de dreptul familiei (protecția copiilor) 2003 (Cth)

<http://www.comlaw.gov.au/comlaw/legislation/LegislativeInstrument1.nsf/0/71EB7B19DB0B4659CA256F700080E993?OpenDocument>

Legea privind dreptul familiei 1975 (Cth) - Divizia 4

<http://www.comlaw.gov.au/ComLaw/Legislation/ActCompilation1.nsf/current/bytitle/59D7F763D13627B5CA2573B5001A451B?OpenDocument&mostrecent=1>

Legea privind protecția copilului (măsurile internaționale) 2003 (Qld)

<https://www.legislation.qld.gov.au/LEGISLTN/CURRENT/C/ChildProtInMA03.pdf>

Legea privind protecția copilului (măsurile internaționale) 2006 (NSW)

[http://www.legislation.nsw.gov.au/scanview/inforce/s/1/?TITLE=%22Child%20Protection%20\(International%20Measures\)%20Act%202006%20No%2012%22&nohits=y](http://www.legislation.nsw.gov.au/scanview/inforce/s/1/?TITLE=%22Child%20Protection%20(International%20Measures)%20Act%202006%20No%2012%22&nohits=y)

Legea privind protecția copilului (măsurile internaționale) 2003 (Tas)

http://www.thelaw.tas.gov.au/tocview/index.w3p;cond=;doc_id=23%2B%2B2003%2BAT%40EN%2B20080731230000;histon=;prompt=;rec=;term

UNIUNEA EUROPEANĂ (engleză, franceză, spaniolă)

Decizia Consiliului din 5 iunie 2008 de autorizare a anumitor state membre în vederea ratificării sau a aderării la Convenția de la Haga din 1996, în interesul Comunității Europene.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:EN:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:FR:PDF>

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:ES:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:ES:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:151:0036:0038:ES:PDF)

DANEMARCA (daneză)

Lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen

Legea privind Convenția din 1996

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=31721>

FRANȚA (franceză)

Enfance : responsabilité parentale et protection des enfants (convention de La Haye)

http://www.assemblee-nationale.fr/13/dossiers/lahaye_responsabilite_parentale.asp

IRLANDA (engleză)

Legea privind protecția copiilor (Convenția de la Haga), 2000

<http://www.irishstatutebook.ie/2000/en/act/pub/0037/index.html>

ȚĂRILE DE JOS (neerlandeză)

Uitvoeringwet internationale kinderbescherming

Legea de punere în aplicare a protecției copiilor la nivel internațional, 16 februarie 2006

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0019574/>

ELVEȚIA (franceză, germană, italiană)

Anunțuri și documente - Către o protecție mai eficace a copiilor în cazurile de răpire internațională, 28 februarie 2007

Vers une protection plus efficace des enfants en cas d'enlèvement international

Entführte Kinder werden besser geschützt

Migliore protezione dei minori rapiti

http://www.bj.admin.ch/bj/fr/home/dokumentation/medieninformationen/2007/ref_2007-02-281.html

**Conferința de la Haga de drept internațional
privat Biroul permanent**

Churchillplein 6b
2517 JW Haga
Țările de Jos

Telefon: +31 70 363 3303

Fax: +31 70 360 4867

E-mail: secretariat@hcch.net

Site internet: www.hcch.net

DOI 10.2838/945725